

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567



สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

รวบรวมโดย กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

คำนำ

สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี ได้เรียบเรียงคู่มือโครงการตามตัวชี้วัดกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานโครงการต่างๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณของชาติ ที่ได้กำหนดแผนงบประมาณ ผลผลิต (เป้าหมายเกษตรกร) ให้หน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบตามตัวชี้วัด ทั้งเชิงปริมาณ คุณภาพ และเวลา และเป็นคู่มือเพื่อใช้ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ โดยคู่มือดังกล่าวได้รวบรวมรายละเอียดโครงการส่งเสริมการเกษตรที่ให้หน่วยงานสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตรใช้เป็นคู่มือในการดำเนินโครงการตามตัวชี้วัดส่งเสริมการเกษตร ปี 2567 และเป็นกรอบในการปฏิบัติงาน ตามความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ศักยภาพ และความพร้อมของบุคคล เป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการดำเนินงานภายใต้นโยบายและแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

กรมส่งเสริมการเกษตร

พฤศจิกายน 2566

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ผลผลิตเกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ	1
กิจกรรมพัฒนาเกษตรกร พัฒนาอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน	1
กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเกษตรและสหกรณ์	5
โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร.....	9
โครงการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร.....	13
โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร.....	27
โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map).....	ผิตพลาด! ไม่ได้กำหนดบุ้กมาร์ก
โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี 2567	48
โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	57
กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรด	57
กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชตระกูลถั่วเพื่อความมั่นคงด้านอาหาร.....	62
กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย	66
โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร.....	70
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	77
โครงการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร.....	91
โครงการพัฒนาประสิทธิภาพโลจิสติกส์เกษตรเพื่อลดการสูญเสีย	97
โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน.....	102
โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	109
โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ.....	114
สยามมกุฎราชกุมาร กรมส่งเสริมการเกษตร	114
โครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย.....	119
กิจกรรมส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย	119
โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร.....	129
โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน	135
โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	140

โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร.....	166
โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	194

ผลิตภัณศกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ

กิจกรรมพัฒนาเกษตรกร พัฒนาอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร
- 1.3 แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

2. หลักการและเหตุผล

การให้บริการแก่เกษตรกรในระดับพื้นที่เป็นบทบาทและภารกิจหนึ่งที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ให้ความสำคัญและขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง โดยมีอาสาสมัครเกษตรกรที่ดำเนินงานด้านอาสาสมัครเกษตรกร (อกษ.) ในแต่ละสาขาที่หน่วยงานนั้น ๆ เป็นผู้รับผิดชอบ และมีอาสาสมัครหมู่บ้าน (อกม.) ที่เป็นตัวแทนของอาสาสมัครเกษตรกรทั้งหมดที่มีในแต่ละหมู่บ้านจากการคัดเลือกกันเอง ทำหน้าที่เชื่อมโยงการปฏิบัติงานระหว่างเจ้าหน้าที่กับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ การขับเคลื่อนงานภาคการเกษตรในระดับพื้นที่ให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้นั้น ด้วยการยึดหลักเกษตรกรเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้วางกรอบแนวทางการขับเคลื่อนที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และมีอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) เป็นเครือข่ายเชื่อมโยงที่สำคัญในการทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

ปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรมากกว่า 7.1 ล้านครัวเรือน ที่เป็นเป้าหมายสำคัญและท้าทายในการพัฒนาภาคการเกษตรของประเทศ กรมส่งเสริมการเกษตรได้รับมอบหมายในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายอาสาสมัครเกษตรกร ดำเนินการขับเคลื่อนพัฒนางานอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ภายใต้ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรกร พ.ศ. 2563 เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตรกร ด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการจัดประชุม อบรม สัมมนา และการเชื่อมโยงเครือข่าย เพื่อพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครเกษตรกรให้มีความรู้ ทักษะการปฏิบัติตรงตามบทบาทหน้าที่ และเสริมสร้างองค์ความรู้อื่น ๆ ที่จำเป็น ในการทำงาน ทั้งของตนเองและส่วนรวม ตลอดจนการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ต่อสาธารณะ รวมทั้งการสร้างขวัญกำลังใจ และเชิดชูเกียรติอาสาสมัครเกษตรกรและอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ในรูปแบบต่าง ๆ

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อเพิ่มศักยภาพอาสาสมัครเกษตรกร ในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตร และสนับสนุนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 3.2 เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรกร มีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร และเป็นเครือข่ายการทำงานในพื้นที่
- 3.3 เพื่อเสริมสร้างขวัญ กำลังใจ ในการปฏิบัติงานให้แก่อาสาสมัครเกษตรกร

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

4.1 เป้าหมาย

- 4.1.1 ขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตรกร อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) จำนวน 16 ราย
- 4.1.2 ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการปฏิบัติงาน
 - 1) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) จำนวน 80 ราย
 - 2) สนับสนุนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรกร (อกม.) จำนวน 8 อำเภอ
 - 3) เวทีเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาสาสมัครเกษตรกรจังหวัด จำนวน 30 ราย

4.2 สถานที่ดำเนินการ

ครอบคลุม 8 อำเภอ

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการปฏิบัติงาน

5.1.1 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

สำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) อำเภอละ 10 ราย (พิจารณาคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรอำเภอ (อกษอ.) เป็นลำดับแรก) เข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานสนับสนุนตามบทบาทหน้าที่ที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ในระดับอำเภอ ได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร การประสานการถ่ายทอดความรู้ การติดตามสถานการณ์ฉุกเฉิน (ภัยธรรมชาติ/การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช) การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้กับเกษตรกร แนวทางการรายงานผลการปฏิบัติงาน รวมทั้ง การเสริมองค์ความรู้ด้านการเกษตรอื่น ๆ ที่จำเป็น และการสร้างช่องทางการติดต่อสื่อสารเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกันของอาสาสมัครเกษตรในพื้นที่ ทั้งนี้ สามารถปรับรูปแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

5.1.2 สนับสนุนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการในกิจกรรมสนับสนุนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ดังนี้

1) จัดทำป้ายไวนิลประชาสัมพันธ์การให้บริการของ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) สนับสนุนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) อำเภอละ 1 แผ่น มีขนาดความสูงไม่น้อยกว่า 1 เมตร และขนาดความยาวไม่น้อยกว่า 2 เมตร เพื่อใช้ในการออกให้บริการทางการเกษตรเคลื่อนที่ของเครือข่าย อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ในกิจกรรมต่าง ๆ ของอำเภอ

หมายเหตุ : ให้สำนักงานเกษตรอำเภอจัดทำแผนให้บริการทางการเกษตรเคลื่อนที่ร่วมกับ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมการทำงานและสร้างการรับรู้ร่วมกับ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ในพื้นที่

2) จัดทำป้ายทำเนียบคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรอำเภอ (อกษอ.) และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) อำเภอละ 1 ป้าย โดยป้ายมีขนาดความสูงไม่น้อยกว่า 1 เมตร ขนาดความยาวไม่น้อยกว่า 0.8 เมตร และต้องเหมาะสมกับปริมาณเนื้อหา สามารถมองเห็นได้ชัดเจน โดยให้สำนักงานเกษตรอำเภอติดตั้งป้ายดังกล่าวไว้ ณ สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือสถานที่บริการประชาชนระดับอำเภอ เพื่อประชาสัมพันธ์แจ้งให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบ และสามารถประสานงานขอความช่วยเหลือ และขอรับบริการจาก อกม. ในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.3 เวทีเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาสาสมัครเกษตร ระดับจังหวัด

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกเกษตรหมู่บ้านและอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านตามบัญชีจัดสรร โดยพิจารณาจากคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรจังหวัด (อกษจ.) / ประธาน อกษอ. หรือผู้แทน เข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตรในพื้นที่ การเสริมองค์ความรู้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานหรือองค์ความรู้ด้านอื่นๆ ที่จำเป็น พร้อมทั้งเสริมสร้างเครือข่ายระหว่างกันของอาสาสมัครเกษตรในพื้นที่พร้อมประชุม อกษจ. เพื่อวางแผนการขับเคลื่อนงานพัฒนากิจกรรมของอาสาสมัครเกษตรในระดับจังหวัด ทั้งนี้ สามารถปรับรูปแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

5.2 ขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตร

5.2.1 ประชุมคณะกรรมการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรจังหวัด

1) ประชุมคณะกรรมการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรจังหวัด 77 จังหวัด x 16 คน x 1 ครั้ง x 1 วัน

สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรจังหวัดเพื่อรับทราบผลการดำเนินงานและร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินงาน กิจกรรมขับเคลื่อนพัฒนางานอาสาสมัครเกษตรให้

สอดคล้องกับสถานการณ์ในพื้นที่ ทั้งนี้ สามารถปรับปรุงแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

5.3 การบริหารจัดการโครงการ

5.3.1 ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการและติดตามการดำเนินงานโครงการ

ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตร ในการบริหารจัดการ ติดตามการดำเนินงานโครงการ

5.3.2 ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรกรในคณะต่าง ๆ เพื่อประชุมหารือการขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตรกรในส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนด (คณะกรรมการนโยบายอาสาสมัครเกษตรกร คณะอนุกรรมการดำเนินงานอาสาสมัครเกษตรกร คณะทำงานปรับปรุงระบบฐานข้อมูลอาสาสมัครเกษตรกร และคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรกรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์) ทั้งนี้ สามารถปรับปรุงแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

หมายเหตุ : 1. ขอให้สำนักงานเกษตรจังหวัดบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตรทาง <https://rbm.doe.go.th> ตาม แบบ กสท. ที่กำหนด หลังดำเนินกิจกรรมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) แล้วเสร็จ โดยต้องไม่เกินวันที่ 30 เมษายน 2567

2. ขอให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 – 6 และสำนักงานเกษตรจังหวัด บันทึกข้อมูลในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร หรือ <http://e-project.doe.go.th/home.php> ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ

3. ขอให้สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินกิจกรรมส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบภายในระยะเวลาไม่เกิน 60 วัน หลังจากดำเนินกิจกรรมครบถ้วน

6. ระยะเวลาดำเนินการ

6.1 เดือนตุลาคม 2566 - เดือนกันยายน 2567 (ตุลาคม 2566 - พฤษภาคม 2567)

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน										
	ปี 2566			ปี 2567							
	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ก.ย. 67
1. ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการปฏิบัติงาน											
1.1 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.)			80								
1.2 สนับสนุนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.)			★								
1.3 เวทีเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาสาสมัครเกษตรกรระดับจังหวัด				30							
2. ขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตรกร											
2.1 ประชุมคณะกรรมการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรกรจังหวัด				16							

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (Output)

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จำนวน 80 ราย ได้ร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดการพัฒนา สามารถปฏิบัติงานตามกระบวนการโครงสร้างการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร และเกิดการเชื่อมโยงงานอาสาสมัครเกษตร

8.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

1) มีแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้การปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรและอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้ และมีองค์ความรู้ที่จำเป็นในการให้บริการช่วยเหลือเกษตรกรได้รวดเร็วและทั่วถึง

3) เกิดเครือข่ายการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

4) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีขวัญกำลังใจในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

8.3 ตัวชี้วัด

- เชิงปริมาณ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จำนวน 80 ราย ได้เข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) และพัฒนาทักษะตามบทบาทหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- เชิงคุณภาพ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความสามารถในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และให้บริการช่วยเหลือแก่เกษตรกรได้

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการปฏิบัติงาน และเป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ในการพัฒนางานด้านการเกษตรในพื้นที่ พร้อมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายการปฏิบัติงาน ประสานความช่วยเหลือ เพื่อให้เกษตรกรได้รับการบริการที่รวดเร็วและทั่วถึง

10. การประเมินผลโครงการ

ประเมินผลการได้เข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) และพัฒนาทักษะตามบทบาทหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากกระบวนการฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ (rbm.doae.go.th) โดยประเมินผลโครงการหลังจากดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้วหรือภายใน 31 เมษายน 2567

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

1. นายพิทักษ์ ผุดผ่อง

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทรศัพท์ : 062-2942979

2. นายภาณุพัฒน์ มณีล้ำ

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

โทรศัพท์ : 084-4093293

กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเกษตรและสหกรณ์

พัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (ระบบส่งเสริมการเกษตร)

1. ความเชื่อมโยง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ: (03) การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย : เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูปเกษตร อัจฉริยะ
- 1.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12
 - ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
- 1.4 แผนปฏิรูปประเทศ : ด้านเศรษฐกิจ

2. หลักการและเหตุผล

โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (ระบบส่งเสริมการเกษตร) ขับเคลื่อนการทำงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 เป็นงานตามบทบาทภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยมีระบบส่งเสริมการเกษตรการฝึกอบรมและเยี่ยมเยียนเกษตรกร (Training and Visit System : T & V System) เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติงานในพื้นที่ เพื่อให้ภารกิจต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับต่าง ๆ ผ่านเวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การชี้แจงทำความเข้าใจ การแก้ไขปัญหาต่างๆ การเชื่อมโยงเครือข่ายการทำงานส่งเสริมการเกษตร ทั้งภายในกรมส่งเสริมการเกษตร และกับหน่วยงานวิชาการหรือวิจัยอื่น ๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรที่ประสบความสำเร็จ เป็นเวทีเชื่อมโยงวิชาการจากแหล่งความรู้ทางวิชาการไปสู่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งเป็นเวทีในการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เป็นประเด็นเร่งด่วนของการดำเนินงานในพื้นที่ที่เกิดขึ้น

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชี้แจงทำความเข้าใจ การนำเสนอผลงาน และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
- 3.2 เพื่อสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมการนำผลงานวิจัย/ผลงานวิชาการไปใช้ประโยชน์

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

เป้าหมาย : เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทุกระดับ จังหวัดอุทัยธานี

สถานที่ดำเนินการ : สำนักงานเกษตรจังหวัด และในเขตพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

(1) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ (District Workshop : DW)

- สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินส่งเสริมการเกษตรในระดับอำเภอ บุคคลเป้าหมายในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของจังหวัด และอำเภอ มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ การขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมการเกษตรที่สำคัญ การกำหนดแผนการปฏิบัติงาน การติดตาม นิเทศงาน พร้อมทั้งการสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอประจำสัปดาห์ (Weekly Meeting : WM)

- เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักส่งเสริมการเกษตรในระดับอำเภอ เพื่อให้ นักส่งเสริมการเกษตร ได้แลกเปลี่ยนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา รวมทั้งวางแผนการดำเนินงานในช่วงสัปดาห์ถัดไป และปรับปรุงข้อมูล รวมทั้งติดตามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน

- กำหนดให้อำเภอจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ จัดทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

โดยให้แต่ละอำเภอกำหนดเป็นวันเดียวกันทุกสัปดาห์

***** ทั้งนี้ กิจกรรมการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร สามารถเลือกรูปแบบการจัดได้ โดยพิจารณาการจัดตามความเหมาะสมของงบประมาณ และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของแต่ละพื้นที่ในช่วงเวลานั้นๆ**

5.2 การขับเคลื่อนการทำงานในพื้นที่

- ใช้ระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System) ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค โดยมองเป้าหมาย พื้นที่ - คน - สินค้า เข้าด้วยกัน

- ใช้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เป็นเครื่องมือและกลไกช่วยในการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ

- ใช้การจัดการความรู้ และกระบวนการวิจัยในงานประจำ (R2R) ช่วยในการแสวงหาองค์ความรู้

5.3 การนิเทศงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร

กองแผนงาน ดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานติดตามนิเทศงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System) วางแผนการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ที่คณะทำงานฯ แต่ละคณะรับผิดชอบ (ปีละ 3 ครั้ง : ครั้งที่ 1 ช่วงเดือนธันวาคม ครั้งที่ 2 ช่วงเดือนเมษายน ครั้งที่ 3 ช่วงเดือนสิงหาคม) เพือนิเทศงาน และขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตร เติมเต็มองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง รับทราบปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานในพื้นที่ และร่วมแก้ไขปัญหา รวมทั้งร่วมกันสรุปผลการนิเทศงาน

5.4 การรายงานแผน - ผลการปฏิบัติงาน

เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรทุกคน ทุกระดับ เข้าไปรายงานแผนและผลการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร ทางโปรแกรมระบบจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ตามระบบส่งเสริมการเกษตร (<https://tandv.doae.go.th>) รายละเอียดการใช้งานโปรแกรมตามคู่มือ “การใช้งานระบบจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบลตามระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System)” (<http://new.research.doae.go.th/?p=8799>)

- แผน - ผลการปฏิบัติงาน (รายบุคคล) ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

- เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรทุกคน บันทึกแผนการปฏิบัติงาน (รายบุคคล) ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน โดยหัวหน้าที่มีอำนาจอนุมัติแผนการปฏิบัติงาน (รายบุคคล) ควรอนุมัติแผนการปฏิบัติงาน ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 10 ของเดือนนั้น

- เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรทุกคน บันทึกผลการปฏิบัติงาน (รายบุคคล) ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 10 ของเดือนถัดไป

- แผน - ผลการปฏิบัติงาน (หน่วยงาน) ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

- เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานระบบส่งเสริมการเกษตร (Focal Point) ของสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 – 6 และกอง/สำนักส่วนกลาง ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้บันทึกแผนการปฏิบัติงาน

(หน่วยงาน) บันทึกแผนการปฏิบัติงาน (หน่วยงาน) ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน โดยหัวหน้าที่มีอำนาจอนุมัติแผนการปฏิบัติงาน(หน่วยงาน) ครอบงุมมติแผนการปฏิบัติงาน ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 10 ของเดือนนั้น

- เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานระบบส่งเสริมการเกษตร (Focal Point) ของสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 – 6 และกอง/สำนักส่วนกลาง บันทึกผลการปฏิบัติงาน (หน่วยงาน) ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 10 ของเดือนถัดไป

5.5 การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์

- สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 – 6 จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การนำระบบส่งเสริมการเกษตรไปขับเคลื่อนงานในพื้นที่ ในรูปแบบวีดิทัศน์ พร้อมอัปโหลดใน Youtube และส่ง Link ให้กองวิจัยและพัฒนาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อรวบรวมต่อไป โดยให้มีเนื้อหาแสดงเกี่ยวกับงานในพื้นที่ซึ่งประสบความสำเร็จ โดยมีการนำระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System) ไปขับเคลื่อนงานดังกล่าวอย่างไร เพื่อให้เกิดผลสำเร็จของงานอย่างเป็นรูปธรรม สามารถแก้ไขปัญหาหรือต่อยอดงานส่งเสริมการเกษตร ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่องานเจ้าหน้าที่ เกษตรกร และชุมชน ตลอดจนปัจจัยความสำเร็จในการขับเคลื่อนงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร และแนวทางการพัฒนางานตามระบบส่งเสริมการเกษตร เพื่อเป็นต้นแบบ / บทเรียนรู้ สำหรับพัฒนา ต่อยอด ขยายผลสำหรับพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

6. ระยะเวลาดำเนินการ

6.1 ตุลาคม 2566 - มีนาคม 2567 โดยใช้งบประมาณปี 2566 ไปพลางก่อน

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2566			ปี 2567								
	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ส.ค. 67	ก.ย. 67
1. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร												
1.4 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ (District Workshop : DW)		←→				←→			←→			
1.5 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับระดับอำเภอ ประจำสัปดาห์ (Weekly Meeting : WM)	←→											←→
2. การขับเคลื่อนการทำงานในพื้นที่	←→											←→
4. การนิเทศงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร			←→				←→				←→	
5. การรายงานแผน - ผลการปฏิบัติงาน	←→											←→
6. ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์									←→			←→

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

- สำนักงานเกษตรจังหวัด มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร
- เจ้าหน้าที่เกิดการเชื่อมโยงองค์ความรู้แบบมุ่งเป้าหมายและพร้อมขยายผลสู่เกษตรกร

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถและมีความพร้อมในการให้บริการงานส่งเสริมการเกษตร

8.3 ตัวชี้วัด

- **เชิงปริมาณ**
 1. จำนวนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร
 2. จำนวนองค์ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ได้จากเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร
- **เชิงคุณภาพ** เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถใช้ระบบส่งเสริมการเกษตรไปขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรให้บรรลุตามเป้าหมาย

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 เชิงปริมาณ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 70 นำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร และสามารถแก้ปัญหาได้

9.2 เชิงคุณภาพ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถถ่ายทอดความรู้ และให้บริการทางการเกษตรแก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. การประเมินผลโครงการ

10.1 จำนวนครั้งการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร และจำนวนผู้เข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

10.2 รายงานผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร ติดตาม ปีละ 2 ครั้ง (ทุก 6 เดือน)

11. ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

1) นางสาวรัชดา แสงวงผล

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 087 3595259

E-mail: ratchada.doae@gmail.com

โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร

กิจกรรมส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตร

๑. ความสอดคล้อง

- ๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- ๑.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น : เกษตรอัจฉริยะ
 - แผนแม่บทย่อย : เกษตรอัจฉริยะ

๒. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันภาคการเกษตรของประเทศไทยประสบปัญหาด้านแรงงานเกษตร เนื่องจากกำลังก้าวสู่ยุคผู้สูงอายุ ลูกหลานเกษตรกรจำนวนมากไม่ยึดอาชีพเกษตรกรรมสืบต่อจากพ่อแม่ ส่งผลให้จำนวนเกษตรกรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งคาดการณ์ได้ว่าอนาคตประเทศไทยมีโอกาสสูงในการเกิดปัญหาวิกฤติทางการเกษตร อันเนื่องมาจากการขาดแคลนเกษตรกร และแรงงานภาคการเกษตร จึงมีความจำเป็นต้องนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตรเข้ามาทดแทนแรงงาน เพื่อลดความเหนื่อยยากของการทำการเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตรให้เป็นกลไกในการพัฒนาการเกษตรยุคใหม่ของประเทศเพื่อทดแทนแรงงาน ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพทางการเกษตรทั้งเชิงปริมาณ คุณภาพ และเวลา และเพื่อยกระดับความก้าวหน้าในการใช้เทคโนโลยีทางการผลิตสินค้าเกษตรของประเทศ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เล็งเห็นความสำคัญของปัญหานี้ จึงกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรขึ้น มีแนวทางการพัฒนาให้ชุมชนที่เป็นแหล่งผลิตหลักทางการเกษตรได้ใช้เครื่องจักรกลการเกษตรเป็นอุปกรณ์สำคัญในการผลิต ลดความเหนื่อยล้า และเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่เกษตรกรโดยจะมุ่งเป้าไปที่การดำเนินงานในพืชเศรษฐกิจของประเทศเป็นอันดับแรก เพื่อให้เกิดผลตอบแทนกลับมายังเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน เพื่อรองรับสถานการณ์ดังกล่าว จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาบุคลากรทางด้านความรู้ ทักษะ เทคนิคในพื้นที่ และสนับสนุนให้เกษตรกรได้พัฒนาทักษะและเทคนิคการซ่อมแซม บำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตร และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรข้างเคียงได้ และเพื่อให้รองรับการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วได้อย่างเพียงพอรวมทั้งพัฒนาศักยภาพการให้บริการเครื่องจักรกลเกษตรในชุมชน และผู้ประกอบการทั่วไปที่ดำเนินธุรกิจการให้บริการเครื่องจักรกลเกษตรในชุมชน เพื่อให้มีความพร้อมทั้งด้านองค์ความรู้ ทักษะทางเทคนิคและการบริหารจัดการธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถลดต้นทุนปัจจัยการผลิตและเพิ่มรายได้สุทธิให้กับเกษตรกร

๓. วัตถุประสงค์

- ๓.๑ เพื่อสร้างช่างเกษตรท้องถิ่นประจำชุมชน สามารถซ่อมแซม บำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตร และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรข้างเคียงได้
- ๓.๒ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ เทคนิคด้านการใช้และการบำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตร สำหรับรองรับการเติบโตอย่างรวดเร็วด้านเทคโนโลยี
- ๓.๓ เพื่อช่วยลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการซ่อม บำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตร
- ๓.๔ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรให้คุ้มค่ากับลงทุนให้แก่เกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่

๔. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

เกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมทำการเกษตรแบบแปลงใหญ่, ศพก, Young smart Farmer, Smart Farmer เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน, ศตปช., เกษตรกรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หรือเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ เป้าหมายจำนวน ๕๐ ราย ในพื้นที่อำเภอบ้านไร่ และอำเภอเมืองอุทัยธานี

๕. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

จัดอบรมหลักสูตรช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรพื้นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะและเทคนิคที่ถูกต้องในด้านการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์ต้นกำลังเกษตร และเครื่องจักรกลการเกษตร ตัวอย่างเช่น รถไถเดินตาม เครื่องตัดหญ้า เครื่องพ่นปุ๋ย รถอีแต่น เครื่องสูบน้ำ เครื่องเบนซิน เป็นต้น ระยะเวลาการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๑ วัน เป้าหมายจำนวน ๕๐ ราย โดยแบ่งเป็น ๒ รุ่น ดังนี้

- รุ่นที่ ๑ จำนวน ๓๕ ราย เป้าหมายเกษตรกรกรอำเภอบ้านไร่
- รุ่นที่ ๒ จำนวน ๒๐ ราย เป้าหมายเกษตรกรกรอำเภอเมืองอุทัยธานี

โดยมีหลักสูตรการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร ดังนี้

- ๑) การใช้งานเครื่องยนต์เกษตร และเครื่องจักรกลการเกษตร
- ๒) การบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตรก่อนและหลังการใช้งาน
- ๓) การเลือกใช้น้ำมันเครื่องให้เหมาะสมกับเครื่องยนต์เกษตร
- ๔) การจำแนก และเลือกใช้อะไหล่แท้จากบริษัทผู้ผลิต
- ๕) อื่นๆ พิจารณาตามความเหมาะสมของพื้นที่

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนธันวาคม ๒๕๖๖ - มีนาคม ๒๕๖๗

๗. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี ๒๕๖๖			ปี ๒๕๖๗								
	ต.ค. ๖๖	พ.ย. ๖๖	ธ.ค. ๖๖	ม.ค. ๖๗	ก.พ. ๖๗	มี.ค. ๖๗	เม.ย. ๖๗	พ.ค. ๖๗	มิ.ย. ๖๗	ก.ค. ๖๗	ส.ค. ๖๗	ก.ย. ๖๗
๑. ช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรพื้นฐาน			↔									
๒. ติดตามนิเทศ ประเมินผล และสรุปผล			↔	↔	↔							

๘. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

๘.๑ ผลผลิต (output)

- ช่างเกษตรท้องถิ่น จำนวน ๕๐ ราย มีความรู้ ทักษะทางเทคนิคเครื่องจักรกลการเกษตรสมัยใหม่ที่พร้อมรองรับการบริการบำรุงรักษา และซ่อมแซมเครื่องยนต์เกษตรในท้องถิ่นได้

๘.๒ ผลลัพธ์ (outcome)

- มีช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรพื้นฐาน ที่สามารถใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตรได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถให้คำแนะนำด้านการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตรเบื้องต้นให้แก่เกษตรกรในพื้นที่

๘.๓ ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

- เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านช่างเกษตรหลักสูตรพื้นฐาน จำนวน ๕๐ ราย

เชิงคุณภาพ

- มีช่างเกษตรท้องถิ่นที่สามารถให้คำแนะนำด้านการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตรแก่สมาชิกและเครื่องจักรกลของกลุ่มแปลงใหญ่ , ศพก, Young smart Farmer, Smart Farmer เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน, ศคปช., เกษตรกรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หรือเกษตรกรทั่วไป ได้
- ผู้ให้บริการเครื่องจักรกลเกษตรในท้องถิ่น และกลุ่มเกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่สามารถใช้เครื่องจักรกลการเกษตรในการให้บริการได้อย่างถูกต้อง ลดการสูญเสีย ลดต้นทุนในการให้บริการ

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ช่างเกษตรท้องถิ่นมีความรู้ ความสามารถ ทักษะทางเทคนิคเครื่องจักรกลการเกษตรสมัยใหม่ ที่พร้อมรองรับการบริการซ่อมแซม ดูแลเครื่องจักรกลการเกษตรในท้องถิ่น
๒. ผู้เกี่ยวข้องในการให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตร ได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะด้านเทคนิคการใช้ หรือการบริหารจัดการธุรกิจการให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตรชุมชน

๑๐. การประเมินผลโครงการ

๑. ใช้แบบทดสอบก่อน – หลัง (จำนวน ๒๐ ข้อ) เข้ารับการฝึกอบรมของแต่ละกิจกรรมที่ดำเนินการภายใต้โครงการฯ เกณฑ์การประเมินผลต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ (แบบทดสอบหลังการฝึกอบรม)
๒. ใช้แบบสอบถามผู้เข้ารับการฝึกอบรมของแต่ละกิจกรรมที่ดำเนินการภายใต้โครงการฯ สามารถนำความรู้ที่ได้รับหลังจากฝึกอบรมไปถ่ายทอดหรือให้คำแนะนำกับเกษตรกรข้างเคียงได้มากน้อยเพียงใด
๓. สรุปผล ข้อมูลรายชื่อ ที่อยู่ ผู้ผ่านการเข้าร่วมโครงการ ผลการประเมิน พร้อมรูปภาพประกอบการดำเนินกิจกรรม โดยให้สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานผลการดำเนินงานโครงการ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบหลังเสร็จสิ้นโครงการ
๔. รายงานข้อมูลในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (E-Project Management System) หลังดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้น

๑๑. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

๑. ชื่อ นางสาวสมพิศ ขวัญสูงเนิน

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

โทรศัพท์ ๐๘๖๓๑๘๔๔๘๕

๒. ชื่อ นายสรินทร์ อินไชย

ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ ๐๘๖๔๒๕๐๘๘๘

(เอกสารแนบท้าย)

ประมาณการค่าใช้จ่าย

โครงการ : ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตร

กิจกรรม : ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตร

ลำดับ	กิจกรรม	รายละเอียดงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)	ผู้ดำเนินงาน เบิกจ่าย
๑	การบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้ ช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตร พื้นฐาน	ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร จำนวน ๕๐ ราย - ค่าอาหารกลางวัน - ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม - ค่าเอกสารประกอบการอบรม - ค่าวัสดุอุปกรณ์จัดการอบรม - ฯลฯ	๒๙,๗๐๐	จังหวัด
๒	ติดตาม นิเทศ ประเมินผล การดำเนินงาน และสรุปรายงาน	- ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ เพื่อใช้ในการติดตาม นิเทศ ประเมินผล การดำเนินงาน และสรุปรายงาน	๑,๔๐๐	จังหวัด

หมายเหตุ : ทุกรายการสามารถหักจ่ายกันได้

โครงการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร

กิจกรรมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ที่ 3 การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย เกษตรปลอดภัย

2. หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพและมาตรฐานเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เนื่องจากปัจจุบันผู้บริโภคมีความห่วงใยสุขภาพ ให้ความสำคัญกับการเลือกซื้อสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน ในขณะเดียวกันการค้าสินค้าเกษตรระหว่างประเทศได้นำมาตรการด้านสุขอนามัยพืช (SPS) และความปลอดภัยด้านอาหารมาเป็นเงื่อนไขทางการค้ามากขึ้น อีกทั้งการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้าเกษตรอย่างมีเสรีมากขึ้น ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการค้าระหว่างไทยกับประเทศอาเซียนด้วยกัน และกับประเทศอื่นๆ โดยประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานเทียบเท่ากับมาตรฐานสากล เพื่อให้ผลผลิตสินค้าเกษตรเป็นที่น่าเชื่อถือและยอมรับ ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรผู้ผลิตเข้าสู่ระบบรับรองมาตรฐาน GAP ระดับฟาร์มมากขึ้น

กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ ทักษะ และความชำนาญในการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย และได้มาตรฐาน ซึ่งมีความจำเป็นต้องพัฒนาให้กระบวนการผลิตสินค้าเกษตรตั้งแต่ต้นทางมีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP เพิ่มขึ้น ด้วยการขับเคลื่อนส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรผู้ผลิตพืชในแปลงใหญ่และพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร ให้มีการพัฒนาระบบการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 พัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้และความเข้าใจด้านการผลิตตามระบบมาตรฐาน GAP
- 3.2 เกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้น

4. เป้าหมายและสถานที่ดำเนินการ

4.1 เป้าหมาย : เกษตรกรผู้ผลิตพืชอาหาร (ยกเว้น ข้าว) จำนวน 80 ราย ของจังหวัดอุทัยธานี ที่ส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ หรือพื้นที่ทั่วไปที่มีศักยภาพทางการผลิตและการตลาด

4.2 คุณสมบัติของเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการฯ ได้แก่

- 1) เกษตรกรที่ยังไม่เคยเข้ารับการอบรม เรื่อง GAP
- 2) เกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรที่อยู่ในขอบข่ายการตรวจรับรองของกรมวิชาการเกษตร (เน้นผลิตพืชที่ต้องการส่งออกไปยังประเทศจีน ได้แก่ พุริณ ลำไย ลิ้นจี่ มังคุด มะม่วง ขนุน มะพร้าว กล้วย สับปะรด มะขาม เงาะ น้อยหน่า และส้มโอ เป็นต้น)

3) พื้นที่ในการผลิต พิจารณาจากพื้นที่ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

4.3 สถานที่ดำเนินการ : ในพื้นที่อำเภอ 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอหนองฉาง และอำเภอบ้านไร่

5. กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

5.1 กระบวนการผลิตและคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP จำนวน 80 ราย

5.1.1 กิจกรรมอบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP และศึกษาดูงาน จำนวน 80 ราย เพื่อให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้และความเข้าใจ สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในการผลิตสินค้าเกษตรตามระบบมาตรฐาน GAP พืช ได้

โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ และ/หรือร่วมกับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตร โดยดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานของโครงการ แล้วดำเนินการจัดอบรมพัฒนาเกษตรกร พร้อมจัดศึกษาดูงานในแปลงตัวอย่างหรือสถานประกอบการที่มีศักยภาพด้านการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรให้กับเกษตรกรเป้าหมายโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร กิจกรรมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 2 วัน โดยรายละเอียดหลักสูตร “การพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ระบบคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP” และจำนวนเกษตรกรเป้าหมาย ตามภาคผนวก ตารางที่ 2 และ 5 ตามลำดับ

การรายงานผล เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรม/โครงการแล้ว ให้นำหน่วยงานผู้ปฏิบัติรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ E - project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที พร้อมจัดทำรายชื่อเกษตรกรตามแบบฟอร์มรายชื่อเกษตรกรผู้เข้าร่วมการอบรมโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร กิจกรรมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP ปี พ.ศ. 2567 และจัดทำสรุปรายงานผลเสนอหัวหน้าส่วนราชการทราบตามระเบียบต่อไป

5.1.2 กิจกรรมติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น จำนวน 22 ราย/แปลง ให้เจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาเกษตรกร จัดทำแผนออกติดตามให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกรและดำเนินการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และจัดทำเอกสารสนับสนุนตามระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐาน GAP ให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานในระบบ E - project กรมส่งเสริมการเกษตร โดยดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานของโครงการ แล้วจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทำการนัดหมายเกษตรกรเป้าหมายครบทุกรายเพื่อออกให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น จำนวน 2 วัน โดยให้ทันฤดูกาลผลิตสินค้าเกษตรแต่ละชนิด ซึ่งเกษตรกรเป็นเป้าหมายเดียวกับกิจกรรมการอบรมและศึกษาดูงานจากกิจกรรม 5.1.1 ของโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร กิจกรรมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รายละเอียดตามภาคผนวก ตารางที่ 3

การรายงานผล เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรม/โครงการแล้ว ให้นำหน่วยงานผู้ปฏิบัติรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ E - project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที พร้อมทั้งจัดทำรายชื่อเกษตรกรตามแบบฟอร์มสรุปผลการประเมินแปลงเบื้องต้น โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐาน

สินค้าเกษตร กิจกรรมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP ปี พ.ศ. 2566 และจัดทำสรุปรายงานผลเสนอหัวหน้าส่วนราชการทราบตามระเบียบ

6. ระยะเวลาการดำเนินงาน

เดือนตุลาคม 2566 ถึงเดือนมีนาคม 2567

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม / ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน					
	ปี 2566			ปี 2567		
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร						
กิจกรรมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP						
1. ยกระดับการผลิตและคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP						
1.1 อบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP และศึกษาดูงาน		←→				
1.2 ติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น				←→		

8. งบประมาณ

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ไปพลางก่อน เพื่อดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตรประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (โครงการตามตัวชี้วัด) ครั้งที่ 1 (ตุลาคม 2566 - มีนาคม 2567) จำนวน 76,000 บาท (เจ็ดหมื่นหกพันบาทถ้วน) รายละเอียดตามเอกสารแนบท้าย

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (Output)

- เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 80 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้ตามระบบมาตรฐาน GAP

9.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

- เกษตรกรเป้าหมาย ร้อยละ 80 สามารถนำความรู้การผลิตสินค้าเกษตรตามระบบมาตรฐาน GAP ไปปฏิบัติในแปลง GAP

9.3 ตัวชี้วัดโครงการ

เชิงปริมาณ

- เกษตรกรเป้าหมาย 80 ราย ได้รับการอบรมให้ความรู้ตามระบบมาตรฐาน GAP

เชิงคุณภาพ

- เกษตรกรเป้าหมาย ร้อยละ 80 ผ่านการประเมินแปลงเบื้องต้นพร้อมที่จะยื่นขอการรับรองตามระบบมาตรฐาน GAP
- เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP สามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและปลอดภัย สร้างมูลค่าเพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรมีการผลิตสินค้าเกษตรตามระบบคุณภาพและมาตรฐาน GAP ได้เพิ่มขึ้น ทำให้เกษตรกร มีการจัดการระบบการผลิตที่มีประสิทธิภาพ ปลอดภัยต่อทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต ผลผลิตเป็นที่ยอมรับของตลาด เกษตรกรสามารถจำหน่ายสินค้าได้เพิ่มมากขึ้น สนับสนุนให้เกิดตลาดและช่องทางจำหน่ายสินค้า GAP เพื่อสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรได้ต่อไป

11. การประเมินผลโครงการ

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

- เกษตรกรเป้าหมาย 15,000 ราย ได้รับการอบรมให้ความรู้ตามระบบมาตรฐาน GAP ประเมินผลโดยการรายงานผลการจัดอบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP และศึกษาดูงาน ตามหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ระบบคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP ซึ่งหน่วยงานผู้ปฏิบัติต้องจัดทำสรุปผลและรายงานหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมทราบภายใน 60 วัน หลังจากเสร็จสิ้นการอบรม ทั้งนี้ ไม่เกินเดือนมีนาคม 2567

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

- เกษตรกรเป้าหมาย ร้อยละ 80 ผ่านการประเมินแปลงเบื้องต้นพร้อมที่จะยื่นขอการรับรองตามระบบมาตรฐาน GAP ประเมินผลโดยการรายงานผลการประเมินแปลงเบื้องต้นของเกษตรกร ซึ่งหน่วยงานผู้ปฏิบัติต้องจัดทำสรุปผลและรายงานหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมทราบ ภายในเดือนพฤษภาคม 2567

- สินค้าเกษตรที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐาน GAP มีมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ประเมินผลโดยการจัดเก็บข้อมูลปริมาณผลผลิต ราคาผลผลิต ต้นทุนการผลิต และบันทึกข้อมูลลงในระบบ GAP online ซึ่งหน่วยงานผู้ปฏิบัติดำเนินการ จำนวน 2 ครั้ง ตัดยอดข้อมูลวันที่ 1 มีนาคม 2567 และวันที่ 31 สิงหาคม 2567

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

1. นายปรมินทร์ ไตรทิพย์

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช

โทรศัพท์ 081 973 8391

2. นางสาวอาพัทธา ธนวงศ์

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 081 041 7903

(เอกสารแนบท้าย)

ประมาณการค่าใช้จ่าย

โครงการ : โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร

กิจกรรม : พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP

ลำดับ	กิจกรรม	รายละเอียดงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)	ผู้ดำเนินงาน เบิกจ่าย
1. ยกระดับการผลิตและคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP				
1.1	อบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP และศึกษาดูงาน	- ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมพัฒนาเกษตรกร พร้อมจัดศึกษาดูงานในแปลงตัวอย่างหรือสถานประกอบการที่มีศักยภาพด้านการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรให้กับเกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 2 วันๆละ 40 ราย	48,000	จังหวัด
1.2	ติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น	- ค่าใช้จ่ายในการติดตามให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกรและดำเนินการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น จำนวน 2 วัน และจัดทำเอกสารสนับสนุนตามระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐาน GAP จำนวน 80 ราย	28,000	จังหวัด/อำเภอ หนองฉาง/ อำเภอบ้านไร่
รวมทั้งสิ้น			76,000	

หมายเหตุ : ทุกรายการสามารถเบิกจ่ายได้

ภาคผนวก

1. ยกระดับการผลิตและคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP

1.1 กิจกรรมอบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP และศึกษาดูงาน จำนวน 80 ราย

ตารางที่ 1 ร่างหลักสูตร “การพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ระบบคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP”

เรื่อง	ระยะเวลา/รายละเอียดเพิ่มเติม	วิทยากร/รูปแบบนำเสนอ
1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการ	1 ชั่วโมง	ผู้แทนสำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี
2. แนวทางและแผนการปฏิบัติงานกิจกรรม/โครงการของเจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาเกษตรกร	1 ชั่วโมง	ผู้แทนสำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี
3. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (GAP)	2 ชั่วโมง	- วิทยากร ผู้แทนสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอในพื้นที่ - วิทยากร ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
4. หลักเกณฑ์และแนวทางการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นและการตรวจรับรองของหน่วยตรวจสอบตามระบบมาตรฐาน GAP	2 ชั่วโมง (ชนิดสินค้าเกษตร ตามเป้าหมายของแต่ละพื้นที่)	แบ่งกลุ่มย่อย - วิทยากร ผู้แทนสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอในพื้นที่ - วิทยากร ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
5. ศึกษาดูงานด้านการผลิตการตลาดสินค้าเกษตร GAP การจัดการพันธุ์และศัตรูพืช	4 ชั่วโมง	แบ่งกลุ่มย่อย - วิทยากร ผู้แทนสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอในพื้นที่ - วิทยากร ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
6. ผลที่ได้จากการจัดอบรมและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรครั้งต่อไป	2 ชั่วโมง	แบ่งกลุ่มย่อย นำเสนอผลโดย - ตัวแทนเกษตรกร - วิทยากร ผู้แทนสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอในพื้นที่

หมายเหตุ สามารถปรับรายละเอียดและเวลาได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่

2.2 กิจกรรมติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น จำนวน 80 ราย/แปลง

ตารางที่ 2 ร่าง “แนวทางการออกติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น”

เรื่อง/ขั้นตอน	รายละเอียดเพิ่มเติม	ช่วงดำเนินการ
1. จัดทำประเด็นการให้คำปรึกษา	ตามระบบคุณภาพและมาตรฐาน GAP	เดือนพฤศจิกายน 2566
2. จัดทำแผนออกให้คำปรึกษา เกษตรกรเป้าหมาย	ตามชนิดสินค้าพืช ขึ้นอยู่กับเป้าหมาย ของแต่ละพื้นที่	เดือนพฤศจิกายน 2566
3. ออกให้คำปรึกษาแนะนำ เกษตรกรตามแผน		เดือนธันวาคม 2566 – มีนาคม 2567
4. ติดตามและตรวจประเมินแปลง เบื้องต้น	เน้นหนักในประเด็นที่เกษตรกร มีปัญหา/ดำเนินการไม่สอดคล้องกับ เกณฑ์มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP	เดือนธันวาคม 2566 – มีนาคม 2567
5. สรุปผลและส่งใบสมัครเกษตรกร ให้หน่วยตรวจสอบรับรอง		เดือนมกราคม – มีนาคม 2567
6. บันทึกข้อมูลในระบบ DOAE GAP Online		เดือนมกราคม – มีนาคม 2567

หมายเหตุ สามารถปรับรายละเอียดและเวลาได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่

แบบฟอร์มรายชื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับการอบรม

โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร กิจกรรมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP ปี 2567

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่

วันที่ดำเนินการ

สถานที่ดำเนินการ.....

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สังกัด	หมายเลขโทรศัพท์	

ผู้จัดทำรายงาน.....

ตำแหน่ง.....

เบอร์โทร.....

แบบฟอร์มรายชื่อเกษตรกรผู้รับการอบรม

โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร กิจกรรมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP ปี 2567

จังหวัด

ที่	ชื่อ-สกุล	เลขบัตรประชาชน	ประเภทแปลง		ที่ตั้งแปลง		ค่าพิกัด		พื้นที่ปลูก (ไร่-งาน-ตรว.)	ชนิด สินค้า	ระยะเวลาที่ คาดว่าจะเก็บ เกี่ยว
			แปลงใหญ่	แปลงทั่วไป	ตำบล	อำเภอ	X	Y			

ผู้จัดทำรายงาน.....

ตำแหน่ง.....

เบอร์โทร.....

แบบสรุปผลการประเมินแปลงเบื้องต้น

โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร กิจกรรมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP ปี 2567

จังหวัด

ที่	ชื่อ-สกุล	เลขบัตรประชาชน	ประเภทแปลง		ที่ตั้งแปลง		ค่าพิกัด		พื้นที่ปลูก (ไร่-งาน-ตรว.)	ชนิดสินค้า	ระยะเวลาที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยว	ผลการประเมินแปลงเบื้องต้น		ระบุเหตุผลไม่ผ่านการประเมินแปลงเบื้องต้น
			แปลงใหญ่	แปลงทั่วไป	ตำบล	อำเภอ	X	Y				ผ่าน	ไม่ผ่าน	

ผู้จัดทำรายงาน.....

ตำแหน่ง.....

เบอร์โทร.....

แบบสรุปผลการสนับสนุนการจัดการและพัฒนาผลผลิตสินค้าเกษตร GAP ในขั้นต้น

โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร กิจกรรมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP ปี 2567

จังหวัด

ที่	ชื่อ-สกุล	เลขบัตรประชาชน	ประเภทแปลง		ที่ตั้งแปลง		ค่าพิกัด		พื้นที่ปลูก (ไร่-งาน-ตรว.)	ชนิดสินค้า	ระยะเวลาที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยว	การจัดการและพัฒนาผลผลิตสินค้าเกษตร GAP ในขั้นต้น	
			แปลงใหญ่	แปลงทั่วไป	ตำบล	อำเภอ	X	Y				การให้ความรู้ (เรื่อง)	การให้วัสดุ (ชนิด/ประเภท/จำนวน)

ผู้จัดทำรายงาน.....

ตำแหน่ง.....

เบอร์โทร.....

แผนการดำเนินงาน

กิจกรรมขยายผลงานส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรแบบมีระบบควบคุมภายในกลุ่ม

ตามระบบมาตรฐาน GAP Internal Control System : ICS ปี 2567

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่จังหวัด.....

ครั้งที่	วัน เดือน ปี ที่ดำเนินการ	สถานที่ดำเนินการ	ชื่อกลุ่ม	ที่ตั้งกลุ่ม	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ชนิดพืช

ผู้รายงาน.....

ตำแหน่ง.....

เบอร์โทร.....

แบบจัดเก็บข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมขยายผลงานส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรแบบมีระบบควบคุมภายในกลุ่ม

ตามระบบมาตรฐาน GAP Internal Control System : ICS ปี 2567

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่จังหวัด.....

ที่	ชื่อกลุ่ม	ที่ตั้งกลุ่ม	รายชื่อสมาชิก	ชนิดพืช	จำนวนแปลง	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ไม่ได้รับการรับรอง	เหตุผลที่ไม่ได้การตรวจรับรอง	ได้รับการตรวจรับรอง		เหตุผลที่ไม่ผ่านการรับรอง	ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
									ผ่าน	ไม่ผ่าน			

ผู้จัดทำรายงาน.....

ตำแหน่ง.....

เบอร์โทร.....

โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

กิจกรรมส่งเสริมการอารักขาพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย เกษตรปลอดภัย

2. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันความต้องการอาหารปลอดภัยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ประชาชนให้ความสำคัญกับผลผลิตทางการเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลด ละ เลิกการใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย และการได้รับการรับรองความปลอดภัยของผลผลิตในระดับต่างๆ ซึ่งจะเป็นโอกาสให้ผลผลิตทางการเกษตรเหล่านี้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม เกิดเป็นรายได้ให้กับเกษตรกรมากขึ้น แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันที่เกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงพึ่งพาการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชเกินความจำเป็น เนื่องจากใช้ง่าย สะดวก หาได้ในท้องตลาดทั่วไปส่งผลให้เกิดสารตกค้างในผลผลิต และเป็นอันตรายต่อตัวเกษตรกร ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมการเกษตรให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าว จึงได้ดำเนินการส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตร โดยลด ละ เลิก การใช้สารเคมี หรือหากจำเป็นต้องใช้ก็ต้องมีการใช้อย่างถูกต้องปลอดภัย รวมทั้งปรับเปลี่ยนให้ใช้การจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน ได้แก่ การเขตกรรม การใช้วิธีกล วิธีฟิสิกส์ และชีววิธี โดยการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช รวมถึงเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร มุ่งยกระดับให้ผลผลิตทางการเกษตรได้มาตรฐานด้านปริมาณ คุณภาพ และความปลอดภัย ที่จะทำให้อาชีพการเกษตรเป็นอาชีพที่สร้างรายได้แก่เกษตรกร และเกิดเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรที่ยั่งยืนต่อไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน รวมถึงการใช้ชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช
- 3.2 ผลักดันให้เกษตรกร ลด ละ เลิกการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช หรือให้มีการใช้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

4. เป้าหมาย / สถานที่ดำเนินการ

4.1 เป้าหมาย : เกษตรกรที่ต้องการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานด้านความปลอดภัยในระดับต่างๆ และ/หรือเกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรรูปแบบแปลงใหญ่ หรือพื้นที่ที่พบการระบาดของศัตรูพืชและมีการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชมาก รวม 50 ราย ในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี

4.2 สถานที่ดำเนินการ : ในพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอทัพทัน อำเภอหนองฉาง และอำเภอหนองขาหย่าง

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 ส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

5.2 ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 ส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการ ดังนี้

5.1.1 คัดเลือกเกษตรกรที่ต้องการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานด้านความปลอดภัยในระดับต่างๆ และ / หรือเกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรรูปแบบแปลงใหญ่ที่ยังคงมีการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชอยู่ เข้าร่วมโครงการเป็นลำดับแรก หากไม่มีจึงคัดเลือกเกษตรกรจากพื้นที่ที่พบการระบาดของศัตรูพืชและมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในปริมาณมาก เข้าร่วมโครงการเป็นลำดับถัดไป

5.1.2 ประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกร (ก่อนเข้าร่วมโครงการ) และรายงานผลการประเมินผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย (<https://report-ppsfd.oae.go.th/site/module>) --> ระบบการเฝ้าระวังการใช้สารเคมีควบคุมศัตรูพืช

5.1.3 จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร จำนวน 2 ครั้ง ประกอบด้วย

ครั้งที่ 1 การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ ได้แก่ การสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช การวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชที่สำคัญและพบเป็นประจำในพื้นที่ วิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การผลิตปัจจัยควบคุมศัตรูพืชที่ไม่ใช้สารเคมีและ การใช้ในพื้นที่ เช่น ชีวภัณฑ์ (ได้แก่ เชื้อจุลินทรีย์ และแมลงศัตรูธรรมชาติ) และสารสกัดธรรมชาติ

ครั้งที่ 2 การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย รวมถึงผลกระทบจากสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

5.1.4 สนับสนุนให้เกษตรกรใช้ชีวภัณฑ์ (เชื้อจุลินทรีย์ และแมลงศัตรูธรรมชาติ) รวมถึงวิธีการต่างๆ ที่เหมาะสมในการควบคุมศัตรูพืช โดยเมื่อเกษตรกรได้รับความรู้ตามข้อ 5.1.3 แล้ว สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอร่วมเป็นพี่เลี้ยงให้เกษตรกรในการวางแผนการจัดการศัตรูพืชที่เหมาะสมกับพืชปลูกและศัตรูพืชที่เป็นปัญหาของเกษตรกร ตั้งแต่การป้องกันการระบาด การสำรวจติดตามสถานการณ์ การควบคุมโดยใช้วิธีการต่างๆ ที่เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นวิธีการที่ทำให้ผลผลิตมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรตกค้าง และดำเนินการจัดหาปัจจัยสำหรับควบคุมศัตรูพืชที่จำเป็นให้กับเกษตรกร ซึ่งหากจำเป็นต้องใช้ชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อจุลินทรีย์ แมลงศัตรูธรรมชาติ หรือสารสกัดธรรมชาติ สามารถให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันผลิต โดยสามารถจัดทำแผนความต้องการ

ขอรับการสนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ และพ่อแม่พันธุ์ศัตรูธรรมชาติ รวมถึงชีวภัณฑ์ชนิดต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้แต่เกษตรกรยังไม่สามารถผลิตเองได้ ไปยังศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชที่รับผิดชอบเพื่อขอรับการสนับสนุนได้ต่อไป

5.1.5 หลังจากดำเนินการเสร็จแล้ว ทำการประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกร (หลังเข้าร่วมโครงการ) และรายงานผลการประเมินผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย (<https://report-ppsf.doe.go.th/site/module>) --> ระบบการเฝ้าระวังการใช้สารเคมีควบคุมศัตรูพืช

งบประมาณ เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกษตรกรรูปแบบต่างๆ ที่จังหวัดพิจารณาแล้วว่าเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ค่าใช้จ่ายสำหรับจัดหาวัสดุสำหรับสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช วัสดุสำหรับผลิตปัจจัยควบคุมศัตรูพืช ค่าขนส่งวัสดุ รวมถึงค่าใช้จ่ายในการติดตามประเมินผลความรู้เกษตรกร การสนับสนุนการดำเนินงาน การรายงานผล และอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

5.2 ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

ประเมินผลสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร ดำเนินการโดย

สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้งก่อนและหลังการดำเนินโครงการ เพื่อเปรียบเทียบระดับความปลอดภัยของผลผลิตการเกษตรที่ผลิตโดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และรายงานผลการตรวจวิเคราะห์สารเคมีทางการเกษตร ตกค้างในผลผลิตของเกษตรกร ผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย (<https://report-ppsf.doe.go.th/site/module>) --> ระบบการเฝ้าระวังการใช้สารเคมีควบคุมศัตรูพืช

ทั้งนี้ หากเป็นสินค้าเกษตรที่ให้ผลผลิตปีละ 1 ครั้ง สามารถตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิตการเกษตรที่ใช้วิธีการจัดการศัตรูพืช แบบเดิม เป็นตัวแทนของผลผลิตการเกษตรก่อนเข้าร่วมโครงการได้

งบประมาณ เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับจัดซื้อ/จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ และชุดน้ำยาตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตการเกษตร และวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานตรวจวิเคราะห์สารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตร ค่าใช้จ่ายสำหรับการปฏิบัติงานในพื้นที่ รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

6. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2566 – กันยายน 2567

โดย ตุลาคม 2566 – มีนาคม 2567 โดยใช้งบประมาณปี 2566 ไปพลาง

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน	
	ปี 2566	ปี 2567

	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ส.ค. 67	ก.ย. 67
1. ส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช												
1.1 จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ครั้งที่ 1	←					→						
1.2 จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ครั้งที่ 2					←	→						
1.3 สนับสนุนให้เกษตรกรใช้ชีวภัณฑ์					←							→
2. ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน												
2.1 ตรวจสอบสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตฯ				←	→		←					→

8. งบประมาณ

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โครงการและงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (โครงการตามตัวชี้วัด) เดือนตุลาคม 2566 ถึง เดือนกันยายน 2567 โดย ตุลาคม 2566 – มีนาคม 2567 โดยใช้งบประมาณปี 2566 ไปพลาง จำนวนเงิน 47,500 บาท (สี่หมื่นเจ็ดพันห้าร้อยบาทถ้วน) รายละเอียดตามเอกสารแนบท้าย

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

- 9.1 ผลผลิต (Output) : เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ จำนวน 50 คน
- 9.2 ผลลัพธ์ (Outcome) : เกษตรกรมีความรู้และสามารถนำไปปฏิบัติในแปลงปลูกพืชของตน
- 9.3 ตัวชี้วัด
 - 9.3.1 เชิงปริมาณ : จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ 50 ราย
 - 9.3.2 เชิงคุณภาพ : เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกร 50 ราย สามารถจัดการศัตรูพืชในพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรของตนด้วยวิธีผสมผสานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสถานการณ์ และบริบทของพื้นที่ โดยอาศัยการควบคุมศัตรูพืชหลายๆ วิธีร่วมกัน ทำให้สามารถ ลด ละ หรือเลิกใช้สารเคมีทางการเกษตร เกิดเป็นการเกษตรที่มีความปลอดภัยทั้งกระบวนการผลิตและผลผลิต ส่งผลให้ผลผลิตมีมูลค่าเพิ่มขึ้น เพิ่มโอกาสการแข่งขัน ตลอดจนลดความเสี่ยงของเกษตรกรที่จะได้รับอันตรายจากสารเคมีทางการเกษตร และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคต

11. การประเมินผลโครงการ

11.1 ติดตามโครงการจาก

- 11.1.1 ระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-project) ในการติดตามผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ
- 11.1.2 ระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร (RBM) ในการติดตามเชิงคุณภาพ
- 11.1.3 ระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย ในการเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานเชิงลึกรายการกิจกรรม

11.2 ประเมินผลความสำเร็จโครงการ จาก

- 11.2.1 ผลตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิตการเกษตร
- 11.2.2 ประเมินพฤติกรรม การปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
- 11.2.3 ออกติดตามเชิงลึกในพื้นที่ และการประชุมราชการ

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

1. นายปรมินทร์ ไตรทิพย์

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช

โทรศัพท์ 081 973 8391

2. นางสาวนัฐยาภรณ์ เกิดนิยม

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 082 170 0917

(เอกสารแนบท้าย)

ประมาณค่าใช้จ่าย

โครงการ : ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

กิจกรรม : ส่งเสริมการอารักขาพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ลำดับ	กิจกรรม	รายละเอียดงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)	ผู้ดำเนินงาน เบิกจ่าย
๑. ส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช				
๑.๑	จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ครั้งที่ 1 การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน	- ค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกษตรกรรูปแบบต่างๆ ที่จังหวัดพิจารณาแล้วว่าเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม รวมถึงค่าใช้จ่ายในการติดตามประเมินผลความรู้เกษตรกร การสนับสนุนการดำเนินงาน การรายงานผล และอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม จำนวน ๕๐ ราย	10,000	จังหวัด
1.2	จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ครั้งที่ 2 การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย	- ค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกษตรกรรูปแบบต่างๆ ที่จังหวัดพิจารณาแล้วว่าเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม รวมถึงค่าใช้จ่ายในการติดตามประเมินผลความรู้เกษตรกร การสนับสนุนการดำเนินงาน การรายงานผล และอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม จำนวน ๕๐ ราย	10,000	จังหวัด

๑.3	สนับสนุนให้เกษตรกรใช้ชีวภัณฑ์ (เชื้อจุลินทรีย์ และแมลงศัตรูธรรมชาติ) รวมถึงวิธีการต่างๆ ที่เหมาะสมในการควบคุมศัตรูพืช	- ค่าใช้จ่ายสำหรับจัดหาวัสดุสำหรับสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช วัสดุ สำหรับผลิตปัจจัยควบคุมศัตรูพืช ค่าขนส่งวัสดุ จำนวน 5๐ ไร่	25,000	จังหวัด
2.ติดตามการประเมินผลการดำเนินการ				
2.๑ ตรวจสอบสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร				
๑)	สนับสนุนการดำเนินการตรวจวิเคราะห์สารตกค้างในผลผลิตการเกษตร	- เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับจัดซื้อ/จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ และชุดน้ำยาตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตการเกษตร และวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานตรวจวิเคราะห์สารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตร ค่าใช้จ่ายสำหรับการปฏิบัติงานในพื้นที่ รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมจำนวน ๑๐๐ ตัวอย่าง	2,500	จังหวัด
รวมทั้งสิ้น			47,500	

ภาคผนวก

ตารางที่ 1 เป้าหมายโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ปี 2567 จังหวัดอุทัยธานี

ลำดับ	ชนิดพืช	ที่อยู่			เป้าหมาย เกษตรกร (ราย)
		ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
1			หนองฉาง	อุทัยธานี	
2			ห้วยคต	อุทัยธานี	
3				อุทัยธานี	
รวมทั้งสิ้น (ราย)					50

คู่มือโครงการตามตัวชี้วัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
โดยใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ไปพลางก่อน
โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map)
กิจกรรมบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning)

๑. ความสอดคล้อง

- ๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- ๑.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

๒. หลักการและเหตุผล

ในสถานการณ์ปัจจุบัน เกษตรกรยังมีการผลิตอยู่ในพื้นที่เหมาะสมน้อย (Sm) หรือไม่เหมาะสม (N) ทำให้มีต้นทุนในการผลิตสูง ในขณะที่ได้ผลตอบแทนการผลิตต่ำ เนื่องจากผลผลิตที่ได้ไม่ค่อยมีคุณภาพ และผลผลิตสินค้าเกษตรหลายชนิดมากเกินความต้องการของตลาด ทำให้ประสบภาวะราคาตกต่ำ ภาครัฐต้องเข้าไปช่วยเหลือโดยการแทรกแซงราคา รัฐบาลจึงมีแนวคิดในการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อสนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ มีความสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ และใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยวิเคราะห์ความเหมาะสมของที่ดิน (Land Suitability) กับปัจจัยความต้องการของพืชแต่ละชนิด (Crop Requirement) ตามสภาพที่มีการเพาะปลูกพืช ร่วมกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อาทิ เขตป่าไม้ตามกฎหมาย เขตพื้นที่โครงการชลประทาน การผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบัน (Existing Land Use) หรือเงื่อนไขสำหรับการผลิตอื่น ๆ เช่น เป็นพื้นที่ปลอดโรค เป็นต้น ซึ่งได้ดำเนินการออกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญแล้ว ดังนี้ ด้านพืช ประกอบด้วย ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย โรงงาน ลำไย สับปะรดโรงงาน เงาะทุเรียน มังคุด กาแฟ มะพร้าว ด้านปศุสัตว์ ประกอบด้วย โคเนื้อ โคนม สุกร ไก่เนื้อ ไก่ไข่ และด้านประมง ประกอบด้วย กุ้ง ปลานิล ปลาน้ำจืด

ซึ่งเมื่อมีการประกาศเขตเหมาะสมสำหรับการผลิตแล้ว ต้องถือว่าพื้นที่นั้นคือยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการผลิต ซึ่งระดับพื้นที่จังหวัดต้องพิจารณาใช้พื้นที่ที่มีความเหมาะสมเป็นยุทธศาสตร์การผลิตด้านการเกษตร โดยใช้การตลาดเป็นตัวชี้้นำในการส่งเสริมการผลิต ซึ่งตั้งเป้าหมายว่าผลิตออกมาแล้วต้องขายได้ในราคาที่เกษตรกรอยู่ได้ ในการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม นอกจากคำนึงถึงเขตการผลิตที่เหมาะสมแล้ว ยังต้องพิจารณาประเด็นที่เกี่ยวข้อง คือการปรับปรุงแบบการผลิตในเขตเหมาะสมน้อยและไม่เหมาะสม เพื่อสร้างมาตรฐานสินค้าและลดต้นทุนด้วยการจัดการระบบขนส่งสินค้า (Logistic) เป็นต้น

สำหรับการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่หรือเกษตรกรเป้าหมายในพื้นที่ที่มีเหมาะสมน้อย (Sm) หรือไม่เหมาะสม (N) ที่มีต้นทุนการผลิตสูงและผลตอบแทนต่ำ เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนการผลิตจากพืชหรือชนิดสินค้าเดิมในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมไปสู่การปลูกพืชหรือผลิตสินค้าชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสมกว่า ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ โดยการใช้ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri - Map Online) เป็นเครื่องมือช่วยบริหารจัดการการเกษตรไทยด้วยข้อมูลเชิงสารสนเทศพร้อมระบบแนะนำผลการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตด้วยพืชทดแทนมีการปรับข้อมูล ให้ทันสมัยพัฒนาเพิ่มความสะดวกต่อการใช้งานอยู่เสมอ ครอบคลุมการใช้ประโยชน์ทั้งการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การเพาะปลูกและผลผลิตด้านการเกษตร ซึ่งสามารถตอบโจทย์ช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้เกษตรกรในพื้นที่ได้

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อให้เกษตรกรวางแผนการผลิตและทำการผลิตสินค้าเกษตรได้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ตามเขตความเหมาะสมสำหรับปลูกพืช และปัจจัยทางเศรษฐกิจอื่น ๆ

๓.๒ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการปรับเปลี่ยนการผลิตพืช

๔. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

๔.๑ เป้าหมาย

เกษตรกรมีการผลิตสินค้าเกษตรตามหลักของการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม โดยปรับเปลี่ยนการผลิตพืชในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อย (Sm) หรือไม่เหมาะสม (N) เป็นพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ จำนวน ๑๐ ราย ๓๐ ไร่

๔.๒ สถานที่ดำเนินการ

อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

๕. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

๕.๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตพืชที่เหมาะสมตามแผนที่ Agri - Map

เป้าหมาย : เกิดการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อย (Sn) หรือไม่เหมาะสม (N) เป็นพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ จำนวน ๓๐ ไร่ โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานีและสำนักงานเกษตรอำเภอบ้านไร่ ดำเนินการ

๕.๑.๑ สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอพิจารณาคัดเลือกเกษตรกรและพื้นที่เป้าหมายที่มีการปลูกพืชในพื้นที่เหมาะสมน้อย (Sn) หรือไม่เหมาะสม (N) และมีคุณสมบัติของเกษตรกรและเงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) ตามเอกสารแนบ ๑ โดยใช้ข้อมูลจากระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri - Map online) แผนการจัดการพื้นที่การผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญที่จังหวัด/อำเภอจัดทำไว้ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) และแนวทางการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจระดับภาค วิเคราะห์หาพื้นที่ไม่เหมาะสม ชนิดพืชทางเลือกทดแทนพืชเดิมก่อนการปรับเปลี่ยนรายชื่อเกษตรกร ที่ตั้ง และขอบเขตแปลงปลูกพืชในอำเภอ

๕.๑.๒ สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการฯ ให้เกษตรกรในข้อ ๕.๑.๑ รับทราบหากเกษตรกรรายใดสนใจประสงค์เข้าร่วมโครงการ ให้เกษตรกรยื่นใบสมัคร ตามเอกสารแนบ ๒

๕.๑.๓ ถ้าหากพื้นที่ใดเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน มีขนาดพื้นที่รวมกันโดยประมาณ ๓๐ ไร่ เกษตรกรจำนวนประมาณ ๑๐ ราย และสามารถรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนการผลิตพืชในพื้นที่ไม่เหมาะสมได้ ขอให้สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการจัดตั้งกลุ่ม เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในลักษณะร่วมกันคิด วางแผนปฏิบัติ ตัดสินใจแก้ปัญหา การวางแผนการผลิตในภาพรวมของกลุ่ม แผนการผลิตรายครัวเรือน/รายแปลง การรวมกันจัดซื้อจัดหาปัจจัยการผลิต การบริหารจัดการการใช้ปัจจัยการผลิต เครื่องมือเครื่องจักรกลการเกษตร การรวบรวมผลผลิตและรวมกัน จัดจำหน่ายผลผลิต ภายใต้การบริหารจัดการของคณะกรรมการกลุ่มที่คัดเลือกจากสมาชิกกลุ่ม แต่ถ้ากรณีพื้นที่ที่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอยู่ห่างไกลกันไม่สามารถรวมกลุ่มกันได้ ก็ไม่ต้องดำเนินการจัดตั้งกลุ่ม

๕.๑.๔ อบรมให้ความรู้ และศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือกใหม่ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนความรู้ทางวิชาการเกษตรแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ จัดกระบวนการเรียนรู้การผลิตพืชเศรษฐกิจระดับอำเภอตามเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น อบรม นำเกษตรกรศึกษาดูงานการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชตามความเหมาะสมของพื้นที่ของเกษตรกรรายเดิมที่ประสบผลสำเร็จ และสามารถเป็นต้นแบบให้กับเกษตรกรรายใหม่ได้เรียนรู้และปฏิบัติตามได้ หรือศึกษาดูงานการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต และการจัดทำไร่นาสวนผสม เป็นต้น

๑) ในสถานการณ์ปกติให้ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือกใหม่ ในเรื่องการผลิตพืชเศรษฐกิจระดับอำเภอตามเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การจัดทำเกษตรผสมผสาน การปรับเปลี่ยนชนิดพืช การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การลดต้นทุนการผลิต มาตราฐานสินค้าเกษตรกร การบริหารจัดการ และการวางแผนการผลิต การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของพื้นที่ โดยจัดอบรมไม่น้อยกว่า ๒ ครั้ง ครั้งละ ๒ วัน

๒) ในสถานการณ์ไม่ปกติ (หากมีการระบาดของ COVID -๑๙ ระลอกใหม่ หรือโรคอุบัติใหม่อื่นๆ) ให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของแต่ละจังหวัด หากจังหวัดไหนให้ระงับการนำคนมารวมตัวกัน ให้ใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่กรมฯ จัดทำให้ และแหล่งข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องในการถ่ายทอดความรู้ ผ่านช่องทางการสื่อสารทางไกลประสานงานการดำเนินงานโครงการฯ โดยกำหนดให้ระยะเวลาการให้ความรู้ การศึกษาดูงานใกล้เคียงกับการอบรมแบบปกติ

๕.๑.๕ สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นในการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชชนิดใหม่ที่เหมาะสมให้กับเกษตรกรในเขตพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่ Agri - Map สำหรับเป็นต้นแบบในการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตร

๕.๑.๖ ติดตามให้คำแนะนำในการผลิตพืชทางเลือกชนิดใหม่

๕.๑.๗ จัดเก็บข้อมูลเกษตรกรเข้าร่วมโครงการตามแบบรายงานผลกิจกรรมการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่ Agri - Map ตามเอกสารแนบ ๓ (ตารางที่ ๑ แบบสรุปการจัดสรรโครงการลงพื้นที่) จัดส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ และเอกสารแนบ ๔ (ตารางที่ ๒ ผลการดำเนินงานจากการปรับเปลี่ยนการผลิต) ภายในวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๗

สำหรับในกรณีที่เห็นว่าในบางจุดควรมีป้ายประชาสัมพันธ์แปลงต้นแบบการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชแสดงไว้ในพื้นที่เพิ่มเติมด้วย ก็ให้จัดทำป้ายไว้ที่แปลงต้นแบบของสมาชิกกลุ่มรายใดรายหนึ่งตามที่พิจารณาเห็นว่าเหมาะสมให้มีรูปแบบและขนาดตามตัวอย่าง

ตัวอย่างป้ายแปลงต้นแบบการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่ Agri - Map



แปลงต้นแบบ

ภายใต้โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตร

เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี ๒๕๖๗

ปรับเปลี่ยนจาก..... (พืชเดิม)..... เป็น..... (พืชใหม่).....

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี ๒๕๖๖			ปี ๒๕๖๗								
	ต.ค. ๖๖	พ.ย. ๖๖	ธ.ค. ๖๖	ม.ค. ๖๗	ก.พ. ๖๗	มี.ค. ๖๗	เม.ย. ๖๗	พ.ค. ๖๗	มิ.ย. ๖๗	ก.ค. ๖๗	ส.ค. ๖๗	ก.ย. ๖๗
ทางเลือกใหม่												
๑.๒ สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นในการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชชนิดใหม่ที่เหมาะสม							←	→				
๒. สนับสนุนการบริหารจัดการและขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ												
๒.๑ ประสานงานสนับสนุนติดตามการดำเนินโครงการฯ	←											→

๘. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

๘.๑ ผลผลิต (output)

พื้นที่การผลิตพืชไม่เหมาะสม (S_m, N) ได้รับการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชตามศักยภาพของพื้นที่ จำนวน ๓๐ ไร่ เกษตรกรจำนวน ๑๐ ราย

๘.๒ ผลลัพธ์ (outcome)

เกษตรกรมีการผลิตสินค้าเกษตรตามเขตความเหมาะสมของพื้นที่ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยมีรายได้เพิ่มขึ้น หรือลดต้นทุนการผลิต ร้อยละ ๑๐

๘.๓ ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ จำนวนพื้นที่ไม่เหมาะสม (S_m, N) มีการปรับเปลี่ยนการผลิต ๓๐ ไร่

เชิงคุณภาพ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชตามความเหมาะสมของพื้นที่ สามารถลดต้นทุนการผลิตหรือมีรายได้เพิ่มขึ้น

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรสามารถดำเนินการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่มีศักยภาพทำให้มีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถทำการเกษตรต่อไปได้อย่างมั่นคงยั่งยืน

๑๐. การประเมินผลโครงการ

ตัวชี้วัด พื้นที่การผลิตพืชไม่เหมาะสม (Sn,N) ได้รับการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชตามศักยภาพของพื้นที่ จำนวน ๓๐ ไร่

วิธีการประเมินผล

- จัดทำแบบรายงานผลกิจกรรมการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่ Agri – Map ได้แก่ รายงานแบบสรุปการจัดสรรโครงการลงพื้นที่ พร้อมกับรายชื่อเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จัดส่งกรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ และรายงานผลการดำเนินงานจากการปรับเปลี่ยนการผลิต จัดส่งกรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๗

- ติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินโครงการฯ ในระดับพื้นที่

๑๑. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

๑. นางสมพิศ ขวัญสูงเนิน

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

โทรศัพท์ ๐๘ ๖๓๑๘ ๙๙๘๕

๒. นางสาวอริษา วงษ์ศิลป์

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ ๐๙ ๖๓๕๓ ๒๓๕๑

(เอกสารแนบท้าย)

ประมาณการค่าใช้จ่าย

โครงการ : โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก
(Agri - Map)

ลำดับ	กิจกรรม	รายละเอียดงบประมาณ	ผู้ดำเนินการเบิกจ่าย
๑	อบรมให้ความรู้และศึกษาดูงาน การปลูกพืชทางเลือกใหม่	- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอบรม ๒ ครั้งๆ ละ ๒ วัน, ค่าอาหารกลางวัน, ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม, ค่าวัสดุ อุปกรณ์ เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท , - ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท	จังหวัด

หมายเหตุ : ทุกรายการสามารถถัวจ่ายกันได้

**คุณสมบัติของเกษตรกรและเงื่อนไขในการเข้าร่วม
โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map)**

๑. เป็นเกษตรกรที่ปลูกพืชอยู่ในเขตพื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อย (S๓) หรือไม่เหมาะสม (N) ตามแผนที่ Agri - Map

๒. เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ โดยสมัครใจ (ต้องมีหลักฐานใบสมัคร)

๓. พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการฯ ต้องมีเอกสารสิทธิ์ของที่ดิน (ที่ดินของตนเอง/ครุว์เรือน หรือเช่า) ถ้ากรณีพื้นที่ที่เข้าร่วมของเกษตรกรไม่มีเอกสารสิทธิ์ ให้หน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่นั้นลงนามรับรองอนุญาตให้ใช้ที่ดิน

๔. พื้นที่และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ สามารถดำเนินการในพื้นที่และเกษตรกรรายเดียวกันกับของหน่วยงานอื่นได้ ซึ่งจะเป็นการบูรณาการกับหน่วยงานอื่นตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน แต่กิจกรรมจะต้องไม่ซ้ำซ้อนกัน เช่น บูรณาการกับโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) ของกรมพัฒนาที่ดิน การสนับสนุนให้มีการปลูกพืชชนิดอื่นทดแทนยางพาราของการยางแห่งประเทศไทย เป็นต้น

๕. พื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ รายละเอียด ๑ - ๖ ไร่

๖. เกษตรกรรายเดิมที่เคยเข้าร่วมโครงการฯ ในปีก่อนๆ แล้ว สามารถเข้าร่วมได้อีก แต่ต้องเป็นพื้นที่ใหม่ที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการฯ

๗. พืชชนิดใหม่ที่เกษตรกรต้องการปรับเปลี่ยน ให้พิจารณาจากความเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่หรือพืชที่เป็นที่ต้องการของตลาด หรือมีช่องทางการตลาดที่ดีกว่าพืชเดิม หรือให้ผลตอบแทนที่ดีกว่าพืชเดิม (ยกเว้น พืชที่กรมส่งเสริมการเกษตรไม่ได้ดำเนินการส่งเสริม เช่น ยูคาลิปตัส กระถินเทพา และไม่มีค่าทางเศรษฐกิจที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของกรมป่าไม้)

๘. กรณีที่พืชเดิมเป็นไม้ยืนต้น สามารถปรับเปลี่ยนเป็นแบบผสมผสานได้โดยไม่จำเป็นต้องตัดพืชเดิมออกแล้วปรับเปลี่ยนเป็นปลูกพืชใหม่ทั้งหมดก็ได้ เช่น ในสวนยางพาราสามารถปลูกพืชร่วมกับยางพารา เช่น ผักเหลียง หรือสละอินโด ได้โดยไม่ต้องโค่นยางออก

๙. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จะขึ้นทะเบียนเกษตรกรแล้ว หรือยังไม่ขึ้นก็ได้ แต่หลังจากเข้าร่วมโครงการฯ แล้ว จะต้องไปขึ้นทะเบียนเกษตรกร ทั้งนี้ กรณีที่เกษตรกรเคยขึ้นทะเบียนเกษตรกรแล้ว หลังจากเข้าร่วมโครงการฯ จะต้องไปปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน

โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map)

ปีงบประมาณ

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

๑. ☐ นาย ☐ นางสาว ☐ นาง ☐ อื่น ๆ ชื่อ.....สกุล.....๒. เลขประจำตัวประชาชน - - - - ๓. อายุ ปี เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

๔. ที่อยู่ติดต่อได้ บ้านเลขที่..... หมู่ที่ ชื่อหมู่บ้าน (ถ้ามี)

ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์..... เบอร์โทร..... E-mail

๕. อาชีพหลัก

ในภาคเกษตร: ☐ เกษตรกร ☐ รับจ้างทางการเกษตร ☐ อื่น ๆนอกภาคเกษตร: ☐ รับจ้างนอกภาคเกษตร ☐ รับเงินเดือนประจำ ☐ ธุรกิจการค้า ☐ อื่น ๆ๖. การขึ้นทะเบียนเกษตรกร ☐ ขึ้นทะเบียนเกษตรกรแล้ว ☐ ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกร

๗. ที่ตั้งแปลง ที่จะเข้าร่วมโครงการฯ

หมู่ที่ ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

ค่าพิกัดแปลง

จุดที่	Zone	X	Y
๑			
๒			
๓			
๔			

๘. ชนิดพืชที่ปลูกเดิม พื้นที่ ไร่

ชั้นความเหมาะสมของพืชชนิดเดิม ☐ ไม่เหมาะสม (N) ☐ เหมาะสมน้อย (S๓)

๙. ชนิดพืชใหม่ที่ต้องการปรับเปลี่ยน พื้นที่ ไร่

เหตุผลที่เลือก ☐ พื้นที่ชั้นความเหมาะสมของพืชชนิดใหม่ ☐ เหมาะสมปานกลาง (S๒) ☐ เหมาะสมมาก (S๑)☐ ช่องทางการตลาด/ความต้องการของตลาดดีกว่าพืชชนิดเดิม☐ ผลตอบแทนมากกว่าเมื่อเทียบกับพืชชนิดเดิม

๑๐. การถือครองที่ดิน

☐ ที่ดินของตนเอง/คร่าวเรือน มีเอกสารสิทธิ์

ชื่อเจ้าของตามเอกสารสิทธิ์.....สกุล.....
 ประเภทเอกสารสิทธิ์..... เลขที่.....ระวาง.....
 เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

○ ที่ดินเช่า (☐ มีสัญญา ☐ ไม่มีสัญญา) ผู้ให้เช่า ชื่อ.....สกุล.....
 ประเภทเอกสารสิทธิ์..... เลขที่.....ระวาง.....
 เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

○ ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ (กรณีไม่มีเอกสารสิทธิ์ ให้กรอกข้อมูลผู้รับรองให้ใช้ประโยชน์)

เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา
 ผู้รับรองให้ใช้ประโยชน์ ชื่อ.....สกุล.....
 ตำแหน่ง.....
 หน่วยงาน.....

ลงชื่อ.....เกษตรกรผู้ขอสมัคร
 (.....)
 วัน/เดือน/ปี.....

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ผู้รับสมัคร
 (.....)
 ตำแหน่ง.....
 หน่วยงาน.....
 เบอร์โทรศัพท์.....
 วัน/เดือน/ปี.....

แบบรายงานผลกิจกรรมการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่ Agri - Map
ภายใต้โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) ปีงบประมาณ ๒๕๖๗
จังหวัด.....
ปริมาณงานรวม.....จุด/กลุ่ม เกษตรกร..... ราย พื้นที่.....ไร่

๑. จุด/กลุ่มที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จำนวนเกษตรกร/สมาชิก..... ราย ขนาดพื้นที่
ไร่
- จัดเวที/จัดอบรมเกษตรกร เรื่อง..... วันที่..... สถานที่.....

ตารางที่ ๑ แบบสรุปการจัดสรรโครงการลงพื้นที่

ลำดับ ที่	ชื่อ/สกุล เกษตรกร (จุด/กลุ่มที่.....)	เลขที่บัตร ประชาชน	ที่อยู่			ชนิดพืชสินค้า/ ก่อน ปรับเปลี่ยน	ชนิดพืชสินค้า/ หลัง ปรับเปลี่ยน	จำนวนพื้นที่ ทำการเกษตร ทั้งหมด (ไร่)	จำนวนพื้นที่ ที่เข้าร่วมโครงการ (ไร่)	จำนวนพื้นที่ ที่ปรับเปลี่ยนจริง (ไร่)	พิกัดมุมแปลง				ปัจจัยการ ผลิต ที่สนับสนุน	แหล่ง งบประมาณ/ จำนวนเงิน (บาท)
			หมู่ ที่	ตำบล	อำเภอ						จุด ที่	Zone	X	Y		
๑											๑					
											๒					
											๓					
											๔					
๒											๑					
											๒					
											๓					
											๔					

หมายเหตุ : ๑. ในช่องพิกัดมุมแปลง (Zone, X ,Y) ให้ใส่เป็นพิกัดมุมแปลงอย่างน้อย ๔ จุด
๒. ให้จังหวัดสรุปข้อมูลและจัดส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

ภายใต้โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) ปีงบประมาณ ๒๕๖๗

ตารางที่ ๒ ผลการดำเนินงานจากการปรับเปลี่ยนการผลิต

ชื่อ/สกุลเกษตรกร (จุด/กลุ่มที่.....)	เลขที่บัตร ประชาชน	ที่อยู่			กิจกรรมก่อนการปรับเปลี่ยน					กิจกรรมหลังการปรับเปลี่ยน				
		หมู่ ที่	ตำบล	อำเภอ	ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (กก.)	รายได้ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (กก.)	รายได้ (บาท)	รายจ่าย (บาท)

หมายเหตุ : ๑. ให้จังหวัดจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานจากการปรับเปลี่ยนการผลิต และจัดส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๗
๒. ผลผลิต และรายได้หลังการเก็บเกี่ยวใส่เฉพาะพืชระยะสั้น (ที่สามารถเก็บเกี่ยวได้)

ชื่อผู้รายงาน.....
(.....)
ตำแหน่ง.....
กลุ่ม.....
เบอร์โทรศัพท์.....

โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี 2567

กิจกรรมระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ : ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (3) การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย : การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร
- 1.3 แผนปฏิรูปประเทศ : ด้านเศรษฐกิจ

2. หลักการและเหตุผล

ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นการดำเนินงานซึ่งเน้นการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ โดยวางระบบการผลิตและการบริหารจัดการในแนวทางเดียวกัน เพื่อประหยัดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยเน้นการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ตามนโยบายการตลาดนำการผลิต นำไปสู่การจัดการสินค้าเกษตรสู่สมดุระหว่างอุปสงค์และอุปทาน สร้างเสถียรภาพของราคาสินค้าเกษตรได้อย่างมั่นคงในอนาคต ตามแผนปฏิรูปการเกษตร โดยเกษตรกรยังคงเป็นเจ้าของพื้นที่และร่วมกันดำเนินการบริหารจัดการการผลิต ทั้งนี้ การกำหนดพื้นที่เป้าหมายของเกษตรแปลงใหญ่ ดำเนินการในพื้นที่ต่างๆ เช่น พื้นที่ในเขตชลประทาน พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ในเขตสหกรณ์นิคม และพื้นที่เกษตรทั่วไป โดยเกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่จะร่วมกันกำหนดเป้าหมายการผลิต การถ่ายทอดเทคโนโลยี การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุกขั้นตอน จนถึงเชื่อมโยงตลาดกับภาคเอกชนแบบประชารัฐ การปรับระบบส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ จะก่อให้เกิดความร่วมมือในการผลิต โดยเกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรในพื้นที่ที่มีการดำเนินกิจกรรมที่ใกล้เคียงกันหรือติดต่อกันเป็นแปลงใหญ่ทำให้เกิดขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ขึ้น (Economy of Scale)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งมีภารกิจในการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร และเพิ่มรายได้ของเกษตรกร ตลอดจนดูแลคุณภาพชีวิตของเกษตรกร จัดทำโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ที่มีการบริหารจัดการร่วมกัน ให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่มในการผลิตเพื่อร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพดี ราคาถูก และการใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม เช่น เครื่องจักรกลการเกษตร (Motor Pool) เพื่อลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตลอดจนการจัดการด้านการตลาด ช่วยพัฒนาเกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีการพัฒนาเชิงพื้นที่ตามศักยภาพ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรตามความต้องการตลาด ด้วยการบูรณาการทุกภาคส่วน โดยหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวก เป็นการเพิ่มอำนาจการต่อรองของเกษตรกรตลอดกระบวนการผลิต ตลอดโซ่อุปทาน ผลจากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า มีแปลงใหญ่ที่ขึ้นทะเบียนจำนวนทั้งสิ้น 9,961 แปลง เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 540,668 ราย พื้นที่ 8,536,775 ไร่ เกษตรกรมีการรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรรวม 198,217 ราย ส่งผลให้เกิดมูลค่าเพิ่มจากการดำเนินงานสะสม 7 ปี จากการลดต้นทุนการผลิต จำนวน 37,300.58 ล้านบาท การเพิ่มผลผลิต จำนวน 65,871.18 ล้าน รวมทั้งสิ้น 103,171.76 ล้านบาท (ข้อมูล ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2566)

3.วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิตสินค้าเกษตร ด้านสินค้าพืช ปศุสัตว์ และประมง มีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน

3.2 เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐานภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

3.3 พัฒนาสมาชิกแปลงใหญ่สู่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดย่อม (SME)

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

4.1 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิต แปลงใหญ่สินค้าเกษตรด้านพืช (ไม่รวมนาแปลงใหญ่) จำนวน 9 แปลง ประกอบด้วย

4.1.1 แปลงใหญ่ปี 2565 จำนวน 5 แปลง

4.1.2 แปลงใหญ่ปี 2566 จำนวน 1 แปลง

4.1.3 แปลงใหญ่ปี 2567 จำนวน 3 แปลง

4.2 ส่งเสริมการบริหารจัดการแปลงใหญ่ในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

4.3 พื้นที่ดำเนินการจังหวัดอุทัยธานี

โดยแต่ละประเภท มีความหมาย ดังนี้

แปลงใหญ่ ปี 2565 และ 2566 หมายถึง

- แปลงใหญ่ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SC) และมีข้อมูลในระบบ Co-farm.doe.go.th ณ วันที่ 18 สิงหาคม 2566

แปลงใหญ่ ปี 2567 หมายถึง

- แปลงที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสำรวจว่ามีศักยภาพในการดำเนินการแบบแปลงใหญ่ พร้อมดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการในรูปแบบแปลงใหญ่ในปีงบประมาณ 2567 (รับรองได้ภายใน 31 ธันวาคม 2566)

เงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีดังนี้

1) เกษตรกรสมัครใจรวมกลุ่ม เข้าร่วมดำเนินการ โดยเป็นการรวมแปลงผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน แปลงไม่จำเป็นต้องอยู่ติดกันเป็นผืนเดียว แต่ควรอยู่ภายในชุมชนที่ใกล้เคียงกัน

2) ขนาดพื้นที่และจำนวนเกษตรกร จำแนกเป็น 3 ประเภทสินค้า ดังนี้

ข้าว พืชไร่ ปาล์มน้ำมัน และยางพารา มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ และเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย

ไม้ผล พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ สมุนไพร หรือพืชอื่นๆ มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ หรือเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย

ประมง ปศุสัตว์ ฟาร์มและแมลงเศรษฐกิจ มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ หรือเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย

- โค 1 ตัว เท่ากับ 0.65 หน่วย

- กระบือ 1 ตัว เท่ากับ 0.70 หน่วย

- แพะ แกะ 1 ตัว เท่ากับ 0.10 หน่วย

- สัตว์ปีก 1 ตัว เท่ากับ 0.01 หน่วย

- ฟาร์มพันธุ์/ฟาร์มโพร่ง/ชันโรง ไม่น้อยกว่า 300 ไร่

- จิ้งหรีด ไม่น้อยกว่า 300 บ่อ (1 บ่อ เท่ากับ 2.88 ตารางเมตร)

- ครั่ง (พิจารณาจากจำนวนต้นไม้ที่ใช้เลี้ยงครั้ง) ไม่น้อยกว่า 300 ต้น

- สุกร 1 ตัว เท่ากับ 0.40 หน่วย

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 การบริหารจัดการแปลงใหญ่

5.1.1 วิเคราะห์จัดทำแผนและปรับปรุงข้อมูล สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

5.1.1.1 การประชาสัมพันธ์ชี้แจงเกษตรกรให้เห็นถึงประโยชน์ ความสำคัญและวิธีการดำเนินงานของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

5.1.1.2 การวิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลงและจัดทำแผนธุรกิจ จัดเวทีวิเคราะห์เพื่อทบทวนและปรับปรุงแผนและเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่ม โดยใช้ข้อมูลแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ประกอบการวิเคราะห์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 5 ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการ และการตลาด

5.1.1.3 การจัดเก็บข้อมูล โดยจัดทำทะเบียนสมาชิกและบันทึกข้อมูลระบบ Co-farm.doe.go.th

1) แปลงใหญ่ ปี 2565 ร่วมกับทีมงานผู้จัดการและเกษตรกรสมาชิก

- ทบทวนบัญชีรายชื่อและข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกให้เป็นปัจจุบัน
 - ประเมินผล และจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่ม/ สมาชิกในปีที่ผ่านมา
- ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ผลผลิตที่ได้ ต้นทุนการผลิต คุณภาพมาตรฐานการผลิต และการตลาด
- ปรับปรุงข้อมูลในระบบ

2) แปลงใหญ่ ปี 2566 ร่วมกับทีมงานผู้จัดการและเกษตรกรสมาชิก

- ทบทวนบัญชีรายชื่อและข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกให้เป็นปัจจุบัน
 - ประเมินผล และจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่ม/ สมาชิกในปีที่ผ่านมา
- ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ผลผลิตที่ได้ ต้นทุนการผลิต คุณภาพ มาตรฐานการผลิต ตลาด
- ปรับปรุงข้อมูลในระบบ

3) แปลงใหญ่ปี 2567

- จัดทำบัญชีรายชื่อสมาชิก รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการให้ครบถ้วนตามเงื่อนไขในการดำเนินงานในรูปแบบแปลงใหญ่
- เปิดแปลงและบันทึกข้อมูลสมาชิกในระบบให้ครบถ้วน เมื่อผ่านการรับรองจากคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SC) แล้ว

หมายเหตุ

1) การจัดทำข้อมูลพื้นฐานของสมาชิก ให้ใช้ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ข้อมูลการผลิต การตลาดของเกษตรกร และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ผ่านกระบวนการจัดเวทีวิเคราะห์และวางแผนร่วมกันของสมาชิก โดยใช้เครื่องมือ Individual Farm Production Plan : IFPP ในการวิเคราะห์และวางแผนการผลิตรายบุคคล และแผนบริหารจัดการกลุ่ม ในการลดต้นทุน และยกระดับรายได้ และนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานตามแบบจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลสมาชิกแปลงใหญ่ เพื่อบันทึกไว้ในระบบ Co-farm.doe.go.th ให้สามารถเปรียบเทียบผลการดำเนินงานจากการเข้าร่วมโครงการต่อไป

2) การบันทึกข้อมูล : บันทึกข้อมูลในระบบออนไลน์ Co-farm.doe.go.th

3) การรายงานผลการรับรองและขึ้นทะเบียนเป็นแปลงใหญ่ ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุงข้อมูลในฐานข้อมูลโครงการส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ให้ผู้รับผิดชอบในระดับจังหวัดดำเนินการผ่านระบบ <http://Co-farm.doe.go.th> เท่านั้น ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรจะยึดข้อมูลในระบบเป็นหลักฐานในการดำเนินงานโครงการ

4) แปลงใหญ่ที่มีระบบการปลูกพืชหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน หรือสลับการใช้พื้นที่ในการปลูกพืชตามฤดูกาล เช่น แปลงใหญ่ข้าว ที่มีการปลูกพืชหลังนา ให้ทำการปรับปรุงข้อมูลในระบบ ตั้งแต่การแก้ไขชื่อแปลงโดยเพิ่มเติมชื่อสินค้าที่ปลูก เช่น แปลงใหญ่ข้าว/ถั่วลิสง และปรับปรุงข้อมูลในแผนการผลิตรายบุคคลด้วย

5) ปรับปรุงการตั้งชื่อแปลง ให้เป็นแบบแผนเดียวกันเพื่อให้สะดวกต่อการจัดหมวดหมู่ รายงาน และสืบค้นข้อมูล ดังนี้ “ แปลงใหญ่(ชื่อสินค้า) ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด..... ”

5.1.2 การพัฒนาแปลง ยึดหลักการดำเนินการแบบบูรณาการที่สำคัญ คือ

1) ให้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสอดคล้องกับระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System)

2) สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดการให้มีการบูรณาการทีมงานในทุกกลุ่ม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานเกษตรอำเภอ โดยมีกิจกรรมหลักดังนี้

5.1.2.1 แปลงใหญ่ ปี 2565 แปลงปีที่ 3 (5 แปลง)

1) การวิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลงจัดทำแผนธุรกิจปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่ ติดตาม และประเมินผลและจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่มในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ผลผลิตที่ได้ ต้นทุนการผลิต คุณภาพมาตรฐานการผลิต และการตลาด ด้วยการจัดเวทีเพื่อทบทวนและปรับปรุงเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง และนำข้อมูลมาบันทึกในระบบ Co-farm.doae.go.th โดยใช้ข้อมูลแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ประกอบการวิเคราะห์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 5 ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการ และการตลาด

2) การบริหารจัดการการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร (เน้นการพัฒนาคุณภาพ การเชื่อมโยงการตลาด และการบริหารจัดการกลุ่ม) เป็นการสนับสนุนการรวมกลุ่ม มีการบริหารจัดการร่วมกัน รวมกันผลิต และรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน โดยใช้แนวทางการพัฒนา Smart Group ของกรมส่งเสริมการเกษตร สำหรับการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรสามารถจัดได้หลายรูปแบบเช่น การจัดเวทีการถ่ายทอดความรู้ การศึกษาดูงาน การพบปะแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม เป็นต้น โดยอาจบูรณาการกับกิจกรรมต่างๆ จากหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น การจัดการศัตรูพืช การจัดการดินและปุ๋ย การจัดทำอาชีพเสริม เป็นต้น รวมทั้งกิจกรรมที่ได้รับสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก (หน่วยงานอื่นๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือกระทรวงอื่นๆ และภาคเอกชน) ควรมีการบูรณาการจัดทำหลักสูตรการจัดทำแผนธุรกิจ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน หรือสินเชื่อต่างๆ ได้ โดยกิจกรรมที่ 1) และ 2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ดังนี้

แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ราย) 4 แปลงๆ ละ 8,000 บาท ได้แก่

- 1) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หาดทรายงาม อ.ลานสัก
- 2) อ้อย (สปก.) ตำบลหนองจอก อ.บ้านไร่
- 3) มันสำปะหลัง สหกรณ์สว่างอารมณ์ อ.สว่างอารมณ์
- 4) ยางพาราห้วยคตคุ้มเกล้า อ.บ้านไร่

แปลงขนาดกลาง (51-70 ราย) 1 แปลงๆ ละ 12,000 บาท ได้แก่

- 1) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ บ้านป่าพริก อ.หนองฉาง

ทั้งนี้ การบริหารจัดการการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรสามารถปรับวิธีการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

3) เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร/สนับสนุนปัจจัย/วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้ (5 แปลง)

สนับสนุนวัสดุในการพัฒนาคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เป็นการสนับสนุนวัสดุ เพื่อประกอบการให้ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เช่น การแปรรูป การเพิ่มมูลค่า การปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผ่านระบบสารสนเทศ เป็นต้น โดยดำเนินการตามความต้องการของกลุ่ม มีค่าใช้จ่าย ดังนี้

แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ราย) 4 แปลงๆ ละ 35,000 บาท ได้แก่

- 1) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หาดทรายงาม อ.ลานสัก
- 2) อ้อย (สปก.) ตำบลหนองจอก อ.บ้านไร่
- 3) มันสำปะหลัง สหกรณ์สว่างอารมณ์ อ.สว่างอารมณ์
- 4) ยางพาราห้วยคตคุ่มเกล้า อ.บ้านไร่

แปลงขนาดกลาง (51-70 ราย) 1 แปลงๆ ละ 40,000 บาท ได้แก่

- 1) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ บ้านป่าพริก อ.หนองฉาง

5.1.2.2 แปลงใหญ่ ปี 2566 แปลงปีที่ 2 (1 แปลง)

ดำเนินการในแนวทางเดียวกันกับแปลงปี 2565 โดยกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนประกอบด้วย

- 1) การวิเคราะห์จัดทำแผนและปรับปรุงข้อมูล
- 2) การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร (เน้นพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

การบริหารจัดการกลุ่ม การเชื่อมโยงการตลาด) โดยกิจกรรมที่ 1) และ 2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ดังนี้

แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ราย) 1 แปลงๆ ละ 8,000 บาท ได้แก่ แปลงใหญ่ส้มโอ ปลอดภัยบ้านไร่ อ.บ้านไร่

ทั้งนี้ การบริหารจัดการการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรสามารถปรับวิธีการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

- 3) เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร/สนับสนุนปัจจัย/วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้ (1 แปลง)

สนับสนุนวัสดุในการพัฒนาคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เป็นการสนับสนุนวัสดุ เพื่อประกอบการให้ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เช่น การแปรรูป การเพิ่มมูลค่า การปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผ่านระบบสารสนเทศ เป็นต้น โดยดำเนินการตามความต้องการของกลุ่ม มีค่าใช้จ่าย ดังนี้

แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ราย) 1 แปลงๆ ละ 35,000 บาท ได้แก่ แปลงใหญ่ ส้มโอปลอดภัยบ้านไร่ อ.บ้านไร่

5.1.2.3 แปลงใหญ่ ปี 2567 แปลงปีที่ 1 (3 แปลง)

- 1) การเตรียมการ

- 1.1) รับรองแปลงผ่าน SC (รับรองภายใน 31 ธันวาคม 2566)

1.2) จัดเวทีวิเคราะห์ จัดทำแผนและเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มตามการบริหารจัดการรูปแบบแปลงใหญ่ใน 5 ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐาน GAP การบริหารจัดการ และการตลาด พร้อมทั้งติดตามและจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่มานับที่ก ในระบบ co-farm.doae.go.th และประเมินผลจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่มในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ผลผลิตที่ได้ ต้นทุนการผลิต คุณภาพ มาตรฐานการผลิต และการตลาด

2) การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรและบริหารจัดการ (เน้นด้านการลดต้นทุนการผลิต พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรสู่ Smart Farmer และความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร/องค์กร/วิสาหกิจชุมชน การตลาดและเชื่อมโยง)

2.1) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สำหรับการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรสามารถจัดได้หลายรูปแบบเช่น การจัดเวทีการถ่ายทอดความรู้ การศึกษาดูงาน การพบปะแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม เป็นต้น

2.2) การสนับสนุนการรวมกลุ่ม มีการบริหารจัดการร่วมกัน ผลิต และ
รวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน โดยใช้แนวทางการพัฒนา Smart Group ของกรมส่งเสริมการเกษตร

2.3) ส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านการตลาดและเชื่อมโยงการตลาด
มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน โดยกิจกรรมที่ 1) และ 2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ดังนี้

แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ราย) 3 แปลงๆ ละ 8,000 บาท ได้แก่

- 1) แปลงใหญ่ผู้ปลูกอ้อยโรงงาน หมู่ 9 บ้านเนินพยอม ตำบลทุ่งโพ อ.หนองฉาง
- 2) ทุเรียนคอกควาย อ.บ้านไร่
- 3) มันสำปะหลังบ้านดง อ.บ้านไร่

ทั้งนี้ การบริหารจัดการการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรสามารถปรับวิธีการให้
เหมาะสมกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

3) ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (3 แปลง)

จัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อเป็นการทดสอบหรือสาธิต
เทคโนโลยีในประเด็นที่เกษตรกรต้องการทราบหรือเทคโนโลยีที่ต้องการชักชวนให้เกษตรกรพัฒนา ภายใต้ความ
เห็นชอบของสมาชิกและบูรณาการกับหน่วยงานวิชาการในพื้นที่ (กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน มหาวิทยาลัย
เป็นต้น) โดยดำเนินการตามความต้องการของกลุ่ม มีค่าใช้จ่าย ดังนี้

แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ราย) 411 แปลงๆ ละ 40,000 บาท

- 1) แปลงใหญ่ผู้ปลูกอ้อยโรงงาน หมู่ 9 บ้านเนินพยอม ตำบลทุ่งโพ อ.หนองฉาง
- 2) ทุเรียนคอกควาย อ.บ้านไร่
- 3) มันสำปะหลังบ้านดง อ.บ้านไร่

5.2 การบริหารจัดการโครงการ

5.2.1 จัดประชุมเครือข่ายของคณะกรรมการแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ 4 ครั้ง เพื่อวางแผนการพัฒนาแปลง
ใหญ่ เกษตรกรผลิตสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนการผลิต และพัฒนาคุณภาพสินค้าให้
ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด ตลอดจนมีการบริหารจัดการด้านการตลาด และบริหารจัดการองค์กรได้อย่าง
มีประสิทธิภาพ

5.2.2 การจัดทำบัตรประจำตัวคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ทุกระดับ

5.3 ติดตามผลการดำเนินโครงการ

ติดตาม ประเมินผลโครงการ เป็นค่าใช้จ่าย ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าวัสดุอุปกรณ์ ในการ
จัดทำเล่มรายงาน เอกสารต่างๆ ระดับอำเภอ ค่าใช้จ่าย แปลงละ 800 บาท

6. ระยะเวลา

ตุลาคม 2566 – กันยายน 2567

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2566			ปี 2567								
	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ส.ค. 67	ก.ย. 67
1. การบริหารจัดการแปลงใหญ่												
1.1 แปลงใหญ่ ปี 2565 แปลงปีที่ 3 (5 แปลง)												
1) การวิเคราะห์/จัดทำแผน/ปรับปรุงข้อมูล	←	→										
2) การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรเน้นการบริหารจัดการกลุ่ม การเชื่อมโยงการตลาด	←	→										
3) เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร				←	→							
1.2 แปลงใหญ่ ปี 2566 แปลงปีที่ 2 (1 แปลง)												
1) การวิเคราะห์จัดทำแผนและปรับปรุงข้อมูล	←	→										
2) การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรเน้นพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการกลุ่ม การเชื่อมโยงการตลาด	←	→										
3) เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร/สนับสนุนปัจจัย/วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้				←	→							
1.3 แปลงใหญ่ ปี 2567 แปลงปีที่ 1 (3 แปลง)												
1. การเตรียมการ และการวิเคราะห์จัดทำแผนและจัดเก็บข้อมูล	←	→										
2. การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรเน้นด้านการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพ พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรสู่ Smart Farmer และความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร/องค์กร/วิสาหกิจชุมชน การตลาด และเชื่อมโยง	←	→				→						
3. ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต				←	→							
2. การบริหารจัดการโครงการ	←	→										

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

พื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาสู่ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ไม่น้อยกว่า 9 แปลง

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

เกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่มีการรวมกลุ่มผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทางระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่โดยมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานที่เน้นการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต มีตลาดรองรับ ภายใต้การบริหารจัดการที่ดี สามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันสินค้าเกษตรและสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร

8.3 ตัวชี้วัด

- เชิงปริมาณ พื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ไม่น้อยกว่า 9 แปลง
- เชิงคุณภาพ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกแปลงใหญ่ร้อยละ 60 มีการลดต้นทุนการผลิต และผลผลิต สินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 เกษตรกรได้รับการสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มทำการผลิตสินค้าเกษตร ด้านสินค้าพืช ปศุสัตว์ และ ประมง มีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน

9.2 เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

10. การประเมินผลโครงการ

10.1 ระบบ e-Project

10.2 ระบบ Co-farm.doe.go.th

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

1. นางสมพิศ ขวัญสูงเนิน

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

เบอร์โทรศัพท์ : 0 5651 1116

2. นางสาวอติยา เยาว์พฤษชัย

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

เบอร์โทรศัพท์ : 09 0332 3556

E-mail: doaeuthai.pro@gmail.com

(เอกสารแนบท้าย)

ประมาณการค่าใช้จ่าย

โครงการ : ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

กิจกรรม : ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

ลำดับ	กิจกรรม	รายละเอียดงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)	ผู้ดำเนินงาน เบิกจ่าย
1.	บริหารจัดการการถ่ายทอด ความรู้	- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจัดเวทีและ อบรม จำนวน 1-2 ครั้ง จำนวน 9 แปลง (แปลงปี 2565 2566 และ 2567) ค่าอาหารกลางวัน, ค่าอาหารว่างและ เครื่องดื่ม, ค่าวัสดุอุปกรณ์, ค่าน้ำมัน เชื้อเพลิงในการเดินทาง	76,000	จังหวัด / อำเภอ
2.	จัดประชุมเชื่อมโยงการ ดำเนินงานคณะกรรมการ เครือข่าย ศพก. และแปลง ใหญ่	- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจัดประชุม ระดับอำเภอ 2 ครั้งๆ ละ 500 บาท เป็น 8,000 ระดับจังหวัด 2 ครั้ง 11,600 บาท	19,600	จังหวัด / อำเภอ
3.	จัดทำบัตรประจำตัว คณะกรรมการแปลงใหญ่	- ค่าใช้จ่ายจัดทำบัตรประจำตัว จำนวน 70 ใบๆ ละ 40 บาท	2,800	จังหวัด
4.	ติดตามผลการดำเนินงาน โครงการ	- เป็นค่าใช้จ่าย ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าเบี้ย เลี้ยง ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำเล่ม รายงาน เอกสารต่างๆ ระดับอำเภอ,จังหวัด แปลงละ 800 บาท จำนวน 8 แปลง 6,400 บาท ระดับจังหวัด จำนวน 11,600 บาท	18,000	จังหวัด / อำเภอ

หมายเหตุ : ทุกรายการสามารถหักจ่ายกันได้

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรด

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ด้านการเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย : เกษตรปลอดภัย

2. หลักการและเหตุผล

สับปะรดเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ สร้างรายได้ให้แก่ประเทศถึง 23,000 - 25,000 ล้านบาทต่อปี มีเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดมากกว่า 40,000 ครัวเรือน กระจายอยู่ในพื้นที่เกือบทุกภูมิภาคของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคตะวันตก อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมสับปะรดไทยยังมีปัญหาอยู่อีกหลายประการ โดยปัญหาที่ถือว่ามีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมสับปะรดอย่างมาก ก็คือ ปัญหาสารไนเตรตตกค้างในผลสับปะรด ซึ่งเกิดจากการที่เกษตรกรใส่ปุ๋ยไนโตรเจนเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตในปริมาณที่ไม่ถูกต้อง ส่งผลให้มีปริมาณสารไนเตรตตกค้างในผลสับปะรดเกินกว่ามาตรฐานที่โรงงานแปรรูปสับปะรดกำหนด ทำให้โรงงานมีการกวดราคาผลผลิตหรือปฏิเสธในการรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร เนื่องจากหากนำผลผลิตที่มีสารไนเตรตตกค้างเกินมาตรฐานไปแปรรูปเป็นสับปะรดกระป๋อง สารไนเตรตในเนื้อสับปะรดจะละลายออกมาทำปฏิกิริยากับดีบุกที่เคลือบอยู่ภายในกระป๋อง ส่งผลให้ผู้ซื้อในต่างประเทศส่งสินค้าคืนกลับประเทศไทย สร้างความเสียหายให้กับอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องไทยเป็นอย่างมาก และอีกปัญหาหนึ่งคือการกระจุกตัวของผลผลิต ในช่วงเวลาเดียวกันในทุกพื้นที่ ทำให้อาจมีบางช่วงที่โรงงานไม่สามารถรับซื้อผลผลิตที่เกษตรกรเก็บเกี่ยวมาส่งเข้าโรงงานได้ทั้งหมดแบบวันต่อวัน จึงเกิดปัญหามีผลผลิตตกค้างอยู่หน้าโรงงานจนเน่าเสียหาย อีกทั้งกรณีเกษตรกรที่ปลูกสับปะรดในพื้นที่ห่างไกลจากโรงงาน ทำให้ต้องรับภาระต้นทุนค่าขนส่งสูง ทำให้เสี่ยงต่อการขาดทุนเป็นจำนวนมาก

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่กรมส่งเสริมการเกษตรจะต้องจัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปี 2567 กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรด เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการผลิตของเกษตรกรดังที่กล่าวข้างต้น โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่และเกษตรกรมีความรู้ด้านการผลิตที่ถูกต้องเหมาะสม เน้นผลผลิตที่มีคุณภาพดี และเป็นที่ต้องการของ ให้ปรับสัดส่วนไปผลผลิตสับปะรดเพื่อการบริโภคผลสด โดยผลักดันให้แต่ละท้องถิ่นสร้างให้สับปะรด เป็นสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ เพื่อเพิ่มมูลค่า และเพิ่มช่องทางตลาดทั้งในและต่างประเทศ ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถประกอบอาชีพการปลูกสับปะรดต่อไปได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้มีความรู้ และทักษะในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดให้มีคุณภาพ
- 3.2 เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตสับปะรดโดยใช้แนวทางการผลักดันให้เป็นสินค้าอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น
- 3.3 เพื่อให้มีแปลงต้นแบบแนวคิดการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลผลิตโดยผลักดันให้เป็นสินค้าอัตลักษณ์ในแต่ละท้องถิ่น

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

อำเภอห้วยคต และอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 กิจกรรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดให้มีคุณภาพดี เพื่อเตรียมเข้าสู่การเป็นสินค้าเกษตรอัตลักษณ์

5.1.1 สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ คัดเลือกเกษตรกรกลุ่มที่มีความเข้มแข็งในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดคุณภาพ จำนวน 2 กลุ่ม

5.1.2 ดำเนินการอบรมเกษตรกร จำนวน 1 ครั้ง โดยอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ให้เกษตรกร ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยเน้นเรื่อง การผลิตสับปะรดคุณภาพดี การบริหารจัดการด้านการผลิต การตลาดสับปะรด ภูมิปัญญาท้องถิ่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า ฯลฯ และแนวทางการผลักดันให้เกิดเป็นสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ในท้องถิ่น โดยสามารถกำหนดเนื้อหาหลักสูตรการอบรมได้ตามความเหมาะสมของแต่ละจังหวัด ทั้งนี้ ควรหาจุดดูงานในพื้นที่ใกล้เคียงกับสถานที่จัดอบรม เพื่อเพิ่มความเข้าใจให้เกษตรกรที่เข้ารับการอบรม ได้เห็นการปฏิบัติในสภาพแปลงจริง

5.2 กิจกรรมการจัดทำแปลงต้นแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลผลิตสับปะรด โดยการผลักดันให้เกิดเป็นสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ในแต่ละท้องถิ่น

5.2.1 สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ คัดเลือกพื้นที่ที่มีศักยภาพ คัดเลือกเกษตรกรเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการฯ สำหรับจัดทำเป็นแปลงต้นแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลผลิตสับปะรด โดยการผลักดันให้เกิดเป็นสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ในแต่ละท้องถิ่น โดยนำร่องดำเนินการ ในพื้นที่จุดละ 5 ไร่ จำนวน 2 จุด

5.2.2 คุณสมบัติที่สำคัญในการคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรที่เหมาะสมในการจัดทำแปลงต้นแบบ ดังนี้

(1) พื้นที่จัดทำแปลงแต่ละจุด ต้องเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพ มีความเหมาะสมในการปลูกสับปะรดให้ได้คุณภาพดี มีการปลูกสับปะรดเป็นพื้นที่ติดกันหรือใกล้เคียงกันทั้ง 5 ไร่

(2) เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรที่เป็นเจ้าของแปลง ต้องมีความสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการ และยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อกำหนดในการดำเนินการโครงการ และตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต้องมีความรู้ ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด รักการพัฒนาตนเอง และยังต้องการที่จะปลูกสับปะรดอย่างต่อเนื่องในอนาคต โดยไม่คิดที่จะใช้พื้นที่แปลงเรียนรู้ดังกล่าวเพื่อปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นอย่างน้อยในอีก 5 ปีข้างหน้า

(3) ระหว่างดำเนินการจนถึงหลังเสร็จสิ้นโครงการไปแล้ว เกษตรกรเจ้าของแปลงยินดีให้แปลงเป็นจุดเรียนรู้ขยายผลให้เกษตรกรอื่นๆ ต่อไป

(4) งบประมาณในการจัดทำแปลงต้นแบบ สามารถเบิกจ่าย เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายจัดซื้อจัดหาวัสดุ การเกษตรเพื่อการจัดทำแปลงได้ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ ยกเว้นการเบิกจ่ายเป็นค่าแรงงาน

5.3 การประชุมวางแผนติดตามข้อมูลการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลผลิตโดยผลักดันให้เป็นสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ ดังนี้

5.3.1 จัดประชุมระดับจังหวัด ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดที่มีแปลงต้นแบบการผลักดันให้เกิดเป็นสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ในแต่ละท้องถิ่น รวม 3 ครั้ง

วิธีดำเนินงาน :

(1) การจัดทำข้อมูลสับปะรด โดยจังหวัดจัดประชุมหารือเจ้าหน้าที่อำเภอและผู้แทนเกษตรกรชาวไร่สับปะรด และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อติดตามสถานการณ์สับปะรด และจัดทำตัวเลขประมาณการผลิต เพื่อนำไปพิจารณาในเวทีการประชุมในภาพรวมของภาค ที่จัดโดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตต่อไป

(2) บริหารจัดการแปลงต้นแบบ

ประชุมหารือร่วมกับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต เพื่อวางแผน ออกแบบ และติดตามการดำเนินงาน เพื่อเก็บบันทึกข้อมูลรายละเอียดเด่นของสับปะรดในแปลงเกษตรกร แต่ละรายที่จัดทำแปลงต้นแบบการผลักดันให้เกิดเป็นสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ในแต่ละท้องถิ่น โดยร่วมหารือเพื่อกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานในการประชุมแต่ละครั้งได้ตามความเหมาะสม เช่น

- ประชุมครั้งที่ 1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการให้จังหวัด/อำเภอ และร่วมกันพิจารณา รายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

- ประชุมครั้งที่ 2 ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของแต่ละจังหวัด ปัญหาอุปสรรค

- ประชุมครั้งที่ 3 ติดตามสรุปข้อมูลที่ได้ และพิจารณารายละเอียดเพิ่มเติม ตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การยืนยันความเป็นอัตลักษณ์ของสับปะรดในแต่ละแปลง หมายเหตุ สามารถปรับกระบวนการและเนื้อหาในการประชุมแต่ละครั้งได้ตามความเหมาะสม

5.4 ติดตามประเมินผลและบริหารจัดการข้อมูลแปลงเกษตรกรอัตลักษณ์

(1) ประเมินศักยภาพการดำเนินกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงาน ติดตามผลการดำเนินงาน โครงการ ให้คำแนะนำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกร

(2) กิจกรรมผลการสร้างสับปะรดเป็นสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ เชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมเข้าสู่การเป็นสินค้าเกษตรอัตลักษณ์

(3) สรุปผลการดำเนินงานเป็นไฟล์เอกสารให้ส่วนกลางทราบหลังเสร็จสิ้นโครงการฯ

6. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2566 - กันยายน 2567

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2566			ปี 2567								
	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ส.ค. 67	ก.ย. 67
1. ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรเรื่องเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดคุณภาพ และเพื่อเตรียมผลักดันสู่การสร้างให้เป็นสินค้าอัตลักษณ์			↔									
2. จัดทำแปลงต้นแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิตโดยผลักดันให้เป็นสินค้าอัตลักษณ์					↔	↔						
3. ประชุมวางแผนติดตามข้อมูลการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลผลิตโดยผลักดันให้เป็นสินค้าอัตลักษณ์				↔	↔				↔			
4. ติดตามประเมินผลและบริหารจัดการข้อมูลแปลงเกษตรกรอัตลักษณ์									↔	↔		

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

1. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดคุณภาพ ไม่น้อยกว่า 30 ราย

2. มีแปลงต้นแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิตโดยผลักดันให้เป็นสินค้าอัตลักษณ์ จำนวน 2 จุด รวมพื้นที่ 10 ไร่

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

1. เกษตรกรมากกว่าร้อยละ 80 มีการนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการผลิตสับปะรดคุณภาพของตน

2. มีแปลงต้นแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิตโดยผลักดันให้เป็นสินค้าอัตลักษณ์ จำนวน 2 จุด รวมพื้นที่ 10 ไร่

8.3 ตัวชี้วัด

- เชิงปริมาณ

1. จำนวนเกษตรกร 30 ราย ได้รับการอบรมเรื่องการผลิตสับปะรดคุณภาพ

2. มีแปลงต้นแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิตโดยผลักดันให้เป็นสินค้าอัตลักษณ์ จำนวน 2 จุด รวมพื้นที่ 10 ไร่ สามารถใช้เป็นตัวอย่างให้เกษตรกรและผู้สนใจ จากพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง

- เชิงคุณภาพ

1. การผลิตสินค้าเกษตรมีประสิทธิภาพและมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 3

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกษตรกรตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการผลิตสับปะรดคุณภาพ และหันมาเน้นเพิ่มมูลค่าผลผลิตโดยผลักดันให้เป็นสินค้าอัตลักษณ์ในแต่ละท้องถิ่น

2. ในระยะยาวเกษตรกรเริ่มมีการปรับสัดส่วนการผลิตสับปะรด โดยลดการผลิตเพื่อส่งโรงงานลง และหันมาผลิตเพื่อส่งตลาดบริโภคผลสด แต่เน้นเพิ่มมูลค่าผลผลิตมากขึ้น

10. การประเมินผลโครงการ

10.1 ระบบ E-Project เมื่อดำเนินงานตามกิจกรรมที่ได้รับงบประมาณเสร็จสิ้นแล้ว

10.2 ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทำสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ โดยจะดำเนินการในช่วงเดือนกันยายน

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

3. นางสมพิศ ขวัญสูงเนิน

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

เบอร์โทรศัพท์ : 0 5651 1116

4. นางสาวอติตยา เยาว์พฤษชัย

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

เบอร์โทรศัพท์ : 09 0332 3556

E-mail: doaeuthai.pro@gmail.com

(เอกสารแนบท้าย)

ประมาณการค่าใช้จ่าย

โครงการ : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กิจกรรม : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรด

ลำดับ	กิจกรรม	รายละเอียดงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)	ผู้ดำเนินงาน เบิกจ่าย
1.	ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร เรื่องการผลิตสับปะรดคุณภาพดี เพื่อเตรียมผลักดันสู่การสร้างให้เป็นสินค้าอัตลักษณ์	- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจัดเวทีและอบรม เป็น ค่าอาหารกลางวัน, ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม, ค่าวัสดุอุปกรณ์, ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงในการเดินทาง	6,000	จังหวัด
2.	ประชุมวางแผนติดตามข้อมูลการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลผลิตสับปะรดโดยผลักดันให้เป็นสินค้าอัตลักษณ์ในแต่ละท้องถิ่น	- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจัดประชุม 2 ครั้งๆ ละ 1,000 บาท	2,000	จังหวัด

หมายเหตุ : ทุกรายการสามารถถัวจ่ายกันได้

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชตระกูลถั่วเพื่อความมั่นคงด้านอาหาร

๑. ความสอดคล้อง

- ๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- ๑.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ด้านการเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย : เกษตรปลอดภัย

๒. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันประเทศไทยประสบภาวะสภาพภูมิอากาศแห้งแล้ง ขาดแคลนน้ำ พืชตระกูลถั่ว นับเป็นพืชที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นพืชอายุสั้น ใช้น้ำน้อย ช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน นอกจากนี้พืชตระกูลถั่วยังเป็นพืชที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยใช้บริโภคและเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมแปรรูปต่างๆ แต่ผลผลิตพืชตระกูลถั่วในประเทศไทยมีไม่เพียงพอ ต้องมีการนำเข้าจากต่างประเทศปีละหลายหมื่นล้านบาทและพื้นที่การเพาะปลูกมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปี ๒๕๖๖ พบว่า ประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกถั่วเหลือง ถั่วเขียว และ ถั่วลิสง จำนวน ๘๑,๑๙๐๐ ไร่ ๗๑๓,๔๓๗ ไร่ และ ๗๑,๐๘๘ ไร่ ปริมาณผลผลิต ๒๒,๒๕๒ ตัน ๑๐๘,๔๖๗ ตัน ๒๕,๖๕๒ ตัน และปริมาณการนำเข้า ๒,๖๘๔ พันตัน ๓๓,๔๗๒ ตัน และ ๙,๙๔๓ ตัน ตามลำดับ สำหรับสาเหตุหลักที่ทำให้เกษตรกรมีการเพาะปลูกพืชตระกูลถั่วลดลง เนื่องจากเกษตรกร ขาดแรงจูงใจในการเพาะปลูก ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของพืชตระกูลถั่วต่ำเมื่อเทียบกับพืชแข่งขันชนิดอื่นๆ เกษตรกรขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดี ขาดการส่งเสริมแก่เกษตรกรให้เกิดความตระหนักในการใช้เมล็ดพันธุ์ดี เกษตรกรโดยทั่วไปจะซื้อเมล็ดพันธุ์จากพ่อค้าในท้องถิ่น ซึ่งมีเปอร์เซ็นต์ความงอกต่ำ เกษตรกรจึงต้องใช้เมล็ดพันธุ์ใน อัตราสูงในการเพาะปลูก ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง พืชตระกูลถั่วมีการเจริญเติบโตไม่สม่ำเสมอ ผลผลิตต่ำไม่มีคุณภาพ ส่งผลให้เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาต่ำ

อย่างไรก็ตามพืชตระกูลถั่วมีข้อจำกัดมากมาย แต่เป็นพืชที่มีความจำเป็นที่จะต้องคงอยู่เพื่อความยั่งยืนของระบบนิเวศ ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้จัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชตระกูลถั่วเพื่อความมั่นคงทางด้านอาหาร เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดีในชุมชน พร้อมสร้างแรงจูงใจแก่เกษตรกรให้หันมาปลูกพืชตระกูลถั่วเพิ่มมากขึ้น และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชตระกูลถั่วแก่เกษตรกร ตลอดจนเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตภายในประเทศ

๓. วัตถุประสงค์

- ๓.๑ เพื่อพัฒนาศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่วชุมชน ให้มีเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีกระจายสู่ระบบการผลิตในชุมชน
- ๓.๒ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชตระกูลถั่ว และเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
- ๓.๓ เพื่อบูรณาการหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

๔. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วชุมชน จำนวน ๒ ศูนย์ ได้แก่ อำเภอลานสักร์จำนวน ๑ ศูนย์ และอำเภอบ้านไร่จำนวน ๑ ศูนย์

๕. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

๕.๑ การจัดตั้งและพัฒนาศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่วชุมชน

- ๑) การบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร จำนวน ๔๐ ราย ดังนี้ ศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ ถั่วเขียวอำเภอลานสัก จำนวน ๑ ศูนย์ และศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียวอำเภอบ้านไร่ จำนวน ๑ ศูนย์
- ๒) จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่ว จำนวน ๒ ศูนย์ ๆ ละ ๕ ไร่ รวม ๑๐ ไร่ โดยสนับสนุนปัจจัยการผลิตบางส่วน เพื่อทำแปลงเรียนรู้
- ๓) จัดทำแปลงส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่ว จำนวน ๒ ศูนย์ ๆ ละ ๓๕ ไร่ รวม ๗๐ ไร่ โดยสนับสนุนปัจจัยการผลิตบางส่วน เพื่อทำแปลงส่งเสริม
- ๔) บันทึกกิจกรรมแปลงของสมาชิกศูนย์ฯ รายบุคคล จำนวน ๔๐ ราย

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

พฤศจิกายน ๒๕๖๖ - กันยายน ๒๕๖๗

๗. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี ๒๕๖๖			ปี ๒๕๖๗								
	ต.ค. ๖๖	พ.ย. ๖๖	ธ.ค. ๖๖	ม.ค. ๖๗	ก.พ. ๖๗	มี.ค. ๖๗	เม.ย. ๖๗	พ.ค. ๖๗	มิ.ย. ๖๗	ก.ค. ๖๗	ส.ค. ๖๗	ก.ย. ๖๗
๑. การจัดตั้งและพัฒนาศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่วชุมชน												
๑.๑ ถ่ายทอดความรู้เกษตรกร												
๑.๒ จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่ว												
๑.๓ จัดทำแปลงส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่ว												
๑.๔ บันทึกกิจกรรมแปลงของสมาชิกศูนย์ฯ รายบุคคล												

๘. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

๘.๑ ผลผลิต (output)

มีการพัฒนาศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่วชุมชน จำนวน ๒ ศูนย์ มีเกษตรกรสมาชิกจำนวน ๔๐ ราย

๘.๒ ผลลัพธ์ (outcome)

มีเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่วคุณภาพดีกระจายสู่ระบบการผลิตในชุมชน

๘.๓ ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ : มีศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่วชุมชน จำนวน ๒ ศูนย์ มีเกษตรกรสมาชิกศูนย์ฯ ๔๐ ราย

เชิงคุณภาพ : มีเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่วคุณภาพดีกระจายสู่ระบบการผลิตในชุมชน พร้อมสร้างแรงจูงใจแก่เกษตรกรให้หันมาปลูกพืชตระกูลถั่วเพิ่มมากขึ้น

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรมีการเพาะปลูกพืชตระกูลถั่วโดยใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม ศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่วชุมชนมีการพัฒนาอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน สามารถกระจายเมล็ดพันธุ์ดีสู่ระบบการผลิตในชุมชนได้อย่างทั่วถึง มีการประชาสัมพันธ์การผลิตเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่วชุมชนให้เกษตรกรและบุคคลที่สนใจ

๑๐. การประเมินผลโครงการ

ติดตามประเมินผลจากระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System)

๑๑. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

๑. ชื่อ นางสาวพิศ ขวัญสูงเนิน

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

โทรศัพท์ ๐๘๖๓๑๘๘๘๕๕

๒. ชื่อ นายสรินทร์ อินไชย

ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ ๐๘๖๙๒๕๐๘๘๘

(เอกสารแนบท้าย)

ประมาณการค่าใช้จ่าย

โครงการ : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กิจกรรม : ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชตระกูลถั่วเพื่อความมั่นคงด้านอาหาร

ลำดับ	กิจกรรม	รายละเอียดงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)	ผู้ดำเนินงาน เบิกจ่าย
๑	การบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร	- ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร อำเภอหลานสัก จำนวน ๒๐ ราย เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท - ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร อำเภอบ้านไร่ จำนวน ๒๐ ราย เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท	๔,๐๐๐ ๔,๐๐๐	อำเภอหลานสัก อำเภอบ้านไร่
๒	ค่าจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่ว	- ค่าใช้จ่ายสำหรับสนับสนุนปัจจัยการผลิตบางส่วนเพื่อจัดทำแปลงเรียนรู้ ในพื้นที่อำเภอหลานสัก จำนวน ๑ ศูนย์ - ค่าใช้จ่ายสำหรับสนับสนุนปัจจัยการผลิตบางส่วนเพื่อจัดทำแปลงเรียนรู้ ในพื้นที่อำเภอบ้านไร่ จำนวน ๑ ศูนย์		อำเภอหลานสัก อำเภอบ้านไร่
๓	ค่าจัดทำแปลงส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่ว	- ค่าใช้จ่ายสำหรับสนับสนุนปัจจัยการผลิตบางส่วนเพื่อจัดทำแปลงส่งเสริม ในพื้นที่อำเภอหลานสัก จำนวน ๑ ศูนย์ - ค่าใช้จ่ายสำหรับสนับสนุนปัจจัยการผลิตบางส่วนเพื่อจัดทำแปลงส่งเสริม ในพื้นที่อำเภอบ้านไร่ จำนวน ๑ ศูนย์		อำเภอหลานสัก อำเภอบ้านไร่
๔	บันทึกกิจกรรมแปลงของสมาชิกศูนย์ฯ รายบุคคล	- ค่าใช้จ่ายในการบันทึกกิจกรรมแปลงของสมาชิกศูนย์ฯ รายบุคคล จำนวน ๒๐ ราย ในพื้นที่อำเภอหลานสัก - ค่าใช้จ่ายในการบันทึกกิจกรรมแปลงของสมาชิกศูนย์ฯ รายบุคคล จำนวน ๒๐ ราย ในพื้นที่อำเภอบ้านไร่ - เป็นค่าใช้จ่าย เช่น ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง, ค่าเบี้ยเลี้ยง, ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำเล่มรายงาน, เอกสารต่างๆ, ฯลฯ		อำเภอหลานสัก อำเภอบ้านไร่

หมายเหตุ : ทุกรายการสามารถถัวจ่ายกันได้

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย เกษตรกรปลอดภัย
- 1.3 แผนปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ

2. หลักการและเหตุผล

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2564 ให้การขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy : BCG Model) : โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นวาระแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 เป็นต้นไป โดยยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564-2569 มีวิสัยทัศน์คือ “เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากร และความหลากหลายทางชีวภาพให้มีคุณภาพที่ดี ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม” โดยรัฐบาลได้กำหนดนโยบายการขับเคลื่อน BCG (Bio-Circular-Green Economy) เป็นวาระแห่งชาติ โดยตั้งเป้าเพิ่มสัดส่วนมูลค่า GDP ของ BCG จาก 21% เป็น 24% ภายใน 5 ปี หรือเพิ่มจาก 3.4 ล้านล้านบาท ในปี 2563 เป็น 4.4 ล้านล้านบาท ในปี 2568 โดยสินค้าเกษตรถือเป็นหนึ่งในเป้าหมายที่อยู่ในการผลักดันด้วยนโยบาย BCG เช่นเดียวกัน

อ้อยโรงงานนับเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญชนิดหนึ่งของไทย โดยไทยมีศักยภาพการผลิตและส่งออกน้ำตาลเป็นอันดับสองของโลกรองจากประเทศบราซิล ในปี 2564/2565 ไทยมีพื้นที่ปลูกอ้อยทั่วประเทศรวม 8.92 ล้านไร่ ให้ผลผลิตรวม 92.08 ล้านตัน และเป็นพืชที่มีศักยภาพในการนำนโยบาย BCG Model มาใช้ในขบวนการต่างๆ โดยสามารถนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการบริหารจัดการได้ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง เพื่อช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ด้วยเหตุนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้จัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย ปี 2567 ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยได้รับการพัฒนาความรู้และสามารถนำไปปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิตอ้อยให้มีผลผลิตเพียงพอรองรับความต้องการในภาคอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย และรองรับนโยบาย BCG Model ต่อไป

3. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 3.1 เพื่อพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้มีความรู้ และทักษะในการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิตอ้อย
- 3.2 เพื่อส่งเสริมและเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มเกษตรกรในการพัฒนาเข้าสู่โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่
- 3.3 เพื่อขยายผลนโยบาย BCG Model สู่แหล่งผลิตอ้อยที่สำคัญ

4. เป้าหมายและสถานที่ดำเนินการ

เป้าหมาย : เกษตรกรในอำเภอบ้านไร่ จำนวน 25 ราย

สถานที่ดำเนินการ : อำเภอบ้านไร่

5. กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

5.1 อบรมถ่ายทอดความรู้ เกี่ยวกับองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของเกษตรกรให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ เป้าหมายเกษตรกรรวม 25 ราย โดยประสานเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ดำเนินการ ดังนี้

- สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกเกษตรกรที่มีความพร้อม ในเขตพื้นที่เหมาะสมกับการปลูกอ้อย (S1 ,S2) และมีโรงงานน้ำตาลรองรับ หรือเกษตรกรที่สนใจเพื่อเข้ารับการอบรม

- ประเด็นถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการผลิตอ้อยให้แก่เกษตรกรเป้าหมาย เช่น การเตรียมดิน การปรับปรุงบำรุงดิน การใช้พันธุ์อ้อยที่เหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่น การป้องกันกำจัดศัตรูอ้อยที่สำคัญ การใช้ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยพืชสดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย แอปพลิเคชันทางการเกษตร ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ผลกระทบจากการเผาอ้อย และการจัดการระบบน้ำในไร่อ้อย BCG Model เป็นต้น

5.2 การบริหารโครงการ

- สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอติดตามประเมินผลโครงการ

6. ระยะเวลาการดำเนินงาน

เดือนตุลาคม 2566 - มีนาคม 2567 โดยใช้งบประมาณปี 2566 ไปพลางก่อน

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2566			ปี 2567								
	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ส.ค. 67	ก.ย. 67
1. อบรมถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในการเพาะปลูกอ้อยให้แก่เกษตรกร	←					→						
2. บริหารจัดการ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงาน	←								→			

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลผลิต

- เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 25 ราย ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย

ผลลัพธ์

- เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีความรู้ความสามารถในเรื่องเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตต่อไร่
- ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นจาก 12 ตันต่อไร่เป็น 16 ตันต่อไร่

9. ตัวชี้วัดโครงการ

เชิงปริมาณ

- เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย จำนวน 25 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย

เชิงคุณภาพ

- เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการร้อยละ 80 สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง
- เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 12 ตันต่อไร่ เป็น 15 ตันต่อไร่
- การผลิตสินค้าเกษตรมีประสิทธิภาพและมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 3

10. การประเมินผลโครงการ

1. ระบบ E-Project เมื่อดำเนินงานตามกิจกรรมที่ได้รับงบประมาณเสร็จสิ้นแล้ว
2. ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทำสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ โดยจะดำเนินการในช่วงเดือนกันยายน

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

- 1) นางสมพิศ ขวัญสูงเนิน
ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต
โทรศัพท์ 08 6318 9985
- 2) นางสาววินันดา ฤทธิ์เต็ม
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
โทรศัพท์ 08 9270 7179

(เอกสารแนบท้าย)

ประมาณการค่าใช้จ่าย

โครงการ : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กิจกรรม : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย

ลำดับ	กิจกรรม	รายละเอียดงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)	ผู้ดำเนินงาน เบิกจ่าย
1	อบรมถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในการเพาะปลูกอ้อยให้แก่เกษตรกร	ค่าใช้จ่ายในการอบรมถ่ายทอดความรู้ จำนวน 25 ราย จำนวน 1 ครั้ง เป็นเงิน 5,000 บาท - ค่าอาหารกลางวัน - ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม - ค่าวัสดุอุปกรณ์ - ค่าวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ - ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง - ฯลฯ	5,000	จังหวัด
รวม			5,000	

หมายเหตุ : ทุกรายการในกิจกรรมเดียวกันสามารถถัวจ่ายกันได้

โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร

กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยเสริมสร้างรายได้แก่เกษตรกร

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 3 การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

2. หลักการและเหตุผล

ในปีการผลิต 2566/67 กระทรวงพาณิชย์ได้กำหนดความต้องการใช้ข้าว เพื่อการส่งออกและบริโภคในประเทศรวม 29.296 ล้านตันข้าวเปลือก คิดเป็นพื้นที่ 63.36 ล้านไร่ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดเป้าหมายการผลิตข้าว 31.632 ล้านตันข้าวเปลือก คิดเป็นพื้นที่ 68.622 ล้านไร่ มีปริมาณความต้องการใช้และปริมาณผลผลิตเกินความต้องการใช้อยู่ประมาณ 2.34 ล้านตันข้าวเปลือก คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 5.262 ล้านไร่ สถานการณ์ดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความไม่สมดุลของอุปสงค์และอุปทาน ดังนั้น คณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการข้าว (นบข.) จึงได้กำหนดแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจรเพื่อบริหารจัดการสินค้าข้าวให้มีประสิทธิภาพสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลกโดยการลดปริมาณข้าวออกสู่ตลาดในรอบการผลิตฤดูนาปีง สอดคล้องกับยุทธศาสตร์สินค้าข้าวแห่งชาติ เพื่อปฏิรูปภาคการเกษตรตามหลักคิด “ตลาดนำการผลิต” บริหารจัดการผลผลิตให้มีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อมิให้เกิดปัญหากระทบต่อราคาข้าว ตลอดจนสถานการณ์สภาพอากาศเปลี่ยนแปลงและปัญหาปริมาณน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ

กรมส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนา ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร ระบบการผลิต และการบริหารจัดการสินค้าเกษตร โดยสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรด้วยการจัดระบบการผลิตพืชในพื้นที่นาข้าว มีเป้าหมายในการลดรอบพื้นที่เพาะปลูกข้าวฤดูนาปีง และลดความเสี่ยงผลผลิตสินค้าเกษตรเสียหายจากสภาพอากาศแห้งแล้ง ด้วยการจัดกิจกรรมทางเลือกพืชที่เหมาะสมทดแทน โดยบริหารจัดการการตลาดและการผลิตให้สมดุล จะช่วยลดปริมาณข้าวเปลือกออกสู่ตลาดและลดความเสี่ยงในการทำเกษตรลงได้ กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปีง เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร ปี 2567 กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยเสริมสร้างรายได้แก่เกษตรกร เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทนข้าวในฤดูนาปีง เช่น ถั่วเขียว ถั่วเหลือง พริก แตงโม ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอื่น ๆ ที่มีอายุการเก็บเกี่ยวไม่เกิน 120 วัน ให้เกษตรกรได้เรียนรู้การบริหารจัดการการผลิตพืชทั้งระบบ ตั้งแต่การผลิต คุณภาพผลผลิต และการตลาด ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่ม เกิดความมั่นคงและยั่งยืนในอาชีพการเกษตร

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรจัดการพื้นที่ด้วยการปลูกพืชใช้น้ำน้อยทดแทนการทำนาปีง
- 3.2 เพื่อให้เกษตรกรมีองค์ความรู้ในการเพาะปลูกพืชใช้น้ำน้อยทดแทนการทำนาปีง
- 3.3 เพื่อให้เกษตรกรสามารถบริหารจัดการการผลิตที่สอดคล้องกับตลาดได้

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

4.1 เกษตรกร จำนวน 207 ราย แบ่งเป็นเกษตรกรต้นแบบ 7 ราย เกษตรกรทั่วไปจำนวน 200 ราย

4.2 พื้นที่ดำเนินการ 8 อำเภอ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ที่	อำเภอ	เกษตรกรทั่วไป (ราย)	เกษตรกรต้นแบบ (ราย)
1	หนองขาหย่าง	10	-
2	หนองฉาง	110	4
3	บ้านไร่	20	-
4	ทัพทัน	20	1
5	ห้วยคต	10	-
6	ลานสัก	30	2
	รวม	200	7

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 แปลงเรียนรู้การปลูกพืชใช้น้ำน้อยเสริมสร้างรายได้แก่เกษตรกร

5.1.1 วัสดุการเกษตรปัจจัยการเรียนรู้ (แปลงเรียนรู้ต้นแบบ) การปลูกพืชใช้น้ำน้อย จำนวน 7 ไร่
เป้าหมายอำเภอ ได้แก่ อำเภอหนองฉาง อำเภอทัพทัน อำเภอลานสัก

แปลงเรียนรู้ต้นแบบ คือ แปลงที่ดำเนินการมาแล้วตั้งแต่ปี 2563 – 2566 มีผลสำเร็จในการบริหารจัดการพื้นที่ การผลิตพืชใช้น้ำน้อย และเชื่อมโยงตลาด สามารถเป็นจุดเรียนรู้และศึกษาดูงานแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ และจัดทำแปลงเรียนรู้ในพื้นที่จังหวัดที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้

เงื่อนไข การเป็นเกษตรกรทำแปลงเรียนรู้ต้นแบบ

- เป็นเกษตรกรที่ทำแปลงเรียนรู้การปลูกพืชใช้น้ำน้อย และปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชนั้นในฤดูต่อไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

- แปลงเรียนรู้ต้นแบบจะได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและทำแปลงเรียนรู้

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับ สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการคัดเลือกแปลงเรียนรู้ต้นแบบจากแปลงเรียนรู้ที่เข้าร่วมโครงการปี 2566

2) สนับสนุนปัจจัยการเรียนรู้ให้เกษตรกรจัดทำแปลงเรียนรู้ต้นแบบ **ระยะเวลาดำเนินการตุลาคม 2566 – เมษายน 2567**

3) ส่งเสริมองค์ความรู้ที่เป็นจุดเด่น และให้เกษตรกรวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิต รายได้ของข้าวนาปี ข้าวนาปรัง และพืชใช้น้ำน้อย

4) เกษตรกรต้องปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อยตามพื้นที่เพาะปลูกจริง

5) ส่งเสริมใช้เป็นจุดถ่ายทอดความรู้และขยายผลแปลงเรียนรู้ของจังหวัด

5.1.2 วัสดุการเกษตรปัจจัยการเรียนรู้ (แปลงเรียนรู้) การปลูกพืชใช้น้ำน้อย จำนวน 200 ไร่
เป้าหมายอำเภอ ได้แก่ อำเภอหนองขาหย่าง อำเภอหนองฉาง อำเภอบ้านไร่ อำเภอทัพทัน อำเภอห้วยคต อำเภอลานสัก

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ สนับสนุนปัจจัยการเรียนรู้ให้เกษตรกรจัดทำแปลงเรียนรู้ **ระยะเวลาดำเนินการตุลาคม 2566 – เมษายน 2567**

2) ให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่มโดยให้มีพื้นที่ (ไร่) ในการจัดทำแปลงเรียนรู้เท่ากับหรือมากกว่าจำนวนเกษตรกร

3) ส่งเสริมการเรียนรู้จากจุดทำแปลงเรียนรู้การปลูกพืชใช้น้ำน้อยในฤดูนาปรัง

4) ส่งเสริมให้เกษตรกรวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิต รายได้ ของข้าวนาปี ข้าวนาปรัง และพืชใช้น้ำน้อย

5) ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อยตามพื้นที่เพาะปลูกจริง

หมายเหตุ : 1. จังหวัดดำเนินการจัดทำแบบบันทึกข้อมูลเกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลายฤดูนาปรัง ปี 2567 (ตามภาคผนวกที่ 1) ส่งกลุ่มส่งเสริมระบบการผลิตข้าว สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร ทาง E-mail : Agriman34@gmail.com **ภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2567**

2. เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรม/โครงการแล้วให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ e-Project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที

5.2 เวทีเรียนรู้และศึกษาดูงานการเชื่อมโยงตลาดพืชใช้น้ำน้อย

เกษตรกร 207 ราย จำนวน 2 ครั้ง ประเด็น

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเวทีเรียนรู้และศึกษาดูงาน เชื่อมโยงตลาดสินค้าพืชใช้น้ำน้อยระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ เพื่อให้ได้ข้อมูลความต้องการตลาด ได้แก่ ชนิดพืช ปริมาณ คุณภาพ

2) เรียนรู้ การทำแผนการผลิตที่สอดคล้องกับตลาด ผลสำเร็จของการเพาะปลูกพืชใช้น้ำน้อยในช่วงฤดูทำนาปรังเพื่อประกอบกับผลการเชื่อมโยงตลาด สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำแผนการผลิต แผนการตลาด ในรูปแบบกลุ่มและรายบุคคล

หมายเหตุ : เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรม/โครงการแล้วให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ e-Project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที สำนักงานเกษตรจังหวัด รวบรวมข้อมูลการดำเนินงานในพื้นที่ (ตามภาคผนวกที่ 2) ส่งให้กลุ่มส่งเสริมระบบการผลิตข้าว สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร ภายในเดือน กันยายน 2567

5.3 สื่อประชาสัมพันธ์ และคำแนะนำ

คำแนะนำความรู้พืชใช้น้ำน้อยสร้างการรับรู้ (จังหวัด)

จัดทำสื่อที่สามารถใช้แสดงในงานประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ เช่น คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ และงานนิทรรศการต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้เกษตรกร และผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการพื้นที่เพาะปลูกพืชใช้น้ำน้อยทดแทนการทำนาปรัง

หมายเหตุ : เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรม/โครงการแล้วให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ e-Project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที

5.4 ติดตามให้คำแนะนำ

5.6.1 ติดตามประเมินผลการดำเนินงานแปลงเรียนรู้ (จังหวัด/อำเภอ)

1) ติดตามประเมินผลการดำเนินงานแปลงเรียนรู้ (แปลงต้นแบบและแปลงเรียนรู้) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามประเมินผลแปลงเรียนรู้ โดยจะประเมินศักยภาพและความเหมาะสมในการปลูกพืชใช้น้ำน้อยทดแทนการทำนาปรังตามเกณฑ์ที่กำหนด (ตามภาคผนวกที่ 4) แบบประเมินแปลงเรียนรู้ แบ่งกลุ่มในการจำแนก ดังนี้

- จำแนกเกษตรกร/แปลงเรียนรู้ต้นแบบและเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนกิจกรรมไปปลูกพืชใช้น้ำน้อยทดแทนการทำนาปรังอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องทุกปี เพื่อนำไปสู่พัฒนาการผลิตสินค้าให้มีประสิทธิภาพ

- จำแนกเกษตรกร/แปลงเรียนรู้ต้นแบบและเรียนรู้ ที่ยังไม่ปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชใช้น้ำน้อยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาการปรับเปลี่ยนต่อไป

- จำแนกเกษตรกร/พื้นที่แปลงเรียนรู้ต้นแบบและเรียนรู้ ที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้เลย โดยให้เหตุผลของการไม่ปรับเปลี่ยนการเพาะปลูก

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ คัดเลือกเกษตรกรที่จะทำหน้าที่เป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อกำหนดเป็นแหล่งเรียนรู้ในปีถัดไป

3) สำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานผลการประเมินเกษตรกรและแปลงเรียนรู้ เป็นรูปเล่ม ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร (ตามภาคผนวกที่ 3 แบบรายงานผลการประเมินแปลงเรียนรู้)

6. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2566 - พฤษภาคม 2567 โดยใช้งบประมาณปี 2566 ไปพลางก่อน

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2566			ปี 2567								
	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ส.ค. 67	ก.ย. 67
1. แปลงเรียนรู้การปลูกพืชใช้น้ำน้อยเสริมสร้างรายได้แก่เกษตรกร 1.1 วัสดุการเกษตรปัจจัยการเรียนรู้ (แปลงเรียนรู้ต้นแบบ) การปลูกพืชใช้น้ำน้อย 1.2 วัสดุการเกษตรปัจจัยการเรียนรู้ (แปลงเรียนรู้) การปลูกพืชใช้น้ำน้อย		↔										
2. เวทีเรียนรู้และศึกษาดูงานการเชื่อมโยงตลาดพืชใช้น้ำน้อย เวทีเรียนรู้และศึกษาดูงานการเชื่อมโยงตลาดจำนวน 2 ครั้ง									↔			
3. สื่อประชาสัมพันธ์ และคำแนะนำ - คำแนะนำความรู้พืชใช้น้ำน้อยสร้างการรับรู้ (จังหวัด)									↔			
4. ติดตามให้คำแนะนำ - ติดตามประเมินผลการดำเนินงานแปลงเรียนรู้ (จังหวัด/อำเภอ)	↔											

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

1. แปลงเรียนรู้ต้นแบบการปลูกพืชใช้น้ำน้อยเสริมสร้างรายได้แก่เกษตรกร จำนวน 7 ไร่
2. แปลงเรียนรู้การปลูกพืชใช้น้ำน้อยเสริมสร้างรายได้แก่เกษตรกร จำนวน 200 ไร่
3. เกษตรกร 207 ราย มีความรู้การปลูกพืชใช้น้ำน้อยเสริมสร้างรายได้แก่เกษตรกร

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

ร้อยละ 60 ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เพิ่มขึ้น

8.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

เกษตรกร ทำแปลงเรียนรู้ปลูกพืชใช้น้ำน้อย จำนวน 207 ไร่

เชิงคุณภาพ

1. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถจัดทำแผนการผลิตและการตลาดได้
2. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และผู้ประกอบการ มีการประชุมเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดและ

นำไปใช้วางแผนการผลิตได้ตรงตามความต้องการของตลาด

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ตลอดจนบริหารจัดการพื้นที่เพาะปลูกพืชใช้น้ำน้อยทดแทนการทำนาปรังได้ และสามารถสร้างรายได้เพิ่มให้แก่เกษตรกรได้

10. การประเมินผลโครงการ

10.1 ตัวชี้วัด

1. เกษตรกรต้นแบบ 7 ราย จัดทำแปลงเรียนรู้ต้นแบบ 7 ไร่
2. เกษตรกร 200 ราย จัดทำแปลงเรียนรู้ 200 ไร่
3. เกษตรกรร้อยละ 60 ที่เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เพิ่มขึ้น

10.2 วิธีการประเมินผลโครงการฯ

1. ผ่านระบบ e-Project
2. ผ่านการวิเคราะห์ผลแบบเกษตรกรมีส่วนร่วม

10.3 ระยะเวลาการติดตามประเมินผล

เดือนตุลาคม 2566 – กันยายน 2567

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

- 1) นางสาวพิศ ขวัญสูงเนิน
ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต
โทรศัพท์ 08 6318 9985
- 2) นางสาววินิตา ฤทธิเต็ม
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
โทรศัพท์ 08 9270 7179

(เอกสารแนบท้าย)

ประมาณการค่าใช้จ่าย

โครงการ : พัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร

กิจกรรม : ส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยเสริมสร้างรายได้แก่เกษตรกร

ลำดับ	กิจกรรม	รายละเอียดงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)	ผู้ดำเนินงาน เบิกจ่าย
1	แปลงเรียนรู้การปลูกพืชใช้น้ำน้อยเสริมสร้างรายได้แก่เกษตรกร	- วัสดุการเกษตรปัจจัยการเรียนรู้ (แปลงเรียนรู้ต้นแบบ) 7 ไร่	10,500	จังหวัด
		- วัสดุการเกษตรปัจจัยการเรียนรู้ (แปลงเรียนรู้)	200,000	
		10 ไร่	10,000	หนองขาหย่าง
		110 ไร่	110,000	หนองฉาง
		20 ไร่	20,000	บ้านไร่
		20 ไร่	20,000	ทัพทัน
		10 ไร่	10,000	ห้วยคต
		30 ไร่	30,000	ลานสัก
รวม			210,500	

ภาคผนวก



โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

กิจกรรมส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ: ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
 ประเด็น การเกษตร
 เป้าหมาย ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ : ประเด็น (03) การเกษตร
 เป้าหมายระดับประเด็น (Y2) ประเด็นการเกษตรสร้างมูลค่า
 แผนย่อยของแผนแม่บทฯ 3.1 เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
 เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 030101 สินค้าเกษตรอัตลักษณ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น
- 1.3 แผนการปฏิรูปประเทศ : ด้านเศรษฐกิจ

2. หลักการเหตุผล

ประเทศไทยเป็นประเทศในกลุ่มผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ภาคการเกษตร ในปี 2565 มีมูลค่าสูงถึง 1,532 ล้านบาท และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งผลไม้นั้นเป็นสินค้าเกษตรที่มีความสำคัญและสร้างชื่อเสียงมากที่สุดให้กับประเทศไทย รวมถึงในด้านการเป็นอาชีพหลักและสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและยังเป็นวัตถุดิบสำคัญในอุตสาหกรรมแปรรูป ซึ่งในแต่ละปีการส่งออกผลไม้สร้างรายได้เข้าสู่ประเทศจำนวนมาก ประเทศไทยปลูกไม้ผล 57 ชนิด พื้นที่ประมาณ 7.3 ล้านไร่ ผลผลิตปีละประมาณ 11.25 ล้านตัน ผลผลิตร้อยละ 80 บริโภคผลสดและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภคของประชากรภายในประเทศ อีกร้อยละ 20 ส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ ในปี 2565 มีมูลค่าส่งออกผลไม้สดและผลิตภัณฑ์สูงถึง 214,104 ล้านบาท ตลาดส่งออกหลัก ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และสหรัฐอเมริกา และพบว่าภาวะทางเศรษฐกิจการเกษตรของประเทศไทย ปี 2565 มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นเนื่องจากราคาสินค้าพืชหลายชนิดอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่องจึงทำให้เกษตรกรขยายพื้นที่การเพาะปลูกเพิ่มมากขึ้น แต่เนื่องจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศของโลกทำให้เกษตรกรที่ขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณภาพก็มักจะประสบปัญหาคุณภาพผลผลิตต่ำ ปัญหาราคาคต่ำในช่วงฤดูการผลิตเนื่องจากมีผลผลิตหลายชนิดออกกระจุกตัวในช่วงเวลาเดียวกัน อีกทั้งต้นทุนการผลิต ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยการผลิต แรงงาน ค่าขนส่งที่ปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้มีความเสี่ยงต่อการขาดทุน ประกอบกับในปัจจุบันผู้บริโภคมีความต้องการสินค้าที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานทำให้ประเทศไทยนับวันยิ่งประสบกับปัญหาสภาวะการแข่งขันที่มีข้อกำหนด เงื่อนไขการกีดกันทางการค้าที่เข้มงวดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ ประกอบกับมีการนำเข้าสินค้าเกษตรจากต่างประเทศที่มีมากขึ้น ไม่มีคุณภาพและแย่งส่วนแบ่งตลาดสินค้าเกษตรไทย จึงทำให้เกิดการเรียกร้องความช่วยเหลือจากภาครัฐในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการผลิตอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

การส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาผลผลิตที่มีคุณภาพได้มาตรฐานจะเป็นการช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยเพิ่มขึ้นอีกด้วย ประกอบกับรัฐบาลได้ประกาศนโยบายสำคัญในการพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยการสร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจชุมชนผ่านอัตลักษณ์ของพื้นที่ ส่งเสริมให้สามารถใช้ประโยชน์และต่อยอดจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และทรัพยากรในพื้นที่ โดยเฉพาะการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม โดยต่อยอดภูมิปัญญาและความรู้ของปราชญ์ชาวบ้านในการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป กรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งได้ดำเนินงานโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรและภูมิปัญญาท้องถิ่น นับตั้งแต่ปี 2562 – 2566 ในพื้นที่ผลิตไม้ผลคุณภาพ

40 จังหวัด ครอบคลุมภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคเหนือ ซึ่งเป็นพื้นที่การผลิตไม้ผลเศรษฐกิจที่มีศักยภาพของประเทศไทย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาผลผลิตที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน สามารถบริหารจัดการผลผลิตและจัดทำแผนการผลิตในพื้นที่ให้ประสบความสำเร็จ สามารถผลักดันและส่งเสริมให้ผลไม้อัตลักษณ์ที่หลากหลาย โดดเด่นในเรื่องรสชาติ คุณภาพ และมีเรื่องราว เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ได้อย่างยั่งยืน เป็นการช่วยสร้างอาชีพ สร้างรายได้และยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้มั่นคง สอดคล้องกับความเป็นอัตลักษณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี สามารถพัฒนาระดับเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI : Geographical Indications) ต่อไป จากการดำเนินงานโครงการที่ประสบความสำเร็จ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ผู้ประกอบการ และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรและภูมิปัญญาท้องถิ่น ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการใน 4 ชนิดสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ ได้แก่ มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง จังหวัดพิษณุโลก ทุเรียนในวระนอง จังหวัดระนอง ทุเรียนจันทน์ จังหวัดจันทบุรี และทุเรียนหมอนทองระยอง จังหวัดระยอง เพื่อนำผลการศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จนี้ไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรและขยายผลการดำเนินงาน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้ครอบคลุมสินค้า พื้นที่และผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายมากขึ้น

ดังนั้น จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีความเชื่อมโยงกับแผนในทุกระดับโดยมีการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็น กรมวิชาการเกษตร ในเรื่องการสร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัยด้านพืชและเทคโนโลยีการเกษตร โดยศึกษา วิจัยและพัฒนาพืชตั้งแต่ต้นน้ำไปตลอดห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชสู่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อยกระดับและพัฒนาผลผลิตพืชให้มีคุณภาพปลอดภัยต่อผู้บริโภค กรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่เกี่ยวข้องในการสร้างกระบวนการของสหกรณ์ให้เกิดความเชื่อมโยงตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำให้กับภาคการเกษตร ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานในการพัฒนาเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ในการจัดการระบบโลจิสติกส์ภาคการเกษตร ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ได้แก่ กระบวนการส่งเสริมการผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน การบริหารจัดการสินค้า การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ โดยสามารถเป็นจุดรวบรวมและจัดชั้นคัดแยกผลไม้ตามเกรดคุณภาพ รวมไปถึงสถาบันการศึกษา ภาคเอกชน บูรณาการการดำเนินงานร่วมกันในทุกภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อน โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อสร้างอาชีพและรายได้จากสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นแก่เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร
- 3.2 เพื่อส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นและพัฒนาช่องทางการตลาด
- 3.3 เพื่อพัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพกระบวนการทำงานในพื้นที่สำหรับการพัฒนาสินค้าไม้ผลตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาที่เหมาะสมให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน แข่งขันทางการตลาดได้
- 3.4 เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ผู้บริโภคให้มีความรู้ความเข้าใจถึงถิ่นกำเนิด เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยมาตรฐานการรับรอง GI

4. เป้าหมาย / สถานที่ดำเนินการ

เป้าหมาย : เกษตรกร จำนวน 30 ราย

สถานที่ดำเนินการ : อำเภอบ้านไร่ อำเภอยะผา อำเภอลานสัก

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 พัฒนาเกษตรกรผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นที่เหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐานสร้างความเข้มแข็งขององค์กร

5.1.1 จัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่น ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

1) จังหวัดคัดเลือกเกษตรกรจากแปลงใหญ่ หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มสหกรณ์ หรือกลุ่มปรับปรุงคุณภาพ หรือเกษตรกรที่มีศักยภาพในพื้นที่ที่สามารถทำการผลิตสินค้าไม้ผลที่เป็นอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ จังหวัดละ 1 กลุ่ม จำนวน 30 ราย ควรเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะผลิตไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นชนิดเดียวกัน และมีศักยภาพสามารถดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้

2) จัดทำทะเบียนเกษตรกรรายบุคคล และแบบประเมินผลก่อน - หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มที่ได้จากการพิจารณาร่วมกันจากการประชุมคณะทำงาน Core Team

3) ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีที่จำเป็นและเหมาะสม (Impact point) ที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการ จำนวน 1 ครั้ง ๆ ละ 1 วัน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ 300 บาท/ราย/วัน ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ 2

4) รูปแบบการดำเนินการจัดอบรมให้ประเมินจากสถานการณ์ตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ซึ่งสามารถดำเนินการในรูปแบบปกติ หรือรูปแบบ New Normal ก็ได้ตามดุลยพินิจและความเหมาะสมของสถานการณ์นั้น ๆ กรณีจัดในรูปแบบ New Normal สามารถถ่ายทอดความรู้ผ่านแอปพลิเคชัน Zoom Google Meet หรือแอปพลิเคชันอื่น ๆ ตามความเหมาะสม หรือหากมีการศึกษาดูงานสามารถถ่ายทอดสดเพื่อให้เห็นสภาพพื้นที่จริงในการเรียนรู้ โดยสื่อให้เห็นถึง การเรียนรู้และประโยชน์ที่บุคคลเป้าหมายจะได้รับ ยกตัวอย่างเช่น การมีสถานีเรียนรู้ การสาธิตวิธีการจัดการในสวน การใช้ สื่อการเรียนรู้ออนไลน์ หรืออื่น ๆ

5) รายงานผลการดำเนินงานตามระบบ e- project และบันทึกลงในแบบ กสท. ทันทีที่ดำเนินการอบรมเสร็จเรียบร้อยแล้วโดยรายงานทั้งผลปริมาณงาน-การใช้เงิน ภายในไตรมาสที่ 3 และสรุปผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team ในแต่ละเขตที่รับผิดชอบ

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.1.1 คือ

- 1) ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรรายบุคคล และ แบบประเมินผลก่อน-หลัง (30 ราย/1 กลุ่ม)
- 2) เนื้อหาหลักสูตรในการอบรมจากการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงปลูกของตนเอง
- 3) รายงานผลการดำเนินงานตามระบบ e-project และแบบ กสท. ภายในไตรมาสที่ 3 (สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการ)

5.1.2 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

1) คัดเลือกพื้นที่ที่จะจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (Precision Farm) โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1.1) เป็นสถานที่ของสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความพร้อมในการพัฒนาแปลงการผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน เกิดเป็นแปลงเกษตรอัจฉริยะ (Precision Farm) สามารถเป็นสถานที่ศึกษาดูงานเพื่อขยายผลสู่แปลงสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการคนอื่น ๆ ได้ ภายในจังหวัดหรือจังหวัดอื่น ๆ

1.2) เป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลอัตลักษณ์พื้นที่ตามที่ได้กำหนดไว้ มีผลผลิตต่อเนื่องกันไม่ต่ำกว่า 2 ฤดูกาลผลิต

1.3) ควรมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ หรือมีระบบการให้น้ำที่เพียงพอสำหรับใช้ในการผลิตไม้ผลที่เหมาะสมกับพื้นที่ตลอดฤดูกาลผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงหลังออกดอก ติดผล จนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิต

1.4) เป็นแปลงที่อาจอยู่ติดถนน หรือพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวก ผู้คนผ่านไปมาสามารถมองเห็นได้

1.5) เกษตรกรเจ้าของพื้นที่มีความพร้อม ขยันหมั่นเพียร เสียสละ สามารถเป็นวิทยากรอบรมได้เป็นอย่างดีและหรือ/ขยายผลความสำเร็จต่อไปยังเกษตรกรรายอื่นในพื้นที่ใกล้เคียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6) เกษตรกรเจ้าของพื้นที่มีความสมัครใจที่จะเข้าร่วมโครงการและยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อกำหนดในการดำเนินการ ตลอดจนคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

2) ดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน ดังนี้

2.1) จัดทำแปลงเรียนรู้บนพื้นที่อย่างน้อย 2 ไร่ เพื่อใช้เป็นจุดสาธิตและถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกในพื้นที่ โดยรัฐสนับสนุนค่าใช้จ่ายแปลงละ 50,000 บาท เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ ค่าวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร (ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยเคมี สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ฮอร์โมน ถูห่อ ฯลฯ) ค่าจัดทำระบบน้ำ ค่าตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้าง ค่าวิเคราะห์ธาตุอาหารในดินและใบพืช ค่าวัสดุสำนักงานหรืออื่น ๆ ที่มีความจำเป็น โดยวัสดุอุปกรณ์ต้องไม่ใช่พัสดุครุภัณฑ์ ดำเนินการภายในไตรมาสที่ 3 - 4

2.2) จัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ ขนาด 1 เมตร x 1.5 เมตร ปรากฏรายละเอียด ประกอบด้วย ชื่อเจ้าของสวน ที่ตั้งสวน และชื่อแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐานชนิดใด เช่น แปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (.....) จังหวัด..... รายละเอียดตาม เอกสารแนบ 1

3) จัดทำข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐานตามแบบใน เอกสารแนบ 2 โดยเสนอสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เป็นผู้รวบรวมข้อมูลจัดทำเป็นทำเนียบแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐานประจำภาคของตนเอง จำนวน 1 เล่ม

4) สรุปผลการดำเนินงานโดยรายงานผ่านคณะทำงาน Core Team ในแต่ละเขตที่รับผิดชอบ

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.1.2 คือ

- 1) แปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน พื้นที่อย่างน้อย 2 ไร่
- 2) ข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน จังหวัดละ 1 แปลง เสนอสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในแต่ละเขตที่รับผิดชอบรวบรวม (สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการ)

5.2 พัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่ม การตลาด การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพดีสู่ผู้บริโภค

5.2.1 พัฒนารวบรวมและบรรจุภัณฑ์เพื่อการเพิ่มมูลค่า ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ

เป็นการดำเนินการเพื่อใช้เป็นศูนย์กลางในแหล่งผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ในพื้นที่เพื่อรวบรวมผลผลิตของสมาชิกและคัดคุณภาพผลผลิตเพื่อการจำหน่ายออกนอกแหล่งผลิต รวมไปถึงการจัดทำบรรจุภัณฑ์ที่คำนึงถึง

ความทนทานในการขนส่ง การเก็บรักษาผลผลิตให้มีคุณภาพดี สามารถสร้างภาพลักษณ์ของสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าได้ โดยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้จังหวัดเป็นผู้พิจารณาดำเนินการเองให้เป็นไปตามความเหมาะสมกับสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นของตนเอง โดยขอให้มิโลโก้กรมส่งเสริมการเกษตร ชื่อโครงการ เรื่องราวความเป็นมาหรือแบรนด์สินค้า วิธีการบริโภค ปรากฏอยู่บนบรรจุภัณฑ์เป็นหลักและสามารถเพิ่มเติมรายละเอียดได้ตามความเหมาะสม โดยกรมส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นค่าวัสดุที่จำเป็นเพื่อให้เกิดจุดรวบรวมหรือบรรจุภัณฑ์ จังหวัดละ 50,000 บาท ดำเนินการไตรมาสที่ 2 ซึ่งการดำเนินการขอให้รายงานผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team

5.3 บริหารจัดการโครงการ

5.3.1 ค่าใช้จ่ายติดตาม และประเมินผล ดำเนินการโดย และสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ เป็นค่าใช้จ่ายเลี้ยงที่פק พาหนะเพื่อใช้ในการติดตามปัญหาอุปสรรค /แนวทางแก้ไข และประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการ

5.3.2 ค่าใช้จ่ายในการจัดทำสรุปผล ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด เป็นการสรุปผลการดำเนินงานของกิจกรรมโครงการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้และขยายผลได้ในอนาคตโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดส่งผลการพิจารณาให้กับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ จากนั้นให้รวบรวมเรียบเรียงแล้วเสนอกรมส่งเสริมการเกษตรต่อไป

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.5 คือ

รายงานผลการดำเนินงานของจังหวัดส่งให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 6 จำนวน 1 เล่ม

หมายเหตุ : หน่วยดำเนินการตามคู่มือโครงการฯ สามารถถ่วงจ่ายงบประมาณข้ามกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม สอดคล้องตามระเบียบกระทรวงการคลัง เพื่อให้การปฏิบัติงานในพื้นที่เป็นไปอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ โดยต้องดำเนินการตามสาระสำคัญที่ระบุไว้ในคู่มือโครงการฯ ให้ได้ครบถ้วนและไม่เกิดความเสียหายต่อราชการ

6.ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2566 – กันยายน 2567

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2566			ปี 2567								
	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ส.ค. 67	ก.ย. 67
1. พัฒนาเกษตรกรผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นที่เหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐานสร้างความเข้มแข็งขององค์กร												
1.1 จัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่น				↔								
1.2 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน									↔			
2. พัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่ม การตลาด การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพดีสู่ผู้บริโภค												
2.1 พัฒนาจุดรวบรวมและบรรจุภัณฑ์เพื่อการเพิ่มมูลค่า				↔								
3. บริหารจัดการโครงการ												
3.1 ติดตาม และประเมินผล	←											→
3.2 สรุปผล									←			→

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (Output)

เกษตรกรผู้ผลิตไม้ผล จำนวน 30 ได้รับความรู้ในการพัฒนาการผลิต การตลาด การบริหารจัดการกลุ่มในการพัฒนาไม้ผลอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของพื้นที่ภาคเหนือ

ผลลัพธ์ (Outcome)

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้วางแผนการผลิต และการตลาด เพื่อพัฒนาการผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของภาคเหนือ ภาคตะวันออก ภาคใต้และภาคใต้ชายแดนที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และเพิ่มมูลค่าสู่การรองรับ GI ในอนาคต ร้อยละ 60

ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ : เกษตรกร จำนวน 30 ราย ได้รับความรู้ในการพัฒนาการผลิตไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพ โดยมีการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตไม้ผลที่เหมาะสมกับศักยภาพตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของพื้นที่ของภาคเหนือ และสร้างมูลค่าเพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

เชิงคุณภาพ : มีสินค้าไม้ผลที่มีอัตลักษณ์และเหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ของภาคเหนือ สามารถเพิ่มมูลค่าด้วยมาตรฐานการรับรองสินค้า GI

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 เชิงคุณภาพ เกิดประโยชน์ใน 3 มิติการพัฒนา

9.1.1 คน : เกษตรกรมีองค์ความรู้ในแบบเฉพาะ เข้าใจการพัฒนาสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นอย่างเป็นมืออาชีพ

9.1.2 พื้นที่ : แหล่งผลิตได้รับการเข้าถึงการพัฒนา มีเทคโนโลยีที่เหมาะสม ผสมผสานและอนุรักษ์เรื่องราวพื้นถิ่นไว้อย่างงดงาม

9.1.3 สินค้า : ไม้ผลที่ได้รับการคัดเลือกเป็นสินค้าเกษตรอัตลักษณ์เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เกษตรกรและแหล่งผลิต

9.2 เชิงปริมาณ เกิดประโยชน์ใน 3 มิติการพัฒนา

9.2.1 คน : เกษตรกร 30 ราย มีองค์ความรู้ในแบบเฉพาะ เข้าใจการพัฒนาสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นอย่างเป็นมืออาชีพ

9.2.2 พื้นที่ : แหล่งผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ของจังหวัด ได้รับการเข้าถึงการพัฒนา มีเทคโนโลยีที่เหมาะสม ผสมผสานและอนุรักษ์เรื่องราวพื้นถิ่นไว้อย่างงดงาม

9.2.3 สินค้า : ไม้ผล (ทุเรียน) ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นสินค้าเกษตรอัตลักษณ์เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เกษตรกรและแหล่งผลิต

10. การประเมินผลโครงการ

ประเด็นการประเมิน	เป้าหมาย	ช่วงเวลาที่ประเมิน
องค์ความรู้ในแบบเฉพาะเข้าใจการพัฒนาสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นอย่างเป็นมืออาชีพ	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 30 ราย	ไตรมาสที่ 2 – 3
การเข้าถึงการพัฒนา มีเทคโนโลยีที่เหมาะสม ผสมผสานและอนุรักษ์เรื่องราวพื้นถิ่นไว้อย่างงดงาม	แหล่งผลิตจังหวัดอุทัยธานี 1 แห่ง	ไตรมาสที่ 3

การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เกษตรกรและแหล่งผลิต	สินค้าไม้ผล จำนวน 1 ชนิด (ทุเรียน)	ไตรมาสที่ 2-3
--	------------------------------------	---------------

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

1) นางสาวพิศ ขวัญสูงเนิน

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

โทรศัพท์ 08 6318 9985

2) นางสาววินันดา ฤทธิ์เต็ม

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ 08 9270 7179

(เอกสารแนบท้าย)

ประมาณการค่าใช้จ่าย

โครงการ : ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

กิจกรรม : ส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ที่	กิจกรรม	รายละเอียดงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)	ผู้ ดำเนินงาน เบิกจ่าย
1	พัฒนาเกษตรกรผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นที่เหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐานสร้างความเข้มแข็งขององค์กร			
	- จัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่น	- ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมเกษตรกร จำนวน 1 ครั้ง เกษตรกร 30 ราย	9,000	จังหวัด
2	พัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่ม การตลาด การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพดีสู่ผู้บริโภค			
	- พัฒนาจุดรวบรวมและบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า	- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพื่อใช้เป็นศูนย์กลางในแหล่งผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ในพื้นที่เพื่อรวบรวมผลผลิตของสมาชิก และคัดคุณภาพผลผลิตเพื่อการจำหน่ายออกนอกแหล่งผลิต รวมไปถึงการจัดทำบรรจุภัณฑ์ที่คำนึงถึงความทนทานในการขนส่ง การเก็บรักษาผลผลิตให้มีคุณภาพดี สามารถสร้างภาพลักษณ์ของสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าได้ โดยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้จังหวัดเป็นผู้พิจารณาดำเนินการเองให้เป็นไปตามความเหมาะสมกับสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นของตนเอง โดยขอให้มิโลโก้กรมส่งเสริมการเกษตร ชื่อโครงการ เรื่องราวความเป็นมาหรือแบรนด์สินค้า วิธีการบริโภค ปรากฏอยู่บนบรรจุภัณฑ์เป็นหลักและสามารถเพิ่มเติมรายละเอียดได้ตามความเหมาะสม	50,000	จังหวัด
3	บริหารจัดการโครงการ			
	- ติดตาม และประเมินผล	- ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ เพื่อใช้ในการติดตามปัญหาอุปสรรค/แนวทางแก้ไข และประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการ	5,000	จังหวัด
รวม			64,000	

หมายเหตุ : ทุกรายการในกิจกรรมเดียวกันสามารถถัวจ่ายกันได้

เอกสารแนบ 1

ตัวอย่าง การจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ กิจกรรมย่อยที่ 5.1.2 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน

1 เมตร		แปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน จังหวัด..... (.....) โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ปี ๒๕๖๗ กิจกรรม ส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ชื่อเจ้าของสวน..... ที่ตั้งแปลง เลขที่.....ตำบล.....หมู่ที่.....อำเภอ..... สนับสนุนโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด..... กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	1.5 เมตร
2 เมตร		รายละเอียดของป้ายแปลงเรียนรู้	

- ป้ายแปลง 1 เมตร x 1.5 เมตร (กว้าง x ยาว)
- เสาสูง 2 เมตร

เอกสารแนบ 2

แบบสรุปข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน
 โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ปี 2567
 กิจกรรม ส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น
 กิจกรรมย่อยที่ 5.2.3 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน
 อำเภอ.....จังหวัด.....

เขียนที่.....
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ส่วนที่ 1 ข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (.....)

- 1.1 ที่มา
- 1.2 ประเด็นองค์ความรู้ที่เป็นจุดเด่นเพื่อการเรียนรู้ภายในแปลงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- 1.3 สภาพปัญหาอุปสรรค/
- 1.4 แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 2 รายงานผลการดำเนินงาน

2.1 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (.....)

มีผู้มาขอใช้บริการจำนวน.....ครั้ง/ราย

ส่วนใหญ่ประเด็นที่มาขอใช้บริการคือ.....

2.2 ระดับความพึงพอใจ มีรายละเอียดดังนี้

ที่	ชื่อเกษตรกรชื่อกลุ่ม/ เกษตรกรที่มาขอใช้บริการ	ประเด็นที่มาขอใช้บริการ	ความพึงพอใจ		
			มาก	น้อย	ปานกลาง

2.3 งบประมาณที่ใช้

2.4 ภาพกิจกรรม

ลงชื่อผู้รายงานข้อมูล.....
 ()

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

หมายเลขโทรศัพท์.....

โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา

กิจกรรมส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา

๑. ความสอดคล้อง

๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๑.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ด้านการเกษตร

- แผนแม่บทย่อย : การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

๒. หลักการและเหตุผล

จากการประกาศของกรมอุตุนิยมวิทยาการคาดการณ์ประเทศไทยกำลังจะเข้าสู่ปรากฏการณ์เอลนีโญ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๖ ไปจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อให้อุณหภูมิเฉลี่ยสูงขึ้น และหลายจังหวัดอาจประสบปัญหาภัยแล้ง กระทบต่อปริมาณน้ำอุปโภคบริโภค รวมถึงน้ำเพื่อการเกษตร อาจส่งผลทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำด้านการเกษตรได้ในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่แล้งซ้ำซากนอกเขตชลประทาน และกรมชลประทานคาดการณ์ปริมาณน้ำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ จะมีปริมาณน้ำประมาณครึ่งหนึ่งของปี พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยคาดว่า ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ จะมีปริมาณน้ำใช้การได้ทั้งประเทศประมาณ ๑๔,๐๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร และปริมาณน้ำใช้การได้ในลุ่มน้ำเจ้าพระยาประมาณ ๗,๐๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งทำให้พื้นที่ในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยาจะไม่สามารถส่งน้ำสำหรับการทำนาปรังได้ โดยจะต้องใช้เพื่อดูแลรักษาระบบนิเวศ เพื่ออุปโภค บริโภค และดูแลสำหรับไม้ผล ไม้ยืนต้น จึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญกับการจัดการน้ำภาคการเกษตรให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อการใช้น้ำภาพรวมในทุกภาคส่วนทั้งประเทศเป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ด้านการสร้างความมั่นคงน้ำภาคการผลิต กำหนดให้มีการจัดแหล่งน้ำเก็บกักน้ำเพิ่มเติมและพัฒนาพื้นที่ชลประทาน ๑๘ ล้านไร่ จัดหาน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝนให้มีพื้นที่รับประโยชน์ ๑๔ ล้านไร่ พัฒนาระบบผันน้ำและเชื่อมโยงแหล่งน้ำ การเพิ่มประสิทธิภาพโครงการแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเดิม รวมทั้งการส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตภาพการใช้น้ำ เมื่อพิจารณากิจกรรมการเกษตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น ข้าว อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น มีความต้องการใช้น้ำสูงถึงร้อยละ ๗๕ ของความต้องการใช้น้ำทั้งหมด ภาคเกษตรจึงควรต้องมาตระหนักถึงการใช้น้ำอย่างมีคุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด อย่างไรก็ตามการให้น้ำแก่พืชโดยทั่วไปของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นการให้น้ำแบบไหลบ่า มีการสูญเสียน้ำค่อนข้างสูง หรือแม้แต่ในบางพื้นที่ที่มีการให้น้ำแก่พืชด้วยระบบน้ำก็ตาม แต่ยังมีปัญหาในการใช้ไม่ถูกต้อง มีการสูญเสียและขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้เกษตรกรมีความตระหนักการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า และมีความรู้ในการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพด้วยระบบการให้น้ำแก่พืชที่ถูกต้อง รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ขับเคลื่อนโครงการจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจและสามารถให้คำแนะนำถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรได้ จึงควรดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา โดยมุ่งหวังให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนทัศนคติในการให้น้ำพืชอย่างพอเหมาะแก่ความต้องการของพืช เพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ส่งผลถึงการแบ่งปันน้ำแก่เกษตรกรรายอื่น ๆ อย่างทั่วถึง ตลอดจนสามารถเพิ่มผลผลิตภาพการเกษตรมากขึ้น

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นาแก่เกษตรกร

๓.๒ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ในการให้น้ำตามความต้องการน้ำของพืช การดูแลรักษาความชื้นของดิน

๔. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

๔.๑ เกษตรเป้าหมายจำนวน ๕๐ ราย ในพื้นที่อำเภอห้วยคต

๔.๒ พื้นที่จัดทำแปลงเรียนรู้ ได้แก่ จำนวน ๑ แปลง ในพื้นที่อำเภอห้วยคต

๘. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

๘.๑ ผลผลิต (output)

- เกษตรกรในพื้นที่ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าและแนวทางการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพด้วยระบบการให้น้ำแก๊พซ์เบื้องต้น จำนวน ๕๐ ราย ในพื้นที่อำเภอห้วยคต
- เกิดแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา เป็นตัวอย่างและจุดเรียนรู้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่อำเภอห้วยคต จำนวน ๑ แปลง

๘.๒ ผลลัพธ์ (outcome)

- เกษตรกร นำความรู้จากการเข้าอบรมถ่ายทอดความรู้ ไปปรับใช้ในพื้นที่เกษตรกรของตนเอง
- เกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพในแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา

๙. ตัวชี้วัดโครงการ

เชิงปริมาณ

- จำนวนเกษตรกร ๕๐ ราย ในพื้นที่อำเภอห้วยคต ได้รับการถ่ายทอดความรู้การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

เชิงคุณภาพ

-

๑๐. การประเมินผลโครงการ

ติดตามประเมินผลจากระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System)

๑๑. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

๑. ชื่อ นางสาวสมพิศ ขวัญสูงเนิน

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

โทรศัพท์ ๐๘๖๓๑๘๙๘๘๕

๒. ชื่อ นายสรินทร์ อินไชย

ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ ๐๘๖๙๒๕๐๘๘๘

(เอกสารแนบท้าย)

ประมาณการค่าใช้จ่าย

โครงการ : ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา

กิจกรรม : ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา

ลำดับ	กิจกรรม	รายละเอียดงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)	ผู้ดำเนินงาน เบิกจ่าย
๑	การบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร - หลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าสำหรับเกษตรกร	๑.๑ ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรจำนวน ๕๐ ราย โดยมีรายละเอียดดังนี้ - ค่าอาหารกลางวัน - ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม - ค่าตอบแทนวิทยากร - ค่าที่พักวิทยากร - ค่าเอกสารประกอบการอบรม - ค่าวัสดุอุปกรณ์จัดการอบรม - ฯลฯ	๑๒,๕๐๐	จังหวัด
๒	ค่าจัดทำแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา	- ค่าใช้จ่ายสำหรับสนับสนุนปัจจัยการผลิตบางส่วนเพื่อจัดทำแปลงเรียนรู้ จำนวน ๑ แห่ง		จังหวัด
๓	ร่วมประชุมกับคณะทำงานและติดตามนิเทศงาน	- ค่าใช้จ่ายสำหรับเดินทางไปราชการและค่าติดตามนิเทศงานประเมินผลการดำเนินงานในพื้นที่อำเภอยะผด		จังหวัด

หมายเหตุ : ทุกรายการสามารถถัวจ่ายกันได้

โครงการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

2. หลักการและเหตุผล

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับขึ้นทะเบียนเกษตรกร ตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 เป็นผู้ช่วยนายทะเบียนและสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นนายทะเบียน มีการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรในกลุ่มผู้ปลูกพืชทำไร่นาสวนผสม ทำนาเกลือและเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ จากเกษตรกรที่ทำการเกษตรในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ และไม่มีเอกสารสิทธิ์เพื่อต้องการทราบสถานะการเพาะปลูกของเกษตรกรประมาณการผลผลิตที่จะออกสู่ตลาด ในช่วงเวลาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง โดยเกษตรกรจะต้องเป็นผู้แจ้งขึ้นทะเบียนเมื่อทำการเพาะปลูกแล้ว เป้าหมายในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในแต่ละปี จำนวน 6.2 ล้านครัวเรือน ในปีงบประมาณ 2565 ดำเนินการได้ 6.25 ล้านครัวเรือน 22.32 ล้านแปลง เนื้อที่ 157.8 ล้านไร่ (นับเนื้อที่สะสม) คิดเป็นร้อยละ 100.90 และในปีงบประมาณ 2566 มีเกษตรกรที่เคยขึ้นทะเบียนเกษตรกรและยังไม่สิ้นสภาพเป็นเกษตรกร จำนวน 6.93 ล้านครัวเรือน ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการ ณ วันที่ 21 สิงหาคม 2566 ดำเนินการแล้ว จำนวน 5.37 ล้านครัวเรือน 15.63 ล้านแปลง เนื้อที่ 108.26 ล้านไร่ (นับเนื้อที่สะสม) คิดเป็นร้อยละ 86.52

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้มุ่งเน้นการทำงานส่งเสริมการเกษตรแบบ Digital DOAE ปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานเข้าสู่ยุค Digital Transformation ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่ เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ (GIS) เทคโนโลยีเครื่องแม่ข่ายและการประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ การบูรณาการฐานข้อมูลกับหน่วยงานภายนอกด้วยการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานแบบทันทีทันใด (Real Time) มาปรับปรุงวิธีการรับขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร รวมทั้ง การตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับแจ้งจากเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ข้อมูลถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ดังนี้

- ตรวจสอบยืนยันตัวบุคคลกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง
- ตรวจสอบรูปขอบแปลงที่ดินกับฐานข้อมูลการถือครองที่ดินของกรมที่ดิน
- นำเครื่องจับพิกัดภูมิศาสตร์ GPS มาใช้ในการจัดเก็บพิกัดที่ตั้งแปลง วัตถุขนาดพื้นที่
- วาดผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล โดยใช้แผนที่ภาพถ่ายดาวเทียมค้นหาพิกัดและโปรแกรม GISagro
- ประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Qgis และใช้แผนที่ Google Map ในการค้นหาพิกัดและวาดผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล
- พัฒนา Mobile Application ชื่อ FARMBOOK ซึ่งเป็นสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลที่ใช้แทนสมุดทะเบียนเกษตรกร โดยเกษตรกรทุกคนสามารถดาวน์โหลดใช้งานได้ทั้งระบบแอนดรอยด์ และไอโอเอส (iOS)
- พัฒนาระบบวาดผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล (Geoplots) ให้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่วาดผังแปลงผ่านเว็บไซต์และแอปพลิเคชัน
- พัฒนาระบบการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรออนไลน์ ผ่าน e-Form ที่เว็บไซต์ <https://efarmer.doe.go.th> โดยเริ่มนำร่องใช้งานในปี 2565 สำหรับเกษตรกรรายใหม่ที่ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้นในพื้นที่มีเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด น.ส.4

- เชื่อมโยงระบบ e-Form ทะเบียนเกษตรกร กับระบบ Geoplots โดยเมื่อมีการแจ้งปลูก เกษตรกรจะต้องวาดผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล เมื่อระบบตรวจสอบว่าไม่ซ้อนทับกับแปลงอื่น จึงจะสามารถบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบทะเบียนเกษตรกรได้ และเปิดใช้งานระบบ e-Form ทะเบียนเกษตรกร สำหรับเกษตรกรทั้งรายใหม่และรายเดิม ทุกชนิดพืช ทุกประเภทเอกสารครบถ้วนในระบบเดียว ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2566

- เปิดใช้งานระบบการออกใบรายงานผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผ่านระบบ e-Form ทะเบียนเกษตรกร ซึ่งจะแสดงข้อมูลการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกร แสดงผลในรูปแบบหน้าจอ และส่งออกเป็นเอกสารในรูปแบบ PDF โดยเริ่มเปิดใช้งาน ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2566

การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรผ่าน Mobile Application Farmbook และ e-Form ทะเบียนเกษตรกร ช่วยอำนวยความสะดวกให้เกษตรกรสามารถแจ้งข้อมูลได้ด้วยตนเองผ่านสมาร์ทโฟน เครื่องคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต (Tablet) หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยไม่ต้องเดินทางมาที่สำนักงานเกษตรอำเภอ และสามารถตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นปัจจุบันของข้อมูลตามที่ให้ข้อมูลไว้กับกรมส่งเสริมการเกษตรได้ทุกที่ทุกเวลา เพื่อสิทธิประโยชน์และการเข้าร่วมโครงการต่างๆ และใช้เป็นหลักฐานยืนยันตัวตนความเป็นเกษตรกรในรูปแบบดิจิทัล รวมทั้ง ยังเป็นช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากภาครัฐ และการตรวจสอบสิทธิเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือในกรณีประสบภัยพิบัติ หรือตามมาตรการแก้ปัญหาอื่นๆ ของภาครัฐ เป็นการยกระดับการให้บริการกับเกษตรกรที่มีความพร้อม สามารถเข้าถึงบริการหรือมาตรการภาครัฐได้อย่างรวดเร็ว ลดภาระแก่ประชาชนในการเดินทางติดต่อราชการ และการไม่เรียกสำเนาเอกสารที่ทางราชการออกให้จากประชาชน

ในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร จะต้องมีการตรวจสอบข้อมูลที่เกษตรกรแจ้ง โดยการตรวจสอบทางสังคม เจ้าหน้าที่จะจัดพิมพ์ข้อมูลที่เกษตรกรแจ้งไปติดประกาศข้อมูลของเกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรในหมู่บ้านชุมชนนั้นตรวจสอบและ/หรือจัดประชาคม โดยเกษตรกรต้องลงนามเพื่อเป็นหลักฐานยืนยันความถูกต้องข้อมูลของตนเอง มิฉะนั้นจะถือว่าไม่ผ่านการตรวจสอบ หรือสามารถคัดค้าน หากข้อมูลของตนเองหรือเกษตรกรรายอื่นไม่ถูกต้อง และการตรวจสอบพื้นที่ปลูกโดยใช้เครื่อง GPS ออกเดินสำรวจรอบแปลงพื้นที่จริง เพื่อวัดและจับพิกัดแปลง หรือจัดทำผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล (วาดแปลง) ด้วยระบบ เช่น Geoplot, GISagro, FAARMis Application , QGIS หรือตรวจสอบโดยภาพถ่ายแปลงปลูกร่วมกับผู้นำชุมชน/ อสม.

การจัดทำผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล ยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลอื่นๆ ได้อีก เช่น นำผังแปลงมาซ้อนทับกับข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมในพื้นที่ประสบภัยธรรมชาติ เพื่อวิเคราะห์แปลงที่ได้รับผลกระทบเป็นข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านพืช และโครงการประกันภัยพืชผล รวมทั้ง สามารถนำไปซ้อนทับกับชั้นข้อมูลภูมิสารสนเทศอื่นๆ เพื่อวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของแปลงนั้นๆ เช่น ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช เขตชลประทาน ชั้นคุณภาพน้ำบาดาล พื้นที่ต้นน้ำ รวมถึงการวิเคราะห์สถานที่ตั้งของแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดนโยบายต่างๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการด้านการตลาด

เมื่อเกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียน ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร และจัดทำผังแปลงดิจิทัลแล้ว จะนำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบและประมวลผลมาจัดพิมพ์ลงในสมุดทะเบียนเกษตรกรเพื่อยืนยันตัวตนเกษตรกร และใช้ประกอบในการเข้าร่วมโครงการหรือมาตรการต่างๆ ของภาครัฐ ดังนั้น การแจ้งขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรเป็นประจำทุกปี ข้อมูลจะมีความครบถ้วน เป็นปัจจุบันทำให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากทำให้ภาครัฐสามารถวางแผนการผลิต การตลาด ส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและจัดทำโครงการมาตรการต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือเกษตรกรได้อีกด้วย ดังจะเห็นได้จากการที่หน่วยงานภาครัฐเชื่อมโยงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรไปใช้เป็นข้อมูลประกอบโครงการและมาตรการเพื่อให้การสนับสนุน และช่วยเหลือเกษตรกรเป็นจำนวนมากในปีที่ผ่านมา เช่น

- การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านพืช
- โครงการประกันภัยข้าวนาปีและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
- โครงการส่งเสริมปลูกพืชหลากหลายฤดูนาปรัง
- โครงการสนับสนุนต้นทุนการผลิตให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี
- โครงการช่วยเหลือค่าเก็บเกี่ยวและปรับปรุงคุณภาพข้าว
- โครงการเยียวยาเกษตรกรชาวสวนลำไย
- โครงการสนับสนุนค่าบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพผลผลิตเกษตรกรผู้ปลูกข้าว
- โครงการประกันรายได้ พืชเศรษฐกิจ (ข้าว ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์)

ในปี 2567 กรมส่งเสริมการเกษตร ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ให้เป็น Digital DOAE โดยการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรแจ้งข้อมูลการปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรตามข้อเท็จจริงด้วยตนเองผ่าน Mobile Application และ e-Form และร่วมบูรณาการใช้ประโยชน์ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรและร่วมพัฒนาระบบพอร์ทัลกลางเพื่อประชาชน (Citizen Portal) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) และสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.) ในการรวมบริการต่างๆ ของภาครัฐสำหรับประชาชน ผ่าน “แอปพลิเคชัน ทางรัฐ” และแอปพลิเคชัน ThalID ของกรมการปกครอง เพื่อความสะดวกของเกษตรกร และยังสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้ง บริหารจัดการและบำรุงรักษาฐานข้อมูลหลัก และระบบที่เกี่ยวข้อง สำหรับให้บริการบันทึกข้อมูลและประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อให้ทะเบียนเกษตรกรมีข้อมูลที่ครบถ้วน นำไปสู่การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเกษตรจัดทำสารสนเทศด้านการเกษตรในภาพรวมของประเทศ สามารถนำไปเผยแพร่บูรณาการใช้ประโยชน์ได้ทั่วประเทศและเอกชนเป็นข้อมูลประกอบโครงการและมาตรการต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้เกษตรกรได้รับประโยชน์อย่างสูงสุด

3.วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้มีความครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน
- 3.2 เพื่อจัดเก็บข้อมูลผังแปลงเพาะปลูกของเกษตรกร ให้มีความครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน
- 3.3 เพื่อนำข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรที่ได้รับการปรับปรุง ตรวจสอบแล้ว มาวิเคราะห์ ประมวลผลในภาพรวมของประเทศที่ถูกต้อง สามารถนำไปเผยแพร่ บูรณาการใช้ประโยชน์ได้ทั่วประเทศและเอกชน

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

เป้าหมาย จำนวน 47,000 ครัวเรือน

สถานที่ดำเนินการ สำนักงานเกษตรจังหวัด / สำนักงานเกษตรอำเภอ และในเขตพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 ปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน

- 1) ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรแจ้งปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน หลังจากการเพาะปลูก
 - ข้าว พืชไร่ พืชผัก หลังปลูกแล้ว 15 วัน
 - ไม้ผล ไม้ยืนต้น หลังปลูกแล้ว 30 วัน หรือถ้ายืนต้นอยู่ให้ปรับปรุงทุกปี
- 2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รับแจ้งขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร จากเกษตรกรตามสมัครใจ ณ สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือนัดหมายเกษตรกรเพื่อขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในหมู่บ้านหรือตำบล และบันทึกข้อมูลที่เกษตรกรแจ้งในระบบทะเบียนเกษตรกร

กิจกรรม/ขั้นตอน	ปี 2566			ปี 2567								
	ดค.	พย.	ธค.	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.
1.2 เกษตรกรแจ้งปรับปรุงข้อมูล	←											→
1.3 รมรณคืให้ อกม.จัดเก็บข้อมูล										←	→	
1.4 บันทึกข้อมูลทีเกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลในระบบทะเบียนเกษตรกร	←											→
2. ตรวจสอบข้อมูล (ติดประกาศ / จัดทำผังแปลงเกษตรกรรมดิจิทัล)	←											→
3. วิเคราะห์ข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร	←											→
4. เผยแพร่ข้อมูลจากฐานข้อมูลทีผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว (ปรับปรุงข้อมูลในสมุดทะเบียนเกษตรกร / จัดทำเอกสารสรุปผลการดำเนินงานในรูปแบบสถิติและแผนที่)	←											→
5. อำนวยกร	←											→

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (Output)

- 1) มีการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร
- 2) มีการจัดเก็บข้อมูลผังแปลงเพาะปลูกของเกษตรกรที่มำขึ้นทะเบียนใหม่หรือปรับปรุงพื้นที่เพาะปลูก
- 3) มีการวิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลทางเว็บไซต์และจัดพิมพ์เป็นเอกสาร

8.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

มีข้อมูลประกอบการเข้าร่วมโครงการ และมาตรการของภาครัฐ หรือ เอกชนกรณีที่มีโครงการช่วยเหลือเกษตรกร ซึ่งจะทำให้การสนับสนุนช่วยเหลือเกษตรกรเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ

8.3 ตัวชี้วัดโครงการ

เชิงปริมาณ มีการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร จำนวน 47,000 ครัวเรือน

เชิงคุณภาพ ร้อยละของข้อมูลทะเบียนเกษตรกรสามารถนำไปประกอบการเข้าร่วมโครงการ และมาตรการของภาครัฐ ร้อยละ 80

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

มีการวิเคราะห์และเผยแพร่ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรที่ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการผลิต การตลาด ส่งเสริมการเกษตร บูรณาการข้อมูลร่วมกัน ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งจะทำให้เกษตรกรได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือ และได้รับประโยชน์สูงสุด

10. การประเมินผลโครงการ

ประเมินผลจากรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานในระบบทะเบียนเกษตรกร มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ปรับปรุงข้อมูลในปี 2567 จำนวน 47,000 ครัวเรือน โดยประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

นายสุริยา โพธิ์พฤกษ์

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
โทร 089 038 8408

โครงการพัฒนาประสิทธิภาพโลจิสติกส์เกษตรเพื่อลดการสูญเสีย

กิจกรรมพัฒนาประสิทธิภาพโลจิสติกส์เกษตรเพื่อลดการสูญเสีย

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร
 - เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1).ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น
- 1.3 แผนปฏิรูปประเทศ

2. หลักการและเหตุผล

ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) มุ่งสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ยกกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและปลอดภัย นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา ส่งเสริมการนำอัตลักษณ์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาเป็นผลิตภัณฑ์การเกษตร เสริมสร้างความรู้และช่องทางการตลาด เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สร้างรายได้ สร้างอาชีพที่มั่นคง พัฒนาเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเข้มแข็ง ยกกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในประเทศให้มีความอยู่ดีกินดี ตามวิสัยทัศน์ เกษตรกรมั่นคง ภาคการเกษตรมั่นคง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน และตามนโยบายของรัฐบาล ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ โดยรัฐบาลให้ความสำคัญกับมาตรการสนับสนุนที่จะช่วยส่งเสริม ให้การสร้างมูลค่าในภาคเกษตร ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมส่งเสริมความรู้และผลักดันการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อให้เป็นสถาบันเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง รวมทั้งส่งเสริมการตลาดให้แก่เกษตรกร เพื่อรองรับผลผลิตและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการผลิตที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

กรมส่งเสริมการเกษตรมุ่งเน้นการพัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรที่มีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรครบวงจร เพื่อยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรให้มีมาตรฐานและปลอดภัย รวมถึงพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความเหมาะสมกับสินค้า แปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าให้สูงขึ้น สามารถปรับตัว และวางแผนการผลิตให้ตรงตามความต้องการของตลาด โดยมี “ตลาดเกษตรกร” เป็นแหล่งรวบรวมและจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรหลักของเกษตรกรในพื้นที่ครอบคลุมทั้ง 77 จังหวัด ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้มีการขับเคลื่อนและพัฒนาตลาดเกษตรกร เพื่อเป็นสถานที่ให้เกษตรกรได้มาเรียนรู้วิถีการตลาดผ่านตลาดเกษตรกรและมีผู้จัดการตลาดเกษตรกรเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำส่งเสริม สนับสนุน ผลักดันและขับเคลื่อนในทุกมิติ ปัจจุบันพบว่ามีตลาดเกษตรกรทั่วประเทศจำนวนทั้งสิ้น 149 แห่ง มีเกษตรกรที่เป็นสมาชิกประมาณ 2,587 ราย โดยมีมูลค่าการจำหน่ายสินค้ารวมทั้งสิ้นกว่า 1.4 พันล้านบาท (ข้อมูลจาก <http://farmermarket.go.th> 20 กรกฎาคม 2566) ประกอบกับในปัจจุบันแนวโน้มของผู้บริโภคที่นิยมสั่งซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น กรมส่งเสริมการเกษตรจึงจัดทำเว็บไซต์ “www.ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com” ที่รวบรวมสินค้าเกษตรเพื่อเป็นสื่อกลางในการนำสินค้าเกษตรคุณภาพดี เกรดพรีเมียม ฝีมือเกษตรกรตัวจริงจากทั่วประเทศ โดยการส่งเสริมให้เกษตรกรที่จำหน่ายสินค้าในตลาดเกษตรกรพัฒนาสินค้าให้สามารถจำหน่ายผ่านตลาดออนไลน์ได้ ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ได้สนับสนุนให้มีการกระจายผลผลิตทางการเกษตรไปยังตลาดศักยภาพอื่น ๆ ทั้ง ตลาด Modern Trade ตลาดในกลุ่ม HORECA ตลาดค้าส่งสินค้าเกษตร และตลาดออนไลน์ เช่น Thailand Postmart, DGT Farm, Lazada, Shopee ซึ่งจะเป็นการขยายโอกาส และสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน รวมทั้งช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการตลาดให้เข้มแข็ง เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ เกิดการสร้างรายได้และอาชีพที่มั่นคง ผลตอบแทนสู่

ครอบครัวเกษตรกรได้อย่างพอเพียง และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน ปัจจุบันพบว่า มีเกษตรกรที่เป็นสมาชิกประมาณ 1,772 ราย มีสินค้าจำนวน 2,516 รายการ มีมูลค่าการจำหน่ายรวมทั้งสิ้นกว่า 805 ล้านบาท และมีผู้เข้าชมเว็บไซต์จำนวนกว่า 5.1 ล้านราย (ข้อมูล www.ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com 20 กรกฎาคม 2566)

ดังนั้น เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการที่มีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสามารถเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ Offline และ Online ตลอดจนพัฒนาตลาดเกษตรกรให้เป็นอัตลักษณ์ กรมส่งเสริมการเกษตรจึงจัดทำ “โครงการตลาดเกษตรกร” ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาตลาดเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการพัฒนาความรู้และศักยภาพของเจ้าหน้าที่และเกษตรกรในพื้นที่ 77 จังหวัด ให้มีความรู้และทักษะในการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร การรักษาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐาน รวมถึงการประชาสัมพันธ์ข่าวสารกิจกรรมของตลาดเกษตรกรให้ผู้บริโภคได้รับรู้อย่างแพร่หลาย เพื่อให้ตลาดเกษตรกรมีความเข้มแข็งและมั่นคง เกษตรกรเตรียมพร้อมสู่การเป็นผู้ประกอบการส่งออก ส่งผลให้เกิดการสร้างรายได้และผลตอบแทนสู่เกษตรกร สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน

นิยามศัพท์เฉพาะ การบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร หมายถึง การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความรู้เรื่องการตลาด เพิ่มช่องทางการตลาด

3. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการที่มีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสามารถเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ offline และ online
2. เพื่อพัฒนาตลาดเกษตรกรให้เป็นอัตลักษณ์ เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และสถานการณ์ มีสินค้า อัตลักษณ์ประจำถิ่น มีความหลากหลาย มีมาตรฐาน สามารถเชื่อมโยงกับตลาดที่หลากหลาย สร้างการรับรู้ให้กับคนทั่วไปได้รู้จักอย่างแพร่หลาย

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

- 4.1 เป้าหมาย: เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร จำนวน 10 ราย
- 4.2 สถานที่: ตลาดเกษตรกรจังหวัดอุทัยธานี

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 พัฒนาเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการสู่ตลาดสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพ

กิจกรรมที่ 1 : พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรและเครือข่าย โดยจังหวัดประสานงาน/บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติให้แก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกตลาดเกษตรกร เกษตรกรทั่วไปที่ต้องการพัฒนาความรู้เรื่องการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร ผ่านกระบวนการต่าง ๆ อาทิ ด้านกระบวนการผลิต คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหารการใช้เทคโนโลยีการเกษตร กระบวนการหลังการเก็บเกี่ยวการแปรรูป การตลาด ฯลฯ เพื่อให้เกษตรกรมีองค์ความรู้และสามารถผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐานปลอดภัย สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ และมีทักษะการใช้เทคโนโลยีการเกษตรอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ในการจัดอบรมให้ความรู้เกษตรกร เจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการทดสอบความรู้ของเกษตรกร ก่อน - หลัง เข้ารับการอบรม เพื่อนำมาเป็นฐานข้อมูลพัฒนาเกษตรกรในครั้งต่อไปพร้อมทั้งจัดกิจกรรมศึกษาดูงานตลาดสินค้าเกษตรที่ประสบผลสำเร็จ และให้เกษตรกรร่วมกันถอดบทเรียนจากความสำเร็จของตลาดสินค้าเกษตรอื่นๆ รวมถึงการติดตามผลการดำเนินงานของเกษตรกร เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานตลาดเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กิจกรรมที่ 2 : พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรที่อยู่ระหว่างการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการ เริ่มต้นในการจำหน่ายสินค้าออนไลน์ โดยถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติให้แก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มองค์ความรู้ด้านการตลาดและทักษะในการจำหน่ายสินค้าทั้งในระบบ offline และ online พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายตลาดสินค้าเกษตรทุกระดับ โดย 1 อำเภอ มีสินค้าเข้าสู่ www.ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com ไม่น้อยกว่า 1 รายการ

5.2 พัฒนาตลาดเกษตรกรให้มีอัตลักษณ์ เป็นแหล่งรวบรวมและจำหน่ายสินค้าของเกษตรกรที่มีศักยภาพ โดยเจ้าหน้าที่ผู้จัดการตลาดติดตามให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกรในการดำเนินการให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

กิจกรรมย่อยที่ 1 : ดำเนินการพัฒนาตลาดเกษตรกรให้เกิดรูปแบบที่เป็นอัตลักษณ์ เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และสถานการณ์ มีสินค้าอัตลักษณ์ประจำถิ่น มีความหลากหลาย มีมาตรฐาน สามารถสื่อให้เห็นถึงความเป็นตลาดเกษตรกร เช่น รูปแบบของเต็นท์ จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรในตลาดเกษตรกร จัดทำ story สินค้า พัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าให้สูงขึ้นสามารถจำหน่ายสินค้าได้ทั้งตลาด offline และ online ฯลฯ มีการเชื่อมโยงสินค้าจากเครือข่ายตลาดเกษตรกรและตลาดสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐานจากแหล่งต่าง ๆ ส่งเสริมการนำสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นมาประชาสัมพันธ์และวางจำหน่ายในตลาดเกษตรกร รวมทั้งให้เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลตลาดเกษตรกรบนเว็บเพจ farmermarket.doae.go.th ให้ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน ทั้งนี้ จังหวัดจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ตลาดเกษตรกรหรือสินค้าเด่นในตลาดเกษตรกร ผ่านแอปพลิเคชัน tiktok จำนวน 2 คลิป ส่งให้กรมฯ ภายในวันที่ 15 ธันวาคม 2566 ทางอีเมล agriman62@hotmail.com

6. ระยะเวลาดำเนินการ

6.1 ตุลาคม 2566 - พฤษภาคม 2567 โดยใช้งบประมาณปี พ.ศ. 2566 ไปพลางก่อน

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2566			ปี 2567								
	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ส.ค. 67	ก.ย. 67
1. พัฒนาเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการสู่ตลาดสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพ (ตลาดเกษตรกร และตลาดเกษตรกรถาวร)												
2.1 พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรและเครือข่าย												
2.1.1 จัดเวทีชุมชน		←→										
2.1.2 อบรม (ทดสอบความรู้ก่อน-หลังอบรม)		←→										
2.1.3 ศึกษาดูงาน		←→										
2.2 พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรที่อยู่ระหว่างการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการด้านตลาดออนไลน์									←→			
3. พัฒนาตลาดเกษตรกรให้มีอัตลักษณ์เป็นแหล่งรวบรวมและจำหน่ายสินค้าของเกษตรกรที่มีศักยภาพ												
3.1 ตลาดเกษตรกรจังหวัดอุทัยธานี		←→							←→			

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

- 1) เกษตรกรได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะในการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 10 ราย
- 2) ตลาดเกษตรกรจังหวัดอุทัยธานี ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการตลาด และเป็นสถานที่หลักในการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร มีความเป็นอัตลักษณ์เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ สามารถเชื่อมโยงตลาดที่หลากหลาย
- 3) ข้อมูลจากเว็บไซต์ www.ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com และ <http://farmermarket.doae.go.th> ได้นำมาวางแผนและพัฒนากิจการบริหารจัดการตลาดสินค้าเกษตรให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลสินค้าคุณภาพของเกษตรกรจังหวัดอุทัยธานี สร้างการรับรู้ให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงสินค้าคุณภาพดีได้หลากหลายช่องทางมากขึ้น

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร พัฒนาเป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พึ่งพาตัวเองได้ เกิดการสร้างรายได้และอาชีพที่มั่นคงผู้บริโภคสามารถเข้าถึงอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐานและปลอดภัยในราคาที่สมเหตุสมผลและหลากหลายช่องทาง

8.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

1. เกษตรกรไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 สามารถผลิตสินค้าให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีทักษะการใช้เทคโนโลยี และเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ offline และ online
2. มูลค่าการจำหน่ายในตลาดเกษตรกรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

เชิงคุณภาพ

เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสามารถเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ offline และ online อีกทั้งตลาดเกษตรกรเกิดความเป็นอัตลักษณ์ เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และสถานการณ์ มีสินค้าอัตลักษณ์ประจำถิ่น มีมาตรฐาน สามารถเชื่อมโยงกับตลาดที่หลากหลาย

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ในการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี สามารถเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในระบบ offline และ online โดยผู้บริโภคสามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรคุณภาพได้หลากหลายช่องทาง ตลอดจนการมี “ตลาดเกษตรกร” เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการตลาด และเป็นสถานที่หลักในการจำหน่ายสินค้าเกษตรในพื้นที่ เกิดเป็นตลาดเกษตรกรที่มีอัตลักษณ์เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เชื่อมโยงผลผลิตคุณภาพจากเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อขยายช่องทางการจำหน่ายในตลาดศักยภาพอื่น ๆ รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากเว็บไซต์ www.ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com และ <http://farmermarket.doae.go.th> นำมาเป็นแนวทางการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร มีรูปแบบการดำเนินงานที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อเกษตรกร สินค้า และพื้นที่ นำไปสู่การพึ่งพาตนเองอย่างเข้มแข็ง มั่นคง และยั่งยืน

10. การประเมินผลโครงการ

จังหวัดรายงานผลการปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรมโดยบันทึกผลในระบบ E – Project ตามแผนปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

1. ชื่อ นายพิทักษ์ ฝูด่อง
ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร
โทรศัพท์ 06 2294 2979
2. ชื่อ นางสาววรารณ บัลลังก์นาค
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
โทรศัพท์ 08 5246 1918
E-mail: farmdev.uthai@gmail.com

โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย 3.6 การพัฒนาระบบนิเวศเกษตร

2. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580 ต้องการให้ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนจนเข้าสู่กลุ่มประเทศที่มีรายได้สูง ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ ตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนากลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคตที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการและการท่องเที่ยว สอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ที่มุ่งเน้นให้คนในชุมชนรวมตัวกันประกอบกิจการ โดยอาศัยทรัพยากร แรงงาน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สมัยใหม่ มาผลิตเป็นสินค้าหรือบริการที่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคในรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน ส่งผลให้ชุมชนพึ่งตนเองได้และเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปัจจุบันจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจโลกมีความผันผวนเป็นอย่างมาก ทำให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจในภาพรวมติดลบ ประชาชนมีกำลังซื้อลดลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยและวิสาหกิจชุมชนด้วยเช่นกัน ปัจจุบันมีวิสาหกิจชุมชน จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 83,380 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2566) โดยมีแนวโน้มที่กลุ่มผู้ประกอบการจะจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2564 และ 2565 ในจำนวนนี้ พบว่าเป็นกิจการที่มีความเข้มแข็งหรือมีผลการประเมินศักยภาพในระดับดีจำนวน 28,966 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 34.74 ระดับปานกลางจำนวน 41,213 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 49.43 และระดับต้องปรับปรุง จำนวน 10,453 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 12.53 จากข้อมูลเห็นได้ว่าวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 60 อยู่ในระดับปานกลางและระดับต้องปรับปรุง จึงจำเป็นต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เป็นวิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็งต่อไป ทั้งนี้ มีเป้าหมายในการพัฒนาให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 เมื่อสิ้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (2566-2570) และร้อยละ 45 เมื่อสิ้นแผนยุทธศาสตร์ชาติในปี 2580

กรมส่งเสริมการเกษตร ในฐานะสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน มีหน้าที่ในการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีภารกิจให้การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนภาคการเกษตร จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนสามารถวิเคราะห์และจัดทำแผนพัฒนากิจการได้สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไป มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ สินค้าและบริการสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพัฒนาไปเป็นกิจการที่เข้มแข็งหรือกิจการในระดับที่สูงขึ้นได้ต่อไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อยกระดับศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้สูงขึ้น
- 3.2 เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากร ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
- 3.3 เพื่อส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชน

3.4 เพื่อสนับสนุนกลไกการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 และพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ให้สามารถส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

4.1 วิสาหกิจชุมชน จำนวน 8 แห่ง

4.2 เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 เครือข่าย

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 ส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

เพื่อให้เกิดการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการประกอบกิจการของส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย

5.1.1 การยกระดับศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

1) การยกระดับศักยภาพวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลางไประดับดี จำนวน 8 แห่ง (อำเภอละ 1 แห่ง) โดยพัฒนาทักษะผู้ประกอบการกระบวนการผลิต พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้คุณภาพมาตรฐาน และการจัดทำบัญชีที่เป็นระบบ

1.1) การดำเนินการจัดเวทีชุมชน ครั้งที่ 1 โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกันดำเนินการจัดเวทีครั้งที่ 1 เพื่อประเมินศักยภาพและวิเคราะห์สถานการณ์ของวิสาหกิจชุมชน โดยใช้เครื่องมือแบบประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้าใจสถานการณ์การดำเนินกิจการ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคต่อการพัฒนาและยกระดับศักยภาพวิสาหกิจชุมชน และจัดทำรายงานผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน และแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ส่งกรมส่งเสริมการเกษตร

1.2) สนับสนุนงบประมาณยกระดับตามแผนพัฒนาศักยภาพ กรมส่งเสริมการเกษตร โอนงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการเตรียมความพร้อมในการพัฒนา/ยกระดับกิจการของวิสาหกิจชุมชน เพื่อส่งเสริมการยกระดับศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน

1.3) การดำเนินการจัดเวทีชุมชน ครั้งที่ 2 โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกันดำเนินการจัดเวทีครั้งที่ 2 เพื่อดำเนินการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ พร้อมจัดทำรายงานผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนหลังเข้าร่วมโครงการและผลการยกระดับศักยภาพวิสาหกิจชุมชน ส่งกรมส่งเสริมการเกษตร

5.1.2 ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด จำนวน 1 ครั้ง

1) สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำแผนการส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จังหวัดละ 1 เครือข่าย เพื่อเสนอกรมส่งเสริมการเกษตร

2) สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานผลการดำเนินงานส่งเสริมการดำเนินงานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

5.2 ส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนต้นแบบ

เพื่อส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนที่มีการบริหารจัดการที่ดีพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนและประชาชนทั่วไปเข้ามาศึกษาเรียนรู้กระบวนการวิสาหกิจชุมชน

5.2.1 ประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่น

ดำเนินการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด เพื่อคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการที่ดี มีความเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชน

ให้วิสาหกิจชุมชนอื่น หรือผู้ที่สนใจ เข้ามาเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยแบ่ง การประกวดออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับจังหวัด ระดับเขต และระดับประเทศ และจัดให้มีการเชิดชูเกียรติวิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับประเทศ

5.3 สนับสนุนกลไกการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

ใช้กลไกตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ได้แก่ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด และคณะอนุกรรมการที่ตั้งขึ้นโดยคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ในการกำหนดนโยบาย มาตรการ และแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และเพื่อให้เกิดการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชน จึงจำเป็นต้องจัดประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด คณะอนุกรรมการ คณะกรรมการอื่นและคณะทำงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

5.3.1 ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด (จำนวน 2 ครั้ง)

สำนักงานเกษตรจังหวัด ในฐานะสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพิจารณากำหนดแนวทาง วิธีการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของจังหวัด ประสานและบูรณาการงานส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของหน่วยงานภาคีและองค์กรที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดอย่างเป็นเอกภาพ รวมถึงการติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนภายในจังหวัด โดยมีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ประสานงานกรรมการ และหน่วยงานภาคี เพื่อนำประเด็นต่าง ๆ เข้าสู่การประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด
- 2) จัดเตรียมวาระการประชุมและนัดหมายประธานเพื่อพิจารณาระเบียบวาระการประชุมและกำหนดวันประชุม
- 3) ขออนุมัติจัดประชุม และหนังสือเชิญคณะกรรมการเข้าประชุม
- 4) จัดทำเอกสารประกอบการประชุมและเตรียมหลักฐานการเบิกจ่าย
- 5) จัดทำเอกสารประกอบการประชุม ซึ่งประเด็นสำคัญที่ควรนำเสนอในที่ประชุม ประกอบด้วย

5.1) นโยบายรัฐบาล เช่น

- การสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ
- การสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนในการลดต้นทุนการผลิตหรือเพิ่มประสิทธิภาพ
- ข้อมูลวิสาหกิจชุมชน/สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและวิสาหกิจชุมชนที่ทำการเกษตรในรูปแบบ “แปลงใหญ่”
- ประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนภายใต้นโยบาย มาตรการของรัฐบาล เช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น

5.2) การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 เช่น

- ความก้าวหน้าการจดทะเบียนจำแนกตามประเภทกิจการ
- ผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน
- แผนพัฒนากิจการของวิสาหกิจชุมชน โดยเฉพาะความต้องการขอรับการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ
- การพิจารณาบูรณาการส่งเสริมสนับสนุนแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนตามภารกิจของหน่วยงานที่เป็นกรรมการ หรือหน่วยงานภาคี
- ผลการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชนในรอบปีที่ผ่านมา

- เรื่องเกี่ยวกับนโยบาย แผนการพัฒนาและส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนที่ประสงค์จะเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน หรือเรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี)

- ข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ถ้ามี)

6) ดำเนินการจัดประชุมตามวันเวลาที่กำหนด

7) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

จังหวัด

- ค่าเบี้ยประชุมประธานกรรมการ 1 คน x 1,000 บาท x 2 ครั้ง

- ค่าเบี้ยประชุมกรรมการ 19 คน x 800 บาท x 2 ครั้ง

- ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม 25 คน x 100 บาท x 2 ครั้ง

ทั้งนี้ จังหวัดสามารถถัวเฉลี่ยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม โดยประธานกรรมการและประธานอนุกรรมการมีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งในสี่ของอัตราเบี้ยประชุมที่กรรมการหรืออนุกรรมการได้รับ เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกา เบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 9 และประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดรายชื่อกomiteeกรรมการและคณะอนุกรรมการที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายเดือนและอัตราเบี้ยประชุมเป็นรายเดือนและเป็นรายครึ่งสำหรับกรรมการ อนุกรรมการ เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2557

5.3.2 ประชุมคณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด คณะกรรมการสรรหากรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนจังหวัด หรือคณะทำงานที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด (จำนวน 2 ครั้ง)

ประชุมคณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด คณะกรรมการสรรหากรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนจังหวัด หรือคณะทำงานที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด เพื่อผลักดันการดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตามแนวทางที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดวางไว้ รวมถึงดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดมอบหมาย

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

- ค่าเบี้ยประชุมประธานอนุกรรมการ 1 คน x 625 บาท x 2 ครั้ง

- ค่าเบี้ยประชุมอนุกรรมการ 13 คน x 500 บาท x 2 ครั้ง

- ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม 15 คน x 50 บาท x 2 ครั้ง

ทั้งนี้ จังหวัดสามารถถัวเฉลี่ยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม

5.3.3 ประชุมคณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอำเภอที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด (จำนวน 2 ครั้ง)

ประชุมคณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอำเภอ เพื่อขับเคลื่อนการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ ให้เป็นไปตามกลไกการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และติดตามความก้าวหน้าของวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ โดยสามารถนำประเด็นต่าง ๆ/ข้อสรุปหารือ เสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ต่อไป ทั้งนี้ตำแหน่งกรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนในคณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอำเภอ ที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ให้พิจารณาผู้แทนของวิสาหกิจชุมชนที่เป็นต้นแบบระดับอำเภอหรือวิสาหกิจที่มีผลประเมิณศักยภาพอยู่ในระดับดี

5.4 สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านทะเบียนวิสาหกิจชุมชน

เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของนายทะเบียนวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานด้านทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วยกิจกรรม

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2566			ปี 2567								
	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ส.ค. 67	ก.ย. 67
7.4 สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านทะเบียนวิสาหกิจชุมชน												
7.4.1 สนับสนุนการดำเนินงานของนายทะเบียนวิสาหกิจชุมชน		↔										

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

8.1.1 วิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง 8 แห่ง ได้รับการพัฒนาตามแผนพัฒนากิจการและยกระดับให้มีความศักยภาพที่สูงขึ้น

8.1.2 เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน 1 เครือข่าย ได้รับการพัฒนาความรู้และขับเคลื่อนการเชื่อมโยงกิจกรรม รวมทั้งเกิดความร่วมมือของวิสาหกิจชุมชนในการจัดตั้งเครือข่าย

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

8.2.1 วิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง ได้รับการยกระดับศักยภาพให้สูงขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ

8.2.2 เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนมีบทบาทในการขับเคลื่อนการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ภายใต้เครือข่าย รวมทั้งสามารถวางแผนแนวทางแก้ไขปัญหาวินิจฉัยของวิสาหกิจชุมชนได้

8.3 ตัวชี้วัด

- **เชิงปริมาณ** : สมาชิกวิสาหกิจชุมชน 8 แห่ง ได้รับความรู้ด้านการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน และแนวทางการจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน

- **เชิงคุณภาพ** : วิสาหกิจชุมชนได้รับการยกระดับศักยภาพในการดำเนินกิจการไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการสนับสนุนการตามแผนพัฒนากิจการ

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 วิสาหกิจชุมชนจำนวน 8 แห่ง ได้รับการยกระดับศักยภาพให้สูงขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ

9.2 เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนมีบทบาทในการขับเคลื่อนการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ภายใต้เครือข่าย รวมทั้งสามารถวางแผนแนวทางแก้ไขปัญหาวินิจฉัยของวิสาหกิจชุมชนได้

10. การประเมินผลโครงการ

ตัวชี้วัด การยกระดับศักยภาพวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ 8 แห่ง

วิธีการ วัดผลการดำเนินงาน 2 ครั้ง

- ครั้งที่ 1 วิสาหกิจชุมชน จำนวน 8 แห่ง มีการประเมินศักยภาพและจัดทำแผนพัฒนากิจการเพื่อยกระดับให้สูงขึ้น (ภายในเดือนมีนาคม 2567)

- ครั้งที่ 2 วิสาหกิจชุมชนได้รับการยกระดับศักยภาพในการดำเนินกิจการไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการสนับสนุนการตามแผนพัฒนากิจการ (ภายในเดือนสิงหาคม 2567)

การติดตาม จังหวัดรายงานผลตามแบบรายงาน และผู้รับผิดชอบโครงการลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานโครงการและสรุปผลภาพรวมโครงการ

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

1. นายพิทักษ์ ฝูตผ่อง

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทรศัพท์ 062-2942979 E-mail: farmdev.uthai@gmail.com

2. นางสาวอภิญญา ดวงทอง

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 085-5423551 E-mail: farmdev.uthai@gmail.com

โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

กิจกรรมสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

1. ความเชื่อมโยง

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เป้าหมาย ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ประเด็น การเกษตรสร้างมูลค่า

1.2 แผนแม่บท ด้านการเกษตร แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ เป้าหมายระดับประเด็น ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทยสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

1.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายเหตุที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

1.4 ความสอดคล้องห่วงโซ่คุณค่า (Value Chains) ของเป้าหมายแผนย่อย องค์ประกอบ V01 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ปัจจัย F0103 การผลิตโดยใช้ผลพลอยได้และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

1.5 แผนปฏิบัติการการกรมส่งเสริมการเกษตร ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 - 2570

2. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยมีพื้นที่เขตเกษตรกรรม 153,184,527 ไร่ หรือร้อยละ 47.77 ของพื้นที่ประเทศไทยเพื่อ รองรับเกษตรกรจำนวน 5.8 ล้านครัวเรือน มีการผลิตพืชผลทางการเกษตรกว่า 200 ชนิด เกิดวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรหลายประเภท เช่น ฟางข้าว ใบไม้ เปลือกผลไม้ เปลือกถั่ว แกลบ และขี้ข้าวโพด วัสดุเหล่านี้มีปริมาณมากและเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในแต่ละปีมีปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรประมาณ 80 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจประมาณ 100,000 ล้านบาท (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2565). ข้อมูลสถิติการเกษตร) เกษตรกรและชุมชนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร จึงนิยมนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรไปทิ้ง แทนที่จะนำมาแปรรูปให้เกิดประโยชน์ วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีปริมาณมาก สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเชิงเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมให้เกษตรกรและชุมชนสามารถนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า จะช่วยเพิ่มรายได้ ลดต้นทุนการผลิต และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร จะช่วยให้เกษตรกรและชุมชนได้รับประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้เหล่านี้ ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ

การแปรรูปวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจะช่วยสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและชุมชน เพิ่มโอกาสในการจ้างงาน และลดการพึ่งพารายได้จากภาคเกษตรกรรม การนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์ ช่วยลดต้นทุนการผลิตของภาคเกษตรกรรม และยกระดับคุณภาพชีวิต

ด้านสิ่งแวดล้อม

การลดการเผาทิ้งวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร จะช่วยลดปัญหามลพิษทางอากาศและสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเช่น การเผาเศษวัสดุการเกษตรก่อให้เกิดก๊าซพิษ เช่น ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ออกไซด์ของไนโตรเจน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อม

ด้านสังคม

การส่งเสริมให้เกษตรกรและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร จะช่วยให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนั้น การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้ริเริ่มโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรโดยตระหนักถึงความสำคัญในการร่วมมือเพื่อการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและผลพลอยได้จากการเกษตรที่เกิดความสูญเสียและต้องทำลายโดยเปล่าประโยชน์ อาทิ ฟางข้าว ตอซังข้าว ใบอ้อย ทะลายปาล์ม กิ่งไม้ ขุยมะพร้าว ซังข้าวโพด เปลือกและกะลาจากกาแฟ ผลไม้ที่ไม่ผ่านมาตรฐานหรือเศษเหลือจากการแปรรูปผลผลิตต่างๆ โดยการบริหารจัดการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เสนอแนวทางการบริหารจัดการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร สร้างผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมชุมชน ผ่านการวิเคราะห์สถานการณ์ของพื้นที่โดยนำข้อมูลการใช้ประโยชน์พื้นที่ ข้อมูลการผลิตของครัวเรือน ข้อมูลจากแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร มาใช้วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อประเมินสภาพปัจจุบัน ค้นหาศักยภาพ ปัญหาต่างๆ โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นผู้ร่วมกันวิเคราะห์ และทวนสอบความถูกต้องของข้อมูลต่างๆ เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่ กลุ่มเครือข่าย พัฒนาแนวทางแบบองค์รวม ชุมชนร่วมกันกำหนดเป้าหมายของตนเอง โดยชุมชนเป็นคนคิดและคนทำ เพื่อให้เกษตรกรได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรของชุมชนตนเอง

3.วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนำเศษวัสดุการเกษตรมาใช้ประโยชน์ สามารถลดต้นทุน และสร้างมูลค่าเพิ่มขึ้นได้
2. เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษวัสดุการเกษตรในท้องถิ่นและเกิดนวัตกรรมชุมชน

4. เป้าหมายการดำเนินโครงการ

1. เกษตรกร จำนวน 100 ราย

5. พื้นที่ดำเนินการ

ในพื้นที่ 77 จังหวัด ดำเนินการ ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) หรือศูนย์เครือข่าย หรือกลุ่มเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชน หรือกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ โดยให้จังหวัดพิจารณาตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 ถ่ายทอดองค์ความรู้การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและฝึกอบรมเกษตรกร

1) วิเคราะห์ชุมชน ถ่ายทอดองค์ความรู้การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (วิเคราะห์เศษวัสดุในพื้นที่ ถ่ายทอดองค์ความรู้)

วิเคราะห์ปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในจังหวัด โดยใช้ฐานข้อมูลจากระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร (<https://production.doae.go.th>) หรือฐานข้อมูลการปลูกพืชของแต่ละจังหวัด และข้อมูลวิชาการการเกิดวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรของแต่ละพืชเพื่อนำมาประเมินปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในจังหวัด และพิจารณาเลือกพื้นที่เป้าหมาย

เกษตรกรเป้าหมายรายเดิมหรือรายใหม่ จังหวัดละ 100 ราย

พื้นที่ : ทรัพยากรธรรมชาติ ข้อมูลกายภาพ ชีวภาพ ภัยธรรมชาติ แหล่งน้ำ สาธารณูปโภค เส้นทางคมนาคม

คน : เกษตรกร YSF SF ออม. องค์กรเกษตรกร วสช. ศพก. แปลงใหญ่ กลุ่มแม่บ้าน การเมืองการปกครอง สภาพสังคมครัวเรือนเกษตรกร ประเพณี วัฒนธรรม สภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิต อาชีพหลัก อาชีพรอง อาชีพเสริม (รายได้ ค่าจ้าง)

สินค้า : สินค้าการเกษตรหลัก (ต้นทุน ผลผลิต ราคา) การใช้เทคโนโลยีในการผลิต การใช้แรงงานในการผลิต ตลาดทั้งในชุมชน นอกชุมชน

เศรษฐกิจเหลือใช้ทางการเกษตร : พางข้าว ตอซังข้าว ใบอ้อย ทะลายปาล์ม กิ่งไม้ ขุยมะพร้าว ซังข้าวโพด เปลือกและกะลากาแฟ ผลไม้ที่ไม่ผ่านมาตรฐานหรือเศษเหลือจากการแปรรูปผลผลิตต่างๆ เป็นต้น (ปริมาณ)

วิเคราะห์ข้อมูล : สถานการณ์ปัจจุบัน ศักยภาพ จุดเด่น ปัญหา ความรู้ที่ต้องการ

สร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลดีของการเพิ่มมูลค่าผลผลิตหรือเศรษฐกิจเหลือใช้ทางการเกษตร สามารถลดต้นทุน ลดปัญหาหมอกควัน และสร้างสมดุลระบบนิเวศ ในชุมชนด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันมีชุมชนเป็นศูนย์กลาง เสริมสร้างการเรียนรู้และจิตสำนึก

วิเคราะห์สถานการณ์ของพื้นที่โดยนำข้อมูลการใช้ประโยชน์พื้นที่ ข้อมูลการผลิตของครัวเรือน ข้อมูลจากแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร มาใช้วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อประเมินสภาพปัจจุบัน ค้นหาศักยภาพ ปัญหาต่างๆ โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมเวทีเป็นผู้ร่วมกันวิเคราะห์ และทวนสอบความถูกต้องของข้อมูลต่างๆ เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่ กลุ่มเครือข่าย พัฒนาแนวทางแบบองค์รวม

ชุมชนร่วมกันกำหนดเป้าหมายของตัวเอง โดยชุมชนเป็นคนคิดและคนทำ เพื่อให้เกษตรกรได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรของชุมชนตนเอง

การวิเคราะห์องค์ประกอบกลุ่ม เครือข่าย เพื่อให้ทราบสถานการณ์ของกลุ่ม เครือข่ายและวางแผนการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการ และแนวทางการบริหารจัดการ การกระจายผลประโยชน์ พัฒนาให้เกิดความเข้มแข็ง

การวิเคราะห์การเชื่อมโยงเครือข่าย (Venn Diagram) เพื่อให้ทราบว่าใครบ้างที่เป็นเครือข่ายเดิม มีบทบาทหน้าที่อะไร และมีเครือข่ายใหม่ที่ต้องการให้เข้ามาร่วม มีใครบ้าง ทำหน้าที่อะไร ในการขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนพัฒนาการเกษตร

จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของชุมชน

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินกิจกรรม เช่น ค่าใช้จ่ายสำหรับการฝึกอบรม ประชุม และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

2) ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาธุรกิจพัฒนาศักยภาพด้านการตลาด

การถ่ายทอดองค์ความรู้ ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม สาธิต การฝึกปฏิบัติ ถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมตามความต้องการของชุมชนหรือความจำเป็น เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ตามบทบาทหน้าที่และภารกิจ

การถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาธุรกิจ พัฒนาศักยภาพด้านการตลาด การจัดทำ Business Model หรือโมเดลในการทำธุรกิจการใช้ Business Model Canvas: BMC เป็นเครื่องมือที่จะทำให้เห็นภาพรวมของธุรกิจได้ชัดเจนและครบทุกมิติ

ฝึกอบรมเกษตรกร และสรุปผลวิเคราะห์ชุมชน ถ่ายทอดองค์ความรู้การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาธุรกิจ พัฒนาศักยภาพด้านการตลาด

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินกิจกรรม เช่น ค่าใช้จ่ายสำหรับการฝึกอบรม ประชุม และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

6.2 ติดตาม นิเทศ สรุป ประเมินผล และจัดทำรายงาน

6.2.1 การติดตามการดำเนินงาน

- 1) จังหวัด ติดตามการดำเนินงานโครงการ
- 2) สำนักงานเกษตรอำเภอติดตาม สนับสนุนเกษตรกรที่มาเรียนรู้ และการนำผลที่ได้จากการอบรมไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง
- 3) จังหวัด รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงาน และจัดทำสรุปผลการดำเนินงานในภาพรวมของโครงการเสนอกรมส่งเสริมการเกษตร

6.2.2 การรายงานการดำเนินงานให้รายงานตามลำดับชั้น

- 1) ระบบรายงานส่งเสริมการเกษตร (<http://e-project.doae.go.th>) หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ
- 2) วิธีการประเมินผล ระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร (RBM)

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน										
	ปี 2566			ปี 2567							
	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ก.ย. 67
1.วิเคราะห์ชุมชน ถ่ายทอดองค์ความรู้การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (วิเคราะห์เศรษฐกิจในพื้นที่ ถ่ายทอดองค์ความรู้)			↔								
2.ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาธุรกิจ พัฒนาศักยภาพด้านการตลาด					↔						
3.ติดตาม นิเทศ สรุป ประเมินผล และจัดทำรายงาน			↔	↔	↔	↔					

8. ตัวชี้วัดโครงการ (ระบุตัวชี้วัดให้ชัดเจน)

- เชิงปริมาณ เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ ไม่น้อยกว่า 100 ราย
- เชิงคุณภาพ
 1. ได้รูปแบบการจัดการเศรษฐกิจการเกษตรของชุมชน จำนวน 5 อำเภอ
 2. สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 (แผนย่อยเกษตรชีวภาพ)

9. ผลผลิต ผลลัพธ์

ผลผลิต (Output) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ ไม่น้อยกว่า 100 ราย

ผลลัพธ์ (Outcome)

1. เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับเศษวัสดุการเกษตรในพื้นที่ของตนเองได้
2. เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษวัสดุการเกษตรในท้องถิ่นและเกิดนวัตกรรมชุมชน

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนำเศษวัสดุการเกษตรมาใช้ประโยชน์ สามารถลดต้นทุน และสร้างมูลค่าเพิ่มขึ้นได้
2. ชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการก่อให้เกิดความสามัคคีในชุมชน

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

ชื่อ นายปรมินทร์ ไตรทิพย์

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช

โทรศัพท์ 056 511 116

E-mail:

ชื่อ นายภูธีร์จันทร์ ชันสัมฤทธิ์

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ 084 0479463

E-mail:

โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ

สยามมกุฎราชกุมาร กรมส่งเสริมการเกษตร

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 15 พลังทางสังคม
 - แผนแม่บทย่อย การเสริมสร้างทุนทางสังคม

2. หลักการและเหตุผล

เนื่องในโอกาสอันเป็นมิ่งมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระชนมายุครบ 50 พรรษา ในพุทธศักราช 2545 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงขอพระราชทานุญาตจัดทำโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ กราบบังคมทูลถวาย และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงรับโครงการไว้ในพระราชานุเคราะห์ และทรงพระราชทานพระราชานุญาตอัญเชิญพระนามาภิไธยย่อไว้ในเครื่องหมายตราสัญลักษณ์โครงการ โดยเปิดให้บริการครั้งแรก เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2545 ณ ตำบลบ้านหลวง อำเภอตอนพุด จังหวัดสระบุรี และได้ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบัน

การให้บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ เป็นวิธีการดำเนินงานอย่างหนึ่งที่สามารถทำให้การบริการทางวิชาการ และการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์บรรลุผลสำเร็จตามภารกิจที่ได้รับผิดชอบ โดยเป็นการปฏิบัติงานในเชิงรุกที่ทำให้เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายที่มีปัญหา ให้ได้รับการบริการทางการเกษตรอย่างรวดเร็ว ทัวถึงและครบถ้วน เช่น การวิเคราะห์ดิน การวินิจฉัย โรคพืช โรคสัตว์ โรคสัตว์น้ำ และการให้วัคซีนป้องกันโรค รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีและฝึกอบรมความรู้การเกษตรเสริมเพิ่มเติมควบคู่กันไปด้วย ซึ่งเป็นการดำเนินการในลักษณะบูรณาการการทำงานระหว่าง นักวิชาการเกษตรของหน่วยงานต่าง ๆ ในแต่ละสาขา ทั้งด้านพืช สัตว์ ประมง ดิน และน้ำ ฯลฯ พร้อมด้วยอุปกรณ์และเครื่องมือทางวิชาการด้านต่าง ๆ มาให้บริการในคลินิกเกษตร โดยสามารถเคลื่อนที่เข้าไปได้ถึงในระดับตำบล เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้ารับบริการทางการเกษตรได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนทุกด้านในคราวเดียวกัน

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อสนองพระราชดำริ และเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 28 กรกฎาคม 2567
- 3.2 เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงการบริการทางการเกษตร และได้รับการแก้ไขปัญหา ด้านการเกษตรอย่างครบวงจรในคราวเดียวกัน
- 3.3 เพื่อบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิชาการ หน่วยงานส่งเสริม และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในการให้บริการและแก้ไขปัญหาทางการเกษตร

4. เป้าหมาย

ดำเนินการในพื้นที่ อำเภอทัพทัน บ้านไร่ เมืองอุทัยธานี ลานสัก อำเภอละ 100 ราย รวมทั้งสิ้น 400 ราย

5. กิจกรรม

- 5.1 จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 1 ในพื้นที่อำเภอทัพทัน เป้าหมายเกษตรกร 100 ราย
- 5.2 จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 2 ในพื้นที่อำเภอบ้านไร่ เป้าหมายเกษตรกร 100 ราย
- 5.3 จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 3 ในพื้นที่อำเภอเมืองอุทัยธานี เป้าหมายเกษตรกร 100 ราย

5.4 การจัดคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 4 โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2567 ในพื้นที่อำเภอลานสัก เป้าหมายเกษตรกร 100 ราย ระหว่างวันที่ 17 – 31 กรกฎาคม 2567

กิจกรรมด้านคลินิกเกษตรที่เปิดให้บริการ ได้แก่

- 1) **คลินิกดิน** ให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัย และให้บริการด้านวิเคราะห์ ตรวจสอบดิน และปุ๋ย การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ต่างๆ การผลิตพืชปุ๋ยสด โดยสถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี
- 2) **คลินิกพืช** ให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัย และให้บริการด้านโรคและแมลงศัตรูพืช การเก็บเกี่ยวพืช การผลิตเมล็ดพันธุ์ การคัดเลือกพันธุ์ การทดสอบความงอก การขาดธาตุอาหารพืชสารพิษตกค้าง วัตถุดิบพืชทางการเกษตร โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุทัยธานี
- 3) **คลินิกข้าว** ให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัยโรคที่เกิดในข้าว การป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูข้าว การกำจัดวัชพืชนาข้าว การลดต้นทุนการผลิตข้าว การใช้ข้าวพันธุ์ดี การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว การบริการตรวจรับรอง GAP ข้าว การแปรรูปและการใช้ประโยชน์จากข้าว โดยศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท
- 4) **คลินิกปศุสัตว์** ให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัยโรค และการตรวจรักษาพยาบาลสัตว์ การให้วัคซีน ทำหมันสัตว์ การผสมเทียม การควบคุมโรคระบาดในสัตว์ การเลี้ยงสัตว์ โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุทัยธานี
- 5) **คลินิกประมง** ให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัย และรักษาโรคในสัตว์น้ำ การควบคุมโรคระบาดในสัตว์น้ำ การตรวจคุณภาพน้ำ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยสำนักงานประมงจังหวัดอุทัยธานี
- 6) **คลินิกชลประทาน** ให้คำปรึกษา แนะนำการบริหารจัดการน้ำ การพัฒนาแหล่งน้ำ และการให้น้ำแก่พืช โดยโครงการชลประทานอุทัยธานี
- 7) **คลินิกสหกรณ์** ให้คำปรึกษา แนะนำการจัดตั้งสหกรณ์ การบริหารงานในสหกรณ์และให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติต่างๆ เกี่ยวกับสหกรณ์ โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุทัยธานี
- 8) **คลินิกบัญชี** ให้คำปรึกษา แนะนำการจัดทำบัญชีฟาร์ม บัญชีครัวเรือน โดยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์อุทัยธานี
- 9) **คลินิกกฎหมาย** ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานความรู้ด้านกฎหมายปฎิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดอุทัยธานี
- 10) **คลินิกหม่อนไหม** ให้คำปรึกษา แนะนำการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม พันธุ์หม่อนที่ควรปลูก การตัดแต่งกิ่ง และการดูแลรักษาแปลงหม่อน การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูหม่อน การดูแลรักษาผลหม่อนสุก และการทำชาใบหม่อน โดยศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ กาญจนบุรี
- 11) **คลินิกยางพารา** ให้คำปรึกษา คำแนะนำ การดูแลรักษา วินิจฉัยโรคและวิธีการรักษายางพารา การกรีดยางพารา และการขยายพันธุ์ยางพารา โดยการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดอุทัยธานี
- 12) **คลินิกส่งเสริมการเกษตร** ให้คำปรึกษา แนะนำ การป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช การใช้แมลงศัตรูธรรมชาติ (ตัวห้ำ ตัวเบียน) เชื้อจุลินทรีย์และสารชีวภัณฑ์ต่าง ๆ การผลิตและขยายพันธุ์พืช การสนับสนุนพืชพันธุ์ดี โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี
- 13) **คลินิกอื่น ๆ** เช่น คลินิกฝนหลวง คลินิกเศรษฐกิจการเกษตร คลินิกสาธารณสุข เป็นต้น

6. วิธีการดำเนินงาน

การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ ระดับจังหวัด

การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ได้จัดแบ่งการดำเนินงาน ออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมการก่อนเปิดคลินิก การดำเนินงานระหว่างเปิดคลินิก การรายงานผลการดำเนินงาน และการติดตามให้บริการต่อเนื่อง ดังนี้

6.1. การเตรียมการก่อนเปิดคลินิก

6.1.1 คณะกรรมการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ระดับจังหวัด จัดประชุมเพื่อพิจารณาแผนการปฏิบัติงาน เช่น วัน เวลา สถานที่ และรูปแบบ ในการจัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ และมอบหมายผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

6.1.2 การกำหนดพื้นที่ปฏิบัติงาน

1) การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย

สำนักงานเกษตรจังหวัดรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาทางการเกษตร และความต้องการของเกษตรกร เป็นข้อมูลนำเสนอต่อคณะกรรมการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ระดับจังหวัด โดยให้พิจารณาตำบลที่มีปัญหาทางด้านการเกษตรหลากหลาย ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน หรือเป็นความต้องการของเกษตรกร โดยบูรณาการและออกหน่วยให้บริการคลินิกเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาในระดัพื้นที่

2) ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาของพื้นที่

หลังจากคณะกรรมการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ระดับจังหวัดคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายได้แล้ว สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทีมเป็นคณะลงไปศึกษาวิเคราะห์ปัญหาสภาพพื้นที่ และจัดลำดับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย

3) การคัดเลือกจุดที่ตั้งคลินิก

ให้พิจารณาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือสถานที่อื่นที่มีความพร้อมเป็นจุดตั้งคลินิก มีการคมนาคมสะดวก สามารถอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรในการเดินทางมารับบริการ ทั้งนี้ การจัดงานแต่ละครั้งไม่จำเป็นต้องครบทุกคลินิก เน้นเฉพาะคลินิกที่มีปัญหาและหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่

6.1.3 การประสานในระดับพื้นที่ สำนักงานเกษตรจังหวัดแจ้งกำหนดการปฏิบัติงานในแต่ละครั้งให้กับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขอให้อำนวยความสะดวกและขอความร่วมมือในการเตรียมการด้านสถานที่

6.1.4 การเตรียมสถานที่ การจัดสถานที่สำหรับพิธีเปิดงาน จัดตั้งจุดรับบัตรคิวและลงทะเบียนของเกษตรกรและประชาสัมพันธ์บริเวณด้านหน้า สถานที่จัดคลินิก การจัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ประจำคลินิก ป้ายตามประเภทของการให้บริการ

6.1.5 การเตรียมเกษตรกร จัดประชุมชี้แจงเกษตรกรให้ทราบถึงวัตถุประสงค์การจัดงาน กำหนดการ และขั้นตอนการให้บริการ การเตรียมตัวในการเข้ามารับบริการ เช่น การเตรียมบัตรประจำตัวประชาชน การเก็บตัวอย่าง (พืช ดิน สัตว์ และน้ำ) ที่มีปัญหามารับบริการอย่างถูกต้อง

6.1.6 เน้นประชาสัมพันธ์การจัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ทุกช่องทางก่อนการจัดงานอย่างน้อย 1 สัปดาห์ และแจ้งให้ผู้นำชุมชนในพื้นที่ประชาสัมพันธ์งานให้ทราบอย่างทั่วถึง

6.2 การดำเนินงานระหว่างเปิดคลินิก

6.2.1 การให้บริการ

1) การรับบัตรคิว

เกษตรกรลงทะเบียนเข้ารับบริการทางด้านการเกษตรทุกสาขาที่จุดลงทะเบียน โดยรับบัตรคิว ณ จุดรับบัตรคิว เพื่อให้ทราบจำนวนผู้มารับบริการ

2) การลงทะเบียน

เกษตรกรนำบัตรประจำตัวประชาชนยื่นต่อเจ้าหน้าที่รับลงทะเบียนเจ้าหน้าที่โดยเจ้าหน้าที่จะสอบถามปัญหาและความต้องการมารับบริการของเกษตรกร บันทึกลงในบัตรทะเบียนประวัติการรับบริการ (แบบคลินิก 01) และทำเครื่องหมายแสดงคลินิกที่เกษตรกรจะไปรับบริการไว้ในแบบคลินิก 01 และฉีกสำเนาให้กับเกษตรกรนำไปรับบริการตามคลินิกที่ระบุไว้

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2566			ปี 2567								
	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ส.ค. 67	ก.ย. 67
1.1 คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ไตรมาส 1			✓									
1.2 คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ไตรมาส 2					✓							
1.3 คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ไตรมาส 3								✓				
1.4 คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ไตรมาส 4										✓		

8. ระยะเวลา

ดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม 2566 – กรกฎาคม 2567

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (Output)

1) เกษตรกร 400 ราย ได้รับการทางด้านการเกษตร และแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอย่างครบวงจรในคราวเดียวกัน

2) เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่บูรณาการให้บริการด้านการเกษตร และแก้ไขปัญหาทางการเกษตรให้กับเกษตรกร

9.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

เกษตรกรที่มีปัญหาการประกอบอาชีพด้านการเกษตรได้รับคำแนะนำ การบริการ การแก้ไขปัญหาทางด้านการเกษตรที่รวดเร็วและทันเวลา ซึ่งเป็นการนำความรู้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการทางการเกษตรไปปฏิบัติต่อพื้นที่ของตนเอง เกิดผลตอบแทนและรายได้จากการประกอบอาชีพที่มั่นคง

9.3 ตัวชี้วัดกระบวนการ

- 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผน และให้บริการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ
- 2) จังหวัดมีการจัดโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ โดยมีเกษตรกรเข้ารับบริการจำนวน 400 ราย
- 3) มีการติดตามผลการให้บริการต่อเนื่อง

10. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

- 1) นางณัฐชาภัค เชี่ยวการนา

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

โทรศัพท์ 098 828 6990, 061 265 5016

- 2) นางสาวนันทรัตน์ ตั้งตระกูล

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 088 610 7836

E-mail: nantarat.ttk6@gmail.com

โครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย

กิจกรรมส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น พลังทางสังคม
 - แผนแม่บทย่อย การรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก
- 1.3 แผนปฏิรูปประเทศ

2. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยมีพื้นที่ 320.700 ล้านไร่ มีพื้นที่การเกษตร 149.250 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.66 (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2565) โดยมีเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 8,037,932 ครัวเรือน มีเกษตรกรจำนวน 9,202,664 ราย (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2565) ซึ่งส่วนใหญ่ยังทำการเกษตรด้วยแรงงานคน และอาจมีการนำเครื่องจักรกลขนาดกลางและขนาดใหญ่เข้ามาใช้งานในลักษณะเครื่องมือทุ่นแรง และยังคงต้องพึ่งพาแรงงานคนอยู่มาก ในขณะที่ปัจจุบันสังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยมีเกษตรกรสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 2.81 ล้านราย คิดเป็นร้อยละ 30.50 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2565) ซึ่งคาดว่าจะเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดในปี 2574 จะก่อให้เกิดโอกาสใหม่ ๆ ในการตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคสูงอายุที่จะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการคาดการณ์ว่าครอบครัวไทยจะมีขนาดเล็กลงและมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น ประชากรในประเทศไทยจะมีช่วงอายุที่แตกต่างกันและจะมีกลุ่มคนช่วงอายุใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของประชากรให้มีคุณภาพ และการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการผลิตและการบริการของประเทศจะเป็นความท้าทายสำคัญในระยะต่อไป การเข้าสู่สังคมสูงวัยเป็นปัญหาลำดับต้น ๆ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพแรงงานและผลิตภาพ จึงเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่สำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคเกษตรซึ่งเป็นภาคการผลิตที่ใช้แรงงานเข้มข้นสูง (high labor intensive) แรงงานไม่สามารถทดแทนโดยเทคโนโลยีหรือปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ได้ ง่ายนัก และยังคงมีระดับผลิตภาพต่ำ นอกจากนี้ยังอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาทางเศรษฐกิจของครัวเรือนเกษตรซึ่งคิดเป็นเกือบหนึ่งในสามของประชากรไทยอีกด้วย ซึ่งสถานการณ์สูงวัยในครัวเรือนเกษตรอาจเป็นปัจจัยฉุดรั้งต่อการพัฒนาของภาคเกษตรไทย เพราะครัวเรือนเกษตรกว่าหนึ่งในสามมีแรงงานสูงวัยและเป็นหัวหน้าครัวเรือนด้วยซึ่งก็อาจเป็นอุปสรรคสำคัญในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มผลิตภาพในภาคการผลิตได้ในขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานและวัยเด็กที่ลดลงและประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ มีความท้าทายมากขึ้น ทั้งในส่วนของเสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศในการจัดสวัสดิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น การลงทุนและการออม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ความมั่นคงทางสังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็นประเด็นท้าทายต่อการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

จากแผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ในประเด็นการพัฒนาที่ 3 สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร การรองรับสังคมเกษตรสูงวัยเชิงรุก โดยการเพิ่มบทบาททางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้สูงอายุ ส่งเสริมการนำความรู้ ประสบการณ์ และภูมิปัญญาที่สั่งสมมาตลอดช่วงชีวิตของเกษตรกรผู้สูงอายุมาถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลัง เพื่อให้เกิดการสืบสานและต่อยอดการพัฒนาสังคม รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้สูงอายุเพื่อทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และสามารถช่วยเหลือชุมชนและสังคม ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้จัดทำ

โครงการส่งเสริมศักยภาพเกษตรกรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านเกษตรในครัวเรือนเกษตรสูงวัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย และเพิ่มขีดความสามารถของเกษตรสูงวัยในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ ตลอดจนการสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างเกษตรสูงวัยกับเกษตรกรรุ่นใหม่ในการถ่ายทอดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพการเกษตรให้เกษตรกรสูงวัยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพเป็นผู้ประกอบการด้านการบริหารจัดการธุรกิจ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่นำไปสู่การเพิ่มมูลค่าของสินค้าเกษตร และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านเกษตรให้เกษตรสูงวัยเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และจัดทำแผนการสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัย
- 3.2 เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของเกษตรสูงวัยในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้เสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรสูงวัย
- 3.3 เพื่อพัฒนาศักยภาพให้กลุ่มเกษตรสูงวัยในการเตรียมความพร้อมเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

- 4.1 เป้าหมาย
 - เกษตรกรสูงวัย (อายุ 60 ปีขึ้นไป) ที่ยังไม่เคยเข้าร่วมโครงการส่งเสริมศักยภาพเกษตรกรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย จำนวน 14 ราย
 - เกษตรสูงวัยที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมศักยภาพเกษตรกรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย ปีงบประมาณ 2566
- 4.2 สถานที่ดำเนินการ
 - ดำเนินการในพื้นที่อำเภอสามโก้ และอำเภอหนองขาหย่าง

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 ส่งเสริมศักยภาพเกษตรกรเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัย

5.1.1 จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และจัดทำแผนการสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัย

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกเกษตรกรเป้าหมายโดยพิจารณาจากเกษตรกรที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป และยังไม่เคยเข้าร่วมโครงการส่งเสริมศักยภาพเกษตรกรในครัวเรือนเกษตรสูงวัยมาก่อน เพื่อเข้าสู่กระบวนการพัฒนา โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และจัดทำแผนการสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัย จำนวน 1 ครั้ง ครั้งละ 1 วัน ดำเนินการในพื้นที่อำเภอสามโก้ จำนวน 1 กลุ่ม กลุ่มละ 14 ราย

วัตถุประสงค์ : เพื่อสร้างการรับรู้และเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และจัดทำแผนการสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัย โดยการถ่ายทอดความรู้ด้านเกษตรเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

สถานที่จัดเวทีถ่ายทอดความรู้

- 1) สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่
- 2) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในพื้นที่

3) ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเกษตร ศูนย์ขยายพันธุ์พืช ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยี การเกษตร ด้านอารักขาพืช และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการการเกษตร ด้านแมลงเศรษฐกิจ

4) สถานที่อื่น ๆ ตามความเหมาะสม

องค์ความรู้ที่จำเป็น เช่น

- 1) การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุ
- 2) การประเมินสถานการณ์ผู้สูงอายุในชุมชน
- 3) การถ่ายทอดความรู้ด้านเคหกิจเกษตร
- 4) จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
- 5) การส่งเสริมงานเคหกิจเกษตร เช่น การจัดการบ้านเกษตรสมบูรณ์
- 6) ทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการ

เครื่องมือที่ใช้จัดกระบวนการ : เช่น การบรรยาย การศึกษาจากสถานที่จริง การฝึกปฏิบัติ บัตรคำ แผนผังต้นไม้ แผนที่ความคิด (Mind Map) เส้นแบ่งเวลา (Time Line) และการวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT) เป็นต้น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

1) จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่มและถ่ายทอดความรู้ด้านเคหกิจเกษตรเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต มีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น การสร้างความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน การเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย กระบวนการรวมกลุ่ม/การจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/การจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร เป็นต้น

2) จัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หรือกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ตามความเหมาะสม

3) จัดทำแผนการสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัย และจัดตั้งกองทุน เพื่อการผลิต

การกำกับ ติดตาม และรายงานผล

1) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรให้คำแนะนำการจัดเวทีถ่ายทอดความรู้ แก่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และบุคคลเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการฯ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานผลการดำเนินงานในข้อ 5.1.1 ตามแบบรายงาน สว. 1 - 1

ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2567 ทาง E-mail : farmdev62@hotmail.com.

5.1.2 จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะตามแผนการสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพ ในกลุ่มเกษตรสูงวัย

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการพัฒนาทักษะ ตามแผนการสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรกรสูงวัย ให้แก่ผู้ที่ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรม ตาม ข้อ 5.1.1 โดยจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะตามแผนการสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่ม เกษตรสูงวัย จำนวน 1 ครั้ง ครั้งละ 1 วัน ดำเนินการในพื้นที่อำเภอละ 1 กลุ่ม กลุ่มละ 14 ราย

วัตถุประสงค์ : เพื่อถ่ายทอดความรู้ พัฒนาทักษะการดำเนินกิจกรรมตามแผนการสร้างรายได้ เสริมจากการประกอบอาชีพให้กลุ่มเกษตรสูงวัย

สถานที่จัดเวทีถ่ายทอดความรู้

- 1) สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่
- 2) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในพื้นที่

3) ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเกษตร ศูนย์ขยายพันธุ์พืช ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยี การเกษตร ด้านอารักขาพืช และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการการเกษตร ด้านแมลงเศรษฐกิจ

4) สถานที่อื่น ๆ ตามความเหมาะสม

องค์ความรู้ที่จำเป็น เช่น

1) ความรู้ด้านเคหกิจเกษตรด้านการแปรรูป

2) การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร

3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการดำเนินการขออนุญาตฐานสินค้าแปรรูป เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้จัดกระบวนการ : เช่น การบรรยาย การศึกษาจากสถานที่จริง การสาธิตและฝึก

ปฏิบัติ เป็นต้น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

1) จัดเวทีถ่ายทอดความรู้ ตามแผนการสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพ

ในกลุ่มเกษตรสูงวัย

2) จัดทำแผนการจัดซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อดำเนินกิจกรรมสร้างรายได้เสริมจากการประกอบ

อาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัย ให้สอดคล้องกับแผนการสร้างรายได้เสริมฯ ในข้อ 1)

การกำกับ ติดตาม และรายงานผล

1) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรให้คำแนะนำการจัดเวทีถ่ายทอดความรู้

แก่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และบุคคลเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการฯ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ให้คำแนะนำการจัดเวทีถ่ายทอดความรู้

เกี่ยวกับการสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัย และกำกับติดตามให้การดำเนินงานเป็นไปตาม

แผนที่กำหนดไว้ รายงานผลการดำเนินงานในข้อ 5.1.1 และข้อ 5.1.2 ตามแบบรายงาน สว. 1 – 1 ให้กรมส่งเสริม

การเกษตรทราบ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2567 ทาง E-mail : farmdev62@hotmail.com

5.1.3 สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพ

ในกลุ่มเกษตรสูงวัย

สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตร

สูงวัย ให้กับผู้ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรม ตามข้อ 5.1.2 ได้แก่ เครื่องมือ/อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตและการเพิ่มมูลค่า

สินค้าเกษตร เช่น เมล็ดพันธุ์ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ วัสดุอุปกรณ์การเกษตร เครื่องมือการเกษตร ระบบน้ำ อาหารสัตว์

ปุ๋ย วัสดุ/อุปกรณ์ในการบรรจุ บรรจุภัณฑ์ สติกเกอร์ ผลผลิตทางการเกษตร เครื่องมือ/วัสดุ/อุปกรณ์ในการเพิ่ม

มูลค่าสินค้าเกษตร วัสดุงานบ้านงานครัว วัตถุดิบทางการเกษตรและการแปรรูป และปัจจัยการผลิตอื่น ๆ เป็นต้น

โดยดำเนินการตามแผนการสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัยหรือตามความต้องการของ

กลุ่ม ทั้งนี้ต้องไม่ใช้การจัดซื้อครุภัณฑ์ ดำเนินการในพื้นที่อำเภอละ 1 กลุ่ม

วัตถุประสงค์ : เพื่อสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัยตามแผน

ที่ได้จากการจัดเวทีเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะฯ ในข้อ 5.1.2

ขั้นตอนการดำเนินงาน สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

1) จัดจำแนกหมวดหมู่ของเครื่องมือ/อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรม

สร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัย ตามงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน

2) จัดซื้อเครื่องมือ/อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต ตามความต้องการของกลุ่ม ภายใต้งบประมาณ

ที่ได้รับการสนับสนุน โดยดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบอย่างเคร่งครัด

3) จัดทำบัญชีรายการสิ่งของที่จัดซื้อของกลุ่ม

4) ทำการส่งมอบเครื่องมือ/อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต ให้แก่บุคคลเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการฯ
ขั้นตอนหลังดำเนินงาน

1) เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานในกิจกรรมที่ 5.1.3 ให้บุคคลเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการฯ ร่วมกันประเมินและสรุปผลการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม

2) วางแผนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม และบริหารจัดการค่าใช้จ่ายที่ได้รับการสนับสนุน ให้มีความต่อเนื่อง

กำกับ ติดตาม และรายงานผล

1) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ให้คำแนะนำ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน แก่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และบุคคลเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการฯ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานผลการดำเนินงาน ภายในเดือนมิถุนายน 2567 ดังนี้

2.1) เสิร์ปริมาณตามระบบ e – project (ก.1/1)

2.2) เสิร์คุณภาพตามแบบ กสก. (โครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย)

3) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน ตามแบบรายงาน สว. 1 - 2 ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในเดือนมิถุนายน 2567 พร้อม CD ไฟล์ภาพการดำเนินงานในกิจกรรม 5.1.1 5.1.2 และ 5.1.3 จำนวน 1 ชุด

5.2 เสริมสร้างศักยภาพกลุ่มเกษตรสูงวัยเพื่อเตรียมความพร้อมเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

5.2.1 จัดกระบวนการเรียนรู้และจัดทำแผนธุรกิจ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการส่งเสริมการเรียนรู้ และการจัดทำแผนธุรกิจ เพื่อเตรียมความพร้อมเป็นผู้ประกอบการเบื้องต้นให้กับกลุ่มเกษตรสูงวัยที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย ในปีงบประมาณ 2565 หรือ ปีงบประมาณ 2566 โดยคัดเลือกกลุ่มที่มีความพร้อมในการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น จังหวัดละ 1 กลุ่ม กลุ่มละ 10 ราย ดำเนินการในพื้นที่อำเภอหนองขาหย่าง

วัตถุประสงค์ : เพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตร และจัดทำแผนธุรกิจ ให้แก่กลุ่มเกษตรสูงวัยเพื่อการพัฒนาศักยภาพสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

สถานที่จัดอบรม

- 1) ที่ทำการกลุ่มเกษตรสูงวัยที่ได้รับการคัดเลือก
- 2) สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่
- 3) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในพื้นที่
- 4) สถานที่อื่น ๆ ตามความเหมาะสม

องค์ความรู้ที่จำเป็น เช่น

- 1) การบริหารจัดการธุรกิจเกษตร
- 2) การประเมินสถานการณ์และการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม
- 3) การจัดทำแผนการผลิตรายกลุ่ม (GFPP)
- 4) การจัดทำแผนธุรกิจเกษตร
- 5) ทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการ
- 6) ทักษะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
- 7) การบริหารจัดการองค์กรเกษตรกร เช่น การบริหารจัดการกลุ่ม การพัฒนาสินค้าและบริการ การพัฒนาความรู้ของสมาชิก การจัดการเทคโนโลยี การจัดการทุนและทรัพยากร และการตลาด เป็นต้น

รูปแบบการจัดอบรม : เช่น การบรรยาย การสาธิตและฝึกปฏิบัติ และการศึกษาดูงาน เป็นต้น โดยมุ่งเน้นให้กลุ่มเกษตรสูงวัยเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้จัดอบรม : เช่น สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ บัตรคำ แผนผังต้นไม้ แผนที่ความคิด (Mind Map) เส้นแบ่งเวลา (Time Line) การวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT) แผนการผลิตรายกลุ่ม (GFPP) เป็นต้น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ และจัดทำแผนธุรกิจ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น โดยมีเนื้อหา/หลักสูตรเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจเกษตร การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้า/บริการ การเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร การทำแบรนด์ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ กลยุทธ์ด้านการตลาดและการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า โอกาสและการเข้าถึงแหล่งทุน การวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม และการเชื่อมโยงการจัดทำแผนการผลิตรายกลุ่ม (GFPP) สู่การจัดทำแผนธุรกิจเกษตร ที่มุ่งเน้นให้กลุ่มเกษตรสูงวัยเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อการพัฒนาศักยภาพสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

2) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และกลุ่มเกษตรสูงวัยที่เข้าร่วมโครงการฯ ร่วมกันเตรียมแผน/รายการจัดซื้อปัจจัยการผลิต (เช่น ผลผลิตทางการเกษตร วัตถุดิบในการแปรรูป เป็นต้น) เครื่องมือ/อุปกรณ์ในการแปรรูป (เช่น ภาชนะสำหรับใส่ของ เชียง ถ้วยตวง เครื่องชั่ง บรรจุก้อน และสติ๊กเกอร์ เป็นต้น) และค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ ฯลฯ สำหรับสนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ที่สอดคล้องกับแผนธุรกิจเกษตรของกลุ่มฯ ในข้อ 1)

การกำกับ ติดตาม และรายงานผล

1) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ให้คำแนะนำ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน แก่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มเกษตรสูงวัยที่เข้าร่วมโครงการฯ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามแบบรายงาน สว. 2 - 1 ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในเดือนพฤษภาคม 2567 ทาง E-mail : farmdev62@hotmail.com.

3) สำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานผลการดำเนินงานตามระบบ e - project ภายในเดือนพฤษภาคม 2567

5.2.2 จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการกลุ่มเชิงธุรกิจและเชื่อมโยงเครือข่ายกับผู้ประกอบการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การบริหารจัดการกลุ่มเชิงธุรกิจและเชื่อมโยงเครือข่ายกับผู้ประกอบการเกษตร จำนวน 1 ครั้ง ครั้งละ 1 วัน ดำเนินการในพื้นที่อำเภอหนองขาหย่าง จำนวน 1 กลุ่ม กลุ่มละ 10 ราย

วัตถุประสงค์ : เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินกิจกรรมกลุ่มเชิงธุรกิจและเชื่อมโยงเครือข่ายกับผู้ประกอบการเกษตร

องค์ความรู้ที่จำเป็น เช่น

- 1) การดำเนินกิจกรรมกลุ่มเชิงธุรกิจ
- 2) การจัดทำแผนเชิงธุรกิจ
- 3) การสร้างและเชื่อมโยงเครือข่าย
- 4) การจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้สูงวัย
- 5) การสร้างและเชื่อมโยงเครือข่าย

เครื่องมือที่ใช้จัดกิจกรรมฯ เช่น

- 1) การถ่ายทอดความรู้โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง (Story Telling) จากประสบการณ์
- 2) การถอดองค์ความรู้/การจัดการองค์ความรู้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินงานจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การบริหารจัดการกลุ่มเชิงธุรกิจ และการเชื่อมโยงเครือข่ายกับผู้ประกอบการเกษตร

การกำกับ ติดตาม และรายงานผล

1) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรให้คำแนะนำการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินกิจกรรมกลุ่มเชิงธุรกิจและเชื่อมโยงเครือข่ายกับสถาบันเกษตรกร แก่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงาน เกษตรอำเภอ และบุคคลเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการฯ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานผลการดำเนินงานในข้อ 5.2.2 ตามแบบรายงาน สว. 2 - 2 ให้ กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในเดือนกรกฎาคม 2567 ทาง E-mail : farmdev62@hotmail.com.

5.2.3 สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมเป็นผู้ประกอบการเกษตร เบื้องต้นตามแผนธุรกิจ ดำเนินการในพื้นที่อำเภอหนองขาหย่าง จำนวน 1 กลุ่ม

วัตถุประสงค์ : เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามแผนธุรกิจของกลุ่มเกษตรสูงวัย ในการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

ขั้นตอนการดำเนินงาน สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

- 1) จัดจำแนกหมวดหมู่ของเครื่องมือ/อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรม สร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัย ตามงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน
- 2) จัดซื้อเครื่องมือ/อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต ตามความต้องการของกลุ่ม ภายใต้งบประมาณ ที่ได้รับการสนับสนุน โดยดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบอย่างเคร่งครัด
- 3) จัดทำบัญชีรายการสิ่งของที่จัดซื้อของกลุ่ม
- 4) ทำการส่งมอบเครื่องมือ/อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต ให้แก่บุคคลเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการฯ

ขั้นตอนหลังดำเนินงาน

1) เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานในกิจกรรมที่ 5.2.3 ให้บุคคลเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการฯ ร่วมกันประเมินและสรุปผลการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม

2) วางแผนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม และบริหารจัดการค่าใช้จ่ายที่ได้รับการสนับสนุนให้มีความต่อเนื่อง

กำกับ ติดตาม และรายงานผล

1) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ให้คำแนะนำ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน แก่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และบุคคลเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการฯ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามแบบรายงาน สว. 2 - 2 ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในเดือนกรกฎาคม 2567 พร้อมซีดีไฟล์ภาพ การดำเนินงานในกิจกรรม 5.2.1 5.2.2 และ 5.2.3 จำนวน 1 ชุด

3) สำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานผลการดำเนินงาน ภายในเดือนกรกฎาคม 2567 ดังนี้

- 3.1) เชิงปริมาณตามระบบ e - project (ก.1/1)
- 3.2) เชิงคุณภาพตามแบบ กสก. (โครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย)

6. ระยะเวลาดำเนินการ

6.1 เดือนตุลาคม 2566 - เดือนกันยายน 2567 (ตุลาคม 2566 - พฤษภาคม 2567)

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2566			ปี 2567								
	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ส.ค. 67	ก.ย. 67
1. ส่งเสริมเกษตรเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพ ในกลุ่มเกษตรสูงวัย												
1.1 จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อม เข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และจัดทำแผนการสร้างรายได้เสริมจากการประกอบ อาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัย				↔								
1.2 จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะตาม แผนการสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพ ในกลุ่มเกษตรสูงวัย					↔							
1.3 สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรม สร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัย					↔							
2. เสริมสร้างศักยภาพกลุ่มเกษตรสูงวัยเพื่อเตรียม ความพร้อมเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น												
2.1 จัดกระบวนการเรียนรู้และจัดทำแผนธุรกิจ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตร เบื้องต้น				↔								
2.2 จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การบริหาร จัดการกลุ่มเชิงธุรกิจและเชื่อมโยงเครือข่ายกับ ผู้ประกอบการเกษตร								↔				
2.3 สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรม เพื่อเตรียมความพร้อมเป็นผู้ประกอบการเกษตร เบื้องต้นตามแผนธุรกิจ								↔				

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

1. เกษตรกรสูงวัย จำนวน 14 ราย ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านเคหกิจเกษตรเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย มีการรวมกลุ่มและจัดทำแผนการสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัย
2. เกษตรกรสูงวัย จำนวน 1 กลุ่ม ได้รับการพัฒนาทักษะตามแผนการสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพและก่อให้เกิดรายได้
3. เกษตรกรสูงวัย จำนวน 1 กลุ่ม ได้รับการพัฒนาศักยภาพเพื่อเตรียมความพร้อมเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น และมีแผนกลุ่มเชิงธุรกิจของกลุ่มเกษตรกรสูงวัย
4. เกษตรกรสูงวัย จำนวน 10 ราย ได้รับการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิต การตลาด ผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

ครัวเรือนเกษตรสูงวัยมีอาชีพ มีรายได้เสริมและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปสู่เกษตรกรรายอื่นและผู้สนใจทั่วไป เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ การเกษตร ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

8.3 ตัวชี้วัด

8.3.1 เชิงปริมาณ

เกษตรกรสูงวัยจำนวน 14 ราย ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านเคหกิจเกษตรเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และจัดทำแผนการสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรกรสูงวัย

8.3.2 เชิงคุณภาพ

ร้อยละ 60 ของเกษตรกรสูงวัยที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ครัวเรือนเกษตรสูงวัยนำความรู้ด้านเคหกิจเกษตรไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ ทำให้มีรายได้เสริม และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตลอดจนมีการถ่ายทอดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญการไปสู่เกษตรกรรายอื่นและผู้สนใจทั่วไปเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตร ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

10. การประเมินผลโครงการ

10.1 การประเมินผลโครงการเชิงปริมาณ ในประเด็นตัวชี้วัด เกษตรกรสูงวัยจำนวน 24 ราย ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านเคหกิจเกษตรเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย ส่งเสริมการรวมกลุ่ม จัดทำแผนการสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัย และการพัฒนาศักยภาพเพื่อเตรียมความพร้อมเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น โดยใช้แบบประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯ ดังนี้

- 1) ระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (ระบบ e – project) ดำเนินการรายงานผลหลังการเข้าร่วมโครงการฯ
- 2) แบบรายงาน สว.1 – 1 ดำเนินการภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2567
- 3) แบบรายงาน สว.2 – 1 ดำเนินการภายในเดือนพฤษภาคม 2567

10.2 การประเมินผลโครงการเชิงคุณภาพ ในประเด็นตัวชี้วัด ร้อยละ 60 ของเกษตรกรสูงวัยที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 โดยใช้แบบประเมินผลโครงการ ดังนี้

- 1) แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผล การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร (แบบ กสก.)
- 2) แบบรายงานสว.1 – 2 ดำเนินการภายในเดือนมิถุนายน 2567
- 3) แบบรายงานสว.2 – 2 ดำเนินการภายในเดือนกรกฎาคม 2567

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

1. นางสาวณิชา โพทอง

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ : 095 - 3230961

E-mail: nichapothong@gmail.com

สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มรายงานที่เกี่ยวข้องกับ
โครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย ได้ที่ QR code



โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

กิจกรรมส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

1. ความสอดคล้อง

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ : ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น : การเติบโตอย่างยั่งยืน

- แผนแม่บทย่อย : การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

2. หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง กรุงเทพฯ และปริมณฑลได้ประสบปัญหาหมอกควันปกคลุมและเกิดมลพิษทางอากาศเป็นประจำทุกปี โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเผาในที่โล่ง ทั้งในพื้นที่ป่าและพื้นที่การเกษตร ซึ่งการเผาดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก รวมทั้งยังส่งผลเสียต่อการทำอาชีพการเกษตรโดยตรง กล่าวคือ ทำให้ดินเสื่อมโทรม ขาดความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ผลผลิตที่ได้รับต่ำกว่าที่ควรจะเป็น รัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบดำเนินการควบคุมการเผาในพื้นที่การเกษตร และมอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร ที่มีเป้าหมายในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้เกษตรกรตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และนำเสนอทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีการเกษตรทดแทนการเผา สร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผา รวมทั้งสร้างต้นแบบในการทำการเกษตรปลอดการเผาเพื่อสนับสนุนการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรในระยะต่อไป

3. วัตถุประสงค์

3.1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเกษตรกรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

4.1 อบรมเกษตรกร จำนวน 240 ราย

4.2 สร้างเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผาเพื่อสร้างกลไกในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่

4.3 การสร้างเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผาเพื่อสร้างกลไกในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร รวม 8 เครือข่าย ในพื้นที่ 8 อำเภอ ประกอบด้วย 1) อำเภอเมืองอุทัยธานี 2) อำเภอหนองขาหย่าง 3) อำเภอหนองฉาง 4) อำเภอห้วยคต 5) อำเภอลานสัก 6) อำเภอบ้านไร่ 7) อำเภอทัพทัน และ 8) อำเภอสว่างอารมณ์

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 การส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร เพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร โดยใช้กลไกของ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก) หรือศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) หรือกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมการทำเกษตรแปลงใหญ่ หรือเกษตรกร Young smart farmer หรือเกษตรกร Smart farmer หรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หรือเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ โดยให้มองเป็นเชิงพื้นที่ อำเภอ ตำบล ในการดำเนินการ มีวิธีการ ดังนี้

(1) **วิเคราะห์ปัญหา** โดยใช้ข้อมูลจำนวน จุดสะสมความร้อน จากสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) จากหน่วยงานภายในจังหวัด เช่น สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เป็นต้น นำไปวิเคราะห์ปัญหาเชิงพื้นที่ พื้นที่การเผา (ไร่) สถานการณ์การผลิตในพื้นที่ และความพร้อมของชุมชน เพื่อคัดเลือกพื้นที่และบุคคลเป้าหมายโครงการ

(2) **ถ่ายทอดความรู้และพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้สามารถเป็นวิทยากรด้านการทำการเกษตรปลอดการเผา** ส่งเสริมให้มีจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรทดแทนการเผาทำลาย ปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตจากเดิมมุ่งสู่การทำการเกษตรปลอดการเผาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการปลูกไม้ผลไม้นิยต้นเพื่อลดพื้นที่การปลูกพืชที่เสี่ยงจะเกิดการเผา มีเกษตรกรเป้าหมายทุกอำเภอในพื้นที่ อำเภอละ 30 ราย รวม 240 ราย ในพื้นที่ (พื้นที่นำร่องกลุ่มเดิมหรือกลุ่มใหม่ 8 กลุ่มๆ ละ 30 ราย เป็น จำนวน 240 ราย)

โดยมีรายละเอียดของหลักสูตร ดังนี้

1) ถ่ายทอดความรู้พื้นฐานด้านการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร ผลกระทบที่เกิดจากการเผาในพื้นที่การเกษตร นำเสนอทางเลือกและสาธิตการใช้เทคโนโลยีการเกษตรทดแทนการเผาแก่เกษตรกรเป้าหมาย เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติและจิตสำนึกของเกษตรกรให้ยอมรับการทำการเกษตรแบบปลอดการเผา เช่น การผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากฟางข้าว การหมักอาหารสัตว์ อัดก้อนเก็บหรือขาย การเพาะเห็ด การหมักอาหารปลา การหมักดิน ถ่านไบโอชาร์ บดทำถ่านอัดแท่ง โถกกลบตอซัง รวบรวมส่งโรงไฟฟ้าชีวมวล ผลิตเฟอร์นิเจอร์ การเลี้ยงแมลงที่มีประโยชน์ต่อการผลิตและระบบนิเวศ และแมลงเศรษฐกิจ เป็นต้น

2) เชิญหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนในท้องถิ่น หน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (Joint KPIs) ร่วมให้ความรู้ความร่วมมือ แนวทางหยุดการเผาในพื้นที่การเกษตร

3) แต่งตั้งผู้แทนหรือคณะทำงานเกษตรกรเพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตรนำร่อง

4) วิเคราะห์ปัญหา ความพร้อมของชุมชน และจัดทำแผนชุมชนด้านการแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตร รวมทั้งสร้างมาตรการทางสังคม กฎ ระเบียบ ข้อตกลงของชุมชนเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหา ตลอดจนประมวลสรุปองค์ความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น และกำหนดแผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิธีการผลิต มุ่งสู่การทำการเกษตรปลอดการเผา รวมทั้งวางแผนและกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาการเผา ปี 2566 ทั้งนี้ ควรจัดให้มีการให้สัตยาบันหยุดการเผา หรือรณรงค์ หรือประชาสัมพันธ์ กระตุ้นเตือน และควบคุมไม่ให้เกิดการเผาในพื้นที่เกษตรในพื้นที่เป้าหมายอย่างต่อเนื่อง

5) สร้างและพัฒนาวิทยากรด้านการทำการเกษตรปลอดการเผา (Mr. Nonburn) กลุ่มละ 1 ราย หรือต่อ 1 เครือข่าย

6) ประกาศรับรองหรือมอบประกาศนียบัตรแก่เกษตรกรและแต่งตั้งให้วิทยากรเกษตรด้านการทำการเกษตรปลอดการเผา และแจ้งให้หน่วยงานท้องถิ่นและสมาชิกชุมชนรับทราบ เพื่อเป็นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการทำงานของวิทยากรเกษตรฯ

(3) **สาธิตการบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อทดแทนการเผา** โดยจัดกิจกรรมนำร่องสาธิตเทคโนโลยีการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรทดแทนการเผา หรือส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเพื่อแก้ปัญหาการเผาอย่างยั่งยืน หรือจัดทำแปลงสาธิตการบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อทดแทนการเผา ให้พิจารณาใช้วิทยาศาสตร์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการจัดการเศษวัสดุการเกษตรทดแทนการเผาที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ โดยจัดในพื้นที่ของเกษตรกร เช่น

- 1) กิจกรรมโลกกลบตอซังฟางข้าว หรือเศษซากพืช
- 2) กิจกรรมอัดก้อนตอซังฟางข้าว ใบอ้อย หรือเศษซากพืช
- 3) กิจกรรมทำปุ๋ยจากเศษวัสดุทางการเกษตร
- 4) กิจกรรมส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเพื่อแก้ปัญหาการเผาอย่างยั่งยืน

- 5) กิจกรรมสาธิตเทคโนโลยีการจัดการเศษวัสดุการเกษตรทดแทนการเผา
- 6) กิจกรรมรวบรวมเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรส่งโรงไฟฟ้าชีวมวล
- 7) กิจกรรมการเพาะเห็ด
- 8) กิจกรรมผลิตเฟอร์นิเจอร์ กระถางต้นไม้
- 9) กิจกรรมการเลี้ยงแมลงที่มีประโยชน์ต่อการผลิตและระบบนิเวศ และแมลงเศรษฐกิจ
- 10) หรือ กิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อทดแทนการ

เผา เป็นต้น

เพื่อเป็นกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ สร้างจิตสำนึก หรือใช้เป็นจุดเรียนรู้และศึกษาดูงานในด้านการทำการเกษตรปลอดการเผา งบประมาณเป็นค่าค่าวัสดุสาธิต, นิทรรศการ, สื่อประชาสัมพันธ์ ฯลฯ

การสาธิตการใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุทางการเกษตร และเทคโนโลยีทางการเกษตรทดแทนการเผา

กิจกรรม การผลิตในพื้นที่	ตัวอย่างกิจกรรมการสาธิต		
	การใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุทางการเกษตร และเทคโนโลยีทางการเกษตรทดแทนการเผา		
ข้าว	■ การเพาะเห็ดฟาง ■ การจัดการเศษวัสดุด้วยเครื่องอัดฟางก้อน ■ การทำกระถางต้นไม้จากฟางข้าว ■ การทำกระดาดจากฟางข้าว	■ การไถกลบตอซัง ■ การผลิตอาหารสัตว์	■ การผลิตปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยอินทรีย์/วัสดุปลูก ■ การแปรรูปเป็นของใช้และของประดับ ■ ผลกระทบต่อแมลงเศรษฐกิจ ไม้ดอกไม้ประดับ และไม้ผล ■ ส่งเสริมการเลี้ยงแมลงที่มีประโยชน์ต่อการผลิตและระบบนิเวศ ■ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ช่วยส่งเสริมการผลิตและลดการเผา
ข้าวโพด	■ การผลิตถ่านอัดแท่งจากซังข้าวโพด		
มันสำปะหลัง	■ การผลิตถ่าน		
อ้อย	■ การปลูกระยะที่เหมาะสมกับเครื่องสางใบและเครื่องตัดอ้อย ■ การตัดอ้อยสดด้วยรถตัดอ้อย ■ การจัดการเศษวัสดุด้วยเครื่องมือมันไบบอ้อย ■ การสางใบอ้อยด้วยเครื่องสางใบอ้อย รองรับการใช้แรงงานตัด		
แมลง	■ ผลกระทบจากการเผาในพื้นที่การเกษตรต่อแมลงเศรษฐกิจ ■ ประโยชน์ของแมลงเศรษฐกิจ		

งบประมาณการจัดงาน สำหรับเป็นค่าใช้จ่าย ดังนี้

- 1) ค่าจัดเตรียมสถานที่ เช่น เต็นท์ เก้าอี้ สถานที่/ฐานเรียนรู้/แปลงสาธิต ฯลฯ
- 2) ค่าใช้จ่ายในส่วนพิธีการ (ถ้ามี)
- 3) ค่าวัสดุสาธิต, นิทรรศการ, สื่อประชาสัมพันธ์ ฯลฯ
- 4) ค่าอาหาร และเครื่องดื่ม สำหรับเกษตรกรและผู้ร่วมงาน
- 5) ค่าพาหนะเกษตรกร (ถ้ามี)

โดยเบิกจ่ายตามหลักเกณฑ์ที่ระเบียบกำหนด

(5) ส่งเสริมการรวมกลุ่ม & สร้างเครือข่ายเกษตรปลอดการเผา โดยคัดเลือกเกษตรกรจากการถ่ายทอดความรู้เข้ามาจัดเวทีชุมชน ผู้แทนหรือคณะทำงานเกษตรกรเพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตรนาร่อง และเชิญหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนในท้องถิ่น ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาช่วงวิกฤต ถอดบทเรียน และจัดทำแผนชุมชน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตรและแผนการเรียนรู้ระยะยาววิธีการแก้ไขปัญหาการเผา ปี 2567-70

(6) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เครือข่ายต้นแบบชุมชนเกษตรปลอดการเผา หรือสื่อการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร หรือเอกสารวิชาการ เพื่อใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ เครือข่ายต้นแบบชุมชนเกษตรปลอดการเผา นำเสนอการบริหารจัดการเศษวัสดุทางการเกษตร การสร้างมูลค่าเพิ่ม ใช้เป็นตัวอย่างให้กับชุมชนเกษตรอื่นๆ

(7) ติดตาม สนับสนุน สำรวจ นิเทศ แนะนำ ประเมินผลการดำเนินงาน และสรุปรายงาน

1) ติดตามผลจากการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร จุดสะสมความร้อนรายวัน สนับสนุนงานการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร ออกสำรวจจุดสะสมความร้อนที่เกิดขึ้น นิเทศ และแนะนำเกษตรกร ประเมินผลการดำเนินงาน เก็บข้อมูลการลดต้นทุนจากการใช้เศษวัสดุทางการเกษตร และสรุปรายงาน

(8) ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)

การดำเนินงานในกิจกรรมการฝึกอบรมและการถ่ายทอดความรู้ การประชุม การทัศนศึกษา การศึกษาดูงาน การติดตามงาน หรือกิจกรรมข้างต้น หากได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นในลักษณะปกติ ให้ขออนุมัติปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานเป็นผ่านระบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ออนไลน์) โซเชียลมีเดีย หรือจัดทำเอกสารวิชาการให้ความรู้ หรือให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่บุคคลเป้าหมายได้ โดยให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรหรือกลุ่มเป้าหมาย พร้อมรายชื่อเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอด ให้ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ และคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัด

แนวทางการพัฒนา

1) ส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

ส่งเสริมให้เกษตรกรหยุดการเผาในพื้นที่การเกษตร โดยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกร ให้ตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการเผาในพื้นที่การเกษตร นำเสนอทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีทดแทนการเผา ถ่ายทอดความรู้และส่งเสริมให้มีการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร การปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตจากเดิมสู่การทำเกษตรปลอดการเผาและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและชุมชน และสร้างเครือข่ายปลอดการเผา เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตรอย่างยั่งยืน

2) ส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเกษตรกรรมยั่งยืน

ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนในรูปแบบต่าง ๆ ส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้นในพื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มพื้นที่สีเขียว เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องและปลอดภัย ปรับระบบการผลิตและการจัดการฟาร์มเพื่อการพัฒนาภาคการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืนทั้งในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจ และปรับพฤติกรรมในการทำเกษตรให้เหมาะสม สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) และสถานการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้นในอนาคต

3) ศึกษารูปแบบและขยายขอบเขตงานส่งเสริมการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสังคมเมือง

พัฒนารูปแบบ (Model) การส่งเสริมการเกษตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์และวิถีชีวิตของคนในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยศึกษากลุ่มเป้าหมายใหม่ในการส่งเสริมการเกษตร วิธีการเข้าถึงและให้บริการ แก่กลุ่มเป้าหมายดังกล่าว เพื่อรองรับการเติบโตของสังคมเมืองและการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตสู่รูปแบบ New Normal และ Next Normal การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานของคนในปัจจุบันที่มีการทำงานจากที่บ้าน (Work from Home) มากขึ้น ส่งผลให้การสั่งซื้ออาหารผ่านทางออนไลน์เพิ่มขึ้น ความต้องการปลูกพืชเพื่อเป็นอาหารและเพื่อการผ่อนคลายเพิ่มขึ้น มีการขยายตัวด้านโลจิสติกส์ ประกอบกับการใช้ Social Media ที่เพิ่มมากขึ้น จึงต้องปรับบทบาทของกรมส่งเสริมการเกษตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์และตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มคนดังกล่าว โดยสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพในการส่งเสริมและให้บริการแก่คนในสังคมเมืองได้แก่ สินค้าในกลุ่มพืชผัก สมุนไพร และไม้ดอกไม้ประดับ เป็นต้น

6. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2566 - กันยายน 2567 โดยใช้งบประมาณปี 2566 ไปพลางก่อน

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2566			ปี 2567								
	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ส.ค. 67	ก.ย. 67
1. การส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร												
1.1 ถ่ายทอดความรู้และพัฒนาศักยภาพเกษตรกร ฯ พื้นที่นำร่องกลุ่มเดิม			←			→						
1.2 ถ่ายทอดความรู้และพัฒนาศักยภาพเกษตรกร ฯ พื้นที่นำร่องกลุ่มใหม่			←			→						
1.3 สาธิตทดแทนการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทาง การเกษตร						↔						
1.4 ส่งเสริมการรวมกลุ่ม & สร้างเครือข่าย เกษตรกรปลอดการเผา							←				→	
1.5 จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เครือข่ายต้นแบบ ชุมชนเกษตรปลอดการเผา หรือสื่อการส่งเสริมการ หยุดเผาในพื้นที่การเกษตร หรือเอกสารวิชาการ							←				→	
2. ติดตาม												
2.1 ติดตาม สนับสนุน สำรวจ นิเทศ แนะนำ ประเมินผลการดำเนินงาน และสรุปรายงาน	←											→

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

- 1) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ ไม่น้อยกว่า 240 ราย
- 2) มีเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผาในพื้นที่ 8 เครือข่าย

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำ
ความรู้ที่ได้รับปฏิบัติ ส่งผลให้พื้นที่เผาลดลงจากปี 2566 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

8.3 ตัวชี้วัด

- | | |
|------------------|--|
| เชิงปริมาณ | 1) จำนวนเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ จำนวน 240 ราย |
| เชิงคุณภาพ | 1) ร้อยละของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีการลดต้นทุนจากการใช้เศษวัสดุทาง
การเกษตร ร้อยละ 10 |
| ของประชาชนดีขึ้น | 2) พื้นที่เผาไหม้ ลดลง และจุดความร้อน (hotspot) ลดลง ส่งผลให้สุขอนามัย |

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1) เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่ายปลอดการเผา มีกิจกรรมการลดต้นทุนจากการใช้เศษวัสดุทางการเกษตรมาผลิตปุ๋ยหมักทดแทนการเผา และการใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงบำรุงดินทำให้โครงสร้างดินดีขึ้น และมีรายได้เพิ่มจากการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

2) พื้นที่เผาไหม้ และจุดความร้อน (hotspot) ในพื้นที่เกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการลดลง ส่งผลให้สุขอนามัยของประชาชนดีขึ้น

10. การประเมินผลโครงการ

1) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ ไม่น้อยกว่า 240 ราย วิธีการประเมินผล ระบบฐานข้อมูลเกษตรกร ผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร (RBM) ระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

2) พื้นที่เผาไหม้ และจุดความร้อน (hotspot) ในพื้นที่เกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการลดลง หลังจากเข้าร่วมโครงการฯ

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

ชื่อ นายปรมินทร์ ไตรทิพย์

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช

โทรศัพท์ -

E-mail: -

ชื่อ นายภูธีร์นันท์ ชันสัมฤทธิ์

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ 084 0479463

E-mail: -

โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน

กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน.....
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการท่องเที่ยว.....
 - แผนแม่บทย่อยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม.....

2. หลักการและเหตุผล

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 มีเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งเน้นให้ประเทศไทยเป็นมหาอำนาจทางการเกษตร ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ และรูปแบบธุรกิจในการเป็นแม่เหล็กการท่องเที่ยวระดับโลกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับ แต่เนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมไทย โดยเฉพาะเศรษฐกิจไทยที่พึ่งพาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสูงถึง 18.21% ถือเป็นรายได้หลักของประเทศ อีกทั้งยังมีการพึ่งพานักท่องเที่ยวต่างชาติที่สูงกว่านักท่องเที่ยวไทยประมาณ 2 เท่า นอกจากนั้นยังเกิดผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมเกษตรในการจำหน่ายและส่งออกสินค้าเกษตรไทย ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและประชาชนทั่วประเทศ ทั้งทางตรงและทางอ้อมปัญหาดังกล่าวจึงต้องมีการส่งเสริมการพัฒนาทั้งภาคการเกษตรและภาคการท่องเที่ยว ซึ่งการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือการท่องเที่ยวชุมชนถือเป็นอีกแนวทางที่จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาประเทศซึ่งจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมของวิสาหกิจชุมชนในด้านบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ ลดการพึ่งพาการท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ ส่งเสริมให้บริโภคสินค้าเกษตรไทย โดยเน้นประสบการณ์ท่องเที่ยวที่มีคุณค่าจากภูมิปัญญา และเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมด้านการท่องเที่ยว มีการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่รวมถึงการส่งเสริมด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก โดยในปี 2563 แหล่งท่องเที่ยวที่เข้าร่วมโครงการจำนวน จำนวน 77 แหล่ง หลังเข้าร่วมโครงการแหล่งท่องเที่ยวมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 37.89 และมีรายได้เพิ่มขึ้น 8.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 18.06 (รายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการ 45,629,084 บาท หลังเข้าร่วมโครงการ 53,868,493 บาท) แต่การแพร่ระบาดของ Covid – 19 ทำให้แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งไม่สามารถรับนักท่องเที่ยวได้และต้องยกเลิกกิจกรรมการรับนักท่องเที่ยวชั่วคราว รวมถึงนักท่องเที่ยวไม่สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้ จึงทำให้ในปี 2564 แหล่งท่องเที่ยวที่เข้าร่วมโครงการจำนวน จำนวน 77 แหล่ง มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.10 โดยมีรายได้เพิ่มขึ้น 1.43 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.86 ของรายได้เมื่อเทียบกับก่อนเข้าร่วมโครงการ (รายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการ 20,866,606 บาท หลังเข้าร่วมโครงการ 22,297,275 บาท) และในปี 2565 เป็นช่วงที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของ Covid – 19 เริ่มลดน้อยลงและประชาชนส่วนใหญ่ได้รับวัคซีนมากขึ้น ส่งผลให้สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวเริ่มดีขึ้นทำให้แหล่งท่องเที่ยวที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 77 แหล่ง มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 39.62 (จำนวนนักท่องเที่ยวก่อนเข้าร่วมโครงการ 148,171 คน จำนวนนักท่องเที่ยวหลังเข้าร่วมโครงการ 206,870 คน) มีรายได้เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนเข้าร่วมโครงการคิดเป็นร้อยละ 19.86 (ก่อนเข้าร่วมโครงการ 38,937,150 บาท รายได้หลังเข้าร่วมโครงการ 46,670,708 บาท) และมีการจ้างงานในพื้นที่เพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนเข้าร่วมโครงการโดยเฉลี่ยร้อยละ 81.47 (ก่อนเข้าร่วมโครงการ 518 คน และหลังเข้าร่วมโครงการ 940 คน) ตามลำดับ

ดังนั้นการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน ปี 2567 จึงเป็นการส่งเสริมและสร้างความพร้อมให้วิสาหกิจชุมชนในการรับนักท่องเที่ยวหลังเปิดประเทศ เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ และกระจายรายได้ไปสู่ชุมชน

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรหรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของวิสาหกิจชุมชนให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว เป็นแหล่งสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับวิสาหกิจชุมชน

3.2 เพื่อสร้างเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เกิดความเข้มแข็ง ร่วมมือ และเกื้อกูลกันในการประกอบกิจการท่องเที่ยว

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

4.1 เป้าหมาย วิสาหกิจชุมชนทุเรียนคอกควาย หมู่ที่ 7 ตำบลคอกควาย อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี และวิสาหกิจชุมชนที่ประกอบการด้านท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4.2 สถานที่ดำเนินการ พื้นที่ในจังหวัดอุทัยธานี

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 ส่งเสริมการยกระดับการท่องเที่ยวชุมชน

ส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนผู้ประกอบการกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร และพัฒนาพื้นที่ทางการเกษตรที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีความพร้อมและสามารถเข้าสู่การแข่งขันในภาคธุรกิจท่องเที่ยว เป็นการต่อยอดกิจการทางการเกษตรให้กับเกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

1. พัฒนาศักยภาพสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามหลัก BCG Model

- สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการอบรมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการให้มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามหลัก BCG Model มาตรฐานท่องเที่ยวเชิงเกษตร มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน มาตรฐานด้านความปลอดภัย รวมถึงความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของวิสาหกิจชุมชน

- สำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานผลการอบรมพัฒนาศักยภาพสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวฯ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบทันทีที่แล้วเสร็จ

2. สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนความต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

- สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับวิสาหกิจชุมชนดำเนินการร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของวิสาหกิจชุมชนเพื่อจัดทำข้อมูลแผนความต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามผลการวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยดำเนินการให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และสอดคล้องกับบริบทชุมชน

- สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับวิสาหกิจชุมชนดำเนินการพัฒนาจุดเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตกแต่งภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้สวยงาม ตามแผนความต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีเป้าหมายพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เกิดความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว

- รายงานผลการดำเนินการสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบตามที่กำหนด

- กรมส่งเสริมการเกษตรลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการฯ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ปัญหา/อุปสรรค และแนวทางการพัฒนางานท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อไป

3. ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเบื้องต้นเพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้มาตรฐาน และมีความปลอดภัย

- สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอลงพื้นที่เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยดำเนินการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเบื้องต้นตามแบบประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกรมการท่องเที่ยว เพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้มาตรฐาน และมีความปลอดภัย เป็นการสร้างความมั่นใจให้นักท่องเที่ยว ส่งเสริมศักยภาพในการแข่งขันไปสู่ธุรกิจท่องเที่ยว
- รายงานผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

5.2 สร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงข้อมูลเส้นทาง (Route trip) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและชุมชน

1. การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรระดับจังหวัด

- สำนักงานเกษตรจังหวัดประสานงานสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกผู้แทนวิสาหกิจชุมชนที่ประกอบการด้านท่องเที่ยวเชิงเกษตร และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมแลกเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรระดับจังหวัด ในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นำกลุ่มและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบัน เช่น

- ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย/การบริหารจัดการข้อมูล, องค์ความรู้
- ด้านการผลิตสินค้าของที่ระลึก การสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยว และบริการแก่นักท่องเที่ยว/การส่งเสริมการตลาด
- ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและใส่ใจสิ่งแวดล้อม
- ส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ

- รายงานผลการดำเนินงานการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวระดับจังหวัดให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบทันทีที่แล้วเสร็จ

5.3 สรุปและประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯ

6. ระยะเวลาดำเนินการ

6.1 ตุลาคม 2566 - พฤษภาคม 2567 โดยใช้งบประมาณปี 2566 ไปพลางก่อน

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2566			ปี 2567								
	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ส.ค. 67	ก.ย. 67
1. ส่งเสริมการยกระดับการท่องเที่ยวชุมชน												
1.1 พัฒนาศักยภาพสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามหลัก BCG Model			↔									
1.2 สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนความต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			↔									



กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2566			ปี 2567								
	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ส.ค. 67	ก.ย. 67
1.3 ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเบื้องต้นเพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย												
2. สร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงข้อมูลเส้นทาง (Route trip) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและชุมชน 2.1 การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรระดับจังหวัด												

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

1. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของวิสาหกิจชุมชนได้รับการพัฒนาศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว จำนวน 1 แหล่ง
2. เกิดเครือข่ายการเชื่อมโยงชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 1 เครือข่าย

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

1. วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว
2. เครือข่ายท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับชุมชน เกิดความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และส่งต่อนักท่องเที่ยวระหว่างกัน

8.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการพัฒนาศักยภาพและมีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

เชิงคุณภาพ วิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้นหลังร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ 12

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้รับการพัฒนาศักยภาพและบริการให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และชุมชนในพื้นที่
- 2) เกิดเครือข่ายเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและชุมชน ให้เกิดการเกื้อกูลระหว่างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผู้ประกอบการ และชุมชน

10. การประเมินผลโครงการ

กรมส่งเสริมการเกษตรลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการฯ เป็นระยะ ๆ ในแต่ละช่วงการดำเนินงานโครงการฯ เพื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหา/อุปสรรค และแนวทางการพัฒนางานท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อไป

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

1. ชื่อ นางสาวณิชา โพธิ์ทอง

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ 095 - 3230961

E-mail: nichapothong@gmail.com

โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร

กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น เศรษฐกิจฐานราก
 - แผนแม่บทย่อย การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
- 1.3 แผนปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ ประเด็นปฏิรูปประเทศความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม ประเด็นปฏิรูปย่อย การสร้างพลังอำนาจ

2. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ดำเนินการโดยมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนา ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อนสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำเพื่อส่วนรวม การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งพาตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคม ซึ่งแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (16) เศรษฐกิจฐานราก มีเป้าหมายเพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก และเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีคุณธรรม และเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ เกิดการสร้างอาชีพและกระจายรายได้ และลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและไม่เสมอภาคจากระดับชุมชน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ในประเด็นการพัฒนาที่ 3 การสร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร ในแนวทางการพัฒนาด้านการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก โดยการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มการผลิตและผลิตภัณฑ์ชุมชน การพัฒนาผู้ประกอบการ โดยการส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการและวิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติข้างต้น โดยกรมส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทในการขับเคลื่อน ด้วยการพัฒนาเกษตรกร ครอบครัวยุทธศาสตร์ และองค์กรเกษตรกรในระดับฐานราก โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรเกษตรกรขั้นพื้นฐาน 3 ประเภท ได้แก่ กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร โดยส่งเสริมและพัฒนาให้มีอาชีพ มีรายได้ที่มั่นคง เกิดความมั่นคงด้านอาหาร มีคุณภาพชีวิตที่ดี สร้างความภาคภูมิใจในอาชีพด้านการเกษตร และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ภายใต้หลักการ “เกษตรกรเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ยกระดับความรู้ ความสามารถตามความต้องการของเกษตรกร ส่งเสริมให้เกิดการจัดตั้งกลุ่ม มีการบริหารจัดการกลุ่มตั้งแต่ขั้นพื้นฐานไปสู่การเป็น Smart Group ซึ่งในปี พ.ศ. 2566 กรมส่งเสริมการเกษตร มีองค์กรเกษตรกรในความรับผิดชอบ ได้แก่ 1) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน 6,369 กลุ่ม 2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 10,142 กลุ่ม และ 3) กลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 5,011 กลุ่ม ดังนั้น องค์กรเกษตรกรขั้นพื้นฐานจึงเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระดับฐานรากให้มีความเข้มแข็ง ผ่านกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเพื่อนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น นวัตกรรม และ

เทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือทั้งในเชิงธุรกิจและสังคม พัฒนาช่องทางการตลาด รวมทั้งการบริหารจัดการกองทุน เกิดการกระจายรายได้ให้กับเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม และยั่งยืน ตลอดจนยกระดับกลุ่มที่มีศักยภาพสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และมีส่วนแบ่งทางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น

3. วัตถุประสงค์

3.1 เสริมสร้างและพัฒนาองค์กรเกษตรกร ได้แก่ กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร ให้มีความเข้มแข็ง มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มเพิ่มขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้

3.2 ยกระดับกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีศักยภาพให้มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรเบื้องต้น เพื่อสร้างรายได้หรือลดรายจ่ายให้ครัวเรือนและชุมชน

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

4.1 เป้าหมาย องค์กรเกษตรกร จำนวน 5 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน 1 กลุ่ม
2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 2 กลุ่ม
3. กลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 2 กลุ่ม

4.2 สถานที่ดำเนินการ

1. อำเภอทัพทัน
2. อำเภอบ้านไร่
3. อำเภอลานสัก

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

5.1.1 พัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเพื่อยกระดับสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรจังหวัดละ 1 กลุ่ม เป้าหมายผู้เข้าร่วมโครงการกลุ่มละ 13 ราย โดยให้พิจารณาคัดเลือกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) อยู่ในระดับดี มีผลงานเด่นซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด ที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น โดยต้องเป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ภายใต้โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มาก่อน และดำเนินการจัดกระบวนการพัฒนาเพื่อยกระดับสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ดังนี้

1) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน และจัดทำแผนพัฒนาสู่ผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่สมาชิกของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร (กลุ่มละ 13 ราย) จำนวน 1 ครั้ง จำนวน 1 วัน โดยมีการประเมินศักยภาพกลุ่มตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ครั้งที่ 1) และมุ่งเน้นให้เกษตรกรหรือกลุ่มเป็นศูนย์กลางและออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม การจัดทำ

แผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) รวมถึงเชื่อมโยงแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) สู่การจัดทำแผนการดำเนินการกลุ่มหรือแผนการดำเนินธุรกิจ และจัดทำแผนการเรียนรู้ตามความต้องการเพื่อพัฒนาศักยภาพสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

ทั้งนี้ สมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการทุกคนให้ดำเนินการประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer ตามเกณฑ์ประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จากนั้นให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายบันทึกผลการประเมินตนเองก่อนการเรียนรู้ของเกษตรกร ในระบบฐานข้อมูล Smart Farmer พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ด้วย (หากครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรรายใดมีการขึ้นทะเบียนแล้ว ให้เพิ่มข้อมูลของสมาชิกรายนั้นในส่วนของสมาชิกครัวเรือน)

- จังหวัดรายงานผลการดำเนินกิจกรรม ตามแบบ กสอ.1 และจัดส่งแผนการดำเนินงานกลุ่ม (ตามแบบ IFPP) ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในวันที่ 15 มกราคม 2567

2) จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่ผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น และเชื่อมโยงเครือข่ายกับผู้ประกอบการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่ผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น และเชื่อมโยงเครือข่ายกับผู้ประกอบการเกษตรระหว่างสมาชิกของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร (กลุ่มละ 13 ราย) กับผู้ประกอบการเกษตรในด้านที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มฯ จำนวน 1 ครั้ง จำนวน 1 วัน โดยมีเนื้อหา/ประเด็นเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ตามประเด็นในแผน IFPP หรือแผนกิจกรรมกลุ่มที่ได้วิเคราะห์จากการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน และจัดทำแผนพัฒนาสู่ผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น เพื่อนำความรู้และทักษะมาปรับใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม รวมถึงการพัฒนาต่อยอดสินค้าและบริการของกลุ่มต่อไป

- จังหวัดรายงานผลการดำเนินกิจกรรม ตามแบบ กสอ.2 ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2567

3) สนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ตามแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)

(1) สำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเป้าหมาย เตรียมแผน/รายการจัดซื้อ เครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต/วัสดุสาริต เช่น ปัจจัยการผลิต (เช่น ปุ๋ย พันธุ์พืช แกลบ มูลสัตว์ เป็นต้น) วัสดุสาริต วัสดุการเกษตร (เช่น วัสดุเพาะชำ สแลนหรือผ้าใบ ตาข่าย อุปกรณ์ในการขยายพันธุ์ เป็นต้น) วัสดุงานบ้านงานครัว (เช่น ภาชนะสำหรับใส่ของ เขียง ถ้วยตวง เป็นต้น) และปัจจัยอื่น ๆ โดยดำเนินการตามแผนความต้องการของกลุ่ม ภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน ทั้งนี้ ต้องไม่ใช้การจัดซื้อครุภัณฑ์ และเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอจัดซื้อเครื่องมือ/อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต/วัสดุสาริต และปัจจัยอื่น ๆ ตามความต้องการของกลุ่มภายใต้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน และส่งมอบให้กลุ่มดำเนินการตามแผนการพัฒนาต่อไป

(3) สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ

4) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ และประเมินศักยภาพกลุ่มหลังเข้าร่วมโครงการตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) (ครั้งที่ 2) รวมทั้งวางแผนการดำเนินงานในปีต่อไป

- จังหวัดรายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม หลังเข้าร่วมโครงการ ตาม แบบ กสอ.3 ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในวันที่ 31 สิงหาคม 2567

การติดตาม กำกับ และรายงานผล

1) สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับการดำเนินโครงการฯ พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการดำเนินงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด

3) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่รับผิดชอบ ติดตาม กำกับ และสนับสนุนในการดำเนินงานโครงการฯ

หมายเหตุ

1. จังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doe.go.th> ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ

2. จังหวัดบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร ทาง <https://rbm.doe.go.th> ตาม แบบ กสก. (กิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร) เมื่อดำเนินโครงการเรียบร้อยแล้ว

3. สำหรับกิจกรรม อบรม/สัมมนา/จัดกระบวนการเรียนรู้ สามารถปรับรูปแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์และมาตรการของจังหวัดนั้น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

5.2 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

5.2.1 ขับเคลื่อนการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

1) การพัฒนาศักยภาพผู้นำกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ระดับจังหวัด (ในรูปแบบออนไลน์)

วัตถุประสงค์ : เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ร่วมกันวางแผนการพัฒนา และขับเคลื่อนการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรระดับจังหวัด และพัฒนาศักยภาพผู้นำกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรระดับจังหวัดตามบริบทของพื้นที่

เป้าหมาย ผู้นำกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรระดับจังหวัด วิทยากร และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 1 ครั้ง

ขั้นเตรียมการ สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

1) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอนการดำเนินงาน และวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับทีมงานและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพผู้นำกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรให้มีความรู้ และทักษะที่จำเป็นเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและบริการ การตลาดและการบริหารจัดการธุรกิจเกษตร และการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นต้น ทั้งนี้ อาจเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ได้

2) ติดต่อประสานงานวิทยากร และแจ้ง วัน เวลาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้แก่ผู้นำกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรระดับจังหวัด และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทราบ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

1) ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้นำกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรระดับจังหวัด ตามแผนที่กำหนดไว้

2) จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรระดับจังหวัด เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ร่วมกันวางแผนการพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรระดับจังหวัด และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ขับเคลื่อนการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรของจังหวัด

การกำกับ ติดตาม และรายงานผล

1) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ให้คำแนะนำ กำกับ ติดตาม การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้นำกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรระดับจังหวัด แก่สำนักงานเกษตรจังหวัด

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานผลการดำเนินงาน ดังนี้

2.1) บันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th> ทันทีที่ดำเนินการเบิกจ่ายแล้วเสร็จ

2.2) รายงานผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้นำกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรระดับจังหวัด ตามแบบ กมบ.จังหวัด ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบภายในเดือนมีนาคม 2567 หรือทาง E-mail: farmdev66@gmail.com

5.2.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อยกระดับสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดละ 1 กลุ่ม (จำนวน 13 ราย) โดยพิจารณาคัดเลือกจากกลุ่มที่มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อยู่ในระดับดีและเป็นต้นแบบของจังหวัดที่มีความต้องการเข้าสู่กระบวนการพัฒนาศักยภาพเพื่อยกระดับสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นเป็นลำดับแรก หากไม่สามารถคัดเลือกกลุ่มฯ ตามคุณสมบัติดังกล่าวได้ ให้พิจารณากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีหรือปานกลาง ที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการเพื่อยกระดับสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นและพัฒนาสู่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรต้นแบบต่อไป โดยต้องเป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ภายใต้โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มาก่อน และดำเนินการจัดกระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อยกระดับสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ดังนี้

1) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/สินค้า และจัดทำแผนพัฒนาธุรกิจเบื้องต้น จังหวัดละ 1 กลุ่ม (13 ราย) จำนวน 1 วัน

วัตถุประสงค์ : ถ่ายทอดความรู้ด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตร ประเมินสถานการณ์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/สินค้า และจัดทำแผนธุรกิจเบื้องต้นให้แก่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อยกระดับสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

สถานที่จัดกระบวนการเรียนรู้

- 1) ที่ทำการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือก
- 2) สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

3) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในพื้นที่

4) สถานที่อื่น ๆ ตามความเหมาะสม

องค์ความรู้ที่จำเป็น เช่น

1) การบริหารจัดการธุรกิจเกษตร

2) การประเมินสถานการณ์และการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม

3) การจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)

4) การจัดทำแผนธุรกิจเกษตร

5) ทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการ

6) ทักษะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

7) การบริหารจัดการองค์กรเกษตรกร เช่น การบริหารจัดการกลุ่ม การพัฒนาสินค้าและบริการ การพัฒนาความรู้ของสมาชิก การจัดการเทคโนโลยี การจัดการทุนและทรัพยากร และการตลาด เป็นต้น

รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้: เช่น การบรรยาย การระดมความคิดเห็น การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เป็นต้น โดยมุ่งเน้นให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้จัดกระบวนการเรียนรู้: เช่น สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ บัตรคำ แผนผังต้นไม้ แผนความคิด (Mind Map) เส้นแบ่งเวลา (Time Line) การวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT) การจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และแบบประเมินการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เป็นต้น

ขั้นเตรียมการ

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

1) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอนการดำเนินงาน และวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ ร่วมกับทีมงานและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง

2) ติดต่อประสานวิทยากร และแจ้ง วัน เวลา สถานที่ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/สินค้า และจัดทำแผนพัฒนาธุรกิจเบื้องต้น ให้แก่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

3) ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) (หากครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรายใดมีการขึ้นทะเบียนแล้วให้เพิ่มข้อมูลของสมาชิกรายนั้นในส่วนของสมาชิกครัวเรือน และในกรณีที่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ไม่มีพื้นที่การเกษตร ไม่ต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกร)

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการประเมินตนเองด้วยแบบฟอร์มการสำรวจและประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ จากนั้นให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายบันทึกผลการประเมินฯ ในระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง <https://ffgdev.doae.go.th> (กรณีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ไม่สามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้ให้เกษตรกรทำการประเมินตนเองด้วย แต่ไม่ต้องบันทึกลงระบบฐานข้อมูล)

2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ) และให้เจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมแบบฟอร์มฯ เพื่อใช้ในการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการฯ

3) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ การบริหารจัดการธุรกิจเกษตร การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้า/บริการ การเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรการทำแบรนด์

และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ กลยุทธ์ด้านการตลาดและการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า โอกาสและการเข้าถึงแหล่งทุน การวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม และการเชื่อมโยงการจัดทำแผนการผลิตรายกลุ่มสู่การจัดทำแผนธุรกิจเกษตรที่มุ่งเน้นให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อการพัฒนาศักยภาพสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

4) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ร่วมกันประเมินสถานการณ์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/สินค้า และจัดทำแผนพัฒนาธุรกิจเบื้องต้นของกลุ่มฯ

5) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ร่วมกันเสนอชื่อผู้ประกอบการเกษตรที่ดำเนินธุรกิจสอดคล้องหรือใกล้เคียงกับกิจกรรมกลุ่มฯ พร้อมทั้งกำหนดประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการพัฒนา สำหรับใช้ในการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การบริหารจัดการธุรกิจและเชื่อมโยงเครือข่ายกับผู้ประกอบการเกษตร

6) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ร่วมกันเตรียมแผน/รายการจัดซื้อปัจจัยการผลิต (เช่น ผลผลิตทางการเกษตร วัตถุดิบในการแปรรูป เป็นต้น) เครื่องมือ/อุปกรณ์ในการแปรรูป (เช่น ภาชนะสำหรับใส่ของ เขียง ถ้วยตวง เครื่องชั่ง บรรจุกภัณฑ์ และสติ๊กเกอร์ เป็นต้น) และค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ ฯลฯ สำหรับสนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาธุรกิจเบื้องต้นของกลุ่มฯ ในข้อ 4)

การกำกับ ติดตาม และรายงานผล

1) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ให้คำแนะนำ กำกับ ติดตามการดำเนินงานแก่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th> พื้นที่ดำเนินการเบิกจ่ายแล้วเสร็จ

2) จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การบริหารจัดการธุรกิจและเชื่อมโยงเครือข่ายกับผู้ประกอบการเกษตร จังหวัดละ 1 กลุ่ม (13 ราย) จำนวน 1 วัน

วัตถุประสงค์ : เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การบริหารจัดการธุรกิจและเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ กับผู้ประกอบการเกษตร

สถานที่จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

- 1) ที่ทำการกลุ่มของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ
- 2) ที่ทำการกลุ่มของผู้ประกอบการที่ต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ฯ
- 3) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในพื้นที่
- 4) สถานที่อื่นๆ ตามความเหมาะสม

องค์ความรู้ที่จำเป็น เช่น

- 1) จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
- 2) การจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 3) ทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการ
- 4) การบริหารจัดการธุรกิจ
- 5) การสร้างและเชื่อมโยงเครือข่าย

รูปแบบการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้: เช่น การบรรยาย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ และการศึกษาดูงาน เป็นต้น โดยมุ่งเน้นให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ขั้นเตรียมการ

สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

- 1) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอนการดำเนินงาน กำหนดประเด็นที่ต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และวางแผนการจัดกิจกรรมฯ ร่วมกับทีมงานและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง
- 2) ติดต่อประสานงานผู้ประกอบการที่ต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ฯ และแจ้ง วัน เวลา สถานที่ ในการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การบริหารจัดการธุรกิจและเชื่อมโยงเครือข่ายกับผู้ประกอบการเกษตร ให้แก่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การบริหารจัดการธุรกิจและเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ กับผู้ประกอบการเกษตร

การกำกับ ติดตาม และรายงานผล

- 1) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรให้คำแนะนำการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การบริหารจัดการธุรกิจและเชื่อมโยงเครือข่ายกับผู้ประกอบการเกษตร แก่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

- 2) สำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานผลการดำเนินงาน ดังนี้

2.1) บันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th> ทันทีที่ดำเนินการเบิกจ่ายแล้วเสร็จ

2.2) รายงานผลการดำเนินกิจกรรมที่ 5.3.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อยกระดับสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ข้อ 1) และข้อ 2) ตามแบบ กทบ.ABiz 1 ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2567 หรือทาง E-mail: farmdev66@gmail.com

- 3) สนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นตามแผนธุรกิจ จังหวัดละ 1 กลุ่ม

วัตถุประสงค์ : สนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ตามแผนธุรกิจเกษตรของกลุ่ม ที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมที่ 5.3.2 ข้อ 1) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/สินค้า และจัดทำแผนพัฒนาธุรกิจเบื้องต้น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดจำแนกหมวดหมู่ของปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/อุปกรณ์ในการแปรรูป และค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ ที่จำเป็น สำหรับการพัฒนาเพื่อยกระดับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นตามแผนธุรกิจ และคำนวณงบประมาณให้เพียงพอกับรายการสิ่งของที่ต้องการจัดซื้อ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดซื้อปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/อุปกรณ์ในการแปรรูป และค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ ที่จำเป็นตามแผน/รายการจัดซื้อที่ได้จากการจัดอบรมฯ ภายใต้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน โดยดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ต้องไม่ใช้การจัดซื้อครุภัณฑ์

3) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ นัดหมายกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ และทำการส่งมอบปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/อุปกรณ์ในการแปรรูป บรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ ที่จำเป็น สำหรับดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาเพื่อยกระดับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นตามแผนธุรกิจ พร้อมทั้งจัดทำบัญชีรายการสิ่งของที่จัดซื้อของกลุ่ม

4) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาเพื่อยกระดับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ตามแผนธุรกิจที่วางไว้

ขั้นตอนหลังการดำเนินงาน

เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินกิจกรรมที่ 5.3.2 ข้อ 3) สนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นตามแผนธุรกิจ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับ สำนักงานเกษตรอำเภอ ดังนี้

1) สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการประเมินตนเองด้วยแบบฟอร์มการสำรวจและประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer หลังเข้าร่วมโครงการฯ จากนั้นให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายบันทึกผลการประเมินฯ ในระบบสารสนเทศเกษตรกรปาดเปรื่อง <https://ffgdev.doae.go.th>)

2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเมินกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (หลังการเข้าร่วมโครงการฯ) และให้เจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมแบบฟอร์มฯ เพื่อใช้ในการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการฯ

3) สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทุกคน ประเมินผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ กสท. (กิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร) ตามแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร ปี 2567

การกำกับ ติดตาม และรายงานผล

1) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรให้คำแนะนำการดำเนินกิจกรรมเพื่อยกระดับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ตามแผนธุรกิจที่วางไว้ แก่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานผลการดำเนินงาน ดังนี้

2.1) บันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th> ทันทีที่ดำเนินการเบิกจ่ายแล้วเสร็จ

2.2) รายงานผลการดำเนินกิจกรรมที่ 5.3.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อยกระดับสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ข้อ 3) พร้อม CD ไฟล์ภาพการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม จำนวน 1 ชุด ตามแบบ กทบ.ABiz 2 ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบภายในเดือนสิงหาคม 2567 หรือทาง E-mail: farmdev66@gmail.com

2.3) บันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร ทาง <https://rbm.doae.go.th> ตาม แบบ กสท (กิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร) ภายในเดือนสิงหาคม 2567

5.3 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกร

5.3.1 เสริมสร้างและพัฒนาเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

5.3.1.1 การพัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group)

1) ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกร

1.1) อบรมถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มเกษตรกร จำนวน 77 จังหวัด ๆ ละ 2 กลุ่ม ๆ ละไม่น้อยกว่า 15 ราย รวม 2,310 ราย

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด คัดเลือกกลุ่มเกษตรกร จำนวน 2 กลุ่ม ที่มีความต้องการและมีความพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกรตามหลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ประเมินศักยภาพกลุ่มเกษตรกร ก่อน เข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) พร้อมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันกับกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย ให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่และตอบสนองความต้องการของกลุ่ม และแจ้งแผนปฏิบัติงานให้สำนักงานส่งเสริมและการเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

(3) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดกระบวนการเรียนรู้ตามความต้องการของกลุ่มเกษตรกรและมีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ กลุ่มละไม่น้อยกว่า 15 ราย เพื่อกระตุ้นหรือเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง เน้นให้กลุ่มเกษตรกรเป็นศูนย์กลางและออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีเนื้อหา/ประเด็น/หัวข้อการเรียนรู้เป็นความรู้หรือประสบการณ์ที่กลุ่มเกษตรกรยังขาดการฝึกทักษะด้านการเกษตรขั้นพื้นฐาน และครอบคลุมด้านการพัฒนากระบวนการกลุ่ม 5 ด้าน ได้แก่

- การบริหารจัดการกลุ่ม
- การบริหารทุนและทรัพยากร
- การพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก
- กระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ
- สาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(4) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเก็บข้อมูลกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการตามแบบจัดเก็บข้อมูลองค์กรเกษตรกร (3ก)

(5) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งบันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

ทั้งนี้ สามารถปรับปรุงแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

1.2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาทักษะการเกษตรและเคหกิจเกษตร จำนวน 77 จังหวัด ๆ ละ 2 กลุ่ม รวม 154 กลุ่ม

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด คัดเลือกกลุ่มเกษตรกรจากเป้าหมายของกิจกรรมข้อ 1.1) อบรมถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มเกษตรกร จำนวน 2 กลุ่ม สนับสนุนวัสดุหรือปัจจัยการผลิตเพื่อการพัฒนาทักษะการเกษตรและเคหกิจเกษตร

(2) สำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกับกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย จัดทำแผนการดำเนินกิจกรรมที่จะฝึกปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนากลุ่มเกษตรกร

(3) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดซื้อวัสดุหรือปัจจัยการผลิตในการฝึกและพัฒนาทักษะให้แก่กลุ่มยุวเกษตรกรเป้าหมาย ตามแผนพัฒนาและความต้องการของกลุ่มยุวเกษตรกรให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อพัฒนาความรู้ ฝึกทักษะ และพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร เช่น ด้านการเกษตร เคหกิจเกษตร การพัฒนาผลงาน/กิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร การตลาด การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

(4) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับกำกับการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งบันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

1.3) ติดตามและประเมินผลการนำไปปฏิบัติของกลุ่มยุวเกษตรกร

(1) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ หลังเสร็จสิ้นโครงการ

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามผลการนำไปปฏิบัติของกลุ่มยุวเกษตรกรและประเมินศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร หลัง เข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)

(3) บันทึกข้อมูลกลุ่มยุวเกษตรกร (แบบจัดเก็บข้อมูลองค์กรเกษตรกร (3ก)) และผลการประเมินศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร (แบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)) ที่เข้าร่วมโครงการผ่านทางเว็บไซต์ระบบสารสนเทศเกษตรกรปราชญ์ (SF/YSF/3ก) (<https://ffgdev.doae.go.th>)

ทั้งนี้ สามารถศึกษาวิธีการใช้งานระบบ การบันทึกข้อมูล แนวทางการประเมินและแบบฟอร์มการประเมินที่หน้าเว็บไซต์ <https://ffgdev.doae.go.th>

1.4) รายงานสรุปผลการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group)

สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานสรุปผลการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group) เพื่อรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวมของจังหวัด ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ดังนี้

- อบรมถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกร
- สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาทักษะการเกษตรและเคหกิจเกษตร

โดยจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามแบบฟอร์มที่กำหนด ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในเดือนมิถุนายน 2567

1.5) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร ติดตาม กำกับ และดูแลการดำเนินโครงการฯ ให้เป็นไปตามเป้าหมายและแผนปฏิบัติงาน

1.6) กรมส่งเสริมการเกษตร ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรในปีต่อไป

5.4 ส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

5.4.1 ส่งเสริมการสร้าง ความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ พิจารณาคัดเลือกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายจังหวัดละ 1 กลุ่ม (จำนวน 10 ราย) โดยเป็นกลุ่ม ที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชนมาก่อน และมีความพร้อมตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ดำเนินงานโครงการฯ ดังนี้

หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ดำเนินงานโครงการฯ (โดยพิจารณาจากข้อใดข้อหนึ่ง)

- 1) เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อความมั่นคงด้านอาหาร
- 2) เป็นพื้นที่ที่มีค่าข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 – 2570 โดยพิจารณาจากตัวชี้วัด ดังนี้

- 2.1) ด้านสุขภาพดี
- 2.2) ด้านสภาพแวดล้อม
- 2.3) การมีงานทำและรายได้

3) เป็นพื้นที่ที่มีการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และมีการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร (กรณีพื้นที่ดำเนินงานโครงการฯ ไม่มีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ให้รวมกลุ่มสตรีในภาคการเกษตรในพื้นที่ แล้วจัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โดยให้ดำเนินการตามคู่มือจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และระเบียบกรมส่งเสริมการเกษตร ว่าด้วยคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พ.ศ. 2557 และระเบียบกรมส่งเสริมการเกษตร ว่าด้วยคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564)

4) เป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมในการดำเนินงานส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน ดังนี้

1) จัดกระบวนการเรียนรู้ระยะที่ 1 สร้างการรับรู้ วิเคราะห์พื้นที่ และจัดทำแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน จังหวัดละ 1 กลุ่ม (10 ราย) จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 1 วัน

วัตถุประสงค์ : เพื่อถ่ายทอดความรู้การสร้างความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน ประเมินสถานการณ์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน และจัดทำแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน

สถานที่จัดกระบวนการเรียนรู้

- 1) ที่ทำการกลุ่มเป้าหมายที่ทำการคัดเลือก
 - 2) สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่
 - 3) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในพื้นที่
 - 4) สถานที่อื่น ๆ ตามความเหมาะสม เช่น โรงเรียน ศาลาประชาคมหมู่บ้าน และวัด เป็นต้น
- เป้าหมาย: กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในชุมชนที่เข้าร่วมโครงการฯ จังหวัดละ 1 กลุ่ม (จำนวน 10 ราย)
- องค์ความรู้ที่จำเป็น เช่น

- 1) การส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหาร
- 2) การประเมินสถานการณ์ความมั่นคงด้านอาหาร
- 3) การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรแบบมีส่วนร่วม
- 4) การจัดกระบวนการเรียนรู้
- 5) การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเกษตร
- 6) การจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)
- 7) ทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการ
- 8) ทักษะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

เครื่องมือที่ใช้จัดกระบวนการเรียนรู้ : เช่น บัตรคำ แผนผังต้นไม้ แผนที่ความคิด (Mind Map) แผนที่อาหารชุมชน ปฏิทินอาหาร เส้นแบ่งเวลา (Time Line) การวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT) แผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) แบบประเมินการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และแบบฟอร์มการประเมินผลความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน เป็นต้น

ขั้นเตรียมการ

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

1) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอนการดำเนินงานโครงการฯ แก่ทีมงาน และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง

2) ติดต่อประสานวิทยากร และแจ้ง วัน เวลา สถานที่ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้แก่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

3) ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) (หากครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรายใดมีการขึ้นทะเบียนแล้วให้เพิ่มข้อมูลของสมาชิกรายนั้น ในส่วนของสมาชิกครัวเรือน และในกรณีที่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ไม่มีพื้นที่การเกษตร ไม่ต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกร)

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการประเมินตนเอง ด้วยแบบฟอร์มการสำรวจและ **ประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer** ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ จากนั้น ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายบันทึกผลการประเมินฯ ในระบบสารสนเทศเกษตรกรปาดเปรื่อง (<https://ffgdev.doae.go.th>) (กรณีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ไม่สามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้ ให้เกษตรกรทำการประเมินตนเองด้วย แต่ไม่ต้องบันทึกลงระบบฐานข้อมูล)

2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการ **ประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ)** และให้เจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมแบบฟอร์มฯ เพื่อใช้ในการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการฯ

3) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับจังหวัดและระดับอำเภอ จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เกี่ยวกับการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน การประเมินสถานการณ์ เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน การทำแผนที่อาหารชุมชน การจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และ การจัดทำแผนการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน

4) สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ **ทำการประเมินสถานการณ์ความมั่นคงด้านอาหาร (ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ) ด้วยแบบฟอร์มการประเมินผลความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน** และให้เจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมแบบฟอร์มฯ เพื่อใช้ในการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการฯ

5) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการฯ นำผลที่ได้จากข้อที่ 4) มาวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน โดยร่วมกันจัดทำแผนที่อาหารของชุมชน และจัดทำแผนการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน

6) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการฯ **ร่วมกันเสนอองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน สำหรับใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ระยะที่ 2 และร่วมกันวางแผนการจัดซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อดำเนินกิจกรรมการสร้างแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน ให้สอดคล้องกับแผนการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร ฯ ของกลุ่ม ในข้อ 5)**

7) รับสมัครและคัดเลือกครัวเรือนต้นแบบบ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพ จากผู้ที่เข้าร่วมโครงการฯ อย่างน้อย จำนวน 3 ครัวเรือน จากคุณสมบัติ ดังนี้

- มีความพร้อมและสมัครใจเข้าร่วมเป็นครัวเรือนต้นแบบ
- มีความสามารถในการผลิตอาหารบริโภคในครัวเรือนได้ตลอดปี
- สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้/ถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลอื่นได้
- มีการจัดการบ้านเรือนและสภาพแวดล้อมในการประกอบอาชีพการเกษตรที่ดี

การกำกับ และ ติดตาม

1) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ให้คำแนะนำ กำกับ ติดตามการดำเนินงานแก่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ บันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th> พื้นที่ที่ดำเนินการเบิกจ่ายแล้วเสร็จ

2) จัดกระบวนการเรียนรู้ระยะที่ 2 พัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร จังหวัดละ 1 กลุ่ม (10 ราย) จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน

วัตถุประสงค์ : พัฒนาทักษะการสร้าง ความมั่นคงด้านอาหารด้วยองค์ความรู้ด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมสร้างแหล่งอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน

สถานที่จัดกระบวนการเรียนรู้

- 1) ที่ทำการกลุ่มเป้าหมายที่ทำการคัดเลือก
- 2) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในพื้นที่
- 3) ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเกษตร ศูนย์ขยายพันธุ์พืช ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตร ด้านแมลงเศรษฐกิจ
- 4) สถานที่อื่น ๆ ตามความเหมาะสม เช่น โรงเรียน ศาลาประชาคมหมู่บ้าน และวัด เป็นต้น

เป้าหมาย : กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ผ่านการเข้าร่วมการจัดกระบวนการเรียนรู้ระยะที่ 1 จังหวัดละ 1 กลุ่ม (จำนวน 10 ราย)

องค์ความรู้ที่จำเป็น

- 1) ทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการ
- 2) ทักษะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
- 3) ความรู้ด้านการเกษตร เช่น กระบวนการผลิตอาหารปลอดภัย การผลิตและขยายพันธุ์พืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี การสำรองพันธุ์พืชและเมล็ดพันธุ์ และการผลิตเมล็ดพันธุ์ผักพื้นบ้านเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร เป็นต้น

4) ความรู้ด้านเคหกิจเกษตร เช่น การประกอบอาหารตามหลักโภชนาการ การถนอมและแปรรูปอาหารเพื่อบริโภคและเพิ่มรายได้ การจัดการบ้านเรือนและการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการประกอบอาชีพ และการจัดทำบ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพ เป็นต้น

ทั้งนี้ ขอให้พิจารณาวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร เช่น การผลิตและขยายพันธุ์พืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี และการผลิตเมล็ดพันธุ์ผักพื้นบ้านเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร เป็นต้น จาก ศูนย์ขยายพันธุ์พืช ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเกษตร ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตร ด้านแมลงเศรษฐกิจ ในพื้นที่เป็นลำดับแรก

รูปแบบการเวทีถ่ายทอดความรู้ : เช่น การบรรยาย การสาธิตและฝึกปฏิบัติ และการศึกษาดูงาน เป็นต้น

ขั้นเตรียมการ

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการติดต่อ ประสาน และ จัดหาวิทยากร ตามแผนฯ ที่ได้จากการจัดกระบวนการเรียนรู้ระยะที่ 1 และแจ้ง วัน เวลา และสถานที่ในการจัด กระบวนการเรียนรู้ระยะที่ 2 แก่กลุ่มเป้าหมายและชุมชนทราบ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ระยะ ที่ 2 ให้แก่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อพัฒนาทักษะการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการ บริโภคในครัวเรือนและชุมชน โดยการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรและด้านเคหกิจเกษตร เช่น การปลูกพืช/เลี้ยง สัตว์ การขยายพันธุ์พืช/สัตว์ การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การเก็บสำรองเมล็ดพันธุ์ การถนอมอาหารและการแปรรูป เพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน เป็นต้น

การกำกับ ติดตาม และรายงานผล

1) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ให้คำแนะนำ กำกับ ติดตามการดำเนินงานแก่ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ รายงานผลการดำเนินงาน ดังนี้

2.1) บันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผล การปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th> ทันทีที่ดำเนินการเบิกจ่ายแล้วเสร็จ

2.2) รายงานผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 2 ระยะ ตามแบบ คมค.1 ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2567 หรือทาง E-mail : farmdev42@hotmail.com

3) สนับสนุนปัจจัยการผลิตในการสร้างแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกร และ ชุมชน จังหวัดละ 1 กลุ่ม

วัตถุประสงค์ : สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการสร้างแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและ ชุมชน ตามแผนการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร ฯ ของกลุ่ม ที่ผ่านการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้ในระยะที่ 1 และ ระยะที่ 2

รูปแบบการสร้างแหล่งอาหาร

- แปลงรายบุคคล: ดำเนินการในบริเวณพื้นที่บ้านของผู้เข้าร่วมโครงการฯ
- แปลงรวม(ถ้ามี): ดำเนินการในพื้นที่สาธารณะประโยชน์ของชุมชน หรือพื้นที่ของโรงเรียน หรือพื้นที่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปทำประโยชน์จากเจ้าของที่ดิน หรือพื้นที่ตามที่ระบุไว้ในแผนการสร้างความมั่นคงด้าน อาหาร เป็นต้น

องค์ความรู้ที่จำเป็น เช่น

- 1) การปลูกผักปลอดสารพิษ
- 2) การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี
- 3) กระบวนการผลิตอาหารปลอดภัย
- 4) การประกอบอาหารตามหลักโภชนาการ
- 5) การถนอมและแปรรูปอาหาร
- 6) การขยายพันธุ์พืช และการเก็บเมล็ดพันธุ์
- 7) การดำเนินงานกองทุนเพื่อการเกษตร
- 8) การถอดบทเรียนงานส่งเสริมการเกษตร

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดจำแนกหมวดหมู่ของปัจจัยการผลิต/อุปกรณ์ ที่จำเป็นในการสร้างแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน และคำนวณงบประมาณให้เพียงพอกับรายการสิ่งของที่ต้องการจัดซื้อ

ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเกษตร ได้บูรณาการความร่วมมือกับกองขยายพันธุ์พืชและศูนย์ขยายพันธุ์พืชทั้ง 10 ศูนย์ ในการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร **โดยสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผักพื้นบ้าน** เช่น ผักบุ้ง คื่นช่าย กวางตุ้ง พริก มะเขือเปราะ กระเจี๊ยบเขียว ถั่วพลู และถั่วฝักยาว เป็นต้น **ให้แก่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ**

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดซื้อปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/อุปกรณ์ทางการเกษตร วัสดุการเกษตร และปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ตามแผนการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน (แผนรายบุคคลและแผนแปลงรวม) ที่ได้จากการจัดกระบวนการเรียนรู้ระยะที่ 1 ภายใต้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน โดยดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ต้องไม่ใช่อุปกรณ์ที่ชำรุด

3) สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ **ร่วมกันกำหนดข้อตกลงในการใช้ประโยชน์จากแหล่งอาหาร และการบริหารจัดการแหล่งอาหารที่เกิดขึ้นให้มีการหมุนเวียนและใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง** ประกอบด้วย

- 1) การนำผลผลิตที่ได้จากแหล่งอาหารมาแบ่งปัน/แลกเปลี่ยนภายในชุมชน
- 2) การจัดเลี้ยงอาหารให้แก่เยาวชน หรือผู้สูงอายุ หรือผู้ด้อยโอกาสในชุมชน
- 3) การนำผลผลิตที่เหลือมาแปรรูปเพิ่มมูลค่า เพื่อสร้างรายได้ในครอบครัว/ชุมชน
- 4) ทำการเก็บสำรองอาหาร/เมล็ดพันธุ์/ต้นพันธุ์/พันธุ์สัตว์ไว้ใช้ในครัวเรือนเกษตรกร

และชุมชน

5) จัดตั้งกองทุนความมั่นคงด้านอาหารในชุมชน เพื่อสนับสนุนการพัฒนา แหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชนให้มีการหมุนเวียนและใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง

4) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ นัดหมายกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ และทำการส่งมอบปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/อุปกรณ์ทางการเกษตร วัสดุการเกษตร และปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ในการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน พร้อมทั้งจัดทำบัญชีรายการสิ่งของที่จัดซื้อของกลุ่ม

5) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ดำเนินการสร้างแหล่งอาหารในรูปแบบแปลงรายบุคคลและแปลงรวม(ถ้ามี) ตามแผนการสร้างความมั่นคงด้านอาหารฯ ที่วางไว้

6) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ร่วมกันขยายผลการสร้างความมั่นคงด้านอาหารไปยังชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียง **อย่างน้อย 3 ครัวเรือน (ไม่ซ้ำกับครัวเรือนต้นแบบ)** โดยให้ครัวเรือนต้นแบบฯ ที่ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ระยะที่ 1 และระยะที่ 2 เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนในชุมชนและผู้สนใจ

ขั้นตอนหลังการดำเนินงาน

เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินกิจกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ระยะที่ 1 ระยะที่ 2 และสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการสร้างแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดังนี้

1) ให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทุกคน ประเมินคุณสมบัติของ Smart Farmer หลังเข้าร่วมโครงการฯ ด้วยแบบฟอร์มการสำรวจและ**ประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer** จากนั้น

ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายบันทึกผลการประเมินฯ ในระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง (<https://ffgdev.doae.go.th>)

2) ให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (หลังการเข้าร่วมโครงการฯ) และให้เจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมแบบฟอร์มฯ เพื่อใช้ในการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการฯ

3) ให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทุกคน ประเมินสถานการณ์ความมั่นคงด้านอาหาร(หลังเข้าร่วมโครงการฯ) ด้วยแบบฟอร์มการประเมินผลความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน และเจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมแบบฟอร์มฯ เพื่อแนบสำเนาในภาคผนวกของแบบ คมค. 2 ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร

4) ให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทุกคน ประเมินผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ กสท. (กิจกรรมส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน) ตามแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร ปี 2567

การกำกับ ติดตาม และรายงานผล

1) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ให้คำแนะนำ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานสร้างแหล่งอาหาร การใช้ประโยชน์จากแหล่งอาหาร การบริหารจัดการแหล่งอาหารที่เกิดขึ้น แก่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ รายงานผลการดำเนินงาน ดังนี้

2.1) บันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th> ทันทีที่ดำเนินการเบิกจ่ายแล้วเสร็จ

2.2) รายงานผลการดำเนินกิจกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ระยะที่ 1 ระยะที่ 2 และสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการสร้างแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน พร้อม CD ไฟล์ภาพการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม จำนวน 1 ชุด ตามแบบ คมค.2 ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบภายในเดือนสิงหาคม 2567 หรือทาง E-mail: farmdev42@hotmail.com

2.3) บันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร ทาง <https://rbm.doae.go.th> ตาม แบบ กสท (กิจกรรมกิจกรรมส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน) ภายในเดือนสิงหาคม 2567

6. ระยะเวลาดำเนินการ

6.1 เดือนตุลาคม 2566 - เดือนกันยายน 2567 (ตุลาคม 2566 - พฤษภาคม 2567)

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2566			ปี 2567								
	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ส.ค. 67	ก.ย. 67

[illegible]

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2566			ปี 2567								
	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ส.ค. 67	ก.ย. 67
3) สนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นตามแผนธุรกิจ									←→			
4) อบรมหลักสูตรการบริหารจัดการธุรกิจเพื่อยกระดับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตร									←→			
4. เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร												
4.1 เสริมสร้างและพัฒนา กลุ่มยุวเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง												
4.1.1 การพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group)												
1) อบรมถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกร			←→									
2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาทักษะการเกษตรและเคหกิจเกษตร				←→								
5. การส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน												
5.1 ส่งเสริมการสร้าง ความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน												
1) จัดกระบวนการเรียนรู้ระยะที่ 1 สร้างการรับรู้วิเคราะห์พื้นที่ และจัดทำแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน		←→										
2) จัดกระบวนการเรียนรู้ระยะที่ 2 พัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร			←→									
3) สนับสนุนปัจจัยการผลิตในการสร้างแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน									←→			

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

1) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน 1 กลุ่ม และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 1 กลุ่ม ได้รับการพัฒนาศักยภาพสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น และมีประมาณการรายได้จากการจำหน่ายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์หลังจากเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น

2) กลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 2 กลุ่ม มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะความสามารถในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าและบริการ เช่น การผลิต การแปรรูป ขั้นตอน การเพิ่มมูลค่า การบริการ และการตลาด มีการสนับสนุนให้ดำเนินการตามแผนการพัฒนา เพื่อพัฒนาเป็น Smart Group

3) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 1 กลุ่ม ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร สามารถเพิ่มรายได้หรือลดรายจ่ายในครัวเรือนหลังเข้าร่วมโครงการได้

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

1) องค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็ง มีแผนการดำเนินงานและดำเนินกิจกรรมตามแผนอย่างต่อเนื่อง โดยสมาชิกขององค์กรเกษตรกร มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ และการวางแผนการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

2) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีแนวทางในการประกอบอาชีพ เป็นพื้นฐานในการพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น เพื่อสร้างรายได้ให้กับกลุ่ม สามารถนำไปขยายผลสู่ชุมชน ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง พึ่งพาตนเองได้

8.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

1. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 1 กลุ่ม ได้รับการพัฒนาศักยภาพสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 77 กลุ่ม ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร เพื่อเพิ่มรายได้หรือลดรายจ่ายในครัวเรือน

เชิงคุณภาพ

ร้อยละ 60 ของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 หลังเข้าร่วมโครงการ

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (ระบุประโยชน์ การเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะได้เมื่อสิ้นสุดโครงการ ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ และต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์)

1. ยกระดับกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีศักยภาพให้มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรเบื้องต้น นำไปสู่การสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน และขยายผลไปสู่ชุมชน

2. องค์กรเกษตรกรมีความสามารถในการบริหารจัดการกับทรัพยากรในท้องถิ่น รวมทั้งมีการนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และนวัตกรรมบนพื้นฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการเพิ่มมูลค่าสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร

10. การประเมินผลโครงการ (ต้องระบุ ตัวชี้วัดและวิธีการประเมินผลให้ชัดเจนว่าจะมีการติดตาม ประเมินผลได้อย่างไร เมื่อใด)

จัดเก็บข้อมูลเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานเกษตรกร/องค์กรเกษตรกรเป้าหมาย

2. ประเมินศักยภาพกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) เปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

3. จัดเก็บข้อมูลรายได้องค์กรเกษตรกร (กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร) ที่เข้าร่วมโครงการ ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

1. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 1 กลุ่ม ได้รับการพัฒนาศักยภาพสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น
2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 1 กลุ่ม ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร เพื่อเพิ่มรายได้หรือลดรายจ่ายในครัวเรือน

วิธีการประเมินผล

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอจัดเก็บข้อมูลและรวบรวมรายงานผลการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการตามแบบรายงานและระยะเวลาที่กำหนด ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อรวบรวม สรุปและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการฯ

เชิงคุณภาพ

1. ร้อยละ 60 ของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3

วิธีการประเมินผล

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอจัดเก็บข้อมูลและรวบรวมรายงานรายได้ของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ก่อน - หลัง เข้าร่วมโครงการเพื่อเปรียบเทียบรายได้ที่เพิ่มขึ้นตามแบบรายงานและระยะเวลาที่กำหนด ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อรวบรวม สรุปและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการฯ โดยรายได้ที่เพิ่มขึ้นวัดจากรายได้ของของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งประมาณการรายได้จากการจำหน่ายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์หรือรายจ่ายในครัวเรือนที่ลดลงหลังจากเข้าร่วมโครงการ

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

1. นายพิทักษ์ ฝุดผ่อง

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทรศัพท์ : 062-2942979

2. นางสาววารารณ์ บังลังก์นาค

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ : 085-2461918

3. นายภาณุพัฒน์ มณีล้ำ

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

โทรศัพท์ : 084-4093293

สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มการรายงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้ที่



https://drive.google.com/drive/folders/1q1dzqyqyETZFcMVQFF3a3nN5idoiKYO_?usp=sharing หรือ QR code

โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร

กิจกรรมหลักพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร

การสร้างความปลอดภัยในการสืบทอดอาชีพเกษตรกร

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น เศรษฐกิจฐานราก
 - แผนแม่บทย่อย การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
- 1.3 แผนปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ ประเด็นปฏิรูปประเทศความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม ประเด็นปฏิรูปย่อย การสร้างพลังอำนาจ

2. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ดำเนินการโดยมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนา ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อนสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำเพื่อส่วนรวม การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งพาตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคม ซึ่งแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (16) เศรษฐกิจฐานราก มีเป้าหมายเพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก และเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีคุณธรรม และเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ เกิดการสร้างอาชีพและกระจายรายได้ และลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและไม่เสมอภาคจากระดับชุมชน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ในประเด็นการพัฒนาที่ 3 การสร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร ในแนวทางการพัฒนาด้านการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก โดยการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มการผลิตและผลิตภัณฑ์ชุมชน การพัฒนาผู้ประกอบการ โดยการส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการและวิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติข้างต้น โดยกรมส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทในการขับเคลื่อน ด้วยการพัฒนาเกษตรกร ครอบครัวยุทธศาสตร์ และองค์กรเกษตรกรในระดับฐานราก โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรเกษตรกรขั้นพื้นฐาน 3 ประเภท ได้แก่ กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร โดยส่งเสริมและพัฒนาให้มีอาชีพ มีรายได้ที่มั่นคง เกิดความมั่นคงด้านอาหาร มีคุณภาพชีวิตที่ดี สร้างความภาคภูมิใจในอาชีพด้านการเกษตร และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ภายใต้หลักการ “เกษตรกรเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ยกระดับความรู้ ความสามารถตามความต้องการของเกษตรกร ส่งเสริมให้เกิดการจัดตั้งกลุ่ม มีการบริหารจัดการกลุ่มตั้งแต่ขั้นพื้นฐานไปสู่การเป็น Smart Group ซึ่งในปี พ.ศ. 2566 กรมส่งเสริมการเกษตร มีองค์กรเกษตรกรในความรับผิดชอบ ได้แก่ 1) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน 6,369 กลุ่ม 2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 10,142 กลุ่ม และ 3) กลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 5,011 กลุ่ม ดังนั้น องค์กรเกษตรกรขั้นพื้นฐานจึงเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระดับฐานรากให้มีความเข้มแข็ง ผ่านกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเพื่อนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น นวัตกรรม และเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า

และผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือทั้งในเชิงธุรกิจและสังคม พัฒนาช่องทางการตลาด รวมทั้งการบริหารจัดการกองทุน เกิดการกระจายรายได้ให้กับเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม และยั่งยืน ตลอดจนยกระดับกลุ่มที่มีศักยภาพสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และมีส่วนแบ่งทางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น

3. วัตถุประสงค์

3.1 เสริมสร้างและพัฒนาองค์กรเกษตรกร ได้แก่ กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร ให้มีความเข้มแข็ง มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มเพิ่มขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้

3.2 ยกระดับกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีศักยภาพให้มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรเบื้องต้น เพื่อสร้างรายได้หรือลดรายจ่ายให้ครัวเรือนและชุมชน

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

เป้าหมาย : เกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกร

สถานที่ดำเนินการ : สำนักงานเกษตรจังหวัด และในเขตพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 การสร้างความภาคภูมิใจในการสืบทอดอาชีพเกษตรกร

คัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่น จำนวน 7 สาขา/ประเภท เพื่อเผยแพร่เกียรติคุณและผลงานต่อสาธารณชน เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้และขยายผลการส่งเสริมการเกษตรต่อไป โดยมีคณะทำงานคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2567 ดังนี้

5.1.1 การคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่น

ระดับจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด แต่งตั้งคณะกรรมการ จำนวน 2 คณะ ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการพิจารณาผลการคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตรและสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับจังหวัด โดยเกษตรจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการ หัวหน้ากลุ่มที่เกษตรจังหวัดมอบหมาย เป็นเลขานุการคณะกรรมการ

2. คณะกรรมการกลั่นกรองเอกสารและจัดเก็บข้อมูล สามารถเสนอแต่งตั้งได้มากกว่า 1 คณะ อยู่ในดุลพินิจของเกษตรจังหวัด โดยหัวหน้ากลุ่มที่เกษตรจังหวัดมอบหมายเป็นประธานคณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานเป็นเลขานุการคณะกรรมการ

ทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกเกษตรกรที่มีผลงานดีเด่นระดับจังหวัด ตามประกาศกรมส่งเสริมการเกษตร เรื่องหลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ จำนวน 7 สาขา/ประเภท ประกอบด้วย

1) เกษตรกรดีเด่น จำนวน 3 สาขาอาชีพ คัดเลือกสาขาละ 1 คน ได้แก่

- 1.1) อาชีพทำสวน
- 1.2) อาชีพทำไร่
- 1.3) อาชีพไร่นาสวนผสม

2) บุคคลทางการเกษตรดีเด่น จำนวน 2 สาขา คัดเลือกสาขาละ 1 คน ได้แก่

- 2.1) สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร
- 2.2) ที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร

- 3) สถาบันเกษตรกรที่ดีเด่น จำนวน 2 ประเภท คัดเลือกประเภทละ 1 กลุ่ม ได้แก่

- ### 3.1) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

- ### 3.2) กลุ่มเยาวชนเกษตรกร

จังหวัดจัดทำประกาศผลการคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตรและสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับ
จังหวัด พร้อมเล่มรายงานที่มีรายละเอียดของคุณสมบัติ ผลงานและภาพผลงานของเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร
และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับจังหวัด ส่งให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตร จำนวน 5 เล่ม ต่อสาขา/
ประเภท ภายในเดือนมกราคม 2567

5.1.2 การยกย่องเชิดชูเกียรติ

กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการยกย่องเชิดชูเกียรติเกษตรกรดีเด่นและบุคคลทางการเกษตรดีเด่น 5 สาขาอาชีพ ได้แก่ อาชีพทำสวน อาชีพทำไร่ อาชีพไร่นาสวนผสม ที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร และสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร สถาบันเกษตรกรดีเด่น 2 ประเภท ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร

1. ระดับจังหวัด

1.1 สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำประกาศผลการคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับจังหวัด จำนวน 7 สาขา/ประเภท โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ลงนาม เพื่อประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติให้แก่เกษตรกร

1.2 สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำประกาศนียบัตร และ/หรือโล่รางวัลมอบให้แก่เกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับจังหวัด จำนวน 7 สาขา/ประเภท โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ลงนามในประกาศนียบัตร และ/หรือโล่รางวัล ทั้งนี้ จังหวัดสามารถใช้ระเบียบการจัดงานเป็นเวทีในการมอบประกาศนียบัตร และ/หรือโล่รางวัลให้แก่เกษตรกรเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ

1.3 กรมส่งเสริมการเกษตร จะโอนเงินรางวัลอันดับที่ 1 - 3 ของผู้ชนะเลิศ เกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ จำนวน 7 สาขา/ประเภท ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการมอบเงินรางวัลให้แก่เกษตรกรต่อไป ทั้งนี้ จังหวัดสามารถใช้ระเบียบการจัดงาน เป็นเวทีในการมอบเงินรางวัลให้แก่เกษตรกรเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ

6. ระยะเวลาดำเนินการ

- 6.1 เดือนตุลาคม 2566 - เดือนกันยายน 2567 (ตุลาคม 2566 - พฤษภาคม 2567)

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

องค์กรเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพและพร้อมขยายผลสู่เกษตรกร

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

องค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็ง มีแผนการดำเนินงานและดำเนินกิจกรรมตามแผนอย่างต่อเนื่อง โดยสมาชิกขององค์กรเกษตรกร มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ และการวางแผนการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

8.3 ตัวชี้วัด

- **เชิงปริมาณ** เกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกร ได้รับการพัฒนาศักยภาพ
- **เชิงคุณภาพ** เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถใช้ระบบส่งเสริมการเกษตรไปขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตร

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

องค์กรเกษตรกรมีความสามารถในการบริหารจัดการกับทรัพยากรในท้องถิ่น รวมทั้งมีการนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และนวัตกรรมบนพื้นฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการเพิ่มมูลค่าสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร

10. การประเมินผลโครงการ

ข้อมูลพื้นฐานเกษตรกร/องค์กรเกษตรกรเป้าหมาย

11. ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

1) นางสาวรัชดา แสงผล

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 087 3595259

E-mail: ratchada.doae@gmail.com

โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กิจกรรมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี : ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
ประเด็น การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ
- 1.2 แผนแม่บท : ประเด็นที่ 16 เศรษฐกิจฐานราก
แผนย่อย การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ

2. หลักการและเหตุผล

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นงานนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ต้องมีการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้ ศพก. เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ และที่สำคัญคือเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ ในประเด็นการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต ตลอดจนเชื่อมโยงองค์ความรู้จากสถาบันการศึกษาในพื้นที่ และมีการใช้กลไกการส่งเสริมด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG (BCG Model) ให้เป็นต้นแบบและเกิดผลสำเร็จในระดับชุมชน เพื่อให้เกษตรกรที่มาร่วมเรียนรู้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดจิตสำนึกในการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร ที่มีการใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีระบบการผลิตที่พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่
- 3.2 เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

- 4.1 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) รวมจำนวน 8 ศูนย์
- 4.2 ศูนย์เครือข่ายอื่นๆ รวมจำนวน 16 ศูนย์
- 4.3 เกษตรกรในพื้นที่ 8 อำเภอ

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

ส่วนที่ 1 การดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และศูนย์เครือข่าย

5.1.1 พัฒนา ศพก. ดำเนินการใน ศพก.หลัก ทุกแห่ง (จำนวน 8 ศูนย์) ให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน เป็นสถานที่ให้บริการข่าวสาร บริการด้านการเกษตร รวมทั้งเป็นสถานที่รับเรื่องร้องเรียนของเกษตรกรในชุมชน โดยการปรับปรุงฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ หลักสูตรเรียนรู้ องค์ความรู้ และข้อมูลประจำศูนย์ ฯลฯ ดำเนินการโดยเกษตรกรต้นแบบ คณะกรรมการ ศพก. และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพของ ศพก. จัดทำแผนและแนวทางการพัฒนา ศพก. ประกอบด้วย

1) วิเคราะห์ศักยภาพ ศพก. เพื่อจัดทำแผนและแนวทางการพัฒนาโดยคณะกรรมการ ศพก. ร่วมกับเกษตรกรอำเภอ ประกอบด้วย

1.1) แผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (แผนคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (ภาคผนวก 3.1)

1.2) แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (แผน ราย ศพก.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (ภาคผนวก 3.2)

1.3) แผนการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำของ ศพก./ ศูนย์เครือข่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (ภาคผนวก 3.3)

หมายเหตุ : • แผนข้อ 1.1 – 1.2 ให้จัดทำแล้วเสร็จภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2566 และมีประจำไว้ ณ ศพก. ดังกล่าว ไม่ต้องส่งข้อมูลให้กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

• แผนข้อ 1.3 ให้จัดทำแล้วเสร็จภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2566 และ ส่งข้อมูลให้กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บ้านทีกเป็น Word และ Pdf ทาง E-mail : doaresearch20@gmail.com

1.4) แผนการจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field day) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (รายละเอียดเพิ่มเติมข้อ 5.3.1 การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day))

2) กำหนดหลักสูตรการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร จัดทำแผนการเรียนรู้ของเกษตรกรที่จะเข้ามาเรียนรู้ที่ ศพก. หรือศูนย์เครือข่าย ให้สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาและความต้องการของชุมชน ตลอดจนการเชื่อมโยงการถ่ายทอดความรู้ที่เกี่ยวกับการขับเคลื่อนด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG (BCG Economy Model) และความรู้ เทคโนโลยีจากศูนย์ AIC (Agritech and Innovation Center) มาถ่ายทอดสู่เกษตรกรตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ โดยเน้นประเด็นหลักในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพผลผลิต) ประกอบด้วย หลักสูตรหลัก หลักสูตรบังคับ หลักสูตรเสริม และหลักสูตรเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ ดังนี้

2.1) หลักสูตรหลัก ได้แก่ Zoning การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต/การจัดทำมาตรฐานการผลิต การจัดการด้านการตลาด การแปรรูป/การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช ความรู้ด้านการเกษตรทั่วไป เช่น ทางเลือกในการผลิตตามความต้องการของชุมชน การผลิตตามกิจกรรมแปลงใหญ่ เป็นต้น

2.2) หลักสูตรบังคับ ได้แก่ เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน และการจัดทำบัญชีครัวเรือน

2.3) หลักสูตรเสริม เช่น การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า องค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน แผนธุรกิจ อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ หรือหลักสูตรอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของชุมชน

2.4) หลักสูตรเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ เช่น การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การขายและแผนการตลาด การบริหารจัดการธุรกิจการเกษตร การสร้างเครือข่ายการตลาด การบริหารการขนส่งสินค้าเกษตร การพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ การจัดทำแผนธุรกิจเกษตร การจัดทำบัญชีต้นทุนการผลิต การใช้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ เช่น ระบบน้ำอัจฉริยะ พลังงานแสงอาทิตย์ โรงเรือนอัจฉริยะ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3) พัฒนาศูนย์เรียนรู้ เพื่อให้เป็นจุดถ่ายทอดเทคโนโลยี จุดสาธิตของศูนย์เรียนรู้ฯ ที่สอดคล้องและสนับสนุนกับหลักสูตรการเรียนรู้ โดยให้มีองค์ความรู้ของฐานการเรียนรู้ นั้น ๆ ประจำไว้ที่ฐานเรียนรู้ด้วย เพื่อให้ผู้สนใจสามารถเข้ามาศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ สามารถประสานงานและบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ตามบทบาทของแต่ละหน่วยงาน

4) **พัฒนาแปลงเรียนรู้** มีการปรับปรุงและพัฒนาแปลงเรียนรู้ของเกษตรกรต้นแบบ เพื่อให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องของการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ให้เห็นได้ชัดเจน

5) **พัฒนาพื้นที่บริเวณ ศพก.** จัดทำ/ปรับปรุง ข้อมูลประจำศูนย์ฯ สิ่งอำนวยความสะดวก ให้มีความพร้อมในการให้บริการด้านการเกษตร โดยสำนักงานเกษตรอำเภอ เกษตรกรต้นแบบ และเจ้าของศูนย์เครือข่าย ประสานงานและบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนการพัฒนา ศพก.

6) **แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศูนย์เครือข่าย** เพื่อให้มีการเสริมหนุนระหว่าง ศพก. กับศูนย์เครือข่าย ในการถ่ายทอดความรู้และการให้บริการด้านการเกษตรของชุมชน ทั้งนี้ ต้องมี **“แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศูนย์เครือข่าย พร้อมเทคโนโลยีเด่นแต่ละศูนย์”** ติดตั้งใน ศพก.หลัก (ภาคผนวก 4) โดยสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมสวยงาม

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาศักยภาพ ศพก. สำหรับการจัดทำฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ และพื้นที่บริเวณ ศพก. เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกิจกรรม

หมายเหตุ : • สำนักงานเกษตรอำเภอที่มีความประสงค์ปรับเปลี่ยนเกษตรกรต้นแบบ/สินค้าหลัก ให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติสำหรับการปรับเปลี่ยน ศพก.หลัก และศูนย์เครือข่าย (ภาคผนวก 5) โดยจัดทำข้อมูลทำเนียบ ศพก. หลัก ความยาวไม่เกิน 2 หน้ากระดาษ (ภาคผนวก 6) และข้อมูลบัญชี ศพก. (เฉพาะ ศพก. ที่มีความประสงค์ปรับเปลี่ยนข้อมูล) (ภาคผนวก 7.1) ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อตรวจสอบ และรวบรวมส่งให้ กวพ. ต่อไป ทั้งนี้ ให้สำนักงานเกษตรอำเภอแนบเอกสารหลักฐานการขอปรับเปลี่ยน ศพก. รายละเอียดตามภาคผนวก 5 ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดด้วย

• สำนักงานเกษตรจังหวัด ตรวจสอบ ข้อมูลทำเนียบ ศพก. หลัก (ภาคผนวก 6) และจัดทำบัญชี ศพก. (เฉพาะ ศพก. ที่มีความประสงค์ปรับเปลี่ยนข้อมูล) (ภาคผนวก 7.2) ส่งให้ กวพ. ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บันทึกเป็น Word และ Pdf ทาง E-mail : doaresearch20@gmail.com และทำหนังสือแจ้งปรับเปลี่ยน ศพก. แจ้งให้กรมทราบ ทั้งนี้ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดแนบเอกสารหลักฐานการขอปรับเปลี่ยน ศพก. รายละเอียดตามภาคผนวก 5 ให้ กวพ. ด้วย

• การปรับเปลี่ยน ศพก. หลัก ให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติสำหรับการปรับเปลี่ยนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก และศูนย์เครือข่าย (ภาคผนวก 5) โดยสามารถดาวน์โหลดตัวอย่างเอกสารแนบเพิ่มเติมในการปรับเปลี่ยน ศพก. ได้จากเว็บไซต์ ศพก. รายละเอียดตามลิงค์ <http://alc.doae.go.th/?p=7323>

5.1.2 พัฒนาศูนย์เครือข่ายอื่นๆ (ยกเว้น ศจช. และ ศดปช.) ให้มีความพร้อมในการเสริมหนุน และเชื่อมโยงการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. ดำเนินการโดย เกษตรกรต้นแบบ คณะกรรมการ ศพก. และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพของศูนย์เครือข่าย (ยกเว้น ศจช. และ ศดปช.) เพื่อพัฒนาให้มีความพร้อมในการเป็นจุดเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรด้านต่าง ๆ โดยการจัดทำแผนและแนวทางการพัฒนาศูนย์เครือข่ายพร้อมทั้งเสนอให้คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัดทราบด้วย และดำเนินการพัฒนาศูนย์เครือข่ายตามแผน อำเภอละ 2 ศูนย์ โดยมีกรอบการพิจารณาคัดเลือก ดังนี้

1) เป็นศูนย์เครือข่ายที่มีการทำงานเชื่อมโยงกับ ศพก. มาอย่างต่อเนื่อง และมีการบันทึกข้อมูลในระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doae.go.th/login>) หัวข้อ “รายงานการดำเนินงานศูนย์เครือข่ายของ ศพก.”

2) เป็นศูนย์เครือข่ายที่มีศักยภาพในการสนับสนุนการดำเนินงานของ ศพก. แต่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ

3) เป็นศูนย์เครือข่ายที่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาศูนย์เครือข่าย ศพก. จากกรมส่งเสริมการเกษตรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

4) ในการพิจารณาคัดเลือกศูนย์เครือข่าย ขอให้เป็นมติคณะกรรมการ ศพก. และปรากฏในรายงานการประชุมคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ ด้วย

5) กรณีนอกเหนือจากเกณฑ์การพิจารณา 4 ข้อดังกล่าว ขอให้ใช้มติคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ และปรากฏในรายงานการประชุมคณะกรรมการ ศพก. ด้วย

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาศักยภาพ ศพก. สำหรับการจัดทำฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ และพื้นที่บริเวณ ศพก. เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

หมายเหตุ : • สำนักงานเกษตรอำเภอจัดทำข้อมูลทำเนียบศูนย์เครือข่าย (อำเภอละ 2 ศูนย์) เฉพาะศูนย์เครือข่ายที่ผ่านมติเห็นชอบของคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ ให้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ความยาวไม่เกิน 2 หน้ากระดาษ (ภาคผนวก 8) และบัญชีศูนย์เครือข่าย เฉพาะศูนย์เครือข่ายที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (ภาคผนวก 9.1) ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อตรวจสอบและรวบรวมส่งให้ กวพ. ต่อไป

• สำนักงานเกษตรจังหวัด ตรวจสอบ รวบรวมข้อมูลทำเนียบศูนย์เครือข่าย (ภาคผนวก 8) และจัดทำบัญชีศูนย์เครือข่าย (ภาคผนวก 9.2) เป็นภาพรวมจังหวัด ส่งให้ กวพ. ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่เป็น Word และ Pdf ทาง E-mail : doaereseach20@gmail.com

• การปรับเปลี่ยนศูนย์เครือข่าย ให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติสำหรับการปรับเปลี่ยนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก และศูนย์เครือข่าย (ภาคผนวก 5) โดยสามารถดูตัวอย่างเอกสารแนบเพิ่มเติมในการปรับเปลี่ยน ศพก. ได้จากเว็บไซต์ ศพก. รายละเอียดตามลิงค์ <http://alc.doae.go.th/?p=7323>

5.2 พัฒนาศักยภาพเกษตรกร ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

5.2.1 พัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ ศพก. จำนวน 40 ราย (อำเภอละ 5 ราย) ดำเนินการ ดังนี้

1) สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการรับสมัคร/คัดเลือกเกษตรกรต้นแบบจาก ศพก.หลัก และศพก.เครือข่าย อำเภอละ 5 ราย

2) สำนักงานเกษตรจังหวัด โดยเจ้าหน้าที่จังหวัดกับ ประธาน ศพก. ที่ผ่านการอบรมพัฒนาศักยภาพประธาน ศพก. ดำเนินการร่วมกันในการวิเคราะห์ความต้องการของเกษตรกรต้นแบบ ศพก.หลัก และศพก.เครือข่าย ของแต่ละอำเภอ และจัดทำหลักสูตรในการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ

3) สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการอบรมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ จำนวน 2 ครั้ง โดยเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมทั้ง 2 ครั้ง ควรเป็นเกษตรกรรายเดียวกัน

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดอบรม ถ่ายทอดความรู้ เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบในการถ่ายทอดความรู้ และฝึกปฏิบัติ ค่าวิทยากร ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

5.2.2 เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ จำนวน 80 ราย (อำเภอละ 10 ราย) ดำเนินการ ดังนี้

1) สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และคณะกรรมการ ศพก./ศูนย์เครือข่าย ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลการผลิตพืชในพื้นที่ และเลือกพืชที่ได้รับความสนใจ หรือพืชเศรษฐกิจหลักของพื้นที่นั้น 1 ชนิด หรือประเด็นการเกษตรที่ต้องการพัฒนาของพื้นที่นั้น ๆ เพื่อกำหนดการจัดกระบวนการเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติให้กับเกษตรกรผู้นำตามหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ที่กำหนด โดยเน้นการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำให้สามารถบริหารจัดการพื้นที่ และสินค้าได้

2) สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ ร่วมกันจัดกระบวนการเรียนรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร ให้กับเกษตรกรผู้นำ ได้แก่ Smart Farmer Yong Smart Farmer กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สมาชิกแปลงใหญ่ เกษตรกรที่พร้อมจะเข้าเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ที่มีศักยภาพ ความพร้อมที่จะรับการพัฒนา หรือเคยผ่านการอบรมตามหลักสูตรการเรียนรู้กับ ศพก. มาแล้วจำนวน 10 ราย/อำเภอ เพื่อบ่มเพาะเกษตรกรเตรียมพร้อมไปสู่การเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งกำหนดให้จัดกระบวนการเรียนรู้ จำนวน 2 ครั้ง ณ ศพก. หรือศูนย์เครือข่าย และให้มีเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 1 ครั้ง ณ สถานที่ที่มีองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เหมาะสม หรือประเด็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG (BCG Economy Model) หรือประเด็นเนื้อหาวิชาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรที่อบรม ตามมติของที่คณะกรรมการ ศพก. ที่ร่วมกันพิจารณาถึงความเหมาะสม โดยเกษตรกรที่ร่วมกิจกรรมทั้ง 3 ครั้ง ควรเป็นเกษตรกรรายเดียวกัน

ทั้งนี้ การเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำสามารถบูรณาการโครงการจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกกรมส่งเสริมการเกษตร เข้ามาสนับสนุนการดำเนินการได้ ตลอดจนการเชื่อมโยงการถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยี/นวัตกรรมการเกษตร จากสถาบันการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และศูนย์ AIC (Agritech and Innovation Center) มาถ่ายทอดสู่เกษตรกรตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการถ่ายทอดความรู้ เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ และฝึกปฏิบัติ ค่าวิทยากร ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

หมายเหตุ : • เกษตรกรผู้นำ ได้แก่ Smart Farmer Yong Smart Farmer กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สมาชิกแปลงใหญ่ เกษตรกรที่พร้อมจะเข้าเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ที่มีศักยภาพ ความพร้อมที่จะรับการพัฒนา หรือเคยผ่านการอบรมตามหลักสูตรการเรียนรู้กับ ศพก. มาแล้ว

• หากจังหวัดใดมีอำเภอที่ไม่สามารถจัดอบรมเกษตรกรได้ครบ 10 ราย จังหวัดสามารถเกลี้ยเป่าหมายจำนวนเกษตรกรเข้ารับการอบรมภายในจังหวัดได้ (ทุกอำเภอต้องมีเกษตรกรเข้ารับการอบรม) ทั้งนี้ สำนักงานเกษตรจังหวัดที่มีการดำเนินการดังกล่าว ต้องทำหนังสือชี้แจงสาเหตุที่อำเภอไม่สามารถนำเกษตรกรเข้ารับการอบรมได้ครบ 10 ราย พร้อมทั้งสรุปจำนวนเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมของแต่ละอำเภอให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบด้วย

• เมื่อดำเนินการอบรมเกษตรกรเสร็จสิ้นแล้ว ให้สำนักงานเกษตรอำเภอบันทึกข้อมูลการอบรมเกษตรกรผู้นำในระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doae.go.th/login>) หัวข้อ “รายงานสรุปการจัดอบรมเกษตรกร” หลักสูตร เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ โดยให้แต่ละอำเภอบันทึกจำนวนเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมจำนวนตามจริงของแต่ละอำเภอ และจำนวนเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมทั้งหมดของจังหวัดต้องไม่น้อยกว่าเป้าหมายที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดให้ ของจังหวัดนั้นๆ

5.3 สนับสนุนการให้บริการของ ศพก. และศูนย์เครือข่าย ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

5.3.1 การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day)
ทั่วประเทศทั้ง 77 จังหวัด อย่างน้อยจังหวัดละ 1 จุด ซึ่งเกษตรกรที่เข้าร่วมงานต้องมาจากทุกอำเภออย่างน้อยอำเภอละ 40 ราย หรือให้พิจารณาตามความเหมาะสม และข้อจำกัดของสภาพพื้นที่ในการจัดงานนั้นๆ มีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

1) สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ หน่วยงานภาคีเครือข่าย และคณะกรรมการ ศพก./ศูนย์เครือข่าย ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรในพื้นที่ พิจารณาคัดเลือกชนิดพืช/สถานการณ์การเกษตรที่สำคัญ หรือประเด็นเร่งด่วนมากำหนดเป็นเป้าหมายหลักในการนำเสนอการจัดงาน Field Day เพื่อวางแผนและกำหนดประเด็นการจัดงาน

2) สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ หน่วยงานภาคีเครือข่าย และคณะกรรมการ ศพก./ศูนย์เครือข่าย ร่วมกันจัดงานให้สอดคล้องกับชนิดพืชหลัก/ประเด็นหลักที่ได้กำหนดไว้ โดย

สามารถใช้สถานที่จัดงาน ณ ศพก./ ศูนย์เครือข่าย ศพก./ แปลงใหญ่/ สถาบันการศึกษาในพื้นที่ / ศูนย์ AIC / หน่วยงานวิชาการ/ ภาคเอกชน หรือสถานที่อื่นๆ ที่มีความเหมาะสม มีเทคโนโลยี นวัตกรรม การเกษตร หรือมีองค์ความรู้ด้านการตลาด หรือ BCG Economy Model ที่สามารถเป็นสถานที่จัดกิจกรรม และมีจุดเรียนรู้/การถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เกษตรกรได้ ซึ่งกิจกรรมในงานควรประกอบด้วย

2.1) กิจกรรมหลัก ได้แก่ จุดเรียนรู้/สถานที่เรียนรู้ต่างๆ ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับเป้าหมายและประเด็นการถ่ายทอดเทคโนโลยี

2.2) กิจกรรมรอง ได้แก่ การนำเสนออินทรากรความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสม หรือ BCG Economy Model ซึ่งเกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติ หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ จากหน่วยงานร่วมบูรณาการ ศูนย์ AIC (Agritech and Innovation Center) สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการให้บริการด้านการเกษตรของหน่วยงานต่างๆ

2.3) กิจกรรมเสริม เช่น การแสดงและจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน ฯลฯ

ทั้งนี้ สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน (ภาคผนวก 10)

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดงาน เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่าง และเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ และฝึกปฏิบัติ ค่าวิทยากร ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

หมายเหตุ : • หากจังหวัดใดมีอำเภอที่ไม่สามารถนำเกษตรกรเข้าร่วมงาน Field Day ได้ครบ 40 ราย จังหวัดสามารถเปลี่ยนเป้าหมายจำนวนเกษตรกรเข้าร่วมงาน Field Day ภายในจังหวัดได้ (ทุกอำเภอต้องมีเกษตรกรเข้าร่วมงาน) ทั้งนี้ สำนักงานเกษตรจังหวัดที่มีการดำเนินการดังกล่าว ต้องทำหนังสือชี้แจงสาเหตุที่อำเภอไม่สามารถนำเกษตรกรเข้าร่วมงานได้ครบ 40 ราย พร้อมทั้งสรุปจำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมงาน Field Day ของแต่ละอำเภอให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบด้วย

• สำนักงานเกษตรอำเภอบันทึกแผนการจัดงาน Field Day ปี 2567 ในระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doae.go.th/login>) หัวข้อ “รายงานแผนดำเนินการจัดงาน Field Day” กรณีจัดงานรวมกันหลายอำเภอในครั้งนั้น ณ สถานที่เดียวกัน ให้แต่ละอำเภอบันทึกข้อมูลแผนการจัดงาน (วันที่/สถานที่/ประเด็นอื่น ๆ) ให้เหมือนกันทุกอำเภอ และทุกอำเภอต้องมีการบันทึกแผนการจัดงาน Field Day

ตัวอย่าง การจัดงาน ณ ศพก.หลัก อ.เมือง จ.อ่างทอง ร่วมกันจัดงาน 3 อำเภอ ในวันที่ 1 ก.พ. 67 ให้บันทึกข้อมูลคือ วันที่จัดงาน 1 ก.พ. 67 สถานที่ ณ ศพก.หลัก อ.เมือง จ.อ่างทอง และประเด็นอื่นๆ ตามแบบบันทึกให้ถูกต้องตรงกันและครบถ้วน

• สำนักงานเกษตรอำเภอบันทึกผลการจัดงาน Field day ปี 2567 ในระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doae.go.th/login>) หัวข้อ “รายงานการดำเนินการจัดงาน Field Day” เมื่อดำเนินการจัดงาน Field Day เสร็จสิ้นแล้ว ให้อำเภอบันทึกผลการจัดงานให้ถูกต้อง ครบถ้วน ทุกประเด็น กรณีจัดงานรวมกันหลายอำเภอในครั้งนั้น ณ สถานที่เดียวกัน ให้แต่ละอำเภอที่จัดงานร่วมกัน บันทึกข้อมูลผลการจัดงาน (วันที่/สถานที่/ประเด็นอื่นๆ) ให้เหมือนกันทุกอำเภอ และบันทึกจำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมงาน Field Day จำนวนตามจริงของแต่ละอำเภอ โดยจำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมงาน Field Day ทั้งหมดของจังหวัดต้องไม่น้อยกว่าเป้าหมายที่กรมฯ กำหนดให้ของจังหวัดนั้นๆ

• ในกรณีจังหวัดที่มีเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรม Field Day เป็นจำนวนมากเกินกว่ามาตรการการควบคุมโรคอุบัติใหม่ที่ทางราชการกำหนด และข้อกำหนดของทางผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นๆ กำหนด เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างเรียบร้อย และมีความปลอดภัย จังหวัดสามารถพิจารณาดำเนินการได้ ดังนี้

- แบ่งเป้าหมายเกษตรกรที่เข้าร่วมงาน Field Day ออกเป็นกลุ่มย่อย หรือ

- แบ่งจำนวนครั้ง/แบ่งการจัดงานตามกลุ่มอำเภอ หรือ
- ปรับรูปแบบการจัดงานได้ตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่และสถานการณ์

ในช่วงเวลานั้น ๆ

5.3.2 ประกวด ศพก. ดีเด่น ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

1) **ประกวด ศพก. ดีเด่นระดับจังหวัด** ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับคณะกรรมการประกวด ศพก. ดีเด่น ระดับจังหวัด พิจารณาคัดเลือก ศพก. ที่มีผลสำเร็จในการดำเนินงานจังหวัดละ 1 ศูนย์ โดยใช้หลักเกณฑ์การคัดเลือก ศพก. ดีเด่น ตามที่กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตรกำหนดไว้เพื่อประกอบการพิจารณา พร้อมรายงานผลให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตรทราบ เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการประกวด เช่น ค่าใช้จ่ายสำหรับการประชุม ค่าใช้จ่ายสำหรับเดินทางไปราชการ ค่าวัสดุสำนักงานและวัสดุคอมพิวเตอร์สำหรับจัดทำรายงาน ค่าใช้จ่ายในการจัดสถานที่ ค่าใช้จ่ายในการจัดทำวีดิทัศน์ ค่าเอกสาร ค่าจัดทำโล่รางวัล ค่าเงินรางวัล ค่าใบประกาศเกียรติคุณ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

หมายเหตุ : • แนวทางการดำเนินงานรายกิจกรรม รูปแบบการรายงานผล ตลอดจนหลักเกณฑ์การคัดเลือก ศพก. ดีเด่น กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตรจะแจ้งให้ทราบต่อไป

5.4 การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนดำเนินงาน

5.4.1 ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก.

การประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ทุกระดับ

เป็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานเครือข่าย ศพก. ให้เกิดเป็นรูปธรรม จึงจัดให้มีเวทีเชื่อมโยง ศพก. และแปลงใหญ่ในทุกระดับ เพื่อให้เกิดการประสานการทำงานเครือข่ายด้านการผลิต ด้านการตลาด รวมทั้งองค์ความรู้ต่างๆ โดยมี ศพก. และศูนย์เครือข่าย เป็นฐานเรียนรู้และเป็นแหล่งองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตลอดจนเป็นการบ่มเพาะเกษตรกรที่เข้าเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ต่อไป โดยให้คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ได้พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงการดำเนินงานกันทั้งระดับประเทศ เขต จังหวัด และคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ ประกอบด้วย

1) **ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด** สำนักงานเกษตรจังหวัด เป็นผู้จัดการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด เพื่อเป็นการประสานเชื่อมโยงการขับเคลื่อน ศพก. และแปลงใหญ่ของอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัด โดยมีการดำเนินการจัดร่วมกับผู้รับผิดชอบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ อย่างน้อย 4 ครั้ง ซึ่งสามารถดำเนินการจัดได้ 2 รูปแบบ ทั้งการประชุมรูปแบบปกติ (Onsite) หรือจัดประชุมรูปแบบออนไลน์ ทั้งนี้ ในการจัดประชุมสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดประชุมได้ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ๆ

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดประชุม เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าเอกสารประกอบการประชุม ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

2) **ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ** เกษตรกรต้นแบบ (ประธานคณะกรรมการ ศพก.) ร่วมกับแปลงใหญ่ และเกษตรกรอำเภอ จัดประชุมเพื่อให้คณะกรรมการได้ร่วมกันวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินงานของ ศพก. และแปลงใหญ่ การรับรองศูนย์เครือข่าย การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน การสรุปผลการดำเนินงาน และอื่น ๆ ตามความเหมาะสม โดยมีการดำเนินการจัดร่วมกับผู้รับผิดชอบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ อย่างน้อย 4 ครั้ง เป็นการจัดการประชุมรูปแบบปกติ (Onsite)

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดประชุม เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าเอกสารประกอบการประชุม ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

หมายเหตุ : • ในข้อ 1) – 2) ให้ดำเนินการจัดประชุม 2 เครือข่าย (ศพก. และแปลงใหญ่) **ร่วมกันทุกระดับ** (จังหวัด และอำเภอ) จำนวน 4 ครั้ง/ปี โดย**บูรณาการงบประมาณการจัดประชุม** จากโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ร่วมกับโครงการแปลงใหญ่

5.4.2 ส่งเสริมการพัฒนาแปลงต้นแบบ ศพก. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมการพัฒนาแปลงต้นแบบ ศพก. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการส่งเสริมการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในภูมิภาคของประเทศที่มีเกษตรกรดีเด่นที่มีประสบการณ์ความรู้ นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการทำเกษตรผสมผสาน หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ จนประสบผลสำเร็จในอาชีพทางการเกษตร ได้รับการยอมรับเชิงประจักษ์จากเกษตรกรและหน่วยงานภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาเกษตรกรที่ยั่งยืน จึงควรมีการพัฒนาให้เป็นจุดเรียนรู้ต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง และเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชนและพื้นที่อื่นต่อไป

1) ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานพัฒนาแปลงต้นแบบ (รูปแบบออนไลน์)

กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการจัดประชุมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (ระดับเขต จังหวัด และระดับอำเภอ) ผ่านระบบประชุมทางไกลออนไลน์ ทาง Application : Zoom Meetings เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงานพัฒนาแปลงต้นแบบ วางแผนสำรวจความต้องการของเกษตรกร ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาไปสู่แปลงต้นแบบของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร สามารถเป็นต้นแบบให้แก่เกษตรกรทั่วไป

2) วิเคราะห์ และค้นหาองค์ความรู้ที่โดดเด่นของเกษตรกรแปลงต้นแบบ

สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการจัดประชุมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (ระดับเขต จังหวัด และระดับอำเภอ) เพื่อวิเคราะห์ และค้นหาองค์ความรู้ที่โดดเด่นของเกษตรกรแปลงต้นแบบ จำนวน 1 เรื่อง สำหรับใช้ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้นำเกษตรกร ผู้นำท้องถิ่นท้องที่ สถาบันการศึกษา เกษตรกร และประชาชนทั่วไปที่สนใจเรียนรู้ ทั้งในพื้นที่จังหวัดหรือจังหวัดข้างเคียง รวมทั้งส่งหัวข้อองค์ความรู้ที่โดดเด่นของเกษตรกรแปลงต้นแบบให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ตามแบบฟอร์ม กจพ. 1 (ภาคผนวก 15) ภายในเดือนมกราคม 2567

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการวิเคราะห์ และค้นหาองค์ความรู้ เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่าง และเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าเอกสารประกอบการประชุม ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

3) พัฒนาจุดเรียนรู้แปลงต้นแบบ

สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการพัฒนาศูนย์เรียนรู้แปลงต้นแบบ ศพก. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 1 จุด ๆ ละไม่น้อยกว่า 4 ไร่ โดยการจัดหา/จัดซื้อปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมตามแผนการผลิต และความต้องการของเกษตรกรตามบริบทของพื้นที่ จัดทำแผนป้ายแสดงข้อมูลจุดเรียนรู้ให้ชัดเจน เพื่อส่งเสริมการดำเนินการพัฒนาแปลงเกษตรกรต้นแบบในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ให้เกิดเป็นรูปธรรมมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง สามารถเป็นตัวอย่างการเรียนรู้ของเกษตรกรภายในชุมชนได้ ซึ่งการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามแผนการผลิตและความต้องการของเกษตรกรตามบริบทของพื้นที่ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร จัดสรรงบประมาณให้สำนักงานเกษตรจังหวัดที่ได้รับการคัดเลือก จำนวน 6 จังหวัด ๆ ละ 20,000 บาท (สองหมื่นบาทถ้วน) ทั้งนี้ การจัดซื้อปัจจัยการผลิตให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 รวมทั้งส่งข้อมูลให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ตามแบบฟอร์ม กจพ. 2 (ภาคผนวก 16) ภายในเดือนมีนาคม 2567

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อ จัดหาปัจจัยการผลิต แผ่นป้าย และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

4) ถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เกษตรกร

สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนา การเกษตรที่ 1 – 6 ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ที่ประสบผลสำเร็จในอาชีพของเกษตรกรเจ้าของแปลงต้นแบบ ศพก. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมสาธิตกิจกรรมตัวอย่างในแปลงที่โดดเด่น พร้อมลงพื้นที่ศึกษาดูงานในแปลงต้นแบบ ให้กับผู้นำเกษตรกร ผู้นำท้องถิ่นท้องที่ สถาบันการศึกษา เกษตรกร และประชาชนทั่วไปที่สนใจเรียนรู้ ทั้งในพื้นที่จังหวัดหรือจังหวัดข้างเคียง ไม่น้อยกว่า 30 ราย พร้อมทั้งจัดทำวีดิทัศน์สรุปผลกิจกรรมถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ที่โดดเด่น จำนวน 1 เรื่อง และเผยแพร่เป็นสาธารณประโยชน์ทางสังคมออนไลน์ ได้แก่ Facebook Youtube Line เป็นต้น รวมทั้งส่งข้อมูลให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ตามแบบฟอร์ม กจพ. 3 (ภาคผนวก 17) ภายในเดือนมิถุนายน 2567

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการถ่ายทอดความรู้ เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่าง และเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ และฝึกปฏิบัติ ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

5) ถอดองค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบ

1) กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ติดตามผลการดำเนินงานส่งเสริมการพัฒนาแปลงต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ด้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยเข้าร่วมกิจกรรมถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ที่ประสบผลสำเร็จในอาชีพ และดำเนินการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 – 6 สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านเศรษฐกิจพอเพียงให้บรรลุเป้าหมาย และสามารถเผยแพร่เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ของเกษตรกร

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางไปราชการ ค่าวัสดุสำหรับจัดทำรายงาน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

2) สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนา การเกษตรที่ 1 – 6 ดำเนินการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ตามหัวข้อเรื่ององค์ความรู้ที่โดดเด่นของเกษตรกรแปลงต้นแบบ จำนวน 1 เรื่อง โดยจัดทำข้อมูลเป็นสื่อ Infographic จำนวน 1 แผ่น ให้มีความสวยงามเพื่อช่วยดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน พร้อมเผยแพร่เป็นสาธารณประโยชน์ทางสังคมออนไลน์ เช่น เว็บไซต์หน่วยงาน Facebook Line เป็นต้น รวมทั้งส่งข้อมูลให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ตามแบบฟอร์ม กจพ. 4 (ภาคผนวก 18) ภายในเดือนกรกฎาคม 2567

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางไปราชการ ค่าวัสดุสำหรับจัดทำรายงาน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

6) สรุปผลการดำเนินงานส่งเสริมการพัฒนาแปลงต้นแบบ ศพก. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำเล่มรายงานสรุปผลการดำเนินงานส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ตามแบบฟอร์ม กจพ. 5 (ภาคผนวก 19) ภายในเดือนกรกฎาคม 2567

5.4.3 การประเมินผลการดำเนินงานโครงการ ศพก. โดยหน่วยงานดำเนินการ ได้แก่ กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 – 6 สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ดังนี้

1) การวางแผนดำเนินงาน และการเก็บข้อมูล

1.1) สำนักงานเกษตรอำเภอจัดเก็บข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์เกษตรกรผู้นำที่เข้ารับการอบรมโครงการ ศพก. ปี 2567 ให้ถูกต้องครบถ้วน และบันทึกผลการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้นำฯ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด และส่งข้อมูลที่ต้องเตรียมร้อยให้สำนักงานเกษตรจังหวัด

1.2) สำนักงานเกษตรจังหวัด ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่อำเภอส่งให้ และรวบรวมข้อมูลของทุกอำเภอจัดทำเป็นภาพรวมของจังหวัดในแบบบันทึกผลการสัมภาษณ์ เกษตรกรผู้นำฯ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด และส่งข้อมูลที่ต้องเตรียมร้อยให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรและ กวพ. ทาง E-mail : doaereseach20@gmail.com

1.3) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 - 6 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่จังหวัดส่งให้และรวบรวมข้อมูลของทุกจังหวัดจัดทำเป็นภาพรวมของเขตในแบบบันทึกผลการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้นำฯ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด และส่งข้อมูลที่ต้องเตรียมร้อยให้ กวพ. ทาง E-mail : doaereseach20@gmail.com

หมายเหตุ : • แนวทางการดำเนินงานรายกิจกรรม แบบสัมภาษณ์เกษตรกรฯ และแบบบันทึกผลการสัมภาษณ์เกษตรกรฯ ทาง กวพ. จะแจ้งให้ทราบต่อไป

• ในกรณีที่ไม่สามารถเก็บข้อมูลรายได้ของเกษตรกรได้ครบตามรอบการผลิต (ภายในวันที่ 1 กันยายน 2567) เช่น รอบการเก็บเกี่ยวของไม้ผล เป็นต้น สามารถดำเนินการเก็บข้อมูลชนิดสินค้าดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2567 และบันทึกผลดังกล่าวตามแบบฟอร์มที่กำหนด จัดส่งให้ กวพ. ต่อไป

2) การสรุปผลการประเมินโครงการ ศพก.

กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ตรวจสอบ และรวบรวมผลการบันทึกข้อมูลของทุกจังหวัดและสรุปผลการประเมินโครงการ ศพก. ปี 2567

5.5 ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน ศพก.

5.5.1 ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน ศพก. ระดับจังหวัด ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและรายงานผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ ศพก. และการให้บริการของ ศพก. และให้คำปรึกษาแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เกษตรกร และชุมชน

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการติดตามและรายงานผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ ศพก. การจัดงาน Field Day การประเมินผล การประกวด ศพก. ดีเด่น เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ ค่าจัดทำเอกสารรายงาน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

6. ระยะเวลาดำเนินการ

6.1 ตุลาคม 2566 - มีนาคม 2567 โดยใช้งบประมาณปี 2566 ไปพลางก่อน

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2566			ปี 2567								
	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ส.ค. 67	ก.ย. 67
1. พัฒนาศักยภาพของ ศพก. และศูนย์เครือข่าย												
1.1 พัฒนา ศพก. (ศพก.หลัก)										←		→
1.2 พัฒนาศูนย์เครือข่ายอื่นๆ (ยกเว้น ศจช., ศดปช.)										←		→
2. การพัฒนาเกษตรกร												
2.3 พัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ								←				→
2.4 เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ									←			→
3. สนับสนุนการให้บริการของ ศพก. และศูนย์เครือข่าย												
3.1 การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day)		←					→					
3.4 ประกวด ศพก. ดีเด่น												
1) ระดับจังหวัด		←		→								
4. บริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน												
4.1 ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก.												
3) ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับจังหวัด	←											→
4) ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับอำเภอ	←											→
4.3 ส่งเสริมการพัฒนาแปลงต้นแบบ ศพก. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง												
1) วิเคราะห์ และค้นหาองค์ความรู้ที่โดดเด่นของเกษตรกรแปลงต้นแบบ		←		→								
3) พัฒนาจุดเรียนรู้แปลงต้นแบบ				←					→			
4) ถ่ายทอดองค์ความรู้ พร้อมสาธิตและฝึกปฏิบัติกิจกรรมในแปลงต้นแบบ				←					→			
5) ถอดองค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบ				←								→

4.4 ถอดบทเรียนและติดตามงานส่งเสริมการพัฒนาแปลงต้นแบบ ศพก. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง												
1) จังหวัด												
5. ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน ศพก.												
3) ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน ศพก. ระดับจังหวัด												

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

- 1) เกษตรกรในพื้นที่ 8 อำเภอ ได้รับการถ่ายทอดความรู้
- 2) ศพก. หลัก จำนวน 8 ศูนย์ ได้รับการพัฒนา
- 3) ศูนย์เครือข่าย จำนวน 16 ศูนย์ ได้รับการพัฒนา

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

- 1) เกษตรกรไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จาก ศพก. สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้
- 2) เกษตรกรที่ได้รับความรู้จาก ศพก. มีรายได้เพิ่มขึ้น

8.3 ตัวชี้วัด

- เจริญปริมาณ
 - 1) ศพก. จำนวน 8 ศูนย์ ได้รับการพัฒนา
 - 2) เกษตรกร จำนวน 320 ราย ได้รับการพัฒนา
- เจริญคุณภาพ เกษตรกรที่ได้รับความรู้จาก ศพก. สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ศพก. สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ได้

10. การประเมินผลโครงการ

ติดตามประเมินผล จากการระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doae.go.th/login>) ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของ ศพก.หลัก และศพก.เครือข่าย
2. แผน-ผล การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day)
3. ข้อมูลการอบรมเกษตรกรผู้นำ
4. ข้อมูลการให้บริการด้านการเกษตร ของศพก.

นอกจากนี้ยังมีการติดตามผล โดยใช้แบบสอบถามและจัดเก็บข้อมูลจากเกษตรกรที่เข้าร่วมการอบรมเกษตรกรผู้นำ และเข้าร่วมการจัดงาน Field Day เพื่อมารวบรวมและสรุปการดำเนินงาน

11. ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

1) นางสาวรัชดา แสงผล

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 087 3595259

E-mail: ratchada.doae@gmail.com

โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

กิจกรรมหลักศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

กิจกรรมย่อยการพัฒนาศูนย์เครือข่าย

1. ชื่อโครงการ : โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กิจกรรม : การพัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)

2. หลักการและเหตุผล

จากนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบัน ได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยเน้นให้ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรในชุมชน เพื่อให้เป็นจุดถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารและบริการด้านการเกษตร ประกอบกับในสภาวะปัจจุบัน สถานการณ์การผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรมีปัญหาในเรื่องต้นทุนการผลิตที่ค่อนข้างสูง ปัญหาโรค แมลง และพื้นดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ทำให้ผลผลิตที่ได้มีปริมาณน้อย และมีคุณภาพต่ำ เกษตรกรส่วนใหญ่จึงประสบกับปัญหาการขาดทุน เกิดหนี้สิน และไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้

สรุปสาระสำคัญ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ขึ้น ซึ่งมีศูนย์ศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) เป็นศูนย์เครือข่าย เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการศัตรูพืชสำหรับแก้ไขปัญหาศัตรูพืชของชุมชน และสามารถตอบสนองความต้องการด้านการอารักขาพืชของเกษตรกรและชุมชนได้ อีกทั้งศูนย์ศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ยังเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเกษตร โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรต้นแบบ ในลักษณะของเกษตรกรสอนเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรที่มาเรียนรู้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดจิตสำนึกที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม การใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม และนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิต และมีระบบการผลิตที่พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป

นอกจากนี้ศูนย์ศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ยังเป็นจุดที่สำรวจติดตามสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช เพื่อแจ้งเตือนภัยในพื้นที่ และให้ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรต่าง ๆ กับเกษตรกร อีกทั้งยังใช้เป็นจุดนัดพบในการพบปะพูดคุยของเจ้าหน้าที่กับเกษตรกร และเกษตรกรกับเกษตรกรด้วยกันเองอีกด้วย

3. วัตถุประสงค์ของโครงการ

3.1 พัฒนาโรงเรียนเกษตรกรต้นแบบ ปี 2567 ด้านการจัดการศัตรูพืชแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

3.2 เป็นแหล่งสำรวจติดตามสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชเพื่อแจ้งเตือนภัยในพื้นที่ และเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการศัตรูพืชชุมชน แก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตรด้านต่าง ๆ รวมถึงเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่

3.3 เพื่อบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

4. เป้าหมายและสถานที่ดำเนินการ

เป้าหมาย : ดำเนินการใน 8 อำเภอ

สถานที่ดำเนินการ : สำนักงานเกษตรจังหวัด / สำนักงานเกษตรอำเภอ และศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ของแต่ละอำเภอในเขตพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี

5. กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจารณาจัดกิจกรรม/เวที เพื่อชี้แจงแนวทางการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานและการให้บริการของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) แก่เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมมีความถูกต้อง เกิดประสิทธิภาพ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

5.1 ขับเคลื่อนและขยายผลการดำเนินงานโรงเรียนเกษตรกร ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ดังนี้

1) พัฒนาโรงเรียนเกษตรกรต้นแบบ ปี 2567 ด้านการจัดการศัตรูพืชแบบมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาทักษะด้านการอารักขาพืชของสมาชิก ศจช. ผ่านการเรียนรู้และปฏิบัติจริงตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร และพัฒนา ศจช. ให้เป็นโรงเรียนเกษตรกรต้นแบบด้านการจัดการศัตรูพืช สำหรับขยายผลกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรสู่ ศจช. อื่นๆ ต่อไป ดำเนินการดังนี้

1.1) สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ คัดเลือก ศจช. หรือกลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ และยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นโรงเรียนเกษตรกรในปีงบประมาณ 2566 สำหรับเป็นเป้าหมายในการอบรมถ่ายทอดความรู้ ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร จังหวัดละ 1 แห่ง

1.2) สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ โดยเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับการพัฒนาเป็นวิทยากรกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร (Master Trainer) และวิทยากรพี่เลี้ยงกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร (Facilitator) ตลอดจนทีมวิทยากรระดับจังหวัด ระดับอำเภอที่ผ่านการพัฒนาเป็นวิทยากรพี่เลี้ยงมาแล้ว เป็นหลักในการถ่ายทอดความรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรด้วยรูปแบบที่เหมาะสมให้แก่ ศจช. หรือกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ จังหวัดละ 1 แห่ง ๆ ละ 10 ราย จำนวนอย่างน้อย 5 ครั้ง โดยวางกรอบประเด็นการถ่ายทอดความรู้ให้ครอบคลุมกิจกรรมตลอดฤดูการผลิต และอาจเพิ่มเติมในประเด็นที่เกษตรกรต้องการหรือให้ความสนใจ

1.3) การเลือกชนิดพืชในการเรียนรู้ จำนวน ชนิด ขึ้นอยู่กับความต้องการของสมาชิก ศจช. หรือกลุ่มเกษตรกร และต้องเป็นพืชชนิดเดียวกับแปลงเรียนรู้โรงเรียนเกษตรกร (ตามกิจกรรมจัดทำแปลงเรียนรู้โรงเรียนเกษตรกร) เพื่อให้เกษตรกรได้ฝึกปฏิบัติจริง และเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

งบประมาณ เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการถ่ายทอดความรู้ เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่าง และเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ และฝึกปฏิบัติ ค่าวิทยากร ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม เป็นต้น

2) จัดทำแปลงเรียนรู้โรงเรียนเกษตรกร เพื่อจัดทำแปลงเรียนรู้ด้านการอารักขาพืชสำหรับศึกษาและเปรียบเทียบการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน (IPM) และวิธีปฏิบัติของเกษตรกร ทำให้เกษตรกรได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในแปลง ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับเทคโนโลยีด้วยตัวของเกษตรกร ดำเนินการดังนี้

2.1) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกันคัดเลือกแปลง จำนวน 2 แปลง ดังนี้

(1) แปลงเรียนรู้ จำนวน 1 แปลง เป็นแปลงเกษตรกรเป้าหมายกิจกรรม โรงเรียนเกษตรกรที่มีการจัดการศัตรูพืชอย่างเหมาะสมตามหลัก IPM (ดำเนินการจากงบประมาณที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้อนุญาตสรรให้) โดยชนิดพืชที่เลือกต้องเป็นชนิดเดียวกับกิจกรรมพัฒนาโรงเรียนเกษตรกรต้นแบบ ปี 2567 ด้านการจัดการศัตรูพืชแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

(2) แปลงเปรียบเทียบ จำนวน 1 แปลง (แปลงที่เกษตรกรปฏิบัติด้วยวิธีปัจจุบัน หรือแปลงที่มีการใช้สารเคมี หรือแปลงที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของศัตรูพืช) โดยชนิดและพันธุ์พืชของแปลงเรียนรู้และแปลงเปรียบเทียบ ต้องเป็นชนิดและพันธุ์เดียวกัน มีพื้นที่เท่ากัน หรือใกล้เคียงกัน ตั้งอยู่ใกล้โรงเรียนเกษตรกร สถานที่เรียนรู้ หรือแหล่งชุมชน และมีขนาดแปลงที่เหมาะสมตามชนิดพืช เช่น แปลงเรียนรู้ ข้าว อย่างน้อย 1 ไร่ แปลงเรียนรู้พืชไร่/ไม้ผล ขนาดอย่างน้อย 1 ไร่ และแปลงเรียนรู้พืชผัก ขนาดอย่างน้อย 1 งาน

2.2) จัดซื้อ/จัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับจัดทำแปลงเรียนรู้

2.3) จัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ (ขนาดป้ายตามความเหมาะสม)

2.4) บันทึกข้อมูลการจัดทำแปลงเรียนรู้ และแปลงเปรียบเทียบตลอดฤดูกาลผลิต และรายงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

งบประมาณ เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดทำแปลงเรียนรู้ เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ที่ใช้ในแปลงเรียนรู้ ค่าจัดทำป้ายแปลง ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม เป็นต้น

5.2 สนับสนุนการสำรวจและติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด (กลุ่มอารักขาพืช) ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการที่มีความเหมาะสมเป็นแปลงตัวแทนในการสำรวจ และดำเนินการสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช ดังนี้

1) คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช ต้องมาจาก 2 ส่วน คือ

1.1) แปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชของ ศจช. โดยคัดเลือกจากแปลง

ของสมาชิก ศจช. ที่เข้าร่วมกิจกรรมจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพ ศจช. ๑ ละ 1 แปลง โดยเป็นแปลงที่ดำเนินการปลูกพืชหลักหรือพืชรองก็ได้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์การเพาะปลูกขณะนั้น

1.2) แปลงสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชในพื้นที่เสี่ยง โดยคัดเลือกจากแปลงปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญตามเป้าหมายที่กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยกำหนด (ตาม QR code ทำกิจกรรม) ซึ่งต้องเป็นแปลงที่ไม่ซ้ำกับแปลงติดตามฯ ของ ศจช. โดยให้แปลงสำรวจอยู่กระจายอย่างสม่ำเสมอในพื้นที่ และหากจังหวัดมีความประสงค์จะเปลี่ยนชนิดพืช ให้แจ้งกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยทราบ โดยขอให้คัดเลือกพื้นที่ที่จะทำแปลงสำรวจใหม่จากคุณสมบัติต่อไปนี้

(1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบร่วมกับสมาชิก ศจช. และเกษตรกร กำหนดขนาดพื้นที่สำรวจและดำเนินการสำรวจสถานการณ์ศัตรูพืชทุกสัปดาห์ ตามวิธีที่ระบุในคู่มือการสำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช กลุ่มข้าว พืชไร่ พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ และคู่มือการสำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช กลุ่มไม้ผล ไม้

ยื่นต้น (สามารถดาวน์โหลดไฟล์คู่มือทั้ง 2 เล่มได้ทางเว็บไซต์กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย หรือ QR code ทำกิจกรรม)

(2) เมื่อทำการสำรวจเสร็จสิ้นในแต่ละสัปดาห์ ต้องนำข้อมูลที่สำรวจได้มาวิเคราะห์สถานการณ์การระบาดของเพื่อแจ้งเตือนภัยในพื้นที่ พร้อมรายงานข้อมูลออนไลน์ผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย (<https://report-ppsf.doae.go.th>) ในระบบติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชรายแปลง ตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับอุปกรณ์การสำรวจ เช่น สวิงโอบ กระดาษ และดินสอ/ปากกา วัสดุสำหรับทำกับดักล่อแมลง หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

ที่	จังหวัด	ชนิดพืช สำหรับแปลงพื้นที่เสี่ยง* (แปลง)				รวมแปลง ในพื้นที่เสี่ยง	แปลง ศจช.**	รวมทั้งหมด
		ข้าว	มันสำปะหลัง	อ้อย	ข้าวโพด			
1	อุทัยธานี	16	10	2	5	33	8	41
รวม		16	10	2	5	33	8	41



คู่มือสำรวจแปลงและจำนวนแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช

6. ระยะเวลาการดำเนินงาน

เดือนพฤศจิกายน 2566 ถึงเดือนมีนาคม 2567

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม / ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน					
	ปี 2566			ปี 2567		
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร						
กิจกรรมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร						
การพัฒนาศูนย์เครือข่าย						
การพัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)						
1) ขับเคลื่อนและขยายผลการดำเนินงานโรงเรียนเกษตรกร						
1.1) พัฒนาโรงเรียนเกษตรกรต้นแบบ ปี 2567 ด้านการจัดการศัตรูพืชแบบมีส่วนร่วมของชุมชน						
1.2) จัดทำแปลงเรียนรู้โรงเรียนเกษตรกร						
4) สนับสนุนการสำรวจและติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช						
4.1) สนับสนุนการสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชใน ศจช. และพื้นที่เสี่ยง						

8. งบประมาณ

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ไปพลางก่อน เพื่อดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (โครงการตามตัวชี้วัด) ครั้งที่ 1 (ตุลาคม 2566 - มีนาคม 2567) จำนวน 22,900 บาท (สองหมื่นสองพันเก้าร้อยบาทถ้วน) รายละเอียดตามเอกสารแนบท้าย

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 ผลผลิต (Output)

- 1) พัฒนาโรงเรียนเกษตรกรต้นแบบ ปี 2567 ด้านการจัดการศัตรูพืชแบบมีส่วนร่วมของชุมชน จำนวน 1 ศูนย์
- 2) มีศูนย์ผลิตเชื้อจุลินทรีย์เพื่อใช้ป้องกันกำจัดศัตรูพืชในพื้นที่ จำนวน 8 ศูนย์ และมีแปลงสำรวจติดตามสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชเพื่อแจ้งเตือนภัยในพื้นที่ จำนวน 41 แปลง จาก 8 อำเภอ

9.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

1) สมาชิกที่ได้รับการพัฒนาโรงเรียนเกษตรกรต้นแบบ ปี 2567 ด้านการจัดการศัตรูพืชแบบมีส่วนร่วมของชุมชนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ สามารถนำความรู้ด้านการจัดการศัตรูพืชไปปฏิบัติได้ และสอดคล้องกับบริบทของชุมชน

2) ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน สามารถแจ้งเตือนภัยก่อนการระบาดของศัตรูพืชได้

10. ตัวชี้วัดโครงการ

10.1 เชิงปริมาณ

1) ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน จำนวน 1 ศูนย์ ได้รับการพัฒนาเป็นโรงเรียนเกษตรกรต้นแบบ ปี 2567 ด้านการจัดการศัตรูพืชแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

2) ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน สามารถประชาสัมพันธ์ และแจ้งเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืชในพื้นที่ ได้ทั้ง 8 อำเภอ

10.2 เชิงคุณภาพ

1) เกษตรกรมีความรู้ในการบริหารจัดการศัตรูพืชได้สอดคล้องตามบริบทของชุมชน

2) มีการเชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์ ศพก. ศจช. และแปลงใหญ่ในจังหวัด

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

1. นายปรมินทร์ ไตรทิพย์

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช

โทรศัพท์ 081 973 8391

E-mail : -

2. นางสาวพัชรียา ดารบุษปกุล

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 080 068 1996

E-mail : PJJJ_1604@hotmail.co.th

(เอกสารแนบท้าย)

ประมาณการค่าใช้จ่าย

โครงการ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

กิจกรรม : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (การพัฒนาศูนย์เครือข่าย)

- การพัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)

ลำดับ	กิจกรรม	รายละเอียดงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)	ผู้ดำเนินงาน เบิกจ่าย
1	พัฒนา ศจช. ต้นแบบด้านการจัดการศัตรูพืชโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร	อบรมถ่ายทอดความรู้ ศจช. ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร จำนวน 1 ศูนย์ ๆ ละ 10 ราย	2,000	จังหวัด
2	จัดทำแปลงเรียนรู้โรงเรียนเกษตรกร	จัดทำแปลงเรียนรู้โรงเรียนเกษตรกร จำนวน 1 แปลง (ชนิดพืชที่เรียนรู้เป็นชนิดเดียวกับที่เกษตรกรอบรมพัฒนา ศจช. ต้นแบบด้านการจัดการศัตรูพืชโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน)	4,500	จังหวัด
3	สนับสนุนการสำรวจ ติดตาม สถานการณ์ศัตรูพืชใน ศจช. และ พื้นที่เสี่ยง	สนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับอุปกรณ์การสำรวจ หรือที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน จำนวน 41 แปลง	16,400	จังหวัด

หมายเหตุ :

โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดอุทัยธานี

กิจกรรม การพัฒนาศูนย์เครือข่าย (ศตปช.)

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี : ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
ประเด็น การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ
- 1.2 แผนแม่บท : ประเด็นที่ 16 เศรษฐกิจฐานราก
แผนย่อย การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ

2. หลักการและเหตุผล

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นงานนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ต้องมีการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้ ศพก. เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ และที่สำคัญคือเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ ในประเด็นการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต ตลอดจนเชื่อมโยงองค์ความรู้จากสถาบันการศึกษาในพื้นที่ และมีการใช้กลไกการส่งเสริมด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG (BCG Model) ให้เป็นต้นแบบและเกิดผลสำเร็จในระดับชุมชน เพื่อให้เกษตรกรที่มาเรียนรู้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดจิตสำนึกในการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร ที่มีการใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีระบบการผลิตที่พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่
- 3.2 เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศตปช.) อำเภอละ 1 ศูนย์ รวม 8 ศูนย์

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

ส่วนที่ 1 ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศตปช.)

5.1พัฒนาศูนย์เครือข่าย ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศตปช.) โดยพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศตปช. ให้เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายการทำงานร่วมกับ ศพก. ประกอบด้วย

- 1) การพัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)
- 2) การพัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศตปช.)
- 3) พัฒนาศักยภาพการให้บริการคลินิกพืชสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์เครือข่าย
- 4) ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานการพัฒนาศูนย์เครือข่าย

มีรายละเอียด ดังนี้ (ในส่วนของศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ดำเนินการใน ศตปช.)

5.2 การพัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)

5.2.1 ขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)

1) **พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานดินปุ๋ยทั่วประเทศ** ดำเนินการโดยกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานดินปุ๋ย เพื่อถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการจัดการดินและปุ๋ย การจัดการความรู้ การวิเคราะห์และจัดทำแนวทางพัฒนาศักยภาพและการขับเคลื่อนงาน ศดปช. ให้ประสบความสำเร็จแก่เจ้าหน้าที่ระดับเขต จังหวัด และศูนย์ปฏิบัติการ ให้มีความรู้และทักษะในการเป็นนักส่งเสริมด้านดินและปุ๋ยอย่างมืออาชีพ เป็นทีมเรียนรู้การถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกร สามารถขับเคลื่อน ศดปช. ให้มีการขยายผลการจัดการดินและการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต ด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน โดยรูปแบบการสัมมนาจะพิจารณาตามความเหมาะสมของสถานการณ์

งบประมาณ เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดสัมมนา เช่น ค่าพาหนะ ค่าอาหาร เครื่องดื่ม ค่าตอบแทนวิทยากร เอกสาร วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรมและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

2) **สนับสนุนการจัดทำแปลงเรียนรู้การจัดการดินและปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต** ดำเนินการโดย

(2.1) สำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกเกษตรกรสมาชิกของ ศดปช. ที่สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกรในชุมชน เพื่อจัดทำแปลงเรียนรู้การจัดการดินและการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต หรือแปลงเรียนรู้การจัดการดินและปุ๋ยตามความต้องการของสมาชิกหรือประเด็นร่วมจากการทำ Smart A4 จำนวน 1 แปลง ขนาดพื้นที่ตามความเหมาะสม และใช้เป็นจุดถ่ายทอดความรู้ และขยายผลในประเด็นดังกล่าว เช่น การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินหรือปุ๋ยสั่งตัด การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินหรือปุ๋ยสั่งตัดร่วมกับการใช้ปุ๋ยชีวภาพ (ในพืชที่สามารถดำเนินการได้) การใช้ธาตุอาหารรองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยหมักเติมอากาศ ปุ๋ยพืชสด หรือการไถกลบตอซังพืชหลัก เพื่อปรับปรุงบำรุงดินและปรับปรุงโครงสร้างของดินและ/หรือปุ๋ยชีวภาพ การผลิตและใช้แผนผังเพื่อลดต้นทุนการผลิต การใช้ปุ๋ยแบบผสมผสาน (ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ) โดยต้องมีการเปรียบเทียบ กับแปลงที่เกษตรกรใช้ปุ๋ยตามวิธีการของเกษตรกร เพื่อให้เห็นความแตกต่างของการจัดการดินและปุ๋ยที่ส่งผลต่อต้นทุนการผลิตและผลผลิต รวมถึงความแตกต่างในด้านอื่น ๆ เช่น การเจริญเติบโต ความแข็งแรง ความทนทานต่อโรคและแมลงของต้นพืช ต้นทุนการใช้สารเคมี โดยทั้ง 2 แปลง ต้องมีการปฏิบัติแบบเดียวกัน ยกเว้นเฉพาะเรื่องการจัดการดินและการใช้ปุ๋ยที่แตกต่างกัน (สูตรปุ๋ยและจำนวนครั้งในการใส่ให้เป็นไปตามคำแนะนำ) โดยเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

(2.2) เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกับเกษตรกรเจ้าของแปลงเรียนรู้จัดเก็บข้อมูลตามแบบเก็บข้อมูลแปลงเรียนรู้

(2.3) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำป้ายแปลงเรียนรู้เพื่อแสดงรายละเอียดของการจัดทำแปลง เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานให้กับเกษตรกรสมาชิก ศดปช. และเกษตรกรในชุมชนได้ทราบ ขอให้ใช้ข้อความแบบเดียวกันตามตัวอย่างป้ายแปลงเรียนรู้ด้านล่างนี้ เพื่อประโยชน์ในการขยายผลให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดทำแปลง เช่น ค่าวัสดุทางการเกษตร ค่าจ้างเหมาจัดทำแปลงและเก็บข้อมูล ค่าป้ายแปลงเรียนรู้ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม



ป้ายแปลงเรียนรู้และแบบเก็บข้อมูลแปลงเรียนรู้การใช้ปุ๋ยเพื่อการลดต้นทุนการผลิต ปี 2567

3) ประเมินการขับเคลื่อนการพัฒนา ศตปช. ในพื้นที่ ดำเนินการโดย

(3.1) **ระดับจังหวัด** โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศตปช. ในการขยายผลการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิตรวมทั้งปัญหาอุปสรรคที่พบวางแผนร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคเพื่อการขยายผลการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิตไปสู่ชุมชนให้กว้างขวางมากขึ้น การรวบรวมจัดทำแม่ปุ๋ย และปัจจัยการผลิตอื่นที่มีคุณภาพดี ราคาสมเหตุสมผล การหาแนวทางการต่อยอดไปสู่การทำธุรกิจปุ๋ย และประชาสัมพันธ์กิจกรรมของ ศตปช. ไปสู่สาธารณชน

(3.2) **ระดับเขตโดย** สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรดำเนินการประเมิน ศตปช. โดยการจัดประกวด ศตปช. ดีเด่น ติดตามและประเมินผล เพื่อให้คำปรึกษาและคำแนะนำการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ศตปช. และกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ รวมทั้งถอดองค์ความรู้ ศตปช. ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเผยแพร่ขยายผล ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรและชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป และสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร รายงานสรุปผลการดำเนินงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

งบประมาณ เป็นค่าใช้จ่ายในการติดตามประเมิน ศตปช. และ/หรือเตรียมความพร้อมในการประกวด ศตปช. เช่น เป็นค่าเบี้ยเลี้ยง ที่พัก ค่าพาหนะ การจัดทำรายงาน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

4) **สัมมนาเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานดินปุ๋ย (ระบบออนไลน์)** ดำเนินการโดย กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยจัดการสัมมนาเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานดินปุ๋ย ทางระบบออนไลน์ 1 ครั้ง เป้าหมายเป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานดินปุ๋ยระดับอำเภอ จังหวัด สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 – 6 และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช (ศทอ.) เพื่อร่วมกันสรุปผลการดำเนินงานโครงการด้านดินและปุ๋ย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ประสบการณ์ ที่จะนำไปสู่การวางแผนการพัฒนางานด้านดินปุ๋ย และพัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศตปช.) ต่อไป

5.2.2 สนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมการจัดการดินและปุ๋ย

1) **จัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการดินและปุ๋ยแก่สมาชิก ศตปช.** ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือก ศตปช. อำเภอละ 1 ศูนย์ ๆ ละไม่น้อยกว่า 20 ราย จัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการดินและปุ๋ยแก่สมาชิก เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการจัดการดินและปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินกิจกรรม เช่น ค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดอบรม / ประชุม ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าวัสดุการเกษตร และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

2) **ศึกษาดูงานเครือข่าย ศตปช.** ภายในจังหวัด ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือก ผู้แทน ศตปช. ๆ ละ 5 ราย เพื่อศึกษาดูงานเครือข่ายภายในจังหวัดจำนวน 1 ครั้ง โดยร่วมกันกำหนดสถานที่ศึกษาดูงานตามความต้องการของสมาชิก ศตปช. เช่น ศตปช. ภายในจังหวัด ที่มีความโดดเด่นในการบริหารจัดการ ศตปช. หรือ ศึกษา เรียนรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

ด้านการจัดการดินและปุ๋ยที่เหมาะสมกับความต้องการ หรือประเด็นเนื้อหาวิชาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิก ศดปช. มีโอกาสศึกษาดูงาน พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้เครือข่ายภายในจังหวัดเพื่อสามารถนำความรู้ประสบการณ์ที่ได้รับปรับใช้ในการกำหนดทิศทางขับเคลื่อน ศดปช. ของตนเองต่อไป

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดประชุม เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าเอกสารประกอบการประชุม ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

3) สนับสนุนการให้บริการความรู้และนวัตกรรมการจัดการดินปุ๋ย ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการจัดทำสื่อ นิทรรศการ เอกสารด้านการจัดการดินและปุ๋ย เพื่อสนับสนุนการให้บริการความรู้และนวัตกรรมการจัดการดินปุ๋ย ซึ่งจะใช้ในการถ่ายทอดและขยายผลเทคโนโลยีด้านการจัดการดินและปุ๋ย ให้แก่สมาชิก ศดปช. และเกษตรกรในชุมชน

งบประมาณ เพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดทำ ออกแบบ จัดพิมพ์เอกสาร สื่อวิชาการด้านดินและปุ๋ย วัสดุการเกษตร และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

4) จัดเวทีเชื่อมโยงเครือข่าย ศดปช. ระดับเขต ดำเนินการโดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 - 6 จัดเวทีเชื่อมโยงเครือข่าย ศดปช. ระดับเขต จำนวน 1 ครั้ง โดยการคัดเลือกผู้แทน ศดปช. ๆ ละอย่างน้อย 2 ราย ด้วยรูปแบบที่เหมาะสมตามสถานการณ์ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานและสร้างเครือข่ายระหว่าง ศดปช. ภายใต้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เช่น การเชื่อมโยงเครือข่าย ศดปช. เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์การบริหารจัดการ ศดปช. สู่การบูรณาการการขับเคลื่อนการเกษตรร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม การเชื่อมโยงเครือข่าย เพื่อเพิ่มโอกาสในการดำเนินกิจกรรมเชิงธุรกิจของ ศดปช.

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดประชุม เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าเอกสารประกอบการประชุม ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

5) พัฒนาความรู้การบริหารธุรกิจดินปุ๋ยชุมชนแก่ ศดปช. ที่มีศักยภาพ ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการคัดเลือก ศดปช. ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสู่การดำเนินกิจกรรมในเชิงธุรกิจ จังหวัดละ 1 ศูนย์ เพื่อจัดอบรม ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดการดินและปุ๋ย และการบริหารจัดการเชิงธุรกิจ เพื่อนำไปสู่การทำธุรกิจบริการดินปุ๋ย โดยมีประเด็นเกี่ยวข้องกับการจัดการดินและปุ๋ย แนวทางการดำเนินธุรกิจของ ศดปช. เช่น ศดปช. มีสินค้า/ให้บริการอะไร ขายอย่างไร ขายที่ไหน ใครเป็นลูกค้า มีต้นทุน - รายได้อะไร การวิเคราะห์กลุ่ม การจัดทำแผนธุรกิจ การวางแผนการให้บริการตรวจวิเคราะห์ดิน การวางแผนรวบรวมความต้องการและจัดหาปุ๋ยบริการให้แก่ สมาชิก ศดปช. สมาชิกแปลงใหญ่ และเกษตรกรทั่วไป เป็นต้น

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินกิจกรรม เช่น ค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดอบรม / ประชุม ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าวัสดุการเกษตร และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

5.2.3 ประกาศศูนย์จัดการศัตรูจัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ดีเด่น ประกอบด้วย

1) ประชุมคณะกรรมการประกาศ ศดปช. ระดับประเทศ กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยแต่งตั้งคณะกรรมการประกาศศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนระดับประเทศ จัดประชุมคณะกรรมการ เพื่อกำหนดรูปแบบ หลักเกณฑ์การประกาศ พร้อมทั้งดำเนินการพิจารณาคัดเลือก

2) ประกวด ศดปช. ดีเด่นระดับจังหวัด ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการพิจารณาคัดเลือกศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ที่มีผลสำเร็จในการดำเนินงานดีเด่น ปี 2567 จังหวัดละ 1 ศูนย์ โดยใช้หลักเกณฑ์การประกวด ศดปช. ดีเด่นตามที่ กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยกำหนดในการประกอบการพิจารณา และการลงพื้นที่เพื่อประเมินผลสำเร็จ พร้อมทั้งถอดองค์ความรู้ปัจจัยที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จและจัดทำสื่อวีดิทัศน์ความยาว 3 - 5 นาที เพื่อแสดงให้เห็นผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมและปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จที่เข้าใจได้ง่าย ส่งสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และเผยแพร่สู่สาธารณชน เพื่อประชาสัมพันธ์แนะนำศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ต้นแบบและให้ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนอื่น ๆ ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองต่อไป

3) ประกวด ศดปช. ระดับเขต ดำเนินการโดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ดำเนินการพิจารณาคัดเลือกศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ที่มีผลสำเร็จในการดำเนินงาน สสท. ละ 1 ศูนย์ โดยใช้หลักเกณฑ์การประกวด ศดปช. ดีเด่น ตามที่กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยกำหนดมาประกอบการพิจารณา และการลงพื้นที่เพื่อประเมินผลสำเร็จ พร้อมทั้งถอดบทเรียน ศดปช. ดีเด่นระดับเขต จำนวน 1 เล่ม และจัดทำสื่อวีดิทัศน์ความยาว 3 - 5 นาที โดยแสดงให้เห็นถึงผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมและปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จ เพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการประกวด ศดปช. ดีเด่นระดับประเทศ และเป็นการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ผลสำเร็จของการดำเนินงานให้กับศูนย์อื่น ๆ ได้นำไปปรับใช้เป็นแนวทางการพัฒนา ศดปช. ต่อไป

4) ประกวด ศดปช.ระดับประเทศ ดำเนินการโดยกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย โดยคณะกรรมการประกวด ศดปช. ระดับประเทศ ดำเนินการพิจารณาคัดเลือกศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนที่มีผลสำเร็จในการดำเนินการดีเด่น ระดับประเทศ ปี 2567 จำนวน 1 ศูนย์ และ ลำดับที่ 2, 3 ลำดับละ 1 ศูนย์ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกวดศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนดีเด่นระดับประเทศมีมติเห็นชอบ โดยคัดเลือกจาก ศดปช. ดีเด่นระดับเขต จากทุกเขต เมื่อได้ผลการคัดเลือกแล้วดำเนินการถอดบทเรียนผลการดำเนินงานและปัจจัยที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จของ ศดปช. เพื่อนำเสนอในการสัมมนาเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานดินปุ๋ยต่อไป

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการประกวด เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าใช้จ่ายในการจัดเวทีประกวด ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ค่าเอกสาร ค่าจัดทำโล่รางวัล ค่าเงินรางวัล ค่าใบประกาศนียบัตร และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

5.2.4 พัฒนาศักยภาพการให้บริการคลินิกพืชสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์เครือข่าย

1) บริหารจัดการการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่อารักขาพืชให้เป็นหมอฟืชระดับพื้นที่ ดำเนินการโดยศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนาเจ้าหน้าที่อารักขาพืชในภูมิภาคให้สามารถปฏิบัติงานในฐานะหมอฟืชและให้บริการคลินิกพืชในระดับพื้นที่ได้ โดยวางแผนและดำเนินการบริหารจัดการการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ด้วยรูปแบบต่าง ๆ ตามที่ศูนย์พิจารณาแล้วว่าสามารถดำเนินการได้ และมีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ เช่น ถ่ายทอดความรู้แบบเผชิญหน้า ถ่ายทอดความรู้แบบออนไลน์ จัดทำสถานีให้ความรู้ จัดทำสื่อความรู้ชนิดต่างๆ ทั้งแบบ hardcopy และ online หรือรูปแบบอื่นที่สามารถทำได้ โดยเนื้อหาความรู้ที่เจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต้องได้รับขอให้เกี่ยวกับการวินิจฉัยศัตรูพืช และอาการผิดปกติของพืชด้วยวิธีการวินิจฉัยที่เจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่จะทำได้ ศัตรูพืชสำคัญที่เจ้าหน้าที่ต้องรู้ของแต่ละพื้นที่ การจัดการศัตรูพืชที่อยู่บนพื้นฐานสำคัญ 5 ประการ คือ การมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เกษตรกรสามารถปฏิบัติได้ คุ่มค่า กับการลงทุน และมีความปลอดภัยต่อตัวเกษตรกร สภาพแวดล้อมและผู้บริโภค ทั้งนี้ขอให้รายงานแผนการดำเนินงานภายในวันที่ 30 มีนาคม 2567 และรายงานผลสำเร็จของการดำเนินงานภายในวันที่ 10 กันยายน 2567 ทาง e - mail : pestdiag.doae@gmail.com

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2566			ปี 2567								
	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ส.ค. 67	ก.ย. 67
ป่วยแก่สมาชิก ศตปช.												
2) ศึกษาดูงานเครือข่าย ศตปช.ภายในจังหวัด									←→			
3) สนับสนุนการให้บริการความรู้และนวัตกรรม การจัดการดินปุ๋ย										←→		
4) จัดเวทีเชื่อมโยงเครือข่าย ศตปช. ระดับเขต										←→		
5) พัฒนาความรู้การบริหารธุรกิจดินปุ๋ยชุมชน แก่ ศตปช.ที่มีศักยภาพ										←→		
7) ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการ แปลงต้นแบบไบโอชาร์										←→		
3. ประกวด ศตปช.ดีเด่น												
1) ประกวด ศตปช.ดีเด่นระดับจังหวัด						←→						
4. พัฒนาศักยภาพการให้บริการคลินิกพืช												
1) บริหารจัดการการพัฒนาศักยภาพ เจ้าหน้าที่อารักขาพืชให้เป็นหมอพืชระดับพื้นที่			←→									
2) พัฒนาเกษตรกรให้เป็นหมอพืชชุมชน				←→								→
3) ติดตามการพัฒนาเกษตรกรให้เป็นหมอพืช ชุมชน				←→								→
5. ติดตาม ประเมินผล และรายงานการ ดำเนินงานของศูนย์เครือข่าย	←											→

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (Output)

- เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้จาก ศตปช. จำนวน 160 ราย

8.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

1) เกษตรกรไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จาก ศตปช. สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้

2) เกษตรกรที่ได้รับความรู้จาก ศตปช. มีรายได้เพิ่มขึ้น

8.3 ตัวชี้วัด

● เชิงปริมาณ

เกษตรกร จำนวน 160 ราย ได้รับการพัฒนา

● เชิงคุณภาพ

เกษตรกรที่ได้รับความรู้จาก ศตปช. สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (ระบุประโยชน์ การเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะได้เมื่อสิ้นสุดโครงการ ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ และต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์)

ศูนย์ ศดปช. สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการดินปุ๋ยชุมชนให้เกษตรกรในชุมชน และเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ได้

10. การประเมินผลโครงการ (ต้องระบุ ตัวชี้วัดและวิธีการประเมินผลให้ชัดเจนว่าจะมีการติดตาม ประเมินผลได้อย่างไร เมื่อใด)

ติดตามประเมินผล จากการระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doae.go.th/login>) ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของ ศพก.หลัก และศพก.เครือข่ายในระบบรายงาน
2. ข้อมูลการอบรมเกษตรกร ศดปช.

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

11.1 กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

- 1) นายปรมินทร์ ไตรทิพย์
ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช
โทรศัพท์ -
- 2) นายภูธีร์รินทร์ ชันสัมฤทธิ์
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
โทรศัพท์ 084 0479463
E-mail:

โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 16 เศรษฐกิจฐานราก
 - แผนแม่บทย่อย การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ

2. หลักการและเหตุผล

ภาคการเกษตรของประเทศไทยมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่ปัจจุบันภาคการเกษตรของไทยต้องเผชิญปัญหาและความท้าทายนานัปการ เช่น ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การขยายตัวของความเป็นเมือง การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การเป็นสังคมผู้สูงอายุ และขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร โดยในปี 2563 หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 44.0 ของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด และการที่หัวหน้าครัวเรือนเป็นผู้สูงอายุ ก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น กำลังแรงงานภาคเกษตรลดลง เนื่องจากการเกษตรไม่ไหว ขณะที่ลูกหลานไม่ได้สืบทอดอาชีพเกษตรกร เนื่องจากรายได้ไม่แน่นอน และรายได้ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับสาขาการผลิตอื่น ๆ อีกทั้งอายุเฉลี่ยของเกษตรกรส่วนใหญ่ที่อยู่ในช่วงสูงวัย มีผลอย่างมากต่อการตัดสินใจ การเรียนรู้ใหม่ๆ การเข้าถึงและยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อการบริหารจัดการและผลิตภาพการผลิตทางการเกษตร (ข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2565)

ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้ดำเนินการพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โดยมุ่งหวังให้เกษตรกรมีความรอบรู้ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร สามารถบริหารจัดการการผลิต การตลาด โดยยึดรูปแบบตลาดนำการผลิต มีทักษะในการบริหารจัดการกิจการ พร้อมปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบเพื่อยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ เป็นอีกแนวทางในการสร้างแนวคิดการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเชิงธุรกิจ จึงเป็นเรื่องที่กรมส่งเสริมการเกษตรให้ความสำคัญ โดยเกษตรกรต้องสามารถปรับเปลี่ยนวิธีคิดจาก “ทำมากได้น้อย” เป็น “ทำน้อยได้มาก” เปลี่ยนแปลงจากการเกษตรแบบดั้งเดิมไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการผลิตสินค้าเกษตรด้วยการบริหารจัดการ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดต้นทุนด้านแรงงาน และลดต้นทุนด้านการผลิต มีการบริหารจัดการปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ตลอดจนสามารถเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร รวมถึงพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการรับรองทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ส่งเสริมยกระดับเพื่อการส่งออก สร้างผู้นำด้านเกษตรที่เป็นเกษตรกรชั้นนำ เพื่อเป็นกำลังสำคัญของภาคเกษตรในอนาคต อีกทั้งเกษตรกรจะต้องรู้จักการรวมกันเป็นกลุ่มและเครือข่ายเพื่อสร้างความเข้มแข็งในระบบธุรกิจการเกษตร เป็นการยกระดับรายได้ และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้น มีรายได้ที่มั่นคงสามารถเป็นต้นแบบขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่ และชุมชนพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินงานพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer มาตั้งแต่ปี 2557 มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีอายุระหว่าง 17 – 45 ปี มุ่งเน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสร้างเครือข่าย โดยให้เกษตรกรเป็น “ศูนย์กลางการเรียนรู้และออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง” และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็น “ผู้จัดการเรียนรู้” มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้สามารถทดแทนเกษตรกรผู้สูงอายุ และสร้างแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่หันมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยพัฒนาให้มีความสามารถในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดสินค้าเกษตร รวมทั้ง ยังได้รับการพัฒนาต่อยอดจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบัน การศึกษา

สถาบันวิจัย สถาบันการเงิน และองค์กรอิสระอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ก่อให้เกิดรายได้ที่มั่นคง สามารถพึ่งพาตนเอง และลดความเหลื่อมล้ำในระดับเศรษฐกิจฐานรากต่อไป

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อเตรียมความพร้อม ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และยกระดับเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิต การแปรรูป การตลาดสินค้าเกษตร และการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่อุปทาน

3.2 เพื่อสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและเกษตรกรต้นแบบ ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ประกอบการเกษตร สร้างทักษะในการพัฒนาการประกอบการเกษตรสมัยใหม่ ที่มีการเชื่อมโยงและใช้ประโยชน์จากข้อมูล นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถแข่งขันได้ในตลาดการค้าทั้งในและต่างประเทศ

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

4.1 เป้าหมาย รวมทั้งสิ้น 105 ราย

4.1.1 กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องและเกษตรกรรุ่นใหม่ (Smart Farmer & Young Smart Farmer)

1) การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่

- เกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน 25 ราย

2) การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

- เกษตรกรที่ยังไม่เป็น Smart Farmer (Developing Smart Farmer) จำนวน 80 ราย

4.2 สถานที่ดำเนินการ

- 8 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองอุทัยธานี อำเภอหนองขาหย่าง อำเภอหนองฉาง อำเภอทัพทัน อำเภอสว่างอารมณ์ อำเภอลานสัก อำเภอห้วยคต อำเภอบ้านไร่

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องและเกษตรกรรุ่นใหม่ (Smart Farmer & Young Smart Farmer)

5.1.1 การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่

1) พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer

1.1) อบรมหลักสูตรพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัดรับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรรุ่นใหม่ ตามคุณสมบัติ ดังนี้

(1.1) มีอายุระหว่าง 17 – 45 ปี

(1.2) มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำการเกษตร ต้องการพัฒนาศักยภาพ และคุณภาพชีวิตตนเอง สมัครใจเข้าร่วมโครงการและต้องเข้าร่วมกิจกรรมตลอดระยะเวลาโครงการ

(1.3) ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เน้นให้ความสำคัญกับเกษตรกรรุ่นใหม่ในการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง บูรณาการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับ Young Smart Farmer รุ่นพี่ และศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยดำเนินการอย่างน้อย 2 เวที ดังนี้

เวทีที่ 1 จัดเวทีวิเคราะห์ตนเอง ปรับแนวคิด สร้างแรงจูงใจ จัดทำแผนที่กิจกรรม (แผนการผลิต/การตลาด) แผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และหรือแผนพัฒนากิจกรรมการเกษตรในเชิงธุรกิจเกษตร รวมถึงประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer ก่อนการเรียนรู้ ในระบบ ffgdev.doe.go.th โดยนำมาใช้ประกอบการจัดทำแผนพัฒนาตนเอง เพื่อค้นหาความต้องการด้านวิชาการและเทคโนโลยีของเกษตรกรรุ่นใหม่ พร้อมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ และจัดทำช่องทางการเรียนรู้และการติดต่อสื่อสาร

เวทีที่ 2 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อบรมให้ความรู้ หรือสัญจร/ศึกษาดูงานให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เชื่อมโยงเครือข่ายระดับจังหวัด นำเสนอผลงานจากการเรียนรู้ และให้เกษตรกรรุ่นใหม่วางแผนอนาคต สรุปและประเมินผลการเรียนรู้ พร้อมทั้งประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer หลังการเรียนรู้ ในระบบ ffgdev.doe.go.th

ทั้งนี้ สามารถเพิ่มเติมการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยการประสานงานเชื่อมโยงแหล่งความรู้ หรือหน่วยงานวิชาการที่เหมาะสมได้

(3) สำนักงานเกษตรจังหวัดสรุปและรายงานผลการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer ทำเนียบเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าร่วมโครงการ ปี 2567 ทำเนียบวิทยากร และผลการติดตามการนำความรู้ไปปฏิบัติ ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ผ่านทางระบบ ffgdev.doe.go.th (ระบบฐานข้อมูล Young Smart Farmer)

ทั้งนี้ สามารถปรับปรุงแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

2) ขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่

2.1) อบรมเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ และเครือข่าย Young Smart Farmer ระดับจังหวัด จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ให้กับเจ้าของศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ และคณะทำงานผู้ประสานงานเครือข่าย Young Smart Farmer ระดับจังหวัด จังหวัดละ 20 ราย เน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อปรับแนวคิดและสร้างเสริมกระบวนการทำงานของศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่และเครือข่าย Young Smart Farmer พร้อมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัดสรุปและรายงานผลการอบรมหลักสูตรเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ผ่านทางระบบ ffgdev.doe.go.th (ระบบฐานข้อมูล Young Smart Farmer)

ทั้งนี้ สามารถปรับปรุงแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

5.1.2 การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

1) พัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

1.1) อบรมหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกร ให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง Smart Farmer

(1) สำนักงานเกษตรอำเภอ รับสมัครและ/หรือคัดเลือกเกษตรกรที่มีความสนใจ มีความพร้อมที่จะได้รับการพัฒนาเป็น Smart Farmer และต้องเข้าร่วมกิจกรรมตลอดระยะเวลาโครงการ พร้อมทั้งขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว เป้าหมายจำนวน 8 อำเภอ ๆ ละ 10 ราย โดยพิจารณาเกษตรกรตามคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

(1.1) เกษตรกรที่เคยได้รับการพัฒนาศักยภาพแล้วแต่ยังไม่ผ่านการประเมินคุณสมบัติเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เนื่องจากยังไม่ผ่านคุณสมบัติพื้นฐานหลัก (ตัวชี้วัด) ครบทั้ง 6 ข้อ

(1.2) เกษตรกรทั่วไปหรือเกษตรกรที่อยู่ในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยที่ยังไม่เคยได้รับการพัฒนา

(1.3) เกษตรกรที่เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) อยู่แล้ว แต่ยังไม่ผ่านคุณสมบัติย่อย (ตัวบ่งชี้) ครบ 15 ข้อ

(2) สำนักงานเกษตรอำเภอ สัมภาษณ์และกรอกรายละเอียดเกษตรกร ลงในแบบฟอร์มใบสมัครโครงการฯ และประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ครั้งที่ 1 พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลลงในช่อง “ก่อน” ในระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง (<https://ffgdev.doe.go.th>) และออกแบบ/จัดทำหลักสูตรรอบวิชา เพื่อพัฒนาเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

(3) สำนักงานเกษตรอำเภอออกแบบรายวิชาในการอบรมตามความต้องการของเกษตรกร โดยพิจารณาจากใบสมัครโครงการฯ ตามกรอบวิชาที่กำหนด ดังนี้

(3.1) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

(3.2) การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

(3.3) การจัดการศัตรูพืช

(3.4) ระบบเกษตรอัจฉริยะ

(3.5) มาตรฐานสินค้าเกษตร

(3.6) เกษตรกรรมผสมผสาน

(3.7) การจัดการดินและปุ๋ย

(3.8) การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร

(3.9) การจัดการฟาร์ม/การจัดทำ IFPP

(3.10) การทำบัญชีครัวเรือน/บัญชีต้นทุน

(3.11) การแปรรูป/การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

(3.12) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสืบค้นข้อมูล

(3.13) วิชาอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วเป็นประโยชน์และสอดคล้องกับการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

(4) สำนักงานเกษตรอำเภอจัดอบรมตามแผนที่กำหนด (จำนวน 2 ครั้ง) ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เน้นให้มีความสำคัญกับเกษตรกร ในการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และเชื่อมโยงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)/เกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) โดยดำเนินการ ดังนี้

(4.1) เวทีที่ 1 อบรมพัฒนาความรู้และทักษะตามแผนที่กำหนด ปรับแนวคิดในการทำการเกษตร ที่สามารถปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) (โดยในพื้นที่อำเภอที่มีแปลงเรียนรู้ต้นแบบเพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ในปี 2566 ต้องนำเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเข้าแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบเจ้าของแปลงเรียนรู้ฯ เพื่อเสริมทักษะและวิชาการความรู้และปรับแนวคิดในการทำงาน ณ แปลงเรียนรู้ฯ) พร้อมทั้งวิเคราะห์การดำเนินการการผลิตและการตลาดของตนเองด้วยเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อให้รู้สถานการณ์ตนเอง เช่น SWOT PDCA เป็นต้น และจัดทำแผนการพัฒนาเกษตรกรรายบุคคล (Individual Development Plan: IDP) เพื่อตั้งเป้าหมายการพัฒนาตนเอง รวมทั้งสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

(4.2) เวทีที่ 2 สรุปผลและทบทวนความรู้จากเวทีที่ 1 แลกเปลี่ยนเรียนรู้และวิพากษ์ผลการนำความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับการพัฒนาตามแผนการพัฒนาเกษตรกรรายบุคคล (Individual Development Plan: IDP) ไปปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมการเกษตรของตนเอง พร้อมทั้งประเมินคุณสมบัติ

เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) “หลัง” การอบรม และบันทึกผลการประเมินเกษตรกรปราดเปรื่อง ในระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง (<https://ffgdev.doae.go.th>) ภายในวันที่ 30 เมษายน 2567

(5) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและจัดทำข้อมูลสรุปรายงานผลการพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2567 และส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ หลังจากดำเนินกิจกรรมครบถ้วน

ทั้งนี้ สามารถปรับปรุงแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

2) เสริมสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

2.1) เครือข่ายเชื่อมโยงเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ระดับจังหวัด

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) จังหวัดละ 20 ราย เข้าร่วมเวทีเครือข่ายเชื่อมโยงเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ระดับจังหวัด เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสริมสร้างความรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำการเกษตรและการตลาด หรือองค์ความรู้ด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาด พร้อมทั้งเสริมสร้างเครือข่ายระหว่างกันของเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ระดับจังหวัด ทั้งนี้ สามารถปรับปรุงแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

5.1.3 การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model)

1) การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) เพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกรในระดับพื้นที่

1.1) สนับสนุนการพัฒนาจุดขยายผล Smart Farmer ต้นแบบสู่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ และเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบที่เป็นเจ้าของแปลงเรียนรู้ต้นแบบเพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปี 2566 และเกษตรกรในพื้นที่ จังหวัดละไม่น้อยกว่า 10 ราย ร่วมกันวิเคราะห์จัดทำแผนการสนับสนุนการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) เพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกรในระดับพื้นที่ ตามองค์ความรู้ที่จำเป็น และความถนัดของเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) ในปี 2567 ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2567

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับ เกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบที่เป็นเจ้าของแปลงเรียนรู้ต้นแบบเพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปี 2566 และเกษตรกรที่ได้เข้าร่วมการจัดทำแผนฯ ในข้อ 1) ร่วมกันคัดเลือกเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) ให้เป็นผู้ขยายผลการพัฒนาเกษตรกรในระดับพื้นที่ในปี 2567 โดยการจัดทำจุดขยายผล Smart Farmer ต้นแบบสู่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน อย่างน้อย 1 จุด ตามแผนฯ ในข้อ 1) โดยพิจารณาจากคุณสมบัติดังนี้

(2.1) ผ่านการประเมินคุณสมบัติเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ครบทั้ง 15 ตัวบ่งชี้

(2.2) มีกิจกรรมทางการเกษตรที่เด่น มีองค์ความรู้ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

(2.3) สมารถเป็นต้นแบบในการเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับชุมชน

(2.4) ต้องไม่เป็นเกษตรกรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

สินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก

(2.5) ต้องไม่ซ้ำกับเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) ที่เป็นเจ้าของแปลงเรียนรู้ต้นแบบเพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปี 2566

(3) สำนักงานเกษตรจังหวัด สนับสนุนเครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต/วัสดุสาริต เช่น ปัจจัยการผลิต วัสดุสาริต วัสดุการเกษตร วัสดุงานบ้านงานครัวหรือการแปรรูป และปัจจัยอื่น ๆ เพื่อให้เกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) ผู้ขยายผลฯ ปี 2567 ใช้ในการดำเนินการตามแผนฯ ในข้อ 1.1 พร้อมทั้งจัดทำป้ายข้อมูลเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) ขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 0.8 ม. x ยาวไม่น้อยกว่า 1.2 ม. ติดตั้ง ณ จุดขยายผล Smart Farmer ต้นแบบฯ ดังกล่าว ทั้งนี้ ต้องไม่ใช้การจ่ายเงินที่เป็นงบลงทุนหรือรายจ่ายในลักษณะการจัดซื้อครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

(4) เกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบที่เป็นเจ้าของแปลงเรียนรู้ต้นแบบเพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปี 2566 และเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) ผู้ขยายผลฯ ปี 2567 ดำเนินการขยายผลการพัฒนาเกษตรกรให้สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปปรับใช้ประกอบอาชีพของตนเอง พร้อมทั้งสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดกับเกษตรกรที่ได้ถ่ายทอดความรู้/เกษตรกรในชุมชน และร่วมกันวางแผนพัฒนาห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของงาน อาชีพ หรือกิจกรรมที่ขยายผลให้ครบวงจรมากขึ้น เพื่อขับเคลื่อนพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้

(5) สำนักงานเกษตรจังหวัด ต้องติดตามผลการขยายผลของแปลงเรียนรู้ต้นแบบเพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปี 2566 และจุดขยายผลฯ ของปี 67 อย่างต่อเนื่องหลังจากพัฒนา พร้อมทั้งจัดทำสรุปและรายงานผลการดำเนินงานสนับสนุนการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) เพื่อการขยายผล การพัฒนาเกษตรกรในระดับพื้นที่ ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการ

ทั้งนี้ สามารถปรับรูปแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

หมายเหตุ

1. กิจกรรมอบรมหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกร ให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง Smart Farmer ช่วงระยะเวลาของการจัดทำเวทีที่ 1 และเวทีที่ 2 ต้องเว้นระยะการจัดอย่างน้อย 40 วัน เพื่อการติดตามการปฏิบัติของเกษตรกรและประเมินคุณสมบัติของเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. กิจกรรมอบรมหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกร ให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง Smart Farmer ในพื้นที่อำเภอที่มีแปลงเรียนรู้ต้นแบบเพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ในปี 2566 ต้องนำเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเข้าแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบเจ้าของแปลงเรียนรู้ฯ อย่างน้อย 1 ครั้ง เพื่อปรับแนวความคิดการทำงาน

3. สำนักงานเกษตรจังหวัดบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตรทาง <https://rbm.doae.go.th> ตาม แบบ กสภ. ที่กำหนด หลังจากดำเนินกิจกรรมอบรมหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกร ให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง Smart Farmer เสร็จสิ้นแล้ว ภายในวันที่ 15 สิงหาคม 2567

4. สำนักงานเกษตรจังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณทุกกิจกรรมที่ดำเนินการในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th> ทันทีหลังจากดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ

6. ระยะเวลาดำเนินการ

6.1 เดือนตุลาคม 2566 - เดือนกันยายน 2567 (ตุลาคม 2566 - พฤษภาคม 2567)

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2566			ปี 2567								
	ต.ค. 66	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67	ก.ค. 67	ส.ค. 67	ก.ย. 67
1. การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่												
1) พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer												
1.1) อบรมหลักสูตรพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer			↔			↔						
2) ขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่												
2.1) อบรมเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่									↔			
2 การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)												
1.) พัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)												
1.1) อบรมหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกร ให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)			↔		↔							
2) เสริมสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)												
2.1) เวทีเครือข่ายเชื่อมโยงเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ระดับจังหวัด									↔			
3.การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model)												
1) การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) เพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกรในระดับพื้นที่												
1.1) สนับสนุนการพัฒนาจุดขยายผล Smart Farmer ต้นแบบสู่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน									↔			

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

8.1.1 จำนวนเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ได้รับการอบรมและพัฒนาศักยภาพให้เป็น Young Smart Farmer

8.1.2 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการอบรมและพัฒนาศักยภาพให้เป็น Smart Farmer

8.1.3 จำนวน Smart Farmer หรือ Young Smart Farmer ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพให้เป็นผู้ประกอบการเกษตร

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

8.2.1 เกษตรกรสามารถพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรของตนเองได้ มีการวางแผนการผลิตที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับพื้นที่และสินค้า ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพดี ได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการ และปลอดภัยต่อผู้บริโภค มุ่งสู่การเป็น Smart Product ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

8.2.2 เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิต การแปรรูป การบริหารจัดการ และการตลาดสินค้าเกษตร

8.2.3 เกษตรกรเป็นผู้นำด้านการเกษตร และมีเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และเป็นแหล่งเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจและถ่ายทอดองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพให้แก่เยาวชน เกษตรกร และบุคคลทั่วไปได้ สามารถสร้างความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

8.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

- 1) เกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน 25 ราย ได้รับการอบรมและพัฒนาศักยภาพให้เป็น Young Smart Farmer และมีความพร้อมเป็นผู้ประกอบการเกษตร
- 2) เกษตรกร จำนวน 80 ราย ได้รับการอบรมและพัฒนาศักยภาพให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และมีความพร้อมเป็นผู้ประกอบการเกษตร
- 3) Smart Farmer และ Young Smart Farmer จำนวน 105 ราย ได้รับการอบรมและพัฒนาให้เป็นผู้ประกอบการเกษตร

เชิงคุณภาพ

- 1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการยกระดับเป็น Smart Farmer ร้อยละ 80
- 2) Smart Farmer ที่เข้าร่วมโครงการได้รับการยกระดับเป็นผู้ประกอบการเกษตร ร้อยละ 60

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (ระบุประโยชน์ การเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะได้เมื่อสิ้นสุดโครงการ ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ และต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์)

9.1 เกษตรกรรุ่นใหม่มีศักยภาพและขีดความสามารถด้านการเกษตร ทดแทนเกษตรกรสูงอายุ สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการทำเกษตรกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดสินค้าเกษตร เกิดการเพิ่มมูลค่าสินค้าภาคเกษตร รวมทั้งพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้นำทางการเกษตร พึ่งพาตนเองได้ เชื่อมโยงเครือข่ายกับเกษตรกรและหน่วยงานภาคี

9.2 เกษตรกรได้รับการพัฒนาเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) มีทักษะในการประกอบอาชีพการเกษตรที่มีการใช้เทคโนโลยี และการบริหารจัดการเพื่อกำหนดธุรกิจอย่างทันสมัย มีรายได้เพิ่มขึ้น มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ ตลอดจนเกิดเครือข่าย Smart Farmer และสามารถเป็นต้นแบบในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรให้แก่เพื่อนเกษตรกร

9.3 เกษตรกรได้รับการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการเกษตรมืออาชีพ ที่มีความรู้ความสามารถในการแข่งขันทางการเกษตรในเชิงธุรกิจ ที่สามารถบริหารการผลิต การตลาด และสามารถพัฒนาสู่การส่งออกสินค้าทั้งในและต่างประเทศ และสามารถปรับตัวรองรับต่อเศรษฐกิจยุคใหม่ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีเครือข่ายในการทำธุรกิจ การเกษตรระหว่างเกษตรกรด้วยกัน และหน่วยงานภาคีต่าง ๆ

10. การประเมินผลโครงการ (ต้องระบุ ตัวชี้วัดและวิธีการประเมินผลให้ชัดเจนว่าจะมีการติดตาม ประเมินผลได้อย่างไร เมื่อใด)

10.1 ประเมินผลการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จากระบบฐานข้อมูลเกษตรกร ผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร (rbm.doe.go.th) และ/หรือแบบรายงานอื่น ๆ ที่กรมส่งเสริมการเกษตร กำหนด โดยประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

10.2 ประเมินผลจำนวน Young Smart Farmer และ Smart Farmer ที่เพิ่มขึ้น จากระบบสารสนเทศ เกษตรกรปราดเปรื่อง (SF/YSF/3ก) (ffgdev.doe.go.th) โดยประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

1. นางสาวณิชา โพทอง

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ : 095-3230961

E-mail : nichapothong@gmail.com

2. นายภาณุพัฒน์ มณีล้ำ

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

เบอร์โทรศัพท์ : 084-4093293

E-mail: panu.pat@hotmail.com
